י' כסלו תשמ"ד, 16.11.83 מיספר 2411 שנה 48 המחיר 130 שקלים (כולל מע"מ

העולם הזה

חקירה מיוחדת

פסיכיאטרים מאבחנים את מצבו של מנחם בגין:

דיבאון פסיכוטי

קפה האג

קפה האג. לאנשים שאוהבים הרבה קפה ביום וגם בלילה.

חדש!
קפה טורקי נטול קפאין באריזת וואקום.

עלית
קפה האג.
ליהנות בעיניים עצומות.

מכתבים

המצור בטריפולי

ההיסטוריה לא תסלח למחנה־השלום הישראלי, אם הוא לא יתגייס נגד השמדת אש"ף.

בימים אלה, כאשר המכבש הסורי מוחץ את שרידי אש"ף, נדרשת נקיטת עמדה ברורה מצד מחנה־השלום הישראלי.

לדעתי, אש"ף בראשות יאסר ערפאת הוא המייצג את העם הפלסטיני ורק עימו יכולה ישראל להגיע להסכם אפקטיבי. סוכני סוריה, אם יגיעו לשילטון באירגון, עתידים לנקוט בקו נוקשה, וגם אם ניתן יהיה להגיע איתם להידברות — תוצאותיה לא יהיו משמעותיות.

חשוב שמחנה־השלום הישראלי יזעיק את דעת־הקהל בעולם נגד השמדת אש"ף.

אם לא נעשה זאת, ההיסטוריה לא תסלח לנו.

תרצה יבלונובסקי, תל־אביב

● *המיכתב נכתב ב־4 בנובמבר.*

● ● ●

„ריחמתי עליו — ועל עצמי"

אימרה הראויה להיחקק על שערי האו"ם.

דויד אילוז, חייל המילואים שירה על הנהג־המתאבר אשר פוצץ את בניין המיפקדה הישראלית בצור, אמר: „ראיתי אותו. הוא היה בחור כבן 20. יריתי עליו והרגתי אותו — אני מרחם עליו ועל עצמי" (העולם הזה, 9 בנובמבר).

דויד הפצוע אמר זאת בשוכבו במיטתו בבית־החולים.

האימרה הזאת ראוי שתופץ בין כל האומות והעמים ברחבי־תבל, וצריך שיחקקו אותה על שערי בניין האו"ם.

מיכאל כהן, קריית־אתא

● ● ●

מחדל בצור

הטירות של צה"ל.

נדהמתי מהעובדה שצה"ל, שהיה צריך להיות ערוך למיקרה כזה, לא ידע שהאמצעי היחיד המועיל נגד התקפות מסוג זה היה בשימוש כבר לפני מאות, אם לא אלפי שנים, אצל כל בעל טירה: בור או תעלה בכביש הגישה, עם גשר מתרומם!

האם אף אחד לא חשב על כך?

רלף הלינגר, תל־אביב

● ● ●

נזלת קרמלין

מדוע לא התייצב יורי אנדרופוב על גג המוזוליאום במוסקבה, ביום השנה ה־66 למהפכה?

כי הוא למד היטב את הלקח של קודמו המיסכן, ליאוניד ברז'נייב המנוח. בדיוק לפני שנה, ב־7 בנובמבר 1982 (ה־29 באוקטובר לפי הלוח היוליאני), טיפס ברז'נייב הקשיש על גג המוזוליאום, עמד שם בקור העז במשך שעה שלמה וצפה במיצעד הצבאי. אחרי שלושה ימים מת.

אנדרופוב הקדים מחלה לרפואה: מבעוד יום הוא הודיע כי לקה בנזלת.

שרה גרוסמן, חיפה

● ● ●

אבסורד בשל"ג

מאז פרוץ „שלום הגליל" נפלו מבני הגליל יותר מאשר אי־פעם.

על קוראי העולם הזה בוודאי מוסכם כי מילחמת־הלבנון בשקר יסודה, וכי מטרותיה של „התוכנית הגדולה" הן חלום זוועתי ופרי שיגעון־הגדלות של שר־הביטחון לשעבר ושל הרמטכ"ל לשעבר. אך האם שהותנו המתמשכת במדינה זו אבסורדית פחות מהמילחמה עצמה?

שר־הביטחון הנוכחי מצדיק את השהייה בלבנון בטענה הישנה והחבוטה: שמירת שלום הגליל. מאז תום הקרבות נהרגו ונפצעו מאות מחיילינו, שחלקם תושבי הגליל. כך אנו שומרים על חייהם?

לא השהייה בדרום־לבנון תביא מרפא לגליל, אלא הסכמים. ככל שנזדרז לצאת מלבנון, כך יפחתו קורבנותינו — בני הגליל ושאר חלקי הארץ.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

חורבן הבית השני ופריחת החווילה הראשונה

את מיכתבו הכתיר הקורא במילים: „עברית קשה שפה — וגם מסוכנת."

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

בגין חולה!

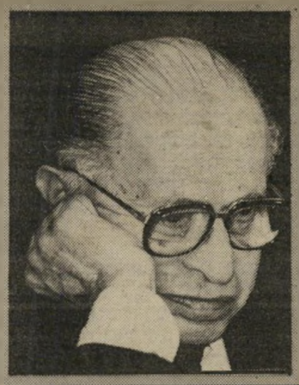

מנחם בגין מסתגר בחדר חשוך, ומקורביו, המגוננים עליו מפני חשיפה ציבורית, גם מונעים ממנו עזרה רפואית. בעזרת פסיכיאטרים עונה העולם הזה על השאלה המעסיקה את כולם: האם ראש־הממשלה לשעבר הוא לוקה במחלת־נפש – ומה היא?

10

כתבת השער האחורי:

דיין על האסלה

„רק בעזרת חוש־הומור," טוען אודי דיין, „אפשר להתגבר על האבסורדים הקפקאיים הכרוכים בהליכי־גירושין." הוא מיישם את תורתו זו ביישבו על אסלת בית־השימוש, המשמשת השראה מתאימה לתוכן הספר שהוא כותב, המתאר את חוויותיו מבין הבתלים של בית־המישפט.

58

המזימה נכשלה

בישראל כבר החלו חוגגים את „סופו של יאסר ערפאת", אולם התקדמות הכוחות הסוריים לעבר טריפולי לא בישרה אלא את תבוסת הסורים וסוכניהם בתוך העיר. הניצחון של אש"ף לא היה דווקא בשדה־הקרב, אלא בשדה הפוליטי: ארבעה וחצי מיליון פלסטינים התלכדו סביב מנהיגם, ובכל רחבי הפזורה הפלסטינית הובעה תמיכה מוצקה בערפאת. המזימה הסורית־ישראלית נכשלה, ואש"ף כלל לא נשבר, כי אם חוזק.

6

„כולנו בעד ערפאת!"

„יאסר ערפאת יכול בשקט לדבר בשמם של תושבי הגדה. כולנו מאחוריו!" קובע **איבראהים קראעין**, עיתונאי מירושלים המיזרחית, בראיון ל„העולם הזה". „אפילו בני־משפחתו של אבו־מוסא, בני־הכפר סיל־וואן, תומכים בערפאת!"

43

כתבת „העולם הזה" נעצרה באופן בלתי־חוקי

כדי למנוע פירסום כתבה זו:

תהלוכת־אבל שקטה בטולכרם, שנערכה ביום השני השבוע לזכר שני הרוגים בהפגנה בשבת, פוזרה באלימות. גאז מדמיע ומים ציבעוניים הותזו לעבר החוזרים מבית־הקברות, שלא התגרו כלל באנשי מישמר־הגבול. מדיניות „היד הקשה" חזרה לשטחים הכבושים, וענת סרגוסטי שבאה לראיין את המישפחות השכולות ונקלעה במיקרה לתהלוכה, נעצרה בחשד של „אירגון הפגנה בלתי־חוקית".

14

מי הרג את שימעון?

„המישטרה הרגה את שימעון," טוענת מישפחתו של **שימעון אסלן**. המישטרה, לעומת זאת, טענה כי **יחזקאל אסלן**, אחיו של הנרצח, הוא אשר רצח את שימעון שהיה מודיע בשירות המישטרה.

57

עדות רצח

האם סיפורו של משה כהן, עד־המדינה ב־משפט הרצח של רוני ניצן (בתמונה), ית־קבל על־ידי השופטים, או שמא תקבע פליטת־הפה שלו, בעת מתן עדותו במישפט, את פסק־הדין?

60

השעה של מני

מני פאר מודה שאכן קר לו מחוץ ל־שעה טובה". אך מרגיע את הקהל העצום של מעריציו בהבטחה: „מה שראיתם בטלוויזיה היה רק בקרוב – כעת חכו לסרט!"

22

מירמת המיליונים

אזרח רודזי לבן, שהבריח דולארים זימבאבוויים לאירופה וביקש להמירם בדולארים של ארצות־הברית, נפל קורבן לישראלי לשעבר – מוטי מנגל לקח מססיל הולמס מיליון ורבע דולארים שחורים, הבטיח תמורתם 670 אלף ירוקים, אך נעלם.

18

התפשטות

מדי שבוע מתמלא האולם הגדול של קולנוע תל־אביב ב־2000 איש ואשה, הבאים להשתתף בערב מבדר של הימורים ועירום. כיצד מצליח מאיר רמז, מנחה המופע, גם לגבות מקהלו כסף וגם להפשיט אותו בקלות?

54

הגבול של ארנס

שר־הביטחון, משה ארנס, נחוש בהחלטתו להטיל עונשים דראקוניים על אנשי יש גבול – ולשם השגת המטרה הוא חותר להסכמה עם ניצי המערך.

28

● אוהבי הקטינות

פעמיים זוכה משה מדר מאישומי אונס של ילדה ושל אשה. השבוע הודה בשני חשדות חדשים. העולם הזה מתאר דיוקן של תוקפי־ הילדות.

38

● קצין בבית־המישפט

החודש מסתיימת כהונתו של **יצחק כהן**, וב־12 השנים הבאות ישלוט בבית־המישפט העליון **מאיר שמגר**. מיהו הנשיא ה־ מיועד של בית־המישפט?

27

● חורף גברי

לא לנשים בלבד — זו סיסמת האופנאים בחורף 83. מה הם מציעים לגבר הישראלי הגנדרן שרו־צה לחקות את האירופיים?

48

● חתונת הראווה

בין נאום על קיצוצים והטפה להידוק החגורה, מצאו כמה פוליטיקאים זמן לקפוץ לחתונת־הפאר של **הנרי זימנר**. רחל המרחלת מדווחת על האירוע הכזבזני־והראוותני של ה־ שבוע.

52

המדורים הקבועים:

מיכתבים	3
קורא יקר	5
במדינה	6
תשקיף	9
יומן אישי – למי נחוץ שר־החוץ?	17
אנשים – למה נעצר יקי יושע?	20
בלונים	21
חשבון־נפש – של מני פאר	22
מה הם אומרים – רות ברנע, עמוס שפירא, אבא אבן, גד כץ.	
דן חמיצר, ד"ל	24
שידור – גלי־זבר־צה"ל	30
תמליץ שיזדרים	31
אנשים בעולם – דניאל מיטראן	32
לילות ישראל – אבירי חבשר חצלוי	34
זה וגם זה	37
נמר של נייר – אוריפידס, זאן פול סארטר, ויליאם שקספיר, ברטולד ברכט, חנוך לוין, נולה צ'לטון ויוסי אלפי	40
תשבצמן	42
הדוי	42
תמרורים	45
קולנוע – ושוב ג'יימס בונד	46
חלון ראווה	48
עולם קטן – ארצות־הברית, בריטניה. סין העממית	50
ריחל מרחלת על כל העולם	51
ספורט	62
תערוכות – עשר השנים הבאות	63
אתה והשקל	65
זה היה העולם הזה השבוע לפני 25 שנה	66

(המשך מעמוד 3)

עכשיו, כשהכל גמרו להאשים את הכל בחורבן הבית השני של הכלכלה הישראלית, הגיע גם תורי להאשים.

החורבן הראשון החל ביום שבו הצטרפנו למדינות המתוקנות, והשני בא ביום שבו נכנסנו לרשימת המדינות שאין להן תקנות — והכל שב על תיקנו בכיסאו — פרט לאותו כיסא שבו בוצעה עיסקת־החוּוילה הראשונה בשטחים, תמורת חופן מניות בשערים של שילשום.

ובכן, את מי להאשים? את השפה העברית כמובן, שהניחה לפירסומאים להתעלל בה. שכן, כך יש לומר בעברית תיקנית:

קורא גיבעוני
לגן־החיות׳

בוא להגדיל אותנו, כי אנחנו אנשים העובדים על אנשים ומספקים כוסות־רוח למדינה.

אברהם (ברבור) סבו, הארלם, הולנד

● ● ●

הנימוקים לא יעזרו — יש צורך בטיפול שרירותי

על שתיים מפניה של הגזענות בישראל

אחרי שראינו סרט דוקומנטארי על קולונל הס"ס, שהמציא את משאיות הגאזים, כדי "לפתור סופית" את "בעיית היהודים", הופיע בטלוויזיה הישראלית אלכסנדר פינקלשטיין שהטיף לפי־תור את "בעיית הערבים" בישראל.

מישהו אמר לי, שמקומם של אנשים כאלה

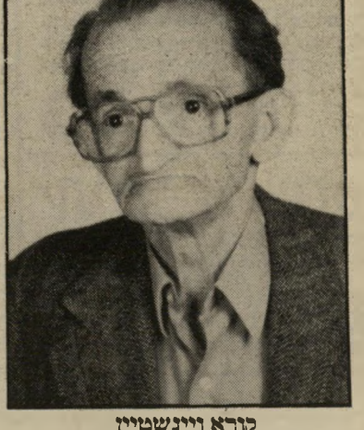

קורא ויינשטיין
בעיקבות מישרד־התיקשורת

הוא בגן־החיות. אני מתנגד לכך בתוקף: איש כזה יכול להיות מסוכן גם לחיות.

האם זהו בן לעם שהעמיד מתוכו את הרמב"ם, את ברוך שפינוזה ואת הנביא ישעיהו, שפסוקים מחזונו חרותים באו"ם: "לא ישא גוי אל גוי חרב... וגו׳ ואב עם כבש"?

גם אני בן לעם הזה, אך איני מרגיש שום דבר משותף ביני ובינו. מי ייתן ולא ירבו כמוהו בישראל.

שוקי גיבשטיין, רמת־השרון

מושג חדש בא למדינה: "נוער כך". נדהמתי לראות אותם, את הפאשיסטים הצעירים, יושבים ברחבת דיזנגוף, ומחתימים עוברים ושבים על דרישה "להעברת הערבים מהארץ לארצות אחרות."

נדהמתי לא רק מעצם המעשה המחליא, אלא גם מהעובדה שהדבר נעשה בראש־חוצות, בלי כל הפרעה של השילטונות. בכך נותנים השילטונות את אישורם החוקי למעשה־טירוף גזעני זה.

יש להזדרז ולעקור תופעה חוליגנית זאת מן השורש, לפני שתתפשט בקרב מיטב בנינו.

אורה ג׳בלי, תל־אביב

כמה מאמרים וכמה נאומים כבר שמעתי נגד הזוהמה הפאשיסטית של הרב כהנא? שום דבר לא עזר, הוא וחבריו ממשיכים בהסתה. כמה מיכתבים למערכות־העיתונים עוד נקרא נגד הביריון מנצרת עילית, המנסה לארגן בעירו פלוגות־גירוש, שיתנכלו לתושביה הערביים של העיר? גם זה לא יעזור.

שום נימוק, ויהיה הנכון והאינטליגנטי ביותר, לא ישכנע את הגזען לשנות את דיעותיו. כי בשורש הגזענות מונח טימטום־הרגשות ולא מחשבה שכלתנית. ונגד רגשות — ובמיוחד אם הם פרימיטיוויים — אפשר להילחם רק באמצעים שרירותיים־משהו.

למשל, באמצעים משטרתיים. למשל, באמצעים משפטיים.

אבל היועץ המישפטי לממשלה הודיע, כי הוא חושש לחופש־הביטוי. הוא רק שכח את החופש לחיות מבלי שיסיתו נגדך, ומבלי שיאיימו עליך בגירוש.

משה שחר, נתניה

● ● ●

מעשי — ובלתי־מעשי

הצעה לביטול האינפלציה.

אני מציע שהאוצר ילך בדרכו של מישרד־התקשורת, וידפיס שטרות בלי ציון ערכם. מדי פעם בפעם יוד״ע לנו מהו ערך השטר. לדעתי, זאת הצעה מעשית בהחלט.

כמובן, אפשר גם להפסיק את הקמת בנייני־הפאר בשטחים, ולכרות שלום עם הערבים — אבל זו, כידוע, הצעה בלתי־מעשית.

שלום ויינשטיין, הרצליה

הזקנה

נעים לקרוא את הראיונות עם "אתיקים" בעיתוני סוף השבוע או בשבועונים. המרואיינים מספרים על כוחם ומרצם וכמה הם נראים יפה וכמה הם שומרים על רעננותם. הנה כמה פנינים על גיל זה מפי פיקחי אומות העולם וגם מבני עמנו (מתוך ספריי אוצר מימרות שנונות וחמילון העליז):

● **הזקנה היא הדבר הבלתי צפוי ביותר שקורה לאדם (ל. טולסטוי).**

● **חולף הומן, ימים עוברים/ אתה(ז) צעירה(ז) הבל אומרים./ חוזר השקר כגלגל:/ לא השתנית כלל (על פי פרגרית פישבק).**

● **לא שמעתם על שלושת גילי הנדסת גיל הצעירים, גיל העמידה, וגיל אתה(ז) נראה(ית) נפלא(ה)? (הקרדינאל פ׳. ספלמאן).**

● **בעיניי, זקן יהיה תמיד מי שגדול ממני ב־15 שנה. (ברנארד ברוך).**

● **גיל הפרישה אין בו גיל. (צבי שארפשטיין ז״ל, אביו של פרופ׳ בן עמי שארפשטיין מאנ׳ תל־אביב יפלא״א).**

ראובן סיוון, ירושלים

דואר אתמול

על סופר שנשכח.

כל הכבוד לנמר של נייר, שהקריש כמה מילות הערכה לסופר דוב קימחי, שכמעט נשכח לחלוטין (העולם הזה, 9 בנובמבר). כל הכבוד, כמובן, גם להוצאת תרמיל, המגישה לקורא העברי מהדורה חדשה של יצירותיו.

חבל רק, ששכחתם לציין כמה פרטים ביוגרפיים על קימחי. העובדה המעניינת אודותיו היא, כי בשנות ה־30 הוא עבד במערכת העיתון דואר היום, לצידם של משה סמילנסקי והעורך הראשון של העולם הזה, אורי קיסרי.

יוסף שבטר, ירושלים

● ● ●

אין קרוש מהאפיפיור

יוחנן־פאולוס השני היכה מנה אחת אפיים את זבולון המר.

קיבלתי מחו"ל גלויה עם תמונת האפיפיור קרול ("יוחנן־פאולוס השני") וויטילה בתנוחה שובבה. מייד נזכרתי שראיתי בהעולם הזה

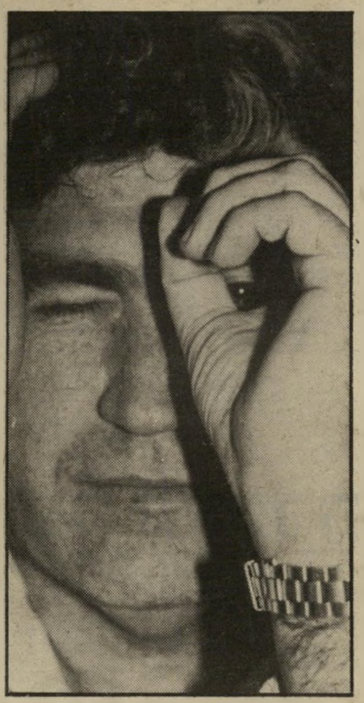

שר המר
מחוות המצולם –

תמונה דומה, של עסקן דתי אחר — זבולון המר.

התוכלו למצוא בארכיון שלכם את תמונתו המשעשעת של שר־החינוך הישראלי, ולפרסם את שתי התמונות זו לצד זו? ההשוואה ביניהן תשכנע, כי האפיפיור אמר בליבו: כל מה שהוא (המר) יכול לעשות — אני אעשה טוב ממנו!

מאיה גרבסקי, כפר־סבא

● *שתי התמונות צולמו בנסיבות דומות להפליא. בכינוס מיפלגתי ראה זבולון המר שענת סרגוסטי מכוונת אליו זמן רב את עדשת־המצלמה. מבלי ללחוץ על ההדק. הוא לא התאפק וניסה לחקות את התנוחה של הצלמת. אותו הדבר בדיוק קרה לצלם הצרפתי רנה לווק. כשבא לצלם בקיריית הוותיקן: האפיפיור הפתיע אותו כשהציץ בו דרך מישקפת דימיונית.*

● ● ●

איפה טולטול?

אבדה חתולה פרסית יפהפיה. מי ראה אותה?

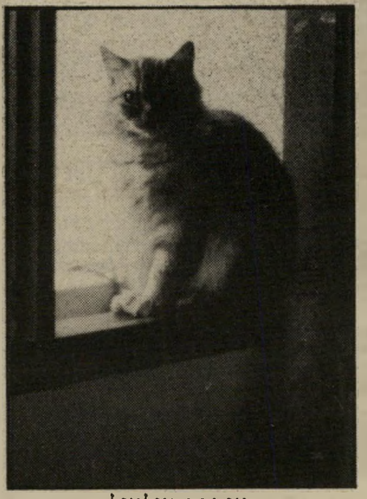

אובדת טולטול
עדיין יש תיקווה

נודה לכם מאוד־מאוד אם תפרסמו בש־בועונכם משהו נוגע ללב על אודות טולטול, חתולה פרסית יפהפיה, אפורה־בהירה, בעלת שיער אנגורה ארוך, פרצוף פחוס ועיניים צהובות, שקפצה מרכב נוסע ביום רביעי, ה־3 בנובמבר, בקטע שבין אבן־גבירול פינת־נורדאו ובין דרך חיפה (כנראה שאבדה בקטע המערבי של רחוב פינקס).

טולטול היא מחמד־ליבנו — חלק בלתי־נפרד ממישפחת החיות שבבתינו (טרי הכלב וננה הכלבה), וכל מישפחתה הדואבת מתאבלת עליה מרות, אך לא איבדה עדיין את התיקווה למצאה.

טולטול לא יצאה מעולם מפתח הבית (מלבד אותו מסע מר ונמהר), ולכן יקשה עליה להסתדר בטבע בכוחות עצמה. היא לא מסוגלת לחפש אוכל או להתמודד עם חתולי־חצר. טולטול פחדנית מאוד, ותיגש לאדם זר רק כשכמעט תגווע ברעב — וגם זה לא בטוח כלל.

לכן אנו קוראים לכל מי שראה אותה או יודע שמץ דבר אודותיה: אנא הודיעו לנו, ביום או בלילה, לפי 796342 או 262233 — האם ראיתם, האם שמעתם, האם גונב לאוזניכם דבר על טולטול.

נגמול לכם מלוא גמולכם, ולא תמצאו חסרים. רק אנא: החזירו לנו את טולטול.

בתיקווה ובתודה,

טרי, ננה, ארי וחנה, רמת־גן

● *תמונתה של טולטול – בעמוד זה.*

● ● ●

עיצורים קשים בהרי השוף

כיצד לבטא את שם־מישפחתם של המנהיגים הדרוזיים?

אפיפיור וויטילה
– לצלם המציץ דרך העדשה

תודה על הפירסום של מיכתבי ("קיבוץ נודד" העולם הזה 9 בנובמבר). חבל רק שהשמטתם את העיקר:

צאצאיו של הפיאודל הכורדי ג׳אן בולאד שעברו ללבנון והמירו את דתם, קראו לעצמם על שם מייסד השושלת, אך בשינוי קל: ג׳נבלאט (פתח בגימל, קובוץ בנון). כך כותבים את שמו עד היום.

אך ההגייה היא שונה במיקצת. הקובוץ נודד אחורה, לגימל, והנון הופכת שוואית. מאחר שהעיצורים המסוכים נון שוואית ובית שוואית הם קשים לביטוי, הופכת הנון הכתובה למם הגוייה.

וכך, הערבי המודרני כותב ג׳נבלאט ומבטא ג׳ומבלאט. **יאיר חליסה**, חולון

● ● ●

חשבונות עשנים

סיגריות במחיר מכונית משומשת

אני מעשן מזה עשר שנים, בערך 35 סיגריות ביום. השבוע ערכתי חשבון קטן, והרי התוצאות.

החפיסה שבידי היא ה־6,388 במיספר, מאז שהתחלתי לעשן. כלומר, כיליתי עד היום 127,750 סיגריות.

התענוג כולו עלה לי — במחירי היום ולל חישוב ריבית: 263,165 שקלים.

מה שיכולתי לעשות בכל הסכום העצום הזה יכולתי לקנות מכונית משומשת במצב טוב, א למשל, מניות של בנקים. מניות בנקים? לפחות את עוגמת־הנפש הזו חסכתי מעצמי.

יורם רבטמן, רמת־ג

לידיעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים. מודפסים במבנרת־פתיבה. שצורפה אליהם תמונת הכותב. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

קול קורא

לרגל תרגיל־הגיוס של צה"ל נזכרו השבוע רבים בתרגיל־הגיוס הגדול שהסעיר את הארץ באחד באפריל 1959, ושנכנס לפולקלור הישראלי בשם „ברווזי־המים" — על שם־הצופן של אחת היחידות שנקראו.

קראתי השבוע מחדש את כתבת העולם הזה (1123, מיום 8.4.59), שפורסמה אחרי המאורע, ונוכחתי לדעת שפשוט אין מה להוסיף עליה. היו בה כבר אז כל העובדות וכל הרקע הסמוי, שנחשף מאז.

את המאורע עצמו תיאר אז „העולם הזה" כך:

בשעה 20.05 שידר קול ישראל, באמצע התוכנית של פירקי־חזנות, הודעה דרמאתית, שדרשה מן המאזינים להישאר ליד המקלטים כדי להמתין להודעה חשובה. במשך שעה חזרה התחנה כמה פעמים על הודעה זו.

האופי המיוחד של ההודעה יצר מייד אווירה מתוחה ברחבי הארץ. בערים ביטלו המאזינים מייד את תוכניותיהם לאותו ערב, ויתרו על הליכה לקולנוע ולתיאטרון. במשקים הזעיקו המאזינים את חבריהם אל המקלטים... רוב המאזינים סברו כי הממשלה עומדת להצהיר על פיחות ערך הלירה.

הפצצה עצמה התפוצצה בשעה 9. ליד המיקרופון עמד יגאל ברק, אחד הקריינים הצעירים של קול ישראל, שהתמחה בתקופת מיבצע־סיני בסיגנון המתקתי של גיבוריות כוזבת. מן הסוג שבו היו קרייני מוסקווה מודיעים, בתקופת המילחמה, על ניצחונות אמיתיים ומדומים של צבאות סטאלין.

הוא לא קרא את החדשות. בקול של שעה הרת־גורל קרא הודעה של ראש אגף־כוח־האדם של צה"ל על גיוס חיילי־מילואים, לפי סיסמות היחידות שיוקראו לאחר מכן. אותה הודעה ארוכה חזרה בערבית, באנגלית, בצרפתית, ביידיש, בפולנית, בהונגרית, ברומנית ובלאדינו. עד שהסתיימה ההודעה בשפה התשיעית, כבר היה ברור לכל המאזינים כי צה"ל הכריז על גיוס כללי של מאות אלפי חיילי־מילואים. היתה זאת התרשמות מוצדקת לחלוטין, הן לאור הנוסח הדרמאתי של ההודעה עצמה, הן לאור הודעות־ההבהלה שקדמו לה מאז השעה 8.

באותן חמש דקות — תקופת־השיא היומית של ההאזנה לרדיו — כבר שאלו אלפי גברים את נשותיהם היכן מונח ציוד־המילואים, כבר נידחו תוכניות והוחלפו מבטי־חרדה. כאשר, בתום כל התכונה הזאת, הודיע הקריין רק שלוש סיסמות של יחידות — „להקת אמנים", „ארשת חשיבות" ו„ברווזי־מים" — לא הופגה המתיחות. הקהל סבר פשוט כי כהכנה לגיוס הגדול, מגייס צה"ל את אותן היחידות שתפקידן הטכני הוא להכין את התכונה ההמונית.

...הצד ההומוריסטי של הפרשה סופק על־ידי מנהיגי האומה בכנסת.

...חברי־הכנסת לא עשו רק צחוק מעצמם — הם ביימו, ללא הכנה, סאטירה עוקצנית על המישטר השורר בישראל.

דקות מעטות אחרי שידור הודעת־הגיוס בקול ישראל הגיעה ההמולה במליאת־הכנסת לשיא. בכנסת, כמו ברחוב, שררה הדעה שהוכרז על גיוס־כללי, וכי בכל רגע עומדת לפרוץ מילחמה. איש לא ידע איזו מילחמה, מילחמה לשם מה, מילחמה נגד מי.

אבל כל אחד מחברי־הכנסת הגיב בדרכו.

קראה יושבת־ראש הישיבה, בבה אידלסון (מפא"י), בפאתוס: „חברי הבית! מה הפאניקה? בבקשה לשבת! ביקשתי לברר!... אני יודעת שעברנו בכנסת הזאת רגעים קשים והתגברנו עליהם!"

הדתיים הבינו כהרף־עין שהנה הגיעה הזדמנות היסטורית: אם פרצה מילחמה, הם יכולים לעלות בחזרה על עגלת הקואליציה (שממנה ירדו בשל משבר „מיהו יהודי?") מבלי שבוחריהם יחשבו זאת כבגידה. לכן שינו בו במקום את עמדתם, ונמנעו מלהצביע נגד תקציב המדינה, שעמד באותו רגע לקריאה שלישית ואחרונה. הסביר ח"כ מיכאל חזני (מפר"ל): „ההוראות אשר חברי סיעתנו קיבלו מאת מיפלגתם היו להצביע נגד התקציב... אולם ברגעים האחרונים נפל כנראה דבר מה במדינה, וכפי שמוסרים, נמסרה הודעה חשובה ביותר בקול ישראל..."

שיסע אותו חברו לסיעה, יצחק רפאל: „ברדיו הודיעו שיש גיוס כללי!"

המשיך חזני: „אם ידיעה זו נכונה, אנחנו סבורים... שעל אף היותנו באופוזיציה, מידת אחריותנו היא גדולה במידה כזו, שנחשוב כי אולי מוטב שלא יהיו מתנגדים לתקציב־המדינה בשעה כזו!"

גיבור הערב היה, בלי ספק, מנחם בגין. גם הוא לא ידע איזו מילחמה עומדת לפרוץ ונגד מי, אך מנוי וגמור היה עימו לעמוד בראש הצועדים.

קרא בגין: „המטה הכללי של צבאנו הכריז על גיוס כללי של כל החייבים בגיוס... הודעה על גיוס, בין כללי או לא־כללי, הנמסרת באוזני העם והעולם, היא בכל מדינה ומדינה החשובה ביותר אשר תיתכן בחייה. ברגע זה איננו יודעים מאומה מה גרם להודעה. יתכן, אם ישנו גיוס כללי, שצבאנו עומד לצאת למיבצעים... אם צבאנו המגוייס כתוצאה ממה שאירע, ייקרא לפעולה — כולנו נעמוד מאחוריו... כולנו נעמוד כאיש אחד!"

עד כאן קטעים מן הדיווח של אז.

עיינתי השבוע בדיברי הכנסת, ונוכחתי: שם מופיע נוסח אחר השונה בכמה פרטים חשובים מן הנוסח שפירסמנו אנחנו למחרת המאורע.

בדיברי הכנסת רשומים אותם הדברים כך: „ההודעה על גיוס, בין כללי ובין לא־כללי, הנמסרת באוזני העם והעולם, היא בכל מדינה ההודעה החשובה ביותר אשר תיתכן בחייה. ברגע זה איננו יודעים מאומה, מה גרם להודעה. יתכן, אם ישנו גיוס כללי, שצבאנו עומד להיקרא למיבצעים. יתכן שהגיוס יתבטל. אולם, לכל הדיעות הודעה פומבית על גיוס, הודעה אשר לא נשלחה ליחידים אלא הנמסרת לעם כולו, משנה לחלוטין את המצב במדינה... הצבעתנו בעניין התקציב אין לה כל קשר עם האפשרות שאם צבאנו המגוייס, כתוצאה ממה שאירע, ייקרא לפעולה, כולנו נעמוד מאחוריו."

כלומר: נוספו המילים „יתכן שהגיוס יתבטל." נעלמו המילים: „נעמוד כאיש אחד."

הכנסת מוסרת את הדו"ח הסטנוגראפי של כל נאום לנואם. למחרת היום, כדי שיתקן את הסיגנון. נראה כי בגין השתמש בהזדמנות זו כדי לשפץ את הנאום, לאור העוברות שכבר בהמשך אותו ערב התגלה שהתרגיל כולו נבע מאי־הבנה.

כבר ברישום שפורסם למחרת היום בעיתון חרות, ביטאונו של בגין, הופיע נוסח משופץ, לאור ידיעה זו. אך גם הוא אינו זהה עם הנוסח בדיברי־הכנסת. שם נאמר: הצבעתנו על התקציב אין לה כל קשר עם עמדתנו בין (?) מה שעלול להתרחש, אם אמנם יתרחש. אם צבאנו נקרא לפעולה, נעמוד כולנו, ללא יוצא מן הכלל, מאחוריו, כפי שעמדנו תמיד... מאחורי צבאנו נעמוד כאיש אחד."

שרי־הממשלה המבוהלים, ששהו בכנסת, ניסו באופן קרחתני להתקשר עם האדם היחידי שהיה מסוגל להכריז מילחמה מבלי לשאול אותם: ראש־הממשלה ושר־הביטחון, דויד בן־גוריון. כאשר נוצר לבסוף הקשר, הסתבר שחלה טעות. בן־גוריון עצמו מיהר להסיק מסקנה. הוא פטר את עצמו מכל אחריות, מינה ועדת־חקירה והדיח מייד שני אלופים: ראש אג"ם וסגן הרמטכ"ל מאיר זורע, וראש אמ"ן, האלוף יהושפט הרכבי.

אל תפיץ

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 461/75
שמירה על בריאותך ורכושך

נוי זה אריק שחף?

אריק שחף מוכר מכשירים אלקטרוניים ומכוניות לישראלים במינכן – **במחירי הנחה מדהימים!** כדאי לך לטלפן כבר מנמל־התעופה 365095/6 (089)

מודעה זו תזכה אותך בבונוס נוסף!

אלטרנטיבה

בעיקבות בינוס־החירום שנערך לפני שבוע, ושבו הוחלט לשים את הקמת המיפלגה החדשה, ערך בינוס פעילים שיימשך

ביום חמישי זה, 17 בנובמבר,
בשעה 7.30 בערב,
בבית בני־ברית,
רח' קפלן פינת המאספים, תל־אביב.

כל מי שמוכנים להשתתף ביוזמה החדשה – מוזמנים.

הנושא:
המשך הדיון על דרכי הפעולה

במדינה

העם

על סף 1984

אין כסף לתרזות לחולי־סרטן – אבל יש כסף להתנחלות.

חולי־הסרטן נאנקו במיטותיהם. חסרו התרופות לשיכוך כאביהם. הרופאים התרוצצו בין בתי־החולים ובתי־המרקחת כדי למצוא תרופה. הסיבה: חוסר תקציב.

כך סיפרה ידיעת־כרוניקה קטנה בעיתונות. איש לא הזדעזע. איש לא התקומם. בישראל שעל סף 1984 זה נראה טיבעי.

באותו היום טס שר־הביטחון, משה ארנס, במטוס, להתנחלות חדשה באיזור חברון, ש"התאזרח" לקול החצוצרות והתופים. לא חסר הכסף למטוס, כשם שלא חסר הכסף להתנחלות עצמה. וסגן שר־החקלאות תבע להגדיל את התקציב להגברת "תנופת ההתנחלות". על סף 1984, גם זה נראה טיבעי.

בטולכרם נהרגו שני צעירים על־ידי מישמר הגבול, בתקרית שניתן לה הסבר רישמי המעליב את האינטלי־גנציה של השומע (ראה עמודים 14 - 15). זאת היתה ידיעת־כרוניקה. גם עיתון כמו הארץ לא מצא לנכון להקדיש לה כותרת בעמוד הראשון, אלא הסתיר אותה מתחת לכותרת אחרת.

בישראל שעל סף 1984, גם זה היה טיבעי.

הרה־הומאניזציה של מדינת ישר־אל זעקה כמעט מתוך כל ידיעה בעי־תון.

אומנם, ממקלטי הטלוויזיה והרדיו נקע קולו של דויד בן־גוריון, במלאת עשור למותו. "הזקן" ריבר מקיברו על ערכי־מוסר, עם־סגולה, מדינה של חזון וחברה של צדק – וכל מילה נשמעה כלעג לרש.

האם בגדה מדינת־ישראל בחזונו של דויד בן־גוריון – או שמא חזונו של דויד בן־גוריון הוא שהביא, בהכרח, להתפתחות זו של המדינה? האם ממשלת שמיר־ארנס, כמו ממשלת בגין־שרון לפניה, סטתה מן הדרך הבן־גוריונית ועלתה על דרך שונה והפוכה – או שמא זהו המשך של אותה הדרך עצמה, תחנה רחוקה יותר באותו הנתיב?

על כך יתווכחו היסטוריונים. המציאות של ערב 1984 מספקת להם חומר רב.

המילחמה

חזרה למקום הפשע

חולבות ומתרבות העדויות כי אסון צור לפני שנה היה גם הוא תוצאה של פיגוע – בניגוד לדוח ועדת־החקירה.

דוח ועדת־החקירה הצה"לית לא הפתיע. הוא ניקה את צה"ל מכל אשמה של הזנחה ורשלנות. המסקנה המתבקשת: אי־אפשר להתגונן מפני מכונית־תופת, גם כאשר יודעים מראש שהיא צריכה לבוא.

זוהי מסקנה אבסורדית. יתכן שגם הממשלה הרגישה שהציבור לא יסתפק במלאכת־טי־שטוש. היא קיבלה אומנם את דוח הוועדה, אך ביקשה ממנה "לבדוק עוד כמה נקודות."

מכונית־תופת. בינתיים הולכים ומתרבים הקולות, המטילים ספק חמור גם בדוח של ועדת־חקירה אחרת – זו שחקרה לפני שנה את התמוטטות המיפקדה בצור, שבה ניספו 76 אנשי־ביטחון ישראליים, נוסף על עצירים מקומיים.

אחרי עדותו של הפסל צבי גולדשטיין, שהתפרסמה לגמרי במיקרה ביום הפיגוע החדש, ושבה נאמר בפירוש כי סייר בדווי ראה מכונית־תופת נכנסת לבניין (העולם הזה 2410, 9 בנובמבר) פורסמו השבוע שתי עדויות, המצביעות באותו הכיוון.

הראשונה פורסמה במעריב, מאת מירב הלפרין. היא כתבה על הוריו של יורם סופי, איש מישמר־הגבול שנהרג באסון לפני שנה. אחרי ששוחחה עם ההורים, דיווחה:

"הפיגוע האחרון בצור הכביד על הרגשתם של בני־המישפחה. ועדת־החקירה אמנם קבעה כי 76 החללים לא נספו בפיגוע חבלני. אך משפחת סופי מחזיקה במיסמך צה"לי מפתיע המערער על קביעת הוועדה.

"המיסמך נשלח אליהם ברואר צבאי, אינו חתום, ותוכנו כתוב בכתב־יד. לא ניתן לשלול לחלוטין כי האסון התרחש כתוצאה מהחדרת מכונית־תופת לתוך שטח הבניין," כתוב שם. "אפשרות זו מתבססת על עדויותיהם של עדי־ראיה מקומיים, שאותרו על־ידי חוקרי מצ"ח (מישטרה צבאית חוקרת) ולא היו ידועים לוועדת־החקירה."

"משהו אחר". העדות השנייה פורסמה בחותם. מוסף על המישמר. גבי זוהר ליווה את יוסי מאירי, מי שהיה סגן־מפקד "יחידת הסיוע" של צה"ל בצור בימי־המילחמה, שחזר אל מקום האסון:

"אף פעם לא יהיה אפשר לתפוס את מה שקרה כאן ואיך הבניין התמוטט, אומר יוסי בשקט. עד היום אני מרגיש שהבניין לא התמוטט מעצמו או כתוצאה של התפוצצות בלוני־גאז. אני מרגיש שזה היה משהו אחר. עד שלא יוכיחו לי בדיוק את הסיבה להתמוטטות הבניין, אני אחיה תמיד בהרגשה שתעלומת ההתמוטטות לא באה אל פיתרונה."

הממשלה

החגורה של הזולת

שרי הממשלה נוהרים אל "חתונת הדור" שוסעת־המותרות, ולשר מרדכי בן־פורת יש פאטנט.

בכל פעם שהממשלה מטיפה להידוק החגורה וגזירות גזירות על הציבור, נמצא גם פוליטיקאי אחד המתנגד, במחווה גראנדיוזית, לותר על חלק זעיר של משכורתו. זה־זול, זה אינו מתקיים בדרך כלל (מפני שהכנסת דאגה זה מכבר לחוקק חוק המונע מחבריה לוותר על משכורתם), זה נותן לאיש פירסומת־חינם וגם ראיונות בכלי־התיקשורת.

הפעם הגיע תורו של מרדכי בן־פורת. הוא הודיע שהוא ויתר על 10% ממשכורתו, גינה את חבריו על שלא הלכו בעיקבותיו. על כך נאם והתראיין.

בן־פורת הפך את עצמו לסמל הבוטה ביותר של הצביעות המתחסדת בממשלה הוא מכהן כשר־בלי־תיק. הוא מטפל בעניינים שכל פקיד זוטר יכול היה לטפל בהם ביתר מומחיות. בין השאר: עניין הפליטים הפלסטי־נים, שהוא מצוי בו כמו בחלל החיצון.

אילו באמת רצה בן־פורת לחסוך בהוצאות הממשלה, יכול היה לעשות מעשה פשוט ותכליתי: להתפטר מן הממשלה, לבטל את לישכתו, על כל ההנאות הכרוכות בכך – מכונית, נהג, מזכירה, הוצאות, מסעות וטיולים.

ציניות עילאית. גם שאר אנשי־הצמרת לא התייחסו ברצינות רבה מדי להידוק החגורה. הם הוכיחו זאת, כאשר נהרו השבוע לאירוע הכזבזני והראוותני ביותר שנערך בישראל: "חתונת הדור" של אחד הנרי זימנד עם בחירת ליבו (ראה רחל המרחלת).

זימנד, בן של איש־עסקים יהודי עשיר ממונאקו, היה רשאי לערוך חתונה כאוות־נפשו. מכיוון שהוא השתמש בכספו שלו, היה זה מצידו רק עניין של טעם רע מאוד. אך הנהירה ההמונית של צמרת המדינה, ובראשם בני מישפחת בגין, לאירוע חסר־טעם זה, בשעה שהם מקצצים בתמיכה לזקנים ולתינוקות, היתה הפגנה של ציניות עילאית.

חאפט' אל־אסד נכשל בטריפולי כשם שאריאל שרון נכשל בביירות, ומאותן הסיבות

ישראל ריקדו על קיברו, שטרם נחפר. "ערפאת מחוסל!" "ערפאת — סוף הדרך!" "אחרי ערפאת — מהו?"

כלי־התיקשורת ערכו אורגיה של שימחה. כל שר המכבד את עצמו נאם על "נפילתו של ערפאת", המאשרת בדיעבד את נאוניות ההחלטה לפלוש ללבנון. כל "פרשן" הכין מאמר מלומד על התמוטטות אש"ף. מושלים צבאיים קראו לתושבי השטחים הכבושים "להתפכח", אחרי שערפאת הסתלק מן הבימה. תחנות רדיו וטלוויזיה הכינו תוכניות, לרגע שבו ייוודע רישמית שערפאת נהרג.

אולם כאילו בדי להכעיס, ערפאת המשיך להתקיים.

בשעה שהרדיו הודיע כי "ערפאת מסתתר באחת משכונות טריפולי," הראתה הטלוויזיה סרט שצולם בידי צוות אמריקאי, והמראה את ערפאת הגדולה· לחיסול ערפאת וכוחותיו, עמדו לרשותם כוחות רבים:

● לוחמי האירגונים הפלסטיניים הפרו־סוריים והפרו־לוביים: אל־צאעי־קה, אירגונו של אחמד ג'בריל, ה"מורדים" של פת"ח, ועוד.

● יחידות "צבא־השיחרור הפלס־טיני", המשולבות בצבא הסורי. "צבא־השיחרור הפלסטיני" הוא גוף פיקטיבי. למעשה אלה הן חטיבות של התמוטטות אש"ף. מושלים צבאיים קראו לתושבי השטחים הכבושים "להתפכח", אחרי שערפאת הסתלק מן הבימה. תחנות רדיו וטלוויזיה הכינו תוכניות, לרגע שבו ייוודע רישמית שערפאת נהרג.

אולם כאילו בדי להכעיס, ערפאת המשיך להתקיים.

בשעה שהרדיו הודיע כי "ערפאת מסתתר באחת משכונות טריפולי," הראתה הטלוויזיה סרט שצולם בידי צוות אמריקאי, והמראה את ערפאת בלבנון. מאורעות טריפולי 1983 היוו חזרה כמעט מדוייקת על מאורעות ביירות 1982.

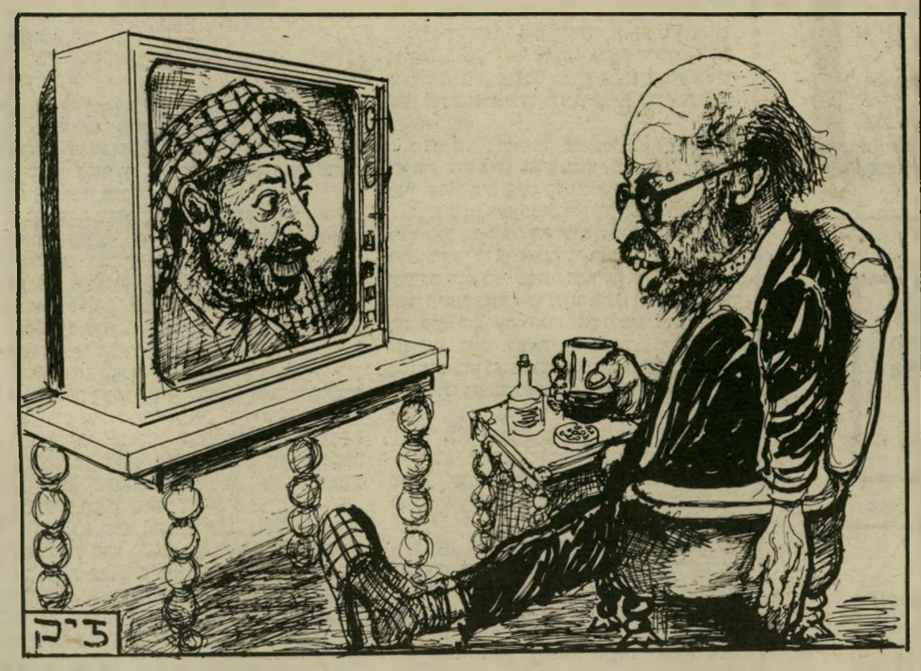

● ההסתערות החמוטטה

ך אסר ערפאת ידע כי המערכה עומדת בפתח בפתח. לא היו לו שום אשליות לגבי כוונות אל־אסד. העיתוי היה תלוי רק בריכוז כוחות מספיקים בצד הסורי. לכן חזר לטריפולי, כדי להיות עם אנשיו ולחשל את המוראל שלהם.

עוזרו, חליל אל־וזיר ("אבו־ג'יהאד"), "שר־הביטחון" של פת"ח, הכין את כוחותיו בשקט ובזהירות. בטריפולי והסביבה התרכזו כ־6000 לוחמים פלסטיניים מנוסים — לא רק אנשי פת"ח, אלא גם חברי האירגונים האחרים, שסלדו מן המזימה הסורית נגד עמם.

כוח זה התרכז בשלושה בסיסים: העיר טריפולי ממערב, מחנה־הפליטים אל־בדווי הסמוך ממזרח, ומחנה־הפליטים נהר־אל־ברד, כ־15 ק"מ מיזרחה לאורך כביש־החוף.

(טריפולי, הקרוייה בערבית טראבלוס, שוכנת, כמו חיפה, בקצה הדרומי־מערבי של מיפרץ גדול. מבחינת התנוחה הגיאוגראפית, דומים מחנות־הפליטים לקריות שבין חיפה ועכו.)

בין שלושת הבסיסים האלה יש שטח פתוח, ושלושתם נשלטים מדרום על־ידי הר גבוה, ג'בל טראבול, הדומה להר־הכרמל, שהוא בידי הצבא הסורי.

כאשר החלה ההתקפה, הסתערו הכוחות הפרו־סוריים מן ההר צפונה. הפלסטינים נזהרו מלהתמודד עימם בשדה הפתוח, שם היתה לסורים עדיפות עצומה בטאנקים ובתותחים.

אבו־ג'יהאד החליט, בהיגיון רב, שעם הכוחות הפרו־סוריים יש להתמודד בשטח הבנוי, שם תהיה עדיפות הכוחות שלהם הרבה יותר קטנה.

הכוחות הפרו־סוריים התקדמו במהירות בשטח הפתוח שבין הבסיסים, וכך נוצרה האשליה כאילו הם נוחלים ניצחון כביר, וכי המערכה תיגמר תוך ופמלייתו מסיירים לאור היום בחוצות העיר. בשעה ש"כתבים לענייני ערביים", חניכי אמ"ן, הודיעו שערפאת "ברח", צולמה כתבת זרה בראיון עם ערפאת במישרד אש"ף בטריפולי.

ככל שחלפו הימים, הסתבר כי האורגיה היתה מוקדמת מדי. התתונה — או ההלוויה — טרם התקיימה.

הפרשנים המלומדים ניסו להשכיח מה שכתבו אך אתמול, וקיוו שערפאת ייהרג בכל זאת מחר. השרים המשיכו לברבר. כלי־ התיקשורת העמידו פנים כאילו לא קרה דבר, והוסיפו לפרסם מאמרים על "סוף ערפאת".

אך החגיגה רעכה. השימחה הגדולה לאידו של ערפאת שככה.

הסתבר כי לפרשנים לא היה מושג קלוש. הם לא ידעו לקרוא את המפה הצבאית, ועל אחת כמה וכמה לא את המפה המדינית.

בסעם המייוד־עכמה טעו ה"מומחים", שקברו את אש"ף בטרם עת. מישאלת־ליבם העבירה אותם על דעתם.

● חזרה על ביירות

ד מפה הצבאית היתה שונה מאוד מזו שצויירה לעיני הציבור הישראלי, בעזרת מפות וחיצים ודברי־פרשנות מלומדים.

האמת הפשוטה היא שהמערכה הצבאית נגד ערפאת נחלה כישלון מוחלט.

כאשר פתחו הסורים במיתקפה התוכנית הסורית היתה להעמיד פנים כאילו זוהי מילחמת־אחים פלסטינית. רק ל"מורדים" ניתן לדבר, להכריז ולהצהיר. אף שהעולם כולו ידע שאין אלה אלא סוכנים סוריים, שנקנו בכסף סורי והמשרתים מטרות סוריות נגד בני־עמם, הם התיימרו לדבר בשם כוח פלסטיני אותנטי.

בגלל אותה הסיבה לא הפעילו הסורים את חייליהם בקרבות עצמם. הלחימה נמסרה לכוחות הפלסטיניים, כאשר הצבא הסורי מספק סיוע־אש מאסיווי מתותחים ומטאנקים.

חאפט' אל־אסד היה בטוח כי ריכוז עצום זה של כוחות יספיק כדי לשבור את כוחות אש"ף בהסתערות כבירה אחת של יום־יומיים.

הוא ידע כי אנשי ערפאת לוחמים כשגבם אל הים — שם ניתק חיל־הים הישראלי כל סיכוי לתיגבורת ולאספקה, וגם חסם את דרכי־הנסיגה. לכן, סבר אסד, די בהסתערות גדולה אחת, מלווה בהפגזות־תופת, כדי לשבור את ערפאת ואת אנשיו ולהביא לכניעתם. את ערפאת התכוון להרוג בו במקום, בעת לכידתו.

היתה זאת חזרה מדוייקת על השגיאות של אריאל שרון, כאשר זה תיכנן את המערכה

מאת

אורי אבנרי

הסורים את חייליהם בקרבות עצמם. הלחימה נמסרה לכוחות הפלסטיניים, כאשר הצבא הסורי מספק סיוע־אש מאסיווי מתותחים ומטאנקים.

חאפט' אל־אסד היה בטוח כי ריכוז עצום זה של כוחות יספיק כדי לשבור את כוחות אש"ף בהסתערות כבירה אחת של יום־יומיים.

הוא ידע כי אנשי ערפאת לוחמים כשגבם אל הים — שם ניתק חיל־הים הישראלי כל סיכוי לתיגבורת ולאספקה, וגם חסם את דרכי־הנסיגה. לכן, סבר אסד, די בהסתערות גדולה אחת, מלווה בהפגזות־תופת, כדי לשבור את ערפאת ואת אנשיו ולהביא לכניעתם. את ערפאת התכוון להרוג בו במקום, בעת לכידתו.

היתה זאת חזרה מדוייקת על השגיאות של אריאל שרון, כאשר זה תיכנן את המערכה

טריפולי: התפנית

כמה שעות. על כך הכריזו הפרשנים בישראל ובעולם כולו, שלא ידעו לקרוא את המפה.

למעשה קרה משהו שונה לגמרי.

התנופה הסורית התבזבזה בשטח הפתוח, בהעדר אוייב של ממש. כאשר התקרבו לכביש החוף, המחבר את הבסיסים, הורה אברג'יהאד לאנשיו לנטוש את המחנה הרחוק, נהר־אל־ברד, לפני ניתוקו. הם עברו למחנה אל־ברווי.

מאותה השעה נראתה המפה האמיתית כך:

● הכוח העיקרי של ערפאת רוכז בעיר טריפולי עצמה.

שם עמדה להיערך המערכה העיקרית והמכרעת. בקרב של בית־אחרי־בית. טריפולי היא עיר גדולה, בת יותר מחצי מיליון נפש. האוכלוסיה היא סונית ואנטי־סורית.

● חלק מן הכוח נשאר במחנה הסמוך, אל בדווי, כדי לערוך שם קרב מאסף, לעיכוב ההתקפה העיקרית על העיר.

הכוחות הפרו־סוריים התקדמו אל מחנה אל־בדווי, נתקלו בהתנגדות עזה ביותר, ולמעשה נעצרו במבואותיו. הם הגיעו אל פרברי טריפולי, ונעצרו גם שם.

היה זה ניצחון גדול לכוחות ערפאת, בדומה להצלחתם לעצור את כוחות צה"ל בגבול ביירות המערבית.

הכוחות הפרו־סוריים נעצרו. הם איבדו את התנופה, ולמעשה גם את היוזמה.

יתכן כי אחת הסיבות לכך היא חוסר־המוטיבציה. שכיר־החרב הפלסטיניים, שלחמו נגד בני־עמם ונגד טריפולי היתה ניצחון למגינים. ההתקפה התמוטטה.

זהו המצב כרגע זה.

● בגידת הסובייטים

אלמלא החזיקו הכוחות הפלסטיניים מעמד בשדה־הקרב, היה גורלם נחרץ.

בשבוע הראשון של הלחימה הוכח לחלוטין כי העם הפלסטיני עומד לבדו מול כל העולם. כמו היהודים בימי השואה, הם יכלו להגיד: „העולם כולו נגדנו."

האמריקאים כבר חגגו את השמדת אש"ף, כמו כלי־התיקשורת בישראל. המנהיגים דיברו על המצב החדש שנוצר אחרי היעלמו של ערפאת ואש"ף, ויצאו מגידרם מרוב שימחה.

הסובייטים לא נקפו אצבע. כשם שלא שלחו אף סירת־דייג אחת לעזור לפלסטינים הנצורים בביירות המערבית מול אריאל שרון, הם לא עשו דבר כדי לעזור לערפאת בשעתו הקשה ביותר בטריפולי, מול חאפט' אל־אסד וקלגסיו.

שום פלסטיני לא ישכח בגידה ציניות זו. הסורים הסתערו על טריפולי בנשק סובייטי. בקרב ה„מורדים" בלטו העסקנים הפלסטיניים הפרו־סובייטיים הידועים ביותר. אך בריתהמועצות לא הפעילה שום לחץ על סוריה להימנע מהתקפת־ההשמדה, שצריכה היתה להסתיים בטבח שהיה מאפיל על מעשי־הטבח של תל־אל־זעתר, צברה ושאתילא.

שום מדינה ערבית לא־נקפה גם באוזני שר־החוץ הסורי, שבא למוסקווה.

גרומיקו לא הזכיר את ערפאת.

● מדמשק עד נצרת

אולם העובדה המכרעת היתה מעבר לתכסיס ולמזימות של מגנים את הטבח נגד העם הפלסטיני והנהגתו החוקית... מה שניסו איתן ושרון לבצע, משלימים עכשיו סוריה ולובּ העומדים מאחריהן." האסיפה קיבלה במחיאות־כפיים סוערות החלטה שהביעה הזדהות בלתי־מסוייגת עם יאסר ערפאת.

רק"ח, שנקרעה בין הצורך לשרת העיר כדי להצילה מאסון. פניה זו מספקת להנהגת אש"ף רקע נוח לפינוי — אם תחליט עליו.

המצור יכול גם להימשך, תוך קרבות מוגבלים, במשך זמן רב.

כל זה אפשרי. אך העובדות המרכזיות לא ישתנו: המזימה הסורית נכשלה. הסורים לא

ההנהגה המוכרת של התנועה הלאומית הפלסטינית, למען עריץ זר ושנוא, לא יכלו לחרף את נפשם כמו אחיהם בצד השני, שלחמו על נפשם ונפש תנועתם.

אל־אסד, מצידו, לא היה מוכן לזרוק לקרב את חייליו, ולהסוך את המילחמה לעימות סורי־פלסטיני גלוי.

הוא הבין כי הכנסת צבאו לתוך העיר הצפורה תהיה משימה קשה ביותר, שתביא לשחיטה הדדית ולהרס העיר כולה.

אומנם, הרודן הסורי לא היה מהסס להרוס עיר, כשם שלא חס על אל־חאמה, העיר הסורית שאותה ציווה להחריב, כאשר התקוממה נגדו תחת רגל האחים המוסלמים. אך טריפולי אינה עיר סורית, היא חשופה לעיני העולם כולו, והעולם הערבי בפרט.

יתר על כן, אסד זכר מה אירע בצידון ב־1976, כאשר נכנס לתובה טור סורי משוריין, בעת העימות הקודם בין אש"ף והצבא הסורי. הטור הושמד כולו בעיר.

(בראש הכוח הפלסטיני בצידון עמד אז אבו־מוסא, שמכר בינתיים את נישמתו לשליט הסורי.)

למרות המצור הסורי מכל העברים היבשתיים, והמצור הימי הישראלי מן העבר הימי, ולמרות העדיפות של הכוחות הפרו־סוריים, החזיקו הכוחות הפלסטיניים מעמד לאורך כל הקו. 6000 הלוחמים, שראו את מנהיגם בעיניהם מדי יום, לא נשברו.

כך קרה שבעוד שכל כלי־התיקשורת הודיעו על נפילתו של ערפאת בכל רגע, ראו המוני ישראל את ערפאת בטלוויזיה מתהלך בין חייליו, כשהוא שופע ביטחון עצמי. הם ראו את אברג'יהאד מסביר בשלווה את מערכי הקרב לעיתונאים זרים, כשהוא עומד בקו החזית ואומר לצלמים הנפחדים: „אל תפחדו, הסורים עוד רחוקים!"

במונחים צבאיים, ההגנה על אצבע. חוץ מכמה מילים חסרות מסי מנהיג ערבי זה או אחר, לא עשה איש דבר.

אילו הצליח אל־אסד לכבוש את טריפולי, לחסל את הכוחות הפלסטיניים ולהרוג את יאסר ערפאת בשבוע הראשון של המערכה — היו הכל מברכים על המוגמר.

אולם זה לא קרה. המיבחן הסופי ביחסי־עמים — המיבחן בשדה־הקרב — גרם מצב שונה.

כאשר נרשמו עובדות אלה בבירות הערביות והקומוניסטיות, החל באיטיות תהליך נגדי. המישטרים הערביים החלו חוששים מפני זעם המוניהם, וזעם הפלסטינים שבגבולם, מול פני אדישותם ועמידתם־מנגד. הם התחילו לפתח פעולה דיפלומטית כלשהי.

הזירה עיקרית היתה בארצות המיפרץ, שם שוכנת אוכלוסיה פלסטינית תוססת ודינאמית. סעודיה וגרורותיה החליטו שצריכים לעשות משהו. נשלחה מישלחת רמת־דרג לדמשק, וזו תבעה מאסד להכריז על הפסקת־אש. הדבר היה כרוך, מן הסתם, בהבטחות כספיות ובאיומים להפסקת זרם הכסף.

אל־אסד ניסה לדחות את המישלחת בכמה שעות, ותבע ממפקדיו בשדה להשיג מיידבהרעה צבאית. כאשר נוכח לדעת שאין תיקווה לניצחון מיידי, הסכים בלית ברירה להפסקת־האש.

אז גם התעוררו הסובייטים. הם נוכחו לדעת כי ערפאת עשוי לצאת מן העניין חי וחזק. המיפלגות הקומוניסטיות בארצות הערביות (וגם בישראל) שלחו הודעות אס־או־אס. בקרב תומכיהן גברו הזעם והתמיהה על הבגידה הסובייטית. וכך, במאוחר, החלו גם הסובייטים מגמגמים בחצי־פה שיש „להפסיק את מילחמת האחים". מישאלה זו הושמעה על־ידי גרומיקו המדינות הזרות. היא התחוללה במחנה הפלסטיני עצמו.

בשעה שהכוחות הפרו־סוריים נחלו אכזבה אחרי אכזבה בשדה־הקרב, נחלו בוגדי־אש"ף מפלה ניצחת בשדה־קרב אחר: העם הפלסטיני.

4.5 מיליון פלסטינים התלכדו סביב ערפאת, כפי שלא התלכדו סביבו מעולם. לאיש מהם לא היתה כל אשליה. הם ידעו מי תקף את מי, מדוע ולשם מה. הם הבינו כי זוהי מזימה סורית לחסל אחת ולתמיד את העצמאות הפלסטינית, את עצמאות התנועה הפלסטינית כיום ואת הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית מחר. „צר־הקיום הלאומי שלהם התקומם.

אלה הן העובדות:

בכל רחבי המזרח הפלסטינית, לא נשמע אף קול אחד בזכות ה„מורדים" ונגד ערפאת. ביותר מ־100 מישרדים של אש"ף מסביב לכדור־הארץ לא עבר אף איש אחד לצד ה„מורדים".

בדמשק עצמה התקוממו הפלסטינים במחנה הפליטים הגדול ביותר והפגינו למען ערפאת. הצבא הסורי התערב ופתח באש.

בכל רחבי הגדה המערבית נערכו הפגנות סוערות למען ערפאת. מישמר־הגבול הישראלי פתח באש, הרג ופצע, כאילו עמר לשרותו של חאפט' אל־אסד.

גם בקרב האזרחים הערביים בישראל עצמה גאתה ההתרגשות. השתתפתי השבוע באסיפה גדולה של תושבי נצרת. בגשם זלעפות, כשהם עוברים במים עד לקרסוליים, נהרו מאות רבות לאסיפה. שכל כלי־התיקשורת בישראל השתיקו את עצם קיומה, אף שהעיתונאים נכחו בה. בערבית, באנגלית ובעברית הכריזו הסיסמות: „אנו מגנים את התקפת־הדמים הרצחנית ומילחמת־ההשמדה נגד העם הפלסטיני והנהגתו... אנו את אדוניה במוסקווה ובין החשש לאובדן המוני תומכיה הערביים בישראל, החלה גם היא לגמגם משהו בזכות ערפאת.

בשעה שדוברי ממשלת־ישראל בירברו על „התפכחות" הציבור בגדה, הם שלחו את החיילים לירות במפגינים, תומכי ערפאת. הם לא מצאו אף מפגין אחד נגד ערפאת.

זוהי העובדה הקובעת. המערכה בטריפולי לא יכלה לשנות את המפה הפוליטית, גם אילו ניצחו סוכני־סוריה. אפשר היה לגבור על כוחות אש"ף בטריפולי ולרצוח את ערפאת — אך הדבר לא היה שובר את אש"ף ולא היה מכפיף את האירגון לסוריה. גם אז היה הפלג הפרו־סורי מתקיים כקארי־קטורה עילגת של קוויזלינגים, ואילו הכוח המרכזי של אש"ף, תחת מנהיגות חדשה, היה ממשיך ללכת בדרכו.

מאחר שהמערכה כולה נכשלה, זה נכון לא כל שכן.

עוד מוקדם להינבא מה עומד להתרחש.

אל־אסד החמקמק עוד יכול להחליט לחדש לפתע את המערכה, ולנסות שוב את מזלו בשדה־הקרב.

ערפאת יכול לסרב לפנות את טריפולי, אם לא יקבל ערובות נוקשות לשלום הפלסטינים שם.

אחרי פינוי ביירות — שהפלסטינים ראו בו הישג צבאי, אחרי 81 ימים של מצור שבו לא הצליח צה"ל לגבור עליהם — אירע טבח צברה ושאתילא. פלסטינים רבים האשימו את הלוחמים שנטשו את העיר, ושהפקירו את הזקנים והנשים לגורלם. הדבר שימש תחמושת פוליטית גם נגד ערפאת עצמו. לכן יש להניח כי ערפאת לא יחזור על כך ולא יפנה את העיר. אלא אם כן יופיע במקום כוח בין־ערבי, שיגן על האוכלוסיה הפלסטינית ושיפקח על הפינוי.

ערפאת יכול להיענות להפצרות ראש־העיר, שביקשוהו לפנות את

הצליחו להשתלט על התנועה הפלסטינית. העם הפלסטיני החזיק מעמד. הכוחות הפלסטיניים לא נשברו.

המנהיגות של יאסר ערפאת יצאה מן המיבחן כשהיא מחוזקת פי כמה. ואם יצליחו הסורים לרצחו, יהפוך ערפאת לאגדה היסטורית, שמסביבה תמשיך התנועה הפלסטינית להתקיים.

האפשרות הסבירה ביותר היא, ברגע זה, שיימצא סיתרון של פשרה למצב בטריפולי, וישיעדך פינוי. ערפאת יחזור לתונים, ויעמוד בראש אש"ף. הפלג הפרו־סורי הכושל והמדרדל יישאר בדמשק, בשהוא נשען על הבידונים הסוריים.

אחרי ההינתקות מסוריה, יהיה ערפאת הרבה יותר חופשי בהחלטותיו מאשר עד כה.

● הזדמנות היסטורית

בשבועיים האחרונים היתה למדינת־ישראל הזדמנות אדירה לתת יד לפלסטינים בשעתם השחורה ביותר, כאשר ננטשו על־ידי העולם כולו, ולהציע להם סיוע והסדר מדיני. כך עושים היסטוריה.

אך לשם כך היה צורך בממשלה אחרת.

תחת זאת היתה הממשלה עסוקה באורגיה אווילית של שימחה־לאיד, בעזרת כל כלי־התיקשורת. שתמכו בטימטום זה כפי שתמכו בכל טימטום קודם של ממשלות־ישראל בעניין הפלסטיני.

אך אחת התופעות המעניינות ביותר בימים האחרונים היא הפער שנוצר בין האינסטינקט הבריא של הציבור ובין אורגיה מטופשת זו של הלאומנות הישראלית הסיפוחיסטית.

בקרב חלק ניכר של הציבור הישראלי מסתמן שינוי בגישה להנהגת אש"ף וליאסר ערפאת.

יוון.
עולם של אגדות וגבורות קדמוניות. איים מפתים עם שמות כמו קורפו, כרתים, רודוס ומיקונוס. שמש זהובה וחופי תכלת ויאכטה פרטית, רק שלך...
עולם של חיוך ושיר, תושבים מסבירי פנים ובתי מלון מעולים.
עולם הנותן תמורה מלאה לכספך כפי שאף מקום אחר לא יכול לתת. מדוע לטוס סתם לעוד מקום כשיש לך את יוון?
טוס ליוון עם אולימפיק כמובן.

חופשה לכל טעם
יוון כמובן!

The Greek National Tourist Office משרד התיירות היווני

OLYMPIC AIRWAYS

ITALY

תשקיף

תובעים צעדים

מכהן־אורגד

גורמים שונים בליכוד, נבחרים ופעילים, לוחצים על שר־האוצר החדש, יגאל כהן־אורגד, לבצע גזירות כלכליות נוספות.

לדעתם, זוכה ביום כהן־אורגד באשראי ציבורי רב, ועליו לנצל זאת כדי להכניו את הסובסידיות, לסחת את השקל, להטיל מיגבלות חמורות על הייבוא, ובעיקר — לעקר את תוספות־היוקר.

בני־שיחו של כהן אורגד הבטיחו לו תמיכה מלאה בפעולותיו.

לוי חושש לתיק־החוץ

רמזיו הפומביים של סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי, שיש הבנה בינו ובין יצחק שמיר על מסירת תיק־החוץ לידיו, נובעת מחשש שראש־הממשלה לא יבצע כלל שינויים פרסונליים בממשלה.

לוי מקווה שפירסום בדבר ההבנה בין השניים יקדם את סיכויו לקבל את תיק־החוץ.

המר מיואש

שר־החינוך־והתרבות, זבולון המר, גילה באוזני מקורביו שיתכן שהוא יפרוש.

הוא מנה כמה סיבות לכך: המצב במפד"ל, הקיצוצים בתקציב־החינוך, הטלת אגרת־חינוך, והמשבר הצפוי סביב יישום דוח ועדת־עציוני לגבי המורים.

בעייה אחרת המציקה לו היא המשך ישיבת צה"ל בלבנון. מה שמדאיג אותו הוא שהוא אינו רואה שום פיתרון באופק.

מי מאזין לשפירא

ח"כ אגודת ישראל, אברהם שפירא, הוסתע לגלות בחודשים האחרונים ששיחות־טלפון אישיות שלו עם דיבורי, אריה פרנקל, דולפות לגורמים אחרים.

בדיקה קפדנית העלתה, שקו־הטלפון של הדובר בירושלים אינו תקין. באשר הוא מדבר בטלפון, יכולים שכניו לשמוע את כל מהלך השיחות. יש ביניהם אנשים הקרובים לפוליטיקה.

שפירא היה מודאג משום שבאותו הזמן שהשיחות דלפו, הוא טיפל בהסדר מניות הבנקים ובבעיות כלכליות אחרות.

המאזינים בעל־כורחם לשיחות שמו לב להתעניינות יוצאת־הדופן של שפירא במידע שמתפרסם עליו בכלי־התיקשורת. עיתונאים שכתבו נגדו זכו בביקורת עסיסית מפיו.

מה יחקרו ב"מוריץ את טוכלר"?

בין תיקי־ההשקעות בחברת הברוקרים "מוריץ את טוכלר" נמצאים תיקיהם של שני אישים בכירים בצמרת הפוליטית הישראלית. השניים החזיקו מניות בנקאיות, ואלה נמכרו שבוע לפני סגירת הבורסה, בתחילת חודש אוקטובר.

פרשה זו, כמו הקשר שבין בעלי המישרד וראשי הליברלים, יהיו בין נושאי חקירת־המישטרה במישרד־הברוקרים הוותיק.

„אבו־מוסא" הותקף על־ידי מפגינים

איש המימשל הצבאי המכונה „אבו־מוסא", נקלע ביום השישי לפני שבוע לתוך הפגנה נגד סוריה ו„המורדים" באש"ף, במחנה־הפליטים נוציראת שליד עזה.

האיש, הלבוש אזרחית, יצא ממכוניתו ופתח באש מהאקדח שברשותו, עד שהתרוקנה המחסנית. אחר־כך נמלט מהמקום ברגל. המפגינים הפכו את מכוניתו הנטושה, והעלו אותה באש.

מילגות נעמת — ליהודיות בלבד!

קרן־המילגות של נעמת ללומדות במוסדות להשכלה־גבוהה מיועדת אך ורק לסטודנטיות „יוצאות־צבא". כך עולה מרשימת האירגונים נותני־המילגות, שפירסמה הסתדרות־הסטודנטים בירושלים. פירסום זה תקף גם לגבי שאר האוניברסיטות.

„נעמת" הוא הגוף היחידי שמוסיף ברשימה והמונע ממי שלא שירת בצבא אפשרות לקבל מילגה. אפילו המחלקה למילגות של ההסתדרות אינה מציבה תנאי כזה.

מדיטציה בגוש אמונים

קבוצת עושי־מדיטציה, שנדחו על־ידי התנועה הקיבוצית, סנו לגוש־אמונים בבקשה להתנחל בהתנחלות משלהם בגדה המערבית.

ח"כ תהיה, חנן פורת, ממנהיגי הגוש, מתנגד לרעיון ומשכנע את חבריו שלא להסכים לבקשה.

מי חיבל בנסיעת בורג?

שר־הפנים, יוסף בורג, מתכוון לערוך בשובו ארצה בירור יסודי כדי לגלות את מקור ההדלפה על נסיעתו להונגריה. בעיקבות פירסום הידיעה, מנעו שילטונות הונגריה את הביקור.

מיספר זעום ביותר של סקידים במישרד־הפנים ובמישרד־החוץ ידעו על כך. בורג חושד שמקור ההדלפה הוא אישיות בכירה ביותר במישרד־החוץ.

ח"כים לארגנטינה — השבוע

ח"כ תרזה, מיכאל קליינר, וח"כ מפ"ם, רב זכין, ייצאו ביום שישי הקרוב לסיור בארגנטינה מטעם ועדת־העליה של הכנסת.

השניים יבדקו מה יעלה בגורל העליה מארגנטינה, אחרי המהפך השילטוני שם.

גדות למזכירות?

יושב־ראש הנהלת מיפעל־הפיס, גדעון גדות, מוזכר כאחד המועמדים לתפקיד יושב־ראש מזכירות תנועת־החרות. גדות, לשעבר יושב־ראש אגף־ההסברה של התנועה, פרש מתפקידו בגלל מערכת־יחסים עכורה עם יושב־ראש־המזכירות הפורש, יורם ארידור.

מאחורי גדות עומד אברהם אפל, מראשי מחנהו של שר־הביטחון, משה ארנס.

מיכרז לציוד קירור

אחת מחברות־המשקאות מגלה עניין בתחום חדש: מזון קפוא לסוגיו השונים. לצורך כך כבר נבדקות עלויות של משאיות־קירור, ספי ייצור רשיונות וביקוש בשוק.

התוכנית הסדרית נבדקת מאז הקיץ. לא ברור איך ישפיע המצב הכלכלי החדש על יוזמי הרעיון.

המישלחת לא תצא

מישלחת בלתי־רישמית של תנועת־החרות לא תצא לגרמניה. כאשר נודע ב„מצודת־זאב" על כוונת חברי־מרכז מסויימים לצאת, עורר הדבר התנגדות במעט מקיר אל קיר.

בוויכוחים בין המחייבים והשוללים התברר שחברי־תנועה, ביניהם ח"כים, יצאו כבר בעבר לגרמניה, על חשבון אירגונים גרמניים שונים.

מכיוון שרעיון הנסיעה העכשווית נגנז, החליטו שני הצדדים שלא לתת פומבי למידע שיש בידיהם.

האגודה נגד מופעי התפשטות

ראשי אגודת־ישראל מתבוננים להי־פגש עם ראש־הממשלה בדי לדון ביישום סעיפים שונים של ההסכם הקואליציוני איתם.

נושא חדש שהם יעלו לדיון הוא מופעי ההתפשטות של גברים ונשים בחבל־הארץ, שבאחרונה זכו בפופולאריות רבה (ראה עמודים 54—56).

ראשי האגודה יתבעו חקיקה בכנסת, אם חוקי־העזר העירוניים אינם מספיקים כדי למנוע את קיום המופעים.

תביעות משפטיות למטה הליכוד

ספקי־שירותים למטה המוניציפלי של הליכוד, שעדיין לא קיבלו את כספם, מאיימים לפנות לבית־המישפט בתביעה לתשלום המגיע להם.

סך־כל התביעות מסתכם במאות אלפי דולארים.

דוח הכתות — בקרוב

דוח הוועדה הבינמישרדית לבדיקת הכתות יונח על שולחן הוועדה ביום הראשון, ה־27 בנובמבר. יושבת־ראש הוועדה, מרים גלזר־תעסה, סגנית שר־החינוך, תחליט אחר־כך מה יהיו המלצות הוועדה.

רחל מנדבת את דיין

רחל, אלמנתו של משה דיין, תרמה מצבה חשוב מעצמנו של בעלה למכירה פומבית, שתיערך בשבוע הבא בתל־אביב.

הכנסות המיבצע, המאורגן על־ידי עם יפה – עם אחד, הם לרכישת תנורי־חימום לקשישים.

רשתות הברחה - על הכוונת

חוקרי־מישטרה סמויים עלו באחרונה על עיקבותיהם של שתי רשתות מתוחכמות להברחת מטבע־זר לחו"ל.

עתה עוסקים החוקרים בהשלמת איסוף החומר הדרוש למעצרם ולהגשת כיתבי־אישום נגדם.

קשיים לערוץ המתחרה

הפיקת קסטות הווידאו, המשלבות מאגזיני אקטואליה ופירסומות, עומדת לפני חיסול.

הסיבה: מחסור חמור בפירסומות.

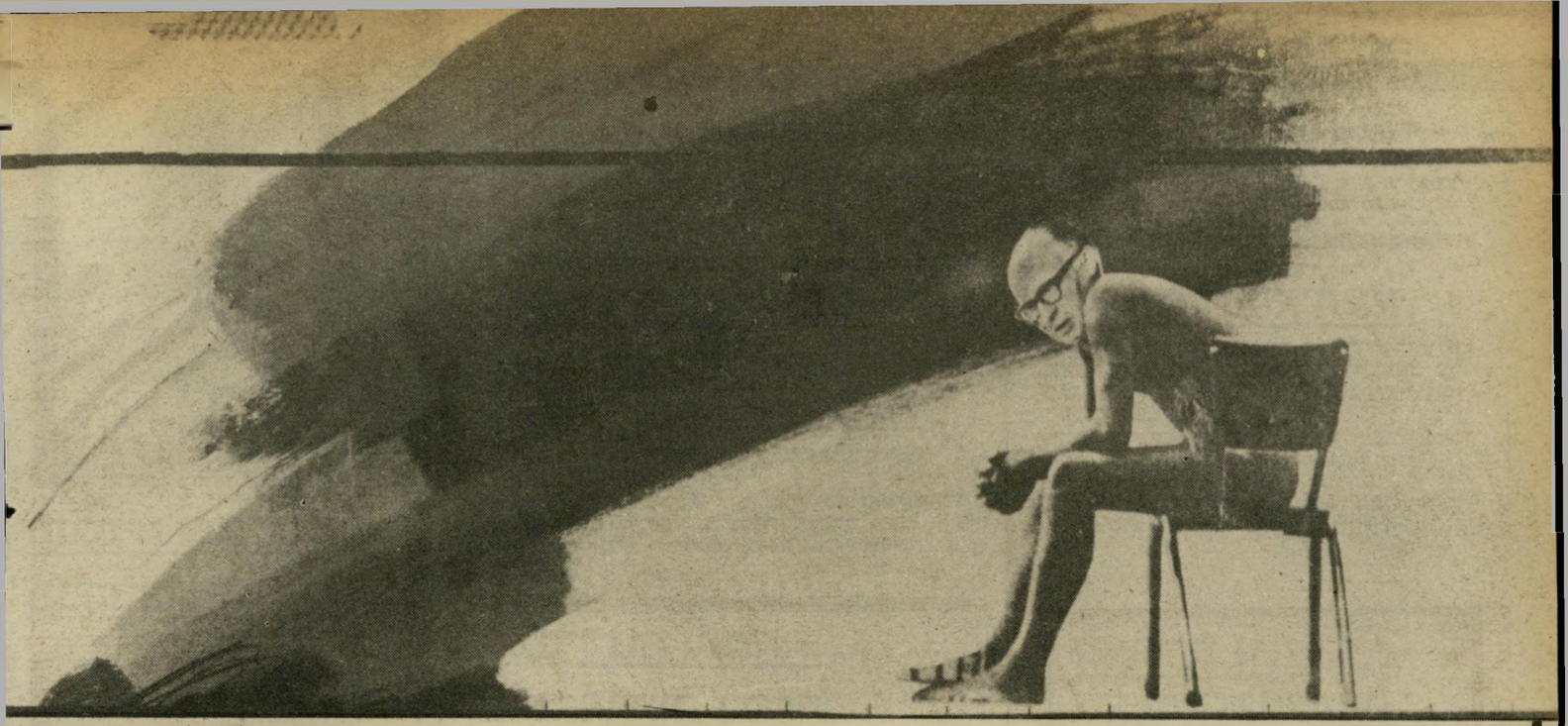

קטע מציור של שאול קנז. חבר גן־שמואל

כל המדינה חושבת על כך, אך איש אינו מעז לדבר על זה

בגלוי — בעזרת פסיכיאטרים עונה עורך „העולם הזה" על השאלה:

האם סובל מנחם בגין ממחלה נפשית — ומה היא?

המחלה

ההיגיינה הלאומית מחייבת לעורר כמה שאלות חמורות לגבי מצבו של מנחם בגין — היום ואתמול.

המסורת העממית היהודית מתייחסת ברגישות־יתר למחלות אנושיות. נוצר מעין טאבו, האוסר לתת פומבי למחלותיו של אדם. מסורת גלותית זו הועתקה לארץ, ועכשיו היא חלה גם על אנשי־ציבור ומנהיגי־אומה.

יש לשלול גישה זו מכל וכל.

לראש־הממשלה במדינת־ישראל יש סמכויות מפליגות, הרבה מעבר למה שנאמר בחוקה הבלתי־קיימת. למעשה, אין הוא עוד „שווה בין שווים", או אף „ראשון בין שווים". כמו נשיא ארצות־הברית, הנבחר בדרך שונה לגמרי, ראש־הממשלה בישראל הוא למעשה שליט עליון ומפקד עליון.

לגבי מנחם בגין, מצב זה כלט עוד יותר. בניגוד לקודמיו — דויד בן־גוריון, לוי אשכול וגם גולדה מאיר — לא עמדו לצידו של בגין אנשים בעלי שיעור־קומה עצמאי. בגין הקיף את עצמו באפסים. כתוצאה מכך, כל החלטותיו — וגם הגורליות ביותר — היו, למעשה, החלטות־יחיד.

אדם כזה אינו זכאי להגנה על צינעת־הפרט. להיפך: חובה היא לברר מה היה מצב בריאותו בכל שלב משלבי שילטונו.

מנחם בגין החליט את ההחלטה, ששלחה אל מותם יותר מ־540 צעירים ישראליים. שלא לדבר על אלפי בניאדם אחרים. לכל אחד מבני־משפחותיהם של חללים אלה יש הזכות המוחלטת להציג שאלות לגבי מצבו של האיש שקיבל את ההחלטה — בשעה שקיבל את ההחלטה.

להלן ייעשה נסיון להשיב על שאלה זו בצורה אחראית ומוסמכת.

מתי זה התחיל?

אין שמץ של ספק בכך שמנחם בגין נתון בשעה זו במצב נפשי חמור. הוא שרוי בדיכאון עמוק, אין הוא מתפקד כראוי, הוא מבלה את שעותיו כשהוא שוכב במיטה, בוהה באוויר ומסרב להיפגש עם כל אדם שהוא, מלבד שלושת ילדיו ושני מקורביו — וגם את אלה רק במידה מצומצמת.

דיכאון מסוג זה יכול להיות מוגדר כפסיכוטי — מצב המוגדר כמחלת־נפש.

מחלה כזאת (או מצב כזה) אינה באה לרוב לפתע פיתאום. רוב מצבי־הדיכאון מקורם במצב נפשי, הקיים במשך שנים רבות, אף שלא היה גלוי כל־כך לעין.

אצל מנחם בגין, הסימפטומים של הפרעה נפשית קשה התגלו כבר לפני כמה שנים. כבר אז נאמר בחצי־פה, גם על־ידי מקורביו, כי ראש־הממשלה מפסיק מדי פעם לתפקד, שיש לו תקופות ארוכות של אדישות בולטת. שאינו משתתף למעשה בישיבות הממשלה שבהן הוא נוכח. מי שראה אותו מקרוב בטכסים ממלכתיים, נוכח לא פעם לדעת כי בגין שוקע באפאטיה בולטת גם בטכסים שפעם אהב להשתתף ולהתבלט בהם. מצבים אלה התחלפו תדיר במצבים של פעילות סדירה, וגם פעילות־יתר.

מכאן האפשרות שכבר כמה שנים — אולי שלוש, אולי ארבע — לקה בגין במצבים נפשיים אשר יכלו לשבש את כושר־התיפקוד וכושר־ההחלטה שלו. כל זה הרבה זמן לפני שנפטרה אשתו. עליזה, ולפני שהסתבך בהרפתקה האומללה של מילחמת־הלבנון.

יש מקום להשערה כי הבעייה הנפשית לא התחילה גם אז, אלא שהופעת הסימפטומים הבולטים האלה באה בעיקבות מצב סמוי יותר, שקדם לכך, ושאולי היה קיים תמיד.

בגין לא נבדק

לפני שננסה לנתח את מצבו של בגין, יש להדגיש כמה סייגים.

שום פסיכיאטר המכבד את עצמו לא יחווה את דעתו על מצבו של אדם מבלי לערוך לו בדיקה יסודית.

עד כמה שידוע, מנחם בגין לא נבדק על־ידי שום פסיכיאטר או פסיכולוג קליני. הוא גם לא קיבל שום טיפול פסיכיאטרי או פסיכולוגי.

בני מישפחתו מתנגדים בחריפות לכל בדיקה כזאת. על־ידי כך הם מקבלים על עצמם (ביודעין או שלא ביודעין) אחריות רבה למצבו, ואולי גם לחייו, של אבי־מישפחתם. הדבר נעשה כדי לשמור, כביכול, על שמו הטוב של המנהיג הלאומי, ולמנוע רינונים כאילו החלטותיו ומעשיו בעבר נבעו ממצב נפשי מעורער.

על שאר מקורביו אין מה לדבר. לא זה בלבד שלא עשו דבר כדי שמנהיגם יזכה לטיפול, אלא ששיקרו ביודעין לציבור ולמוסדות־המדינה, העלימו את מצבו האמיתי של מנהיגם, וכתוצאה מכך עזרו ליצירת מצב מסוכן ביותר לבגין עצמו ולמדינה. עוד נדבר על האחריות הציבורית הכרוכה בכך, ועל הצורך להפסיק — אולי — לאחריות פלילית.

על כל פנים: שום פסיכיאטר או פסיכולוג קליני, שיבוא כיום לנתח את מצבו של בגין, אינו יכול לעשות זאת על סמך בדיקה מוסמכת.

לגבי מטופל רגיל, זה היה מונע כל חוות־דעת. אך במיקרה זה, בשל החשיבות הלאומית, יש צורך לבסס חוות־דעת על הסימפטומים הידועים ועל הידיעות המוסמכות — תוך קביעה מפורשת שכל חוות־דעת כזאת היא בגדר השערה בלבד.

יתר על כן, בקהילה הפסיכיאטרית והפסיכולוגית יש ממילא ויכוח רב על קביעות ומושגים. מונחים כגון „מחלת־נפש" נתונים כשלעצמם בוויכוח חמור, ויש השוללים מכל וכל את עצם השימוש בהם. הוא הדין לגבי מושגים כגון „היכולת לתפקד" — מה שנראה בעיני פסיכיאטר א' כאובדן יכולת זו נראה בעיני עמיתו ב' עדיין בגדר תיפקוד.

המדע הפסיכיאטרי אינו מדע מדוייק, כמו המתימטיקה.

גם במיקרה הטוב ביותר, כאשר ידועות כל העובדות על החולה ונערכו לו בדיקות ממצות, קיים לא פעם ויכוח חמור בין המטפלים על מהות מצבו, על הדרכים לטיפול (כגון אישפוז, תרופות, הלם — לא כל שכן במיקרה הנדון, כאשר הכל אפוף מיסתורין, ולא נערכה בדיקה מוסמכת.

יש להתחשב בכל הסייגים האלה כאשר באים לבדוק את מיקרהו של מנחם בגין, עד כמה שניתן תוך הסתייעות בפסיכיאטרים מנוסים.

תמונת המצב

אין ספק לגבי עצם מצבו של מנחם בגין בשעה זו.

הוא שרוי במצב של דיכאון עמוק, המתבטא באדישות. הוא מבלה את כי

חקירה מיוחדת

שעותיו בביתו, לריב לבדו. הוא שוכב על המיטה, כשהוא מוקף בערבוביה של ספרים ועיתונים שאינו קורא בהם, ובוהה. אין הוא מתגלח.

עד כמה שירדע — ודבר אינו בטוח — הוא מסוגל לתפקד מבחינה גופנית ולדאוג לצרכיו הגופניים המיידיים. הוא גם עונה לפעמים לטלפון ומסוגל להגיד כמה דברים.

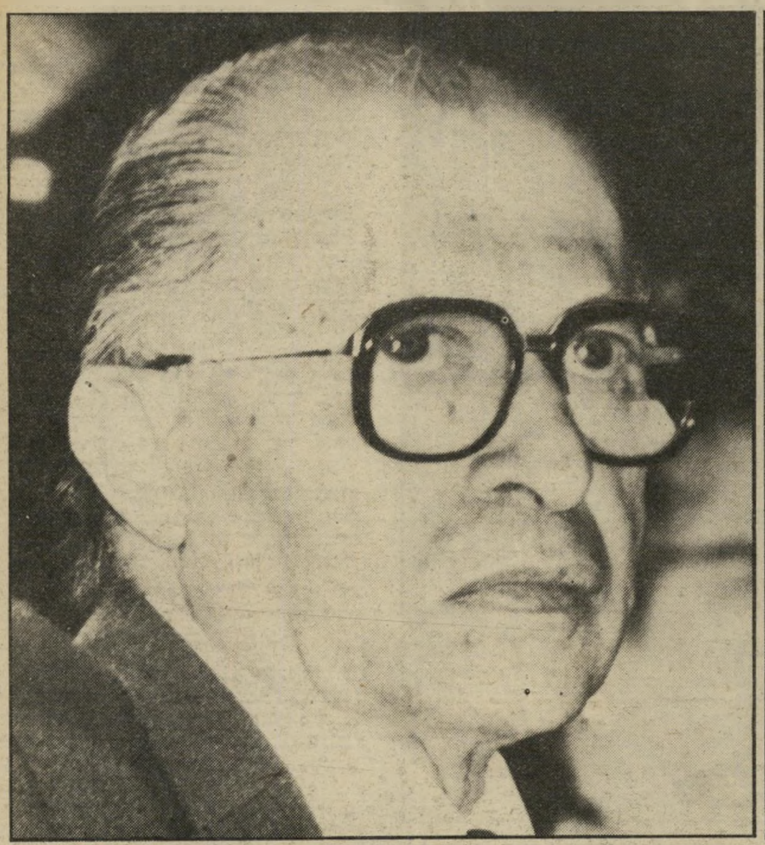

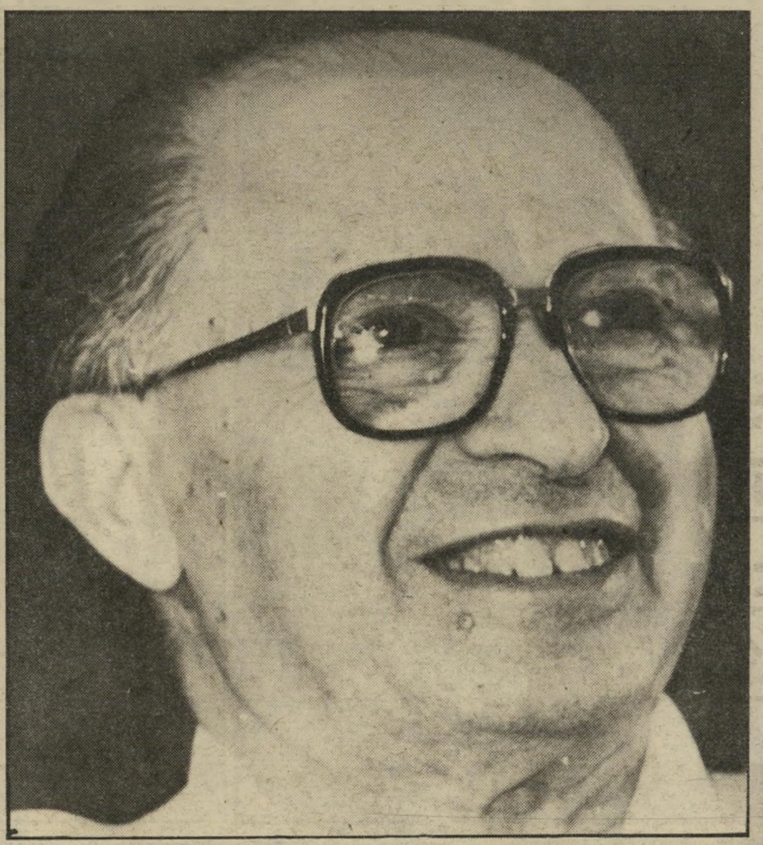

מאיגרא רמא לבירא עמיקתא: בגין במיטתו, במצב של אופוריה, ובמצב של אדישות ודיכאון השנה

אין הוא מתפקד מבחינת עיסוקו הרגיל. אין הוא ממלא תפקיד של מנהיג וראש־מיפלגה, ובימים האחרונים של כהונתו כראש־הממשלה גם לא מילא למעשה את תפקידו זה. היה קשה להשיג אף את חתימתו על מיסמכים שהיה עליו לחתום עליהם.

הוא לא הלך לאזכרת רעייתו, עליזה, שאליה היה קשור בקשר מונוגמי מוחלט במשך כמעט חמישים שנה.

האדם היחידי הנמצא בסביבתו הוא בתו לאה, המטפלת בו והמאכילה אותו כשאינה בעבודה. לאה עצמה סבלה לא־פעם ממצבי־דיכאון קשים ביותר, ואף היתה בשל כך בטיפול ובאישפוז. במידה פחותה באים אל בגין בנו, בנימין, ובתו השניה, חסיה. אין הוא רואה את נכדיו. מזכירו, יחיאל קדישאי, מבקר אצלו פעם־פעמיים בשבוע, ולפעמים בא אליו גם דן מרידור, מזכיר־הממשלה, שהתחבב עליו בזמן האחרון.

כל אלה לא הצליחו להוציא אותו מדיכאונו ומאדישותו, אף שהתאמצו ככל יכולתם להביאו לכך שיתעניין במשהו, ושיקבל לפחות אישים מרכזיים, כגון נשיא־המדינה.

לא ידוע אם בגין אוכל די צורכו. בשנה האחרונה הדאיג את מקורביו בסירובו לאכול כראוי. בשהוא מתלונן על חוסר־תיאבון מוחלט. זהו סימפטום חשוב.

הסיפורים כאילו הוא מסרב לעזוב את ביתו נשל מחלת־עור כלשהי הם בגדר שקרים וזריית חול בעיני הציבור. אילו היתה זאת הסיבה, היה בגין יכול לתפקד במלוא המרץ בין ארבעת כתלי ביתו.

לאור תמונה זו — מהו מצבו האמיתי של בגין?

דיכאון נברוטי

פ סיכיאטר חשוב שנשאל על כך אמר, בזהירות: „על פני הדברים (ומבלי לקבוע מסמרות, בלי בדיקה אישית יסודית) הסימנים מעידים על דיכאון נברוטי."

מה זה דיכאון נברוטי?

יש הרבה מצבים שונים של דיכאון. הדיכאון הוא תופעה האופיינית למצבים שונים, בדרגות־חומרה שונות, והוא יכול לנבוע מסיבות שונות. לכל אדם יש רגעים של דיכאון. מי יותר ומי פחות. ויכולות להיות לכך סיבות נורמליות לגמרי. מה טיבו ומה מקורו של הדיכאון שממנו סובל מנחם בגין?

דיכאון נברוטי (או „דיכאון תגובתי"), הוא מצב פחות חמור מאשר דיכאון שהוא בגדר מחלת־נפש.

בספר הסטנדרטי של ג'יימס קולמן, פסיכולוגיה לא־נורמלית והחיים המודרניים, מוגדרת „תגובה דיכאונית נברוטית" כך:

„...המטופל מגיב על מצבי־מתח מסויימים במידה בלתי־רגילה של עצבות ודיכאון, ולעיתים קרובות אין הוא חוזר למצב הנורמלי אחרי תקופת־זמן סבירה.

„אף שמצבים כאלה יכולים להימשך שבועות, ואף חודשים, הם מתפזרים לבסוף. במיקרים מסויימים נשאר מצב־רוח מדוכא כלשהו, אחרי חלוף הסימפטומים החמורים יותר.

„הסימפטומים: ההופעה הכללית של המטופל היא של דיכאון. חוסר־מרץ ועצבות. באופן טיפוסי יש רמה גבוהה של חרדה ודאגה, יחד עם פעילות מופחתת, ירידה בביטחון העצמי, צימצום בהתעניינות ואובדן כללי של יוזמה.

„המטופל מתלונן, בדרך כלל, על קושי בריכוז, אף כי תהליכי־המחשבה הרגילים שלו אינם מואטים. לעיתים קרובות הוא מתקשה להירדם. ובאמצע הלילה הוא עלול להתעורר ללא יכולת להירדם מחדש. במיקרים רבים יש לו תופעות סומאטיות, הרגשת־מתח, חוסר־מנוחה ועויינות כלשהי כלפי הסביבה.

„הסימפטומים של האדם הסובל מדיכאון נברוטי מקשים על ביצוע עבודת יומו, אך אינם הופכים את הדבר לבלתי־אפשרי. עיקר הקושי שלו טמון באי־יכולתו להתרכז, וכן ברמה ירודה יותר של פעילות ויוזמה.

„ואולם במיקרים חמורים ביותר של דיכאון תגובתי יכול המטופל להיות בלתי־כשיר לעבודה, ועלול לשבת לבדו, כשהוא בוהה בחלל בחוסר־תיקווה, כשהוא מסוגל לראות רק את הצד הקודר של החיים. במיקרים כאלה, יתכן מאוד שהוא זקוק לאישפוז למען טיפול מתאים וכדי להגן עליו מפני התאבדות אפשרית."

המצב המתואר בקטע האחרון כבר חורג, לדעת פסיכיאטרים רבים, מתחומי הדיכאון הנברוטי, ומהווה דיכאון פסיכוטי.

תמונה זו יכולה להתאים לפחות בחלקה למצבו של בגין — כלומר, לתת מקום להשערה שהוא סובל מדיכאון תגובתי נברוטי חמור ביותר, המחייב אישפוז, ויש בו סכנה של התאברות.

על צורת ההתפתחות של דיכאון זה אומר קולמן:

„כל אחד מאיתנו סובל לפעמים מעצבות, ועלול להיות מדוכא מאוד כאשר מת אדם היקר לנו, או בעיקבות אכזבה באהבה, תאונה, כישלון מיקצועי או הרגשות של אשמה, בגלל כישלון או תשוקות או התנהגות בלתי־מוסרית. תגובות דיכאוניות נברוטיות מופיעות אצל אישיות שיש לה נטיה קודמת להפריז במצבי־לחץ כאלה, ושחסרה לה מידה רגילה של גמישות ויכולת להתגבר.

„באופן טיפוסי, אצל האדם הדיכאוני הנברוטי יש מחסור בכוח־האגו, יחד עם התפתחות נוקשה של המצפון ונטייה לריגשי־אשמה. בדרך כלל יש גם נטייה להפנמה ושינויים חדים במצבי־הרוח. לחץ מוגבר יכול לשבור אדם אשר מידת־ההתאמה שלו לקוייה ממילא.

„...רוב האנשים הסובלים מדיכאון תגובתי יכולים לתאר את המצב הטראומטי שהביא לדיכאון, אך אינם יכולים להסביר את תגובת־היתר שלהם עליו.

„תרופות נגד דיכאון, אמצעים מסייעים ופסיכו־תראפיה קצרת־טווח יכולים בדרך כלל להקל על הדיכאון ולעזור למטופל להגיע להתאמה יותר טובה. הלם

בתקופת־האבל על עליזה: בגין בהלווית לסקוב

(המשך מעמוד 11)

חשמלי יכול לשמש באמצעי־חירום, כדי לסלק את הסימפטומים הדיכאוניים, אך ריפוי מודרני יותר באמצעות תרופות הפך את הטיפול הדראסטי הזה למיותר במיקרים רבים.

"רק לטיפול פסיכו־תראפי יש סיכוי לשנות את מיבנה־האישיות הנברוטית."

דיכאון פסיכוטי

לחות פסיכיאטר ידוע אחר, שהתבקש לחוות את דעתו על פי המידע הקיים, (ושגם הוא הדגיש שבהעדר בדיקה מוסמכת הוא יכול להשמיע רק השערה זהירה) לא הסתפק בהנחה שבגין לקה בדיכאון תגובתי נברוטי, והגיע למסקנה חמורה יותר.

לדעתו, סובל בגין מדיכאון פסיכוטי. כאשר נשאל אם כוונתו למחלת־נפש, השיב כי לדידו כל פסיכוזה היא מחלת־נפש, אף שיש גם פסיכיאטרים אחרים המבטלים את השימוש במונח זה.

דיכאון פסיכוטי מופיע במצבים שונים: כתגובה חמורה וקיצונית של דיכאון תגובתי, במצבים פסיכוטיים שונים, ובעיקר במצב הדיכאוני של המחלה הפסיכוטית הקרויה מאניה־דפרסיה. סימניו חמורים יותר מסימני הדיכאון הנברוטי.

"בתגובות דיכאוניות, המטופל חש בעצבות עמוקה ובבדידות. שום דבר אינו נראה עוד כראוי למאמץ. שוררת ריקנות. יש ציפייה לדברים רעים בלבד. תהליכי מחשבה והתנהגות מואטים.

"המטופל מדבר לאט, בקול חדגוני. הוא מגביל את עצמו לתשובות קצרות לשאלות. רק לעיתים רחוקות יציג בעצמו שאלות.

"הוא נמנע ממגע עם בני־אדם, יש לו הבעת־פנים חסרת־התעניינות, יציבתו מתכופפת. בדרך כלל יש הזיות בעלות אופי של האשמה־עצמית והיפוכונדריה. המטופל מאשים את עצמו בחטאים שונים..."

בדיכאון פסיכוטי "פשוט" מסוג זה: "...הסימפטום הבולט ביותר הוא אובדן ההת־להבות והאטה כללית של הפעילות הנפשית והגופנית. המטופל חש בדיכאון ובחוסר־תיקווה. העבודה וכל פעילות אחרת דורשות מאמץ אדיר, ואיכשהו אינן נראות כראויות למאמץ. רגשות של חוסר־ערך־עצמי, כישלון, חטא ואשמה שולטים בתהליכי־המחשבה המואטים. המטופל מאבד את העניין בדברים שמסביבו, ובכלל זה אכילה, והדבר מתבטא בדרך כלל באובדן־משקל ובקשיי־עיכול, כגון עצירות. השיחה מתנהלת בקול חדגוני, ועל שאלות עונה המטופל באוצר־מלים מצומצם.

"בדרך כלל מעדיף המטופל לשבת לבדו, בהרהרו על חטאיו, מבלי לראות תיקווה לעתיד. לרוב יש מחשבה על התאבדות, ולפעמים גם נסיונות להתאבדות.

"אולם למרות ההאטה המחשבתית והגופנית, לא ניכרים אצל המטופל סימנים של עירפול ההכרה או חוסר־אוריינטציה בפועל. הזיכרון שלו נשאר תקין, והוא מסוגל להשיב על שאלות בצורה מספקת. אם ניתן לו די זמן."

הנואם המשלהב (1953) וראש־הממשלה הדועך (1982) באזכרה למשה דיין

כאשר יש מצב דיכאוני חמור (אקוטי), כל הסימנים האלה מחמירים.

"ההאטה המחשבתית והגופנית גוברת. המטופל הופך עוד יותר פאסיבי, נוטה לבודד את עצמו מאחרים, אינו מדבר ביוזמתו ומגיב באיטיות. רגשות של אשם וחוסר ערך־עצמי בולטים יותר, והמטופל נוטה יותר ויותר להאשים את עצמו. הוא מטיל על עצמו את האחריות לאסון שבא על רבים. הוא סובל מהזיות היפוכונדריות."

שלב חמור עוד יותר של דיכאון פסיכוטי מתבטא בפאסיביות גמורה. "המטופל שוכב במיטה ואינו מגלה שום עניין במה שקורה סביבו...הוא מסרב לאכול ולדבר.

"בשלב זה גוברות ההזיות ומחשבות־השווא, המטופל מאבד את החוש לזמן, למקום ולבני־אדם."

ההבדל בין התגובה הדיכאונית הפסיכוטית ובין התגובה המאנית־דפרסיבית (שגם היא פסיכוטית) הוא שבסוג הראשון חסרה המחזוריות של עלייה מאנית וירידה דיכאונית, וגם ניתן בה לאתר ביתר קלות גורמים סביבתיים שגרמו למצב. על האפשרות שיש לבגין תו מאני נדבר בהמשך.

מצפון נוקשה

מה גורם לדיכאון פסיכוטי?

כמו לגבי בעיות נפשיות רבות אחרות, נטוש גם במיקרה זה הוויכוח בין הרופאים בסיבות ביולוגיות ובין הרופאים בסיבות סביבתיות. האסכולה הראשונה מצביעה במיוחד על כך שיש תכיפות הרבה יותר גבוהה של דיכאונות פסיכוטיים אצל אנשים שיש להם קרובי־משפחה הסובלים אף הם מאותם המצבים.

במיקרה הנדון: מנחם בגין ובתו לאה סובלים ממצבים דומים.

מי שרוצה בראות בכך תופעה ביולוגית, יכול להצביע על נטייה תורשתית, או על גורמים אורגאניים וכו'. אך ניתן להסביר את התופעה גם בסביבה, כגון המצב הנפשי המיוחד השורר במישפחה, שכבר יש בה מיקרה של מצב דיכאוני.

"המטופלים באים מסביבה מישפחתית שבה בולטים הדאגה להצלחה חברתית, החתירה ליוקרה ואווירה של התחרות וקינאה.

"היה רקע הילדות כאשר יהיה, המטופלים היו לפני המחלה אנשים שאפתניים, נמרצים, חברתיים ולעיתים קרובות בעלי הצלחה רבה. בהשוואה לאנשים נורמליים, הם ייחסו חשיבות רבה יותר להישג, היו מסורתיים מאוד בהתנהגותם ודאגו מאוד למה שאחרים חשבו עליהם."

לפי אחד המחקרים, רק ב־20% של המיקרים בא התקף הדיכאון לפתע פיתאום, כאילו "משמיים כחולים". ב־80% של המיקרים קדמו לכך מצבים קשים, שהיו קשורים בהתפרצות המחלה.

לפי מומחה אחד (אריאטי) יש שלוש סיבות טיפוסיות: (א) מותו של אדם יקר, שהיה חשוב למטופל, (ב) כישלון ביחסים עם אדם אחר, בדרך כלל בן־הזוג, (ג) אכזבה קשה או כישלון בעבודה שהמטופל הקריש לה את חייו. בכל מיקרה כרוך הדבר באובדן דבר שהיתה לו חשיבות רבה למטופל, ומכאן תחושה של נטישה, כישלון, אובדן משמעות הקיום."

במיקרה של בגין בולטות שתי סיבות אפשריות להחמרת המצב: מות אשתו וכישלון מילחמת־הלבנון.

כל אדם סובל ממצבי־רוח. אדם נורמלי חש תחושה של התרוממות־רוח וביטחון־עצמי בשעה אחת, ותחושה של דאגה ודיכאון כלשהו בשעה אחרת. התנהגותו שונה מאוד במצב־רוח אויפורי מזו שבמצב־רוח מדוכא. במצב־רוח אויפורי האדם מרבה לשוחח, גם שלא לצורך, ומקבל החלטות בקלות רבה יותר. מצב־רוח מדוכא, לעומת זאת, מביא לנסיגה ברורה לעבר אירוע־ילדות במחשבה ובזיכרון, מגביר את הקושי בקבלת החלטות, ועוד. הבנת תופעות נורמליות אלה מאפשרת להבין חילופים מאניים־דפרסיביים, שהם הרבה יותר קיצוניים.

"מיבצר אויפור": בגין עם חדאד במעמד הבופור

במצב דיכאוני מסוג זה, המטופל מוצא את עצמו במצב־לחץ שאין הוא יכול עוד להתמודד עימו. תחת להתמודד, מאשים המטופל המדוכא את עצמו בקשיים שהוא נתקל בהם. הוא חש שהוא חסר־ערך ובלתי־מתאים. המצפון הנוקשה שלו מפנה את התגובה פנימה, והוא נוטה להעניש את עצמו על הבעיות שנתקל בהן.

„כאשר אדם כזה נתקל במצב הגורם לו לאבידה מהממת או לתיסכול חמור, הוא נעצר. הוא מגיב על האבידה והתיסכול בניתוק התעניינותו בעולם החיצוני. הוא מנתק את עצמו מן הסביבה, מחסל את ההשקעה הריגשית שלו בה. התחושה של עוצמת כישלונו מתגברת עליו. הוא מפתח רגשות של צער, רגשות של שואה. הדחף החוצה נחסם ופונה פנימה, כך שהוא עוצר כל נסיון להתקשר עם החוץ. בסופו של דבר עלול הדחף לשמש להתקפה על עצמו..."

אופוריה במרומי הבופור

אין ספק לגבי מצבו הדיכאוני של מנחם בגין. הוויכוח מתעורר לגבי חומרתו ומהותו — אם הוא נברוטי או פסיכוטי. ואם הוא פסיכוטי — האם זוהי תגובה דיכאונית בלבד, או שזהו סימפטום מאני־דפרסיבי.

האם מנחם בגין הוא אישיות מאנית־דפרסיבית?

יש השוללים זאת באופן מוחלט. הם מצביעים על כך שהדיכאון שבו הוא שרוי כעת אינו קשור במצבים מאניים. לפחות בחודשים האחרונים, לא ניכר בו איפיון מאני. (כלומר: עליות קיצוניות של מצבי־הרוח, המלוות בסימפטומים מאניים מובהקים, כגון ריכוז־יתר, פעילות־יתר וכו'.)

אולם יש הסבורים כי הסתבלות רבה יותר באישיותו ובעברו של מנחם בגין מגלה בו לפחות תו מאני.

בשנים האחרונות דיברה המדינה כולה פעמים רבות על „האופוריה" של ראש־הממשלה, עד כי מילה זו הפכה חלק מאוצר־המלים הציבורי.

(בכלל, בדיעבד מעניין שבסלאנג העממי של השנים האחרונות השתרשו, בעת השיחות על מצבו של בגין, כמה מילים הנראות כאילו נלקחו הישר מסיפרי־לימוד פסיכיאטריים, כגון „אופוריה", „חדל לתפקד", ועוד. כאשר נכנסו מושגים אלה למחזור, לא ייחס להם איש את המשמעות שיש להן בפסיכיאטריה, אך בדיעבד זוהי תופעה מעניינת).

מובן מאליו שלא היתה זאת אבחנה רפואית. אך עצם העובדה שאנשים כה רבים — שרים, פקידים־בכירים, חברי־כנסת, פרשנים, כתבים — דיברו על האופוריה של בגין, תוך הצבעה על התנהגותו בהזדמנויות רבות ותכופות, יש בה כדי להעיד על משהו.

בשנה שעברה חזתה המדינה כולה במעמד „היסטורי" שבו התגלה בגין במצב אופורי, ואולי היפר־מאני. היה זה במרומי הבופור, כאשר בגין חש תחושת־ניצחון שופעת. התעלם מן הקורבנות שנפלו ומסר את המיבצר שאינו שייך לו במחווה גראנדיוזית כמתנה לרב־סרן סער חדאד, שלא היה לו שום חלק בפעולה.

הסצינה, שהוקרנה בטלוויזיה, עוררה כבר אז הרגשה כללית של אי־נחת מוזרה אצל צופים רבים. הם חשו שמשהו יסודי אינו בסדר כאן, אף שלא יכלו לאתר את הדבר.

מי שרוצה להרחיק לכת ולנתח את כל אישיותו של בגין, מאז נעוריו, עשוי לגלות בהם סימפטומים מוקדמים. מתעוררת כאן שאלה עמוקה יותר — שגם עליה יש וויכוח פסיכולוגי רב — על מהותו של הדמגוג הגדול, נואם־הכיכרות המסוגל לסחוף עימו המוני־אדם.

אפשר כאן רק לרמוז על תיאוריה אפשרית אחת, שיש לה מהלכים: שהצלחתו היוצאת־דופן של הדמגוג הגדול (להבדיל מן הנואם הרגיל) נעוצה ביכולתו להכניס את עצמו למצב של אכסטאזה, שיש בה סימנים מובהקים של מאניה. המגע הבלתי־אמצעי שנוצר בינו ובין ההמון המשולהב הוא מגע ישיר בין הלא־מודע של הנואם והלא־מודע של ההמון. תת־המודע של הדמגוג כאילו פורץ את מחסום המודע — מצב היוצר מעין אפיזודה פסיכוטית לפי הזמנה. זהו סוד הצלחתו של הנואם ההמוני הגדול. או דובר על „בגין במיטבו" — מונח שהוא עצמו מעיר על־כך שסביכתו הבחינה מזמן בעליות יוצאות־דופן במצבים מסויימים, לעומת ירידות במצבים אחרים.

אחרי הנאומים הגדולים ננח בגין למצבים של פאסיביות, כשעיניו זגוגיות, התנהגותו פאסיבית, הבעת־פניו קפואה, והוא יכול היה רק בקושי להקשיב לזולת ולשוחח עימו.

„הכל או לא כלום!"

בפסיכולוגיה ידוע הטיפוס הדוגל בחייו בעיקרון של „הכל או לא כלום". הדבר מעיד על הפרעה נפשית עמוקה מאוד.

האדם ה„נורמלי" — האיש הממוצע, הרגיל, המתאים לנורמה הכללית — לומד להתפשר בחיים. ילד אינו יודע שאינו יכול להשיג את הכל. כשאינו מקבל משהו שהוא חפץ בו, הוא מתמלא בחמת־זעם, ואילו היה יכול, היה רוצח את מי שמונע ממנו את הדבר הרצוי. מכיוון שאינו מסוגל לכך, הוא רוקע ברגליו, שוכב על הארץ, ועוד. אך כשילד זה מתבגר, הוא יודע שהוא צריך להתפשר עם החיים, עם הסביבה, עם מה שמצוי.

דווקא אנשים „נורמליים" כאלה יכולים להעריץ את האדם שלא התפשר, שממשיך לנהוג על פי הסיסמה „הכל או לא כלום".

אדם „נורמלי", הלומד להתגבר על תשוקותיו הכמוסות להרוג ולגנוב, יכול להעריץ את הפושע, המעז להפר את הכללים. האיש הממוצע, הפשרן, מוכן לסגור לאדם הממשיך להילחם „על הכל".

ומהצד השני: האדם המופרע, שלא למד להתפשר, הנוהג לפי הכלל „הכל או לא כלום", יכול לזכות בהערצת ההמונים דווקא מפני שיש בו הפרעה זו. זוהי אחת התיאוריות המסבירות את עלייתו של הרודן, הדיקטטור, הדמגוג הנאצי, המוביל את עמו לאסון בלתי־נמנע, כמו החלילן מהאמלין.

אין ספק שלפחות אחדים מן הרודנים הגדולים, שרשמו את שמותיהם בכיפריי־ההיסטוריה, היו חוליי־נפש מסוכנים. כפי שהתגלה בדיעבד.

מנחם בגין נהג כל חייו על פי הכלל „הכל או לא כלום". הוא דחה, למשל, את החלטת־החלוקה של 1947, שעל פיה קמה מדינת־ישראל, מפני שלא היה מוכן גם אז לוותר אף על שעל אחד של אדמת ארץ־ישראל השלמה. חייו רצופים בדוגמות כאלה.

כל עוד היה באופוזיציה, לא עורר הדבר בעיות. מצב של איש־האופוזיציה הוא של „לא כלום", ובגין יכול היה לתפקד במצב זה היטב.

אולם כאשר הגיע בגין לשילטון, היער היה „הכל". בלטה אצלו האמונה ביכולתו להשיג את הכל. זוהי הרגשה מסוכנת של „כל־יכולות" (אומני־פוטנציה), שגם היא יכולה להיות סימפטום של הפרעה נפשית קשה.

כבר כראש־האופוזיציה היה בגין יודע כאדם שאינו סובל אנשים מוכשרים בקירבתו. הוא חיסל את האנשים הבולטים ביותר במיפלגתו, והשאיר סביבו עדר של אפסים ואומרי הדהן. הוא המשיך בכך כשהגיע לממשלה, כאשר מילא את ממשלתו בעסקנים מסוג ג', ואת המינהל בפקידים בכירים מסוג ד', מתוך אמונה שלמה שהוא מסוגל לברו להחליט על הכל, לקבוע את הכל ולנהל את הכל.

כאשר מסתבר לאיש כזה לפתע כי אינו מסוגל להשיג את „הכל", הוא עלול למציא את עצמו במצוקה קשה ביותר. בישלון, שאדם „נורמלי" היה מתגבר עליו אחרי זמן־מה, יכול להחריב את עולמו של איש כזה.

מכאן ההשפעה של מילחמת־הלבנון על בגין. היא שברה אותו.

אובדן האהבה

דבר יכול לעורר תמיהה. אמנם רבים במדינה מאמינים כי מילחמת־הלבנון היתה כישלון טוטאלי, ויתכן שהם צודקים מבחינה אובייקטיבית. אך מבחינה סובייקטיבית של איש־הליכוד, המילחמה יכולה להיחשב גם כהישג חלקי, לפחות. „תשתית המחבלים" בדרום־לבנון סולקה, אש"ף המתון נחלש, יחסי ישראל־אמריקה לא נחלשו, וכו'.

אך בגין דיבר על המילחמה כעל „טרגדיה", ואין ספק כי המילחמה הנחיתה עליו את המכה המכרעת. מדוע?

מקורביו טענו כי בגין „עצוב" בגלל ריבוי הקורבנות (היהודיים). זה תמוה. כמפקד אצ"ל, שלח בגין אנשים למשימות מסוכנות, שהסתיימו בהריגתם במקום או בתלייתם. כחבר ממשלת־האחדות־הלאומית שלח חיילים למותם במילחמת ששת־הימים. אדם כזה אינו אמור להיות כל־כך רגיש לאובדן חיי חיילים, בייחוד במילחמה שהיתה, לדעתו, מילחמה צודקת ונחוצה.

הסבר סביר: לא עצם ריבוי הקורבנות הרס את בגין, אלא תגובת הציבור על כך. לא כישלון המילחמה, אלא התקוממות ההמונים נגדו.

איש כמו בגין, נואם־הכיכרות, זקוק לאהבת ההמונים. לולא כן, לא היה הופך כלל לדמגוג היפנוטי. זהו חלק מן המיבנה הנפשי של איש כזה: הוא זקוק לאהבת ההמונים, לתרועותיהם, כשם שההמון זקוק לו.

במילחמת־הלבנון ראה בגין פיתאום שאינו אהוב עוד על־ידי העם בולו. מעריציו הסיפיו להריע לו, אך מול ביתו עמדו מפגינים זועמים, הורים שכולים האשימו אותו, בכיכרות התקיימו הפגנות־המונים אדירות נגדו.

בגין לא הלך לבקר את ההורים השכולים ואת הפצועים. הוא לא היה מסוגל לשאת את ההתנגדות. אין ספק שהרגשת העוינות הציבורית פגעה בו לאין שיעור יותר מאשר בגידתו של בשיר אל־ג'מייל וסירוב הלבנונים לחתום על חוזה־שלום, הישארות הסורים, התאוששות אש"ף ושאר סימני־הכישלון. הכישלון האמיתי, מבחינת בגין, היה באובדן האהבה של חלק מהציבור.

בגין הפוליטיקאי יכול בהחלט לשאת ביקורת פוליטית מפי יריבים. את זאת הוא מקבל כמובנת מאליה. אין היא פוגעת בו כהוא־זה. להיפך, היא מהווה אתגר, שעליו הוא יכול לענות בנאום מזהיר. אך בגין לא היה מעולם מסוגל לשאת ביקורת אישית עליו, קטנה ככל שתהיה, במישור שבין אדם לאדם. מי שהתנסה בכך, יכול להעיד שבגין עלול לפתע להיתקף בהתקף חריף של זעם והתרגשות, שאינו תואם כלל את מימדי הפרובוקציה.

והנה, המוני בני־אדם, לא פוליטיקאים, אלא הורים שכולים, חיילים שחזרו מן

תמונה אחרונה: בגין בדרכו להודעת ההתפטרות

המערכה וסתם עמך־ישראל. הודיעו לבגין שאינם אוהבים אותו. זאת היתה, כנראה, המכה האחרונה והמכרעת, ששברה את ביצורי־המגן בנפשו, שנחלשו ממילא עם מות רעייתו.

מתי הפסיק לחפקד?

על כל התיאוריות ניתן, כמובן, להתווכח.

אך גם מי שאינו מוכן לקבל אף אחת מן הגירסות המרחיקות־לכת חייב להכיר בכך שמצבו של בגין הוא קשה. גם האבחנה המינימלית של דיכאון נברויטי מעוררת שאלות חמורות מאוד.

השאלה הקובעת היא: מתי זה התחיל?

רק במיקרים מועטים פורץ מצב כזה של דיכאון לפתע פיתאום. בלי שלבים מוקדמים (כמו, למשל, במיקרים של דיכאון אינוולוטי, הקשור בגיל.) ברוב העצום של המיקרים, המצב היותר־חמור בא אחרי שלבים פחות חמורים, שהשתרעו על פני זמן ניכר.

מתי הפסיק מנחם בגין לתפקד כראוי?

או, בניסוח חמור יותר:

מתי התחיל מנחם בגין לקבל החלטות מבלי שהיה לו שיקול־דעת סביר?

הידיעות על מצבי־אדישות של בגין באו כבר לפני שנתיים־שלוש, והוא הרין לגבי הרינונים על „האופוריה" המוזרה התוקפת אותו מדי פעם.

כיום ברור כי היה טעם רב בעצומה שעליה חתם מיספר גדול של פסיכולוגים ופסיכיאטרים ערב הבחירות, שבה הביעו את אי־אמונם בבגין מטעמים פסיכולוגיים. אנשי־המיקצוע הותקפו אז בחריפות על־ידי אנשי־הליכוד ועמיתיהם. כיום הדבר נראה כאקט נבואי.

האם יתכן כי כבר לפני שנתיים־שלוש החליט ראש־הממשלה — שהיה לו מעמד של שליט עליון וסוסק אחרון — החלטות גורליות, מבלי שהיה לו שיקול־הדעת הראוי לכך?

האם יתכן כי חברי־הממשלה והפקידים הבכירים — שגם ממילא לא העזו להתקומם נגדו, לחלוק עליו או אף למתוח עליו ביקורת — חשו בכך, והעלימו את הדבר מעיני הציבור?

המדובר אינו רק בהחלטות כלכליות, כגון מתן יד חופשית למדיניותו המשוגעת (אם כי לא במובן הרפואי) של יורם ארידור. המדובר הוא גם בהחלטה לצאת למילחמת־הלבנון — החלטה בעלת תוצאות הרות־אסון והשלכות היסטוריות.

אין עוד שמץ של ספק לגבי העובדה שמקורביו של מנחם בגין הסתירו את מצבו כאשר כבר היה ברור להם לחלוטין שהאיש „אינו מתפקד", עד אשר החליט בגין עצמו שהוא חייב להתפטר.

הם ממשיכים להעלים את מצבו כיום. כאשר העלמה זו גובלת בגיחוך. הם מונעים את הטיפול שהוא זקוק לו, ובכך הם מסכנים את בריאותו, ואולי גם את חייו.

אם זה כך — מניין הביטחון שאותם המקורבים דומיהם לא עשו יד אחד כדי להעלים את הסימנים המזקדמים של מצבו, בשעה שהאיש קיבל החלטות שהבריעו את גורלם של מאות ואלפים — פשוטו כמשמעו — לחיים ולמוות?

כתבת „העולם הזה", ענת סרגוסטי, נעצרה בצורה בלתי־חוקית על־ידי קצין של מישמר־הגבול כדי למנוע פירסום כתבה זו

דם בטולכרם

תמונת ערפאת תמונת פורטרט של יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, מתנוססת על אחד הזרים שנשאו צעירי טולכרם בתהלוכת־האבל לזיכרם של שני ההרוגים. קורבנות ההפגנה בשבת. התהלוכה התארגנה לחלוק כבוד למתים, כי הלווייתם נערכה באישון־לילה.

א יבראהים בישארה נפל על הארץ. הוא פירפר כמה פירפורי גסיסה ונפח את נישמתו. דם רב נזל מחזהו הפצוע, ויצר שלולית כהה על האספלט הגס.

לידו, באותה הסימטה הצרה בטולכרם, שכב עאמר סלאמה. הוא היה פצוע קשה. עאמר השמיע אנחה אחרונה ונרדם גם הוא.

כמה זוגות רגליים חלפו בריצה ליד הגופות החמות — רגליים במיכנסי חאקי ובנעליים צבאיות שחורות, כבדות. לובשי־המדים לא עצרו כדי לבדוק את מצב הפצועים. אנשי מישמר־הגבול, רובים שלופים בידיהם — אותם הרובים שגרמו רגע קודם למותם של איבראהים ועאמר — רצו הלאה. הם רצו לתפוס ולעצור במהירות את שלושת הבחורים הנותרים, שהתרחקו במורד הסימטה הצרה.

שלושת הבחורים היו עדי הראיה היחידים לירי שהתרחש דקות ספורות קודם לכן, ושסיים את חייהם הקצרים של איבראהים בן ה־23 ושל עאמר בן ה־18.

רק אחר־כך התפנו החיילים וניגשו אל הגופות. הם נטלו אותן לבית־החולים בטולכרם. אחרי שלרופא הבכיר לא נותר אלא לקבוע את מותם של השניים, הובלו הגופות למכון הפאתולוגי באבו־כביר, לניתוח שאחרי־המוות.

דגל דגל פלסטין בצבעי אדום־שחור־ירוק־לבן, שהונף בעת תהלוכת האבל בטולכרם.

מלכודת ליד בית־הספר

ב דיניות היד הקשה שמנהיג מישרד־הביטחון, באמצעות המימ־של הצבאי בגדה, נתנה השבוע את אותותיה.

הגדה המערבית בוערת. הידיעות כדי להוריד על ההאשמות הדימי־ניות נגדה.

גם אחרי שגמרה למסור את עדותה, לא ניתן לה לצאת מתחנת־המישטרה או לטלפן. היא חיכתה במקום זמן רב עד שהגורמים הבכירים יחליטו מה לעשות ב„חשודה". רק אחרי שלוש שעות היא שוחררה בערבות של חמשת אלפים שקלים — לא לפני שנלקחו ממנה טביעות־אצבעות והוחרם הסרט שהיה במצלמתה.

חוקרים ואנשי מימשל אחרים נכנסו מפעם לפעם לחדר שבו ישבה סרגוסטי, ושאלו בראגה אם היא עורכת חקירה על נסיבות מותם של שני הצעירים. היו ביניהם כאלה שהשמיעו חרפות נגד העולם הזה „ששולח אנשים להסית את הערבים נגד המדינה".

אין ספק שמעצר של עיתונאי בשעת עבודתו, כשברור שלא ביצע כל עבירה, מעורר את החשד שלמימשל הצבאי יש מה להסתיר. המעשה מטיל ספק רב באמינות עבודתה תעזוב את המקום. אך הקצין לא רצה לשמוע. הוא הכניס לכיסו את תעודת־העיתונאי שלה, האשים אותה בכך שאירגנה את ההפגנה והתסיסה את הרוחות במחנה, הורה לה לעזוב מייד את המקום ולחכות לו בתחנת־המישטרה של טולכרם. כששאלה אותו לשמו, סירב לענות בנימוק: „זה לא חשוב."

אחר כך נקראה סרגוסטי לחקירה. שם האשימו אותה בהשתתפות בהפגנה בלתי־חוקית, תוך ידיעה שההפגנה היא בלתי־חוקית, וטענו שנעצרה בתוך ההפגנה.

סרגוסטי מחתה בתוקף על מעצר של עיתונאי בעת מילוי תפקידו. היא דרשה לדעת לפי איזה סעיף מאשימים אותה. התשובה היתה: „זו לא בעייה. יש מספיק צווים של המימשל."

לא ניתן לה גם לטלפן למערכת כדי לדבר עם בני־משפחתו של עאמר.

מכוניתה, בעלת המיספר הישראלי הבולט, עמדה בכל אותו הזמן ברחוב הראשי של מחנה־הפליטים.

היא ישבה בתוך הבית העלוב, שריצפתו בוץ וקירותיו טיח מתקלף וטחוב. לפתע נשמעו דפיקות עזות על דלת־הברזל החלודה.

סרגוסטי נקראה החוצה. קצין של מישמר־הגבול בדרגת פקד עמד בסימטה הצרה. הוא היה חמור סבר. וכששאל לזהותה, הציגה לפניו את תעודת־העיתונאי שלה. שהיא תעודה ממשלתית.

הקצין הרים את קולו וצעק: „מה את עושה פה? את גורמת לתסיסה במחנה. תסתלקי מפה מייד!"

הכתבת ניסתה להסביר לקצין בשקט, שהיא נמצאת במקום לצורך כתבה, וכשתגמור את

מדוע הם משקשקים?

א חרי שנודע על הריגת שני הצעירים בעת פיזור הפגנה בטולכרם, שלח העולם הזה את הכתבת־צלמת ענת סרגוסטי, כדי לראיין את המישפחות השכולות

סרגוסטי נסעה לטולכרם ביום השני השבוע, אחרי שהוסר העוצר מעל מחנה־הפליטים. היא ראיינה את מישפחתו של איבראהים בישארה, המתגוררת בתוך העיר, ומשם נסעה לבית מישפחתו של עאמר סלאמה, במחנה־הפליטים.

כשהגיעה סרגוסטי למחנה־הפליטים, התארגנה שם באותו הזמן בדיוק תהלוכת־האבל לזיכרם של שני ההרוגים. הכתבת דרכה את מצלמותיה, הלכה בצד התהלוכה, כדי לסקר אותה.

אחרי שחזרה התהלוכה מבית־הקברות, והתחילה לצעוד לכיוון ביתו של איבראהים, הנמצא בצידה השני של העיר, פרשה סרגוסטי מן התהלוכה ונכנסה לאחד הבתים.

כתבת־צלמת סרגוסטי „להסית את הערבים..."

ההודעות הרישמיות של המימשל ושל צה"ל על מה שהתרחש בטולכרם בפרט ובגדה המערבית בכלל.

הבהלה שאחזה בקצינים בטולכרם למראה כתבת של העולם הזה היא תעודת־כבוד לשבועון. כי זה תפקידנו – לחשוף את האמת שהמימשל רוצה להסתיר, ולדווח עליה לקוראים.

מערכת „העולם הזה"

אם עאמר

אמו החורגת של עאמר. היא השתתפה ביום השני בתהלוכת־האבל. אמו האמיתית של עאמר נפטרה לפני כשנה. המישפחה מתגוררת בבית קטן ללא ריצפה במחנה־הפליטים.

על המילחמה המתמשכת בין „מורדי" פת"ח, סוכני הסורים, ובין כוחותיו של יאסר ערפאת, יו"ר אש"ף, גרמו בשבועות האחרונים לתסיסה רבה בשטחים הכבושים. התושבים התארגנו, כמעט בכל יום ובכל מקום, להפגנות הזדהות ותמיכה ביאסר ערפאת ובמנהיגותו, ולהפגנות נגד המזימה הסורית לשבור את עצמאות־ההחלטה הפלסטינית.

הפגנה כזאת היתה ביום השבת, השבוע, בטולכרם. איבראהים בישארה, פועל־בניין במיקצועו, הצטרף באותו היום להפגנה שהתארגנה ליד בית־הספר המיקצועי בעיר. הוא לא הלך לעבודה באותו היום. הוא הרגיש, כמו רבים מאנשי המקום, כי הוא חייב להביע את תמיכתו במנהיגו, יאסר ערפאת.

איבראהים קם בבוקר, לבש ג'ינס וסוודר, נפרד מהוריו ומעשרת אחיו ואחיותיו.

הם לא ידעו, כי זו הפעם האחרונה שהם רואים את אחיהם הבכור.

אביו, עבד־אל־בישארה, הלך כהר־גלו בכל יום לחנותו שבמרכז העיר. הוא לא ידע כי בתוך שעות ספורות יוזמן לחקירה במישטרה, אחרי שגופתו של בנו־בכורו תהיה מוטלת ללא רוח־חיים בסימטה צדדית, ליד בית־הספר המיקצועי.

ההפגנה התחילה ב־9 וחצי. כמה עשרות צעירים התאספו ברחוב והתחילו לקרוא סיסמות תמיכה ביאסר ערפאת ובמנהיגותו, סיסמות נגנות סוריה ובגנות מדינות־ערב, העומדות מנגד ואינן נוקפות אצבע כדי להגן על כוחות אש"ף בטריפולי.

לא עבר זמן רב וג'יפים של מישמר־הגבול הגיעו למקום־ההפגנה. השוטרים לא עמדו בצר וחיכו שההפגנה תיגמר, ושהצעירים יתפזרו לבתיהם. הם רצו לפזר את ההפגנה בכוח.

הם ידעו כי ההפגנה אינה חוקית. שהרי בשטחים הכבושים אין כלל הפגנות חוקיות.

הופעתם של אנשי מישמר־הגבול במקום, זמן קצר אחרי תחילת־ההפגנה, ורצונם המופגן לפזר את ההפגנה בכוח, יצרו תסיסה בקרב המפגינים.

בתוך זמן קצר התחוללה מהומה. המפגינים לא נענו לדרישות להתפזר. אנשי מישמר־הגבול לא ויתרו, התחילו לירות ירויות־אזהרה באוויר.

איבראהים ידע שהפעם זה לא ייגמר בטוב. הוא התחיל לרוץ, ביחד עם עוד ארבעה צעירים, לתוך סימטה צדדית, סמוך לבית־הספר. אך הם לא מצאו שם מיפלט. הרודפים לא ויתרו.

כשרוכיהם מכוונים קדימה, האצבע על ההדק, דלקו השוטרים אחרי איבראהים הבורח וארבעת חבריו.

הסימטה שליד בית־הספר הפכה מלכודת־המוות.

הדי מטח־היריות הידהדו בין בתי הסימטה הצרה. איבראהים ועאמר נותרו מוטלים על הארץ ללא רוח־חיים.

השמועה על מותו של איבראהים התפשטה בעיר במהירות הבזק, הגיעה בתוך דקות לביתו. אביו, ששהה באותה השעה בחנותו, לא ידע דבר על המתרחש.

זמן קצר אחרי כן בא איש המימשל הצבאי לחנותו של עבד־אל־בישארה, ביקש ממנו להתלוות אליו לתחנת־המישטרה. הוא לא אמר לו דבר על גורל בנו ההרוג. שם, בתחנת־המישטרה, ביקשו מאביו של איבראהים את תעודת הזהות של בנו.

השוטרים שיחררו אותו לביתו רק אחרי השעה 3 אחרי הצהריים, כשגוויית בנו כבר היתה מונחת על שולחן־הניתוחים במכון הפאתולוגי באבו־כביר.

רק אז, כשחזר בישארה הביתה, נודעה לו הבשורה המרה.

אחרי שבוצע הניתוח־שאחרי־המוות, עוד באותו היום, הוחזרה הגופה לתחנת־המישטרה בטולכרם.

באותו הערב שודרה הודעה מרגיעה בקול ישראל, שסיפרה על „מעצרם של שלושת החשודים ביידוי־האבנים בכוחות־הביטחון."

כמו גנבים בלילה

דראות המימשל הצבאי באותו הלילה היו נוקשות. השילטונות לא הסכימו לרחות את מועד ההלוויות,

קורבן

איבראהים בישארה בתמונה ישנה. זוהי אחת התמונות שנותרו במישפחה.

אפילו לא בכמה שעות. הלוויותיהם של איבראהים ושל עאמר היו צריכות להיערך מייד.

בלית ברירה, צערו שתי המישפחות האבלות ברומייה, כמו גנבים בלילה, אחרי ארונותיהם של בניהם, בשני הקצוות של טולכרם.

כוחות־הביטחון חששו שהלווייה כזאת תיהפך מייד להפגנה נוספת, ולכן התעקשו על כך שתתקיים עוד באותו הלילה.

עאמר נקבר בבית־הקברות במחנה־הפליטים בטולכרם.

עוד באותו היום הטילו כוחות־הביטחון עוצר על מחנה־הפליטים. התקרית החמורה הדאיגה את אנשי המימשל הצבאי, הנוהגים במצב כזה להטיל עוצר של כמה ימים כדי לדכא בכוח את הרוחות הסוערות.

אולם הרוחות המשיכו לסעור בתוך בתי־החימר העלובים של מחנה־הפליטים. שכניו של עאמר וחברים שלמדו איתו ביחד בבית־הספר ושיחקו איתו ביחד בשלוליות המעופשות של מחנה־הפליטים, לא הורשו לקחת חלק בהלוויה, שנערכה באישון־לילה. הם חיכו לרגע שבו יוסר העוצר, כדי לערוך לחברם ההרוג תהלוכת־אבל מכובדת לאור היום.

ביום השני לשבוע, בשעות־הבוקר

אב איבראהים

עבד־אל־בישארה: אביו השכול ש
איבראהים (23), מחזיק בידו את תמונו
בנו הבכור, שנהרג בעת פיזור בכוח של הפגנת תמיכה ביאסר ערפאת

על הקבר

קיברו הטרי של עאמר סלאמה, יומיים אחרי קבורתו. משני צידי הקבר מונחים זרים, שהונחו שם על־ידי בני־מישפחתו. באמצע פרושה כופייה שחורה. עאמר נקבר בלילה, אך ביום השני, אחרי שהוסר העוצר, אירגנו צעירי מחנה־הפליטי שבו התגורר תהלוכת־אבל לזיכרו, מפני שבהלווייה שנערכה בחופז לא השתתפו. בתמונה נראים חבריו של עאמר עומדים ליד קיבר

(המשך בעמוד 7

„מגדלקופטר" – גם אחר הצהריים

מסוק חברת הביטוח „מגדל" יסייע בהכוונת התנועה באיזור תל־אביב גם אחר הצהריים

חברת הביטוח „מגדל" נענתה לפניות רבות של אזרחים ובימים אלה הרחיב המסוק של החברה את פעילותו. בנוסף לדיווחי הבוקר על מצב התנועה בדרכים יסייע „מגדלקופטר" בשמי העיר ת"א וסביבותיה ויסייע בהכוונת התנועה גם בשעות אחה"צ.

בין השעות 16.00–17.00 – שעת שיא בתנועת כלי רכב הזורמים מתל־אביב לפריפריות, יכולים הנהגים היוצאים את העיר להעזר בשרותי המסוק אשר באמצעות רשת ב' של קול ישראל יסייע לנתב את התנועה וידווח על דרכים ועורקי תחבורה נוחים לנהיגה.

הופיעו במהדורת כיס

1) רוחות מלחמה – 2 כרכים
מוקרן עתה בטלביזיה
מאת: **הרמן ווק**
בהוצאת „**זמורה ביתן**"

2) איך לנהל משא ומתן
מאת: **רב' א. כהן**
בהוצאת „**מוניטין**"

להשיג בכל החנויות

הפצה בלעדית „**גד**" חברה להפצה בע"מ
טלפון: 337056, 333680

בית־ספר „אורלי"
לספרות גברים ונשים
ת"א, רחוב המלך ג'ורג' 89
טל' 295318, 284919 (03)
מודיע
נפתחים קורסים
לספרות וקוסמטיקה
גברים ונשים לחודש ימים
מחירי הזדמנות ללקוחות:

★ צבע	450 ש'	★ תסרוקת	150 ש'
★ תספורת	150 ש'	★ סלסול	1500 ש'
★ החלקה	1500 ש'	★ פסים	1500 ש'

– **המחירים לפי אורך השיער** –
★ **מחלקה לקוסמטיקה, פדיקור, והורדת שערות מהרגליים.**
★ **השתלת צפורניים והשתלת ריסים על־ידי מומחית.**

מ ב ו ק ש
בחור מסודר
כשותף לדירה של חייל
בצפון תל־אביב
נא לפנות לטלפון: 440278

מזל טוב — נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל־אביב, רחוב הפטמן 1
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
★ **קורסים**
ספרות נשים – קוסמטיקה – פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)
★ **סלון ומכון יופי**
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעווה
★ **הכנת כלות**
* מחירים עממיים * שרות מעולה
1983
ת"א, דיזנגוף 190 (יחדפת 4) 226066, 229388

ככה כותבים עלינו:

ענין של טעם

ה"וילאג'" של איזור השרון

הוילג', דרך הרצליה 199, רמת השרון, טל' 491873 (תחנת הדלק טופז, לפני צומת הכפר הירוק בנתיב הדרומי)

כם היה שמה של המסעדה "המושבה", שם שנישא על גלי נוסטלגיה של אותם הימים. גם עיצוב הפנים הותאם לרוח התקופה – שולחנות עץ יפים, קירות מצופים טיח גס, תקרות ספונות עץ ותמונות המראות את הווי חיי המושבה, בחום ובז', כמו פעם. גאוותה של המסעדה הייתה, ועדיין, על הגן הנאה המקיף אותה ושבו ניתן לסעוד בימים שמזג האויר מרשה זאת. היום נקרא המקום "הוילג'" אולם למרות הייחוס הלועזי נשארה התפאורה כשהייתה.

הגענו למקום בעקבות המלצה של אחת הקוראות. בליל שבת היה המקום ריק כמעט מאדם. אומרים לנו שבצהריים ואף בימי השבוע, המקום הומה. אנחנו נוטים להאמין, שכן כל מה שאכלנו כאן הצדיק נהירה למסעדה זו, ולו גם במחיר יציאה אל מחוץ לעיר, הרחק ממרכזי הבילוי. התישבנו ליד שולחן ערוך יפה, עם מפה בהירה ומפיות בד כהות, וכלי אוכל נאים שעליהם מוטבע שם המוסד וסמלו. המלצרית האדיבה הציעה אפריטיף ובחרנו בקלוהה, שהוגש בכוסית רחבה ומהודרת, עם קרח וחלב. הצצה בתפריט גילתה לנו כי אנו במסעדה בעלת אוריינטציה צרפתית. הזמנו חסילונים מוקרמים ומנת דיונונים (קלאמרי) וחסילונים בחמאה ושום כמנות ראשונות. לפניהן הגיע לשולחן לחם צרפתי, מטוגן בחמאה ובשום ונתון בסלסלת קש נאה. המנות שהגיעו היו טעימות להפליא והלחם עזר לקנח את הרוטב. המנות העיקריות – אומצת מותן (פילה) ושניצל עגל ברוטב פטריות וגבינה היו טעימות אף הן. האומצה היתה עשויה כהלכה, מנתח בשר משובח. גם השניצל בושל מבשר עגל נכון, אך לטעמי היה הרוטב תוספת מיותרת. עם המנות העיקריות הגיעו גם נתחי תפוחי אדמה מטוגנים – טעים מאוד. היין בו בחרנו, בהמלצת המלצרית החביבה, יין מת'אוס פורטוגלי (200 ש', לבקבוק בן 370 מ"ל) תרם לאווירה ולמצב הרוח שהיו מעולים ממילא בשל האוכל הטעים. ביקשנו מהמלצרית לדעת כיצד מכינים את השניצל, כבקשת אחת הקוראות (ראה מדור "טעם של עוד"). נעניינו באדיבות ובפירוט. לקינוח הזמנו אגס ממולא בשקדים. טעים. חתמנו בקפה. החשבון, שהגיע בלווית שוקולד ממילא – 2480 כולל מסים ושירות. הוספנו תשר נאה למלצרית – הגיע לה!

בדקנו את המקום ההוא – נקי, כמצופה.

לורין קיש

"טעם טוב" גליון אוקטובר 83

מעבר לאמת ולשקר

אמרו פעם על פלוני (בכל ארץ מייחסים זאת לאיש אחר), שאחרי מותו ייקבר בין ג'ורג' וושינגטון והבארון מינכהאוזן. משום מה על וושינגטון נאמר ש־לא היה מסוגל לאמר דבר־שקר". פון מינכהאוזן, לעומת זאת, לא היה מסוגל לאמר אמת. ואילו הג'נטלמן המכובד הנדון אינו יודע את ההבדל בין השניים.

בארץ אפשר עכשיו להחיל הלצה זו על יצחק שמיר.

השבוע הוא הזמין את עצמו לתוכנית מוקד בטלוויזיה (ראה שידור). הקשבתי בדריכות וניסיתי למיין את הדברים בין אמת ואי־אמת. התייאשתי כעבור כמה דקות. עולם־המושגים של שמיר נמצא מעבר לאמת ולשקר. פשוט אין לו קשר למושגים פרימיטיביים כאלה.

שמיר

שיטת התשובה של שמיר דומה מאוד לשיטתו של סר האמפריי, הגיבור החביב של הסיידה כן. אדוני השר. כלומר: לא להשיב על שום דבר בהן או לאו, אלא להניח מסכ־עשן של מילים, מסך אחרי מסך, כמו שיבעת הצעיפים המסתירים את פניה של רקדנית מיזרחית.

יש בזה כמה יתרונות. למשל, אפשר להשתמש בזה לצורך מישחק. צפיתי בראיון בחברת רחל, אשתי. אחרי שתפסנו את הפרינציפ, אירגנו מישחק ספונטאני. אחרי כל שאלה, היה על אחד מאיתנו, לפי התור, לנחש את התשובה, לפני ששמיר עצמו הספיק לתת אותה. ברוב הגדול של המיקרים הצלחנו, והקדמנו לתשובתו של שמיר את התשובה שלנו, שהיתה זהה מילולית, או שונה בכמה מילים. רחל עלתה עליי וזכתה בשתי נקודות.

בפעם הבאה. תנסו בעצמכם. זה מהנה — וחוששני שלא יהיו הרבה הדמנויות אחרות ליהנות מיצחק שמיר.

למי נחוץ שר־החוץ?

„מישרד החוץ / מאוד נחוץ. / כי בלעדיו / מה יעשו פקידיו?"

את החרוז הזה חרז מידד שיף ב־1949. הוא נשאר אקטואלי. במה עוסק מישרד־החוץ? מרבית מדינות־העולם אינן מקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל. הייחסים עימן — אם יש כאלה — מתקיימים באמצעות מוסדות ממלכתיים אחרים.

במדינות שבהן יש שגרירויות ישראליות, הן משמשות בעיקר כמיפקדות איזוריות לענייני־יהודים. הקומיסאר לענייני יהודים, הקרוי שגריר, מעביר ליהדות המקומית את פקודות המימשל בירושלים: מה להגיד, מה לחשוב, איך להפעיל לחצים, לאן להעביר כספים, את מי להזמין, ואת מי לא.

בכל שגרירות יש גם קומיסאר לענייני עיתונות. זה קובע מה על העיתונות המקומית לכתוב, ומאיים בהפעלת הציבור היהודי המקומי (ואנשי־העסקים היהודיים המקומיים) נגד עיתון שאינו הולך בתלם. בגרמניה, במיוחד, רועד כל עורך של עיתון כשהמזכירה מודיעה לו שהארון מן השגרירות הישראלית מבקש לדבר עימו.

כל זה טוב ויפה, אבל מה זה נוגע לשרות הדיפלומטי?

כוודאי, יש גם דיפלומטיה. הולכים למסיבות־קוקטייל, מרחרחים פה ושם. מניפים דגל. מייצגים.

אולם כדי לנצח על פעולה זו די בפקיד כלשהו, מנכ"ל או סמנכ"ל. אין צורך בשר.

זה התאשר, סוף־סוף, על־ידי נושא־התואר הנוכחי. בראיון בתוכנית מוקד אישר יצחק שמיר שהוא מסוגל בהחלט לשאת בתואר שר־החוץ, נוסף על תפקידיו הרבים והעצומים כראש־הממשלה.

ראש־הממשלה בישראל אחראי לכל פעולות הממשלה. הוא מקבל החלטות רבות לברו. הוא עומד בראש מישרדו, הכולל את המוסד לביון ואת שרות־הביטחון־הכללי. הוא גם עומד בראש הליכור ותנועת־חרות. אם נוסף על כל אלה סבור יצחק שמיר שהוא יכול לשמש גם כשר־החוץ, מבלי שייגרע מאומה מיחסי־החוץ של המדינה, הרי זוהי קביעה חשובה.

בישראל, כמו ברוב המדינות הדמוקרטיות, מדיניות־החוץ נקבעת למעשה על־ידי ראש־הממשלה, והוא גם המבצע אותה. הוא המנהל את המגעים העיקריים עם המעצמות הזרות, ולפעמים על בסיס יומיומי.

חלפו הימים של שרי־החוץ הגדולים, הרשומים בסיפרי ההיסטוריה. שר־החוץ המודרני הוא לבלר כפי שהיה אבא אבן לגולדה מאיר.

אם כן, בשביל מה נחוץ שר־החוץ? כדי שיטייל בעולם ויצטלם בטלוויזיה? הרי זאת עושים גם כל שאר חברי־הממשלה.

אם רוצים לחסוך, זה המקום להתחיל.

עוד ניצחון שכזה

מה נדיר בעולם אף מן החד־קרן? גנרל המודה בכישלון.

במשך אלפי שנות ההיסטוריה הכאבית הכתובה, מאז קרב מגידו ועד ימינו, כתבו אלפי גנרלים את זיכרונותיהם. נדמה לי שאיש מהם לא הודה מעולם בשגיאה כלשהי. אם נכשל, היו אשמים אחרים — לרוב הפוליטיקאים.

גנרלים ישראלים אינם חורגים מן הכלל. אמיר דרורי, למשל, דרורי, אלוף פיקוד הצפון, היה המצביא של מילחמת־לבנון, שהיתה — אולי — המילחמה הכושלת ביותר של המאה ה־20.

השבוע, עם פרידתו מן התפקיד, התראיין דרורי והכריז בגאווה כי צה"ל (כלומר: הוא עצמו) מילא את כל המשימות שהוטלו עליו והשיג את כל היעדים במילחמה זו.

אפשר לספר זאת לכתב הצבאי של הטלוויזיה. למה לא? הוא לא יעז להתנגד.

אבל כל סגן־מישנה בצה"ל כבר יודע שזוהי שטות גמורה. אלוף פיקוד הצפון לא השיג אף א ח ד מן היעדים שהוטלו עליו.

בחזית המיזרחית לא הגיעו כוחותיו אל היעד שנקבע לו: כביש ביירות־דמשק. ביום השישי של המילחמה, שבה נהנה מעדיפות־כוחות ביבשה ובאוויר, שגנרלים אחרים אינם יכולים אף לחלום עליה, לא התקרב ליעד חיוני זה. הוא נשאר בידי האוייב עד היום.

בחזית המערבית היו הרושים לאמיר דרורי ש י ש ה ימים כדי להגיע אל פרברי ביירות, משימה שהיה עליו לבצעה תוך יומיים. במונחים צבאיים, חריגה עצומה כזאת מלוח־הזמנים אינה הצלחה, אלא כישלון מחפיר, ולא כל שכן מול פני כוח בלתי־סדיר או חצי־סדיר.

אילו הייתי במקומו של האלוף אמיר דרורי, הייתי שותק. אבל אני רק רב־טוראי.

ג'די את ג'מי

אפשר לקלס ולשבח את ג'די פורד וג'מי קארטר מבחינות רבות, אך קשה לאמר עליהם שהם ענקי־רוח. על ג'די פורד נאמר בשעתו שאינו מסוגל ללכת ברחוב וללעוס מסטיק בעת ובעונה אחת, מפאת עומס המאמץ האינטלקטואלי הכרוך בכך. על הישגיו הרוחניים של ג'מי קארטר מוטב שלא להרחיב את הדיבור.

שני הנשיאים־לשעבר־סובלים מתת־עסוקה, ועל כן החליטו לארגן את אחד מאותם אירועים אמריקאיים אופייניים: כנס־עיון של מכובדים, שבו מדברים הרבה ואומרים מעט (אם בכלל), מין הצגת־גאלה אינטלקטואלית חסרת־תוכן. הנושא היה השלום במרחב, בעיקבות ההצלחה המסחררת של הסכמי קמפ־דייוויד בהשכנת השלום במרחב.

רשימת־המוזמנים היתה מרשימה באפסותה הנוצצת. הכוכב האמריקאי היה איש־הרוח של קארטר, זביגנייב בז'ז'ינסקי, זה שאמר לפני שנים „בייביי, פי־אל־או". בינתיים זה „בייביי, בז'ז'ינסקי".

מן הצד הסורי הופיע אחד הלבלרים של מישטר־הדמים ברמשק, שריקלם את הקו של ארוניו. לצופי הטלוויזיה הישראלית ניתנה הזדמנות לעמוד על עומק משאביו הרוחניים. גם רוב המוזמנים האחרים היו בעלי רמה דומה.

נראה כי האיש המרשים היחידי בוועידה היה המוזמן הפלסטיני. ואליד חלידי, נצר למישפחה פלסטינית עתיקה, הוא אולי איש־הרוח הפלסטיני המכובד ביותר בעולם האקדמי, מומחה למדעי־המדינה באוניברסיטת הרווארד. הוא אישיות כובשת־לבבות, כפי שיכולים להעיד כל הישראלים הלא־מעטים שנפגשו עימו. הוא גם אחד מחלוצי הרעיון של דו־קיום פלסטיני־ישראלי, ברוח עיצאם סרטאווי, ומאמריו על נושא זה היכו גלים בעולם. הוא הוזכר כמי שעשוי לייצג את הפלסטינים בוועידת־שלום אפשרית.

נראה כי ג'די וג'מי אימצו את שני מוחותיהם כדי לגלות את איש־הרוח הישראלי שיוכל להרשים את המוזמנים בעומק מחשבותיו על נושא השלום. וכך הם הגיעו — אלא מה? — אל ח"כ אהוד אולמרט, איש־הרוח ואיש־השלום.

אולמרט היה זהיר. הוא פנה אל לישכת ראש־הממשלה. מנחם בגין (זוכרים שהיה ראש־ממשלה כזה?) הודיע לו שאל לו לנסוע לכינוס שבו משתתף חאלידי.

יש שתי גירסות לגבי הוראה זו. הגירסה הפשוטה אומרת שנאסר על אולמרט לנסוע מפני שחאלידי הוא חבר המועצה הלאומית הפלסטינית, ואסור לאיש המימסד הישראלי להשתתף באירוע כלשהו שבו נוכח איש־אש"ף. אך יש גירסה שניה, שאני בעליה היחידי: בגין פשוט לא רצה לבזות את המרינה ולהעמיד אצבעוני אינטלקטואלי כמו אולמרט מול אדם בעל שיעור קומה — כמו חאלידי. הרי זה כמו לשלח את אחד הכבשים של דויד נגר גוליית. כך, לפחות, נשמר כבוד המדינה.

ההמשך תמוה יותר. מרוב יאוש פנו ג'די את ג'מי אל ח"כ אבא אבן. וראה זה פלא: אבן, אמן־המילים, יושב ראש של חצי תריסר מכונים לשלום ומרכזים לשלום, סירב. בלי נציג הליכור, כך הודיע אביר אופוזיציוני זה, לא ייסע.

מה לעשות, אין עם מי לדבר.

סיפור
של שני דרכונים

ביקרתי אצל עורך־הדין מוחמד מיעארי בחיפה. קל לבקר אצלו, מפני שהוא מרותק בערבים ובלילות לדירתו. אין חשש שמא לא יימצא בבית.

כל זה באריכות אלוף פיקוד־הצפון. קרי:

מיעארי השתתף, כמוני, בוועידת האו"ם לשאלת פלסטין בז'נבה. שנינו חזרנו, והוא נעצר. אחרי שמונה ימים החליט השופט, אחרי עיון בתיק ה„חסוי", לשחררו. מייד קיבל צו של האלוף שעליו להתייצב פעמיים ביום במישטרה, ושמוטל עליו מעצר־בית בלילות.

בשעת הארוחה שהכינה אשתו הנחמדה, בעזרת ידידות, סיפר מיעארי על חקירתו במעצר. חוקר טען שהוא רוצה להרוס את המדינה. מיעארי השיב שהוא דוגל בהקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, בגדה וברצועה. החוקר שאל מה יעשה אם תקום מדינה כזאת. האם יעבור לשם?

„אני אהיה כמו יהודי אמריקאי, המחזיק בו־זמנית בדרכון של ארצות־הברית ובדרכון ישראלי," אמר. „הוא מחזיק בדרכון האמריקאי כדי להשתתף בהנאה מן החיים הטובים בארצות־הברית, ובדרכון הישראלי כדי להשתתף בסיבלם של הישראלים. אני אמשיך להחזיק בדרכון הישראלי שלי ואצטייד גם בדרכון פלסטיני. כך אשתתף בעת ובעונה אחת בחיים הטובים בישראל ובסיבלות הפלסטינים."

חילופי מחמאות

כל אדם אוהב מחמאות. גם אני. בייחוד כשהן באות מפי יריבים.

שימעון סאמט, הכתב הוותיק של הארץ, הלך לראיין את מרדכי סורקיס במדורו „היכן הם היום". סורקיס, איש כפר־סבא, נמנה עם ותיקי מפא"י. הוא הלך אחרי דויד בן־גוריון לרפ"י. בכנסת השישית היינו שנינו באופוזיציה, אך הוא הופיע בה כאיש־השילטון, גינה את האופוזיציה והסביר את מהלכי הממשלה. השילטון היה טבוע כה עמוק בנישמתו, עד כי לא יכול היה להתרגל למחשבה שהוא מתנגד לו. הוא היה בעל השקפות שמרניות צרות ונוקשות.

סורקיס

על רקע זה התנגשנו פעמים רבות. בייחוד כשהצע־תי לבטל את החוקים נגד הפס־לות ונגד ההומור סכסואלים. אז יצא נגדי בחימה שפוכה, ותרם לאוצר הכנסת כמה ביטויים מעניינים.

מה הוא אומר עכשיו?

מספר סאמט, בכתבה שלו: „מרדכי סורקיס, כאיש פרטי, הוא איש נעים־הליכות, איש שיח עממי ולבבי. מאידך גיסא, כאיש־ציבור הוא אימפולסיווי מאוד. זעמו פורץ תכופות, מבלי שיוכל לעצור בו.

„למיזגו זה נתן סורקיס ביטוי מעל בימות ציבוריות שונות, ובמיוחד בכנסת, הן בנאומיו והן בקריאות־הביניים, שחרגו לעיתים מהנוהל הפרלמנטרי המקובל. לא אחת עוררו קריאות־הביניים שלו את זעמם ומחאותיהם של חברי־הכנסת. הוא מודה כי 'לפעמים הכרחתי נואמים לסיים את דיבריהם טרם זמן.'

„מי היו 'קורבנותיך' העיקריים בכנסת? שאלתי. הוא משיב: לא מעטים, ומזכיר במיוחד את ראש הסיעה הקומוניסטית, מאיר וילנר, חברי־הכנסת לשעבר אורי אבנרי, עורך העולם הזה. על אף ידידותו לאורי אבנרי, הוא סבור שאבנרי בלט בין חברי־הכנסת בזכות כישרונותיו וכושר־דיבורו. אורי אבנרי היה גם, לדעת סורקיס, מהבקיאים ביותר בבעיות הכנסת."

נעים לשמוע. נעים גם להחזיר מחמאה. סורקיס שייך לזן של אנשי־ציבור וחברי־הכנסת, ההולך ונכלה מן העולם שלנו. הוא לא היה מושחת, לא עשה עסקים כחברי־כנסת, לא סחר בהשפעה למטרות פרטיות, לא נעדר מן הכנסת, לא הזדנב אחרי העיתונאים, לא מכר סודות תמורת פירסומת אישית, לא עמד במליאת־הכנסת על הראש כדי לזכות בכותרת. לא תקע סכין בגב חבריו כדי לזכות בקידום.

בקיצור, הוא לא היה מתאים לכנסת הנוכחית.

הבלש בנימין פרלמן (משמאל) התחזה כחלפן וכימעט שם את ידו על הכסף שהיה בידי מוטי מנג'ל (מימין)

השוק האפריקאי

לקוחות הסניף המרכזי של יוניון בנק אוף סוויסרלאנד בציריך, שוויץ, היו בטוחים שבמקום מתבצע שוד.

מערכת־האזעקה הופעלה והשערים הוגפו ברעמנית. במרכז אולם־הקבלה נוצרה מהומה. שני אנשים, שהחזיקו בידיהם מיזוודות כהות, ניסו לתפוס איש את מיזוודת רעהו. גברים חסונים שרצו למרכז־האולם הקיפו את השניים בחומת־אדם.

פקידי־הבנק היו נרעשים, כשהת־ברר שהמקום מוצף בשוטרי־חרש.

הפקידים לא הבינו מילה מהצעקות הרמות שנשמעו בחלל האולם. הן היו על טהרת העברית.

„רימית אותי?" צעק אחד.

„אל תזוז, אנחנו בלשים מישראל!" צעק השני.

„לעולם לא תיראו את הכסף!" צעק הראשון.

תשובת השני: „הוא כבר לא שלך!"

השערוריה בבנק השווייצי התרח־שה בתחילת חודש ספטמבר, השנה. היא היתה שיאה של פרשת מירדף מרתקת, חובקת עולם, אחרי סכום־עתק בדולארים זימבאבווים.

הסיפור המלא, כפי שהוא מתפרסם לראשונה בהעולם הזה, מגלה טפח מהנעשה בעולם הבנקאות הבלתי־חוקית, המתקיים לצד המערכת החוקית.

מיזוודות של כסף

בחילת הדראמה היתה בחודש מרס, השנה, כאשר נפגשו בשווייץ שניים מגיבוי־ה המרכזיים.

האחד הוא מסיל הולמס, פליט לבן מרודזיה, היום זימבאבווה. הולמס, איש־עסקים שברח לדרום־אפריקה עם מישפחתו, החזיק בין חפציו הון רב: כמעט מיליון ורבע דולר זימבאבווים (בדיוק: 1234000). מכיוון שבזימבאב־ווה שער־החליפין הוא 1.12 דולר אמריקאי לכל דולר מקומי, הרי שהולמס החזיק בידיו הון עתק: 1382000 דולארים של ארצות־הברית.

כסף זה לא היה שייך רק להולמס. גם לבנים אחרים. שרצו להבריח את כספם. נתנו לו את כל רכושם, כדי שימיר אותו בדולר הירוק.

הולמס נסע לאירופה להחליף את כספו, וגילה לתדהמתו שבאירופה ערכו של הדולר השחור, השווה בזימבאבווה יותר מהדולר הירוק, הוא פחות מ־40 סנט אמריקאיים.

אם לא די בזאת, נודע לו ממקורות מוסמכים, ששילטונות זימבאבווה עומדים לבצע „מהפך כלכלי", שיהפוך את השטרות שבידיו לחסרי־ערך לחלוטין.

בעוברו ממרכז בנקאי אחד לשני, הציע לו מישהו לנסות להחליף את הכסף מחוץ לבנק.

כאן נכנס לתמונה הגיבור השני. שמו מוטי מנג'ל, ישראלי לשעבר, המתגורר כיום בהוליווד שבפלורידה. מנג'ל (36) יצא מישראל לפני 15 שנה, ולדבריו, מאז הוא עשה חיל בעסקים. הוא התחתן עם צעירה קנארית, ביצע עיסקה מוצלחת בקנרה ומאז התרחב.

מנג'ל קשור בעיסקי־בניה, במוע־דוני לילה ובעסקים אחרים, בין־יבשתיים, שעליהם הוא אינו מדבר. הוא מחזיק אפילו בבנק. רוב רכושו, כולל ביתו המפואר, רשום על־שם אשתו. לדבריו, הוא מכיר רבים מהצמרת הפוליטית הישראלית, והוא תורם גדול לישראל.

הולמס ומנג'ל קבעו פגישה בלונדון. מכיוון שהפגישה לא יצאה לפועל במועד שנקבע, הם נפגשו שנית בציריך, שוויץ.

אחרי היכרות קצרה, נחתם הסכם מוזר ביותר בין השניים. ב־25 במרס, בחדר במלון אינטרקונטיננטל, הע־ביר הולמס למנג'ל חמש מיזוודות גדושות שטרות כסף. מכיוון שהשטר הגדול ביותר בזימבאבווה הוא בן 20 דולר, והולמס הביא איתו גם שטרות בני דולר זימבאבווי אחד, הוא נאלץ לעמול קשה עד שהביא את הכסף לחדר שבו בוצעה העיסקה.

הולמס שלף דף נייר מודפס, החתים עליו את מנג'ל ואת ידידתו, דיילת ישראלית, שהיתה בחדר, כעדה. בהסכם נאמר, שמנג'ל קנה וקיבל סכום של 1234000 דולר זימבאבווים, ושהוא ישלם עבור כל דולר בזה 50 סנט אמריקאיים — סך־הכל, 617 אלף דולר אמריקאיים.

צורת התשלום היתה מוזרה לא פחות. מנג'ל התחייב לשלם את הסכום בשישה תשלומים שבועיים לחשבון בבנק דיסקונט בז'נבה, לפי שם־צופן „עבור ירידך הטייס".

הולמס לא קיבל שום ערבות כספית או בנקאית עבור הרכוש שצבר במשך כל חייו, ושאותו הפקיר בידי אדם שלא הכיר אותו אלא יומיים קודם־לכן.

ואז קרה מה שעלול מאוד לקרות בעסקים כאלה:

הכסף שהובטח בתמורה להולמס, לא שולם כלל.

מנג'ל, טען אחר־כך, שהתברר לו שהכסף אינו בר־המרה. הוא רצה להחזירו להולמס, אך ביקש פיצוי על טיסותיו לשווייץ, ועל המאמץ שהשקיע, אך הולמס לא היה מוכן לשמוע על כך, וביקש שיעשה כל מאמץ כדי לפרוט את הדולארים הזימבאבווים.

סיפר הולמס: „בארבעת החודשים האחרונים טסתי כ־45 טיסות בינלאומיות לארצות־הברית, אירופה וישראל, במאמץ להבטיח את התשלום המגיע לי. מנג'ל הזמין אותי להיפגש עימו בערים שונות, אבל בכל־אחת מהפגישות האלה מצא מנג'ל תירוץ להסביר מדוע אינו משלם, ונחוצה לו פגישה נוספת.

„לחלק מהפגישות לא הופיע מנג'ל כלל. בסוף הציע להחזיר את הכספים הזימבאבווים. הסכמתי. אולם גם הצעה זו הוא לא כיבד, והכספים לא הוחזרו לי. מנג'ל טען שהכספים אינם ברשותו ובהחזקתו, כי מסר את הכספים להחלפה, וכי נתקל בקשיים לקבל את הכספים הזימבאבווים בחזרה משותפיו אלו."

הולמס נזכר, שמנג'ל סיפר לו על עברו הישראלי ושהעדה שנכחה בעת העברת הכסף היא ישראלית. הוא בא, לראשונה בחייו, לישראל. הוא פנה למישרד עורכי־דין בתל־אביב, וביקש שיכינו תביעה נגד מנג'ל על סכום של 617 אלף דולר.

הוא לא הסתפק בכך, ביקש לדעת פרטים נוספים על הישראלי היורד, מיהו, היכן הוא מחביא את הכסף ואם הוא הצליח להמיר חלק ממנו.

מלכודת בבנק

שלב זה הוכנס בסוד־העניין הגיבור השלישי של הפרשה, הלא־הוא החוקר הפרטי בני פרלמן, לשעבר מטובי החוקרים ביחידה לחקירות־הונאה במטה הארצי. פרלמן, שכבר יצא לו מוניטין בעבודותיו בתחום הפרטי, התחיל לעבוד על התיק.

פרלמן החליט לטמון מלכודת לידידיו של מנג'ל בישראל, ומצא דרך מקורית להיפגש איתם. בעבודת־שטח שעשה התברר לו, שהם מתכוונים להשכיר דירה בגוש־דן. הוא בא למקום, ובמהלך השיחה על תנאי־השכירות סיפר שהוא חייב לצאת לחו"ל, לגיחה קצרה של עסקים. כברדך־אגב „גילה" פרלמן למארחיו שהוא חלפדמטבע בינלאומי, „והלהיט היום בשוק זה דולארים זימבאבווים," הרגיש.

בעלי הדירה גילו את אוזנו של פרלמן, שהם מכירים מישהו שמחזיק במטבע מסוג זה. „אני מוכן לעיסקה," אמר פרלמן, „אך רק בסכום של יותר ממיליון דולר." הוא ציין, שהוא ישלם סכום גבוה ביותר, 50 סנט על כל דולר זימבאבווי, תמורת המטבע האפריקאי.

בירור טלפוני קצר, שנערך בין ישראל ובית מנג'ל בארצות־הברית, העלה שהוא מחזיק ב־740 אלף דולר זימבאבווים, שאותם הוא מוכן להמיר.

בתחילת ספטמבר הגיעו המעורבים בפרשה לציריך: מנג'ל בא מארצות־הברית, מלווה בצעירה יפהפיה. הולמס בא בטיסה מיוהאנסבורג. מישראל יצאו פרלמן וחמישה מעובדי מישרדו, פרקליטו בארץ של הולמס ווזג ידידיו של מנג'ל, שקישרו בינו ובין פרלמן.

מנג'ל וידידיו לא ידעו על המלכודת שהוכנה להם.

אחרי משא־ומתן קצר בין מנג'ל ופרלמן, שהתחזה כברוקר בעל־מוניטין, הוחלט שהעיסקה תבוצע לא בחדר מלון אמבסדור, כפי שרצה פרלמן, אלא באולם הקבלה של יו־בי־אס – יוניון בנק אוף סוויסרלאנד.

הוסכם שמנג'ל יביא לאולם את המיזוודות, יפתח אותן ויציג לפני פרלמן את 740 אלף הדולארים הזימבאבווים. פרלמן התחייב, שבאר־תה־עת הוא יפתח את מיזוודת ה־ג'יימס־בונד שלו, שבה יהיו 370 אלף דולר אמריקאיים, ואז הם יתחלפו במיזוודות.

ערב ביצוע העיסקה דיווח עליה פרלמן למישטרת שוויץ וביקש את עזרתה.

ביום שלישי, ה־6 בספטמבר, בשעה 12 בצהריים, נפגשו מנג'ל ופרלמן באולם־הקבלה של הבנק. עובר־הבנק הביא למנג'ל את המיזוודות שהיו מופקדות במקום. מנג'ל פתח את תיקיו, ואז פתח פרלמן את תיקו שלו, ואותת לשוטרי־החרש שהסתתרו באולם.

I, the undersigned ..... Mordj. Mangel .....
hereby confirm the following:
I. I have purchased and received the sum of One Million. two hundred and thirty four Thousand Zimbabwe dollars (Z$I 234 000,00) in Bank Notes.
2 I shall pay Fifty (50) United States of America cents for each and every Zimbabwe dollar I have purchased and received. Total US $617 000, 00.

התחייבות בלי כיסוי פתיח ההסכם, שעליו חתם מוטי מנג'ל בחודש מרס בשוויץ. הוא מקבל מסשיל הולמס 1234 מיליון דולר זימבאבווים ומתחייב לשלם לו 617 אלף דולר אמריקאיים בשישה תשלומים שבועיים. על ההסכם חתמה דיילת ישראלית כעדה. מנג'ל לא התכחש לחתימתו. הוא טוען שהכסף שקיבל לא היה בר־המרה, ושהיה מוכן להחזירו תמורת תשלום הוצאותיו. עד לשבוע שעבר,המועד בו הגיעו הצדדים להסכם, התנהל מירדף בינינו־שתי להשבת הכסף לבעליו.

הכסף שהיה בידי מנג'ל נתפס, והוא התבקש להתלוות לשוטרים לצורך חקירה.

„בעת שנסענו לתחנת־המישטרה, הורה מנג'ל באוזניי כי הכסף שנתפס הוא כספו של הולמס," סיפר פרלמן.

אך אם חשב הולמס שלפחות חלק מהכסף יחזור לרשותו, הוא גילה תוך זמן קצר שטעות בידיו.

הכסף שנתפס, עוקל אומנם לטובתו, אך רק באחת משתי הדרכים: או אחרי מאבק מישפטי ממושך, או אחרי קבלת הסכמה בכתב ממנג'ל. כך הוסבר לו במישרד עורכי־דין מקומי בציריך.

מנג'ל עצמו שוחרר אחרי זמן־קצר ושב זועם לארצות־הברית.

השגרירות מבקשת

ב־20 בספטמבר חתם מנג'ל על תצהיר לפני עורך־דין בפלורידה, שבו פירט את טענותיו. בתצהיר שהובא לפני העולם הזה סיפר מנג'ל, כי בשלהי אוגוסט (כמה ימים לפני מיפגש־המלכודת בציריך) פנה אליו הולמס וביקש שיפגשו בתל־אביב. הפגישה אכן נערכה, במלון שרתון בתל־אביב, ואז נתן מנג'ל להולמס כמות של אבני־חן שהולמס העריכם כשווים 500 אלף דולר זימבאבוויים. לדבריו, הוא הזכיר להולמס באותו מעמד, שהוא אמור לקבל סך של 35 אלף דולר עבור הוצאות בגין העיסקה של החלפת הדולארים הזימבאבוויים באמריקאיים כפי שהוסכם. „באותו זמן הצביע הולמס על אחריותו לתשלום ההוצאות (שלא בוצע) האמורות, והציע שהחזקתי במטבע הזימבאבווי (ההפרש בין מיליון ו־234 אלף שקיבל, וחצי הזימבאבווית בוושינגטון, בחיפוש אחרי הנוהלים המתאימים להחזרת הכסף לארץ שממנה הוא הוצא שלא כחוק. „הנוהלים האמורים להשבת המטבע הזימבאבווי יושלמו בעתיד הקרוב," סיים מנג'ל את תצהירו.

לידי העולם הזה הגיעה מיכתב רישמי של שגרירות רפובליקת זימבאבווה בארצות־הברית. במיכתב — הנושא את התאריך 23 בספטמבר והמיועד לכל מי שקשור בפרשה — נאמר, שהם מבקשים להודיע לכל חוקר מישטרתי מוסמך בארצות־הברית ובשוויץ, שסטיל הולמס, לשעבר אזרח רודזיה וכיום תושב דרום־אפריקה, נחקר על מעורבות בעבירה של יצוא לא חוקי של מטבע זימבאבווי. לדבריהם, הוא נחקר תוך התייחסות מיוחדת לכסף, שעוקל על־ידי מישטרת ציריך מידי הולמס ושעתה הוא נמצא בידי התביעה הכללית בציריך.

הזימבאבווים מציינים, שהם יהיו מלאי הערכה אם התביעה הכללית תשמור את הסכום עד שנציג חוקי של ממשלת זימבאבווה יבוא לשוויץ, מלווה בעורך־דינו של מנג'ל, כדי לקחת את הכסף. אם הולמס ינסה להוציא את הכסף, הם מבקשים שהוא יעוכב עד בוא הנציג הרישמי.

הולמס היה על סף יאוש. „מאז המלכודת בציריך נסעתי מדרום־אפריקה לאירופה ולישראל ארבע פעמים, בניסיון לשחרר את כספי. אולם מנג'ל מנע את שיחרור הכספים על־ידי התחמקותו מלקבל מסירת כיתבי בית־הדין ומדיון מישפטי, למרות שהודה כי הכספים המעוקלים שייכים לי, שלא נתן לי עבורם כל תמורה, ושאף הסכים להחזירם לי."

הולמס הגיש תביעה נגד מנג'ל

הולמס ועורכי־דינו ניסו להגיע עם מנג'ל לפשרה. מנג'ל הסכים לבסוף לקבל סכום של 31 אלף דולר כהוצאות, תמורת זאת הוא התחייב לעשות לשיחרור 740 אלף הדולר הזימבאבווים שעוקלו בשוויץ, ולוותר על כספים נוספים שהגיעו לו, לדעתו.

הולמס היה אמור לוותר על תביעה נוספת נגדו ונגד שותפיו של מנג'ל.

הולמס גרס, שההסכם הוא רע עבורו. לדבריו, הוא הוציא 100 אלף דולר אמריקאים מאז שהסתבך בעיסקה עם מנג'ל, והנזק הכספי שנגרם לו הוא עצום, מה גם שחלק מהכסף אינו שייך לו. לטענתו, מנג'ל איים עליו שהוא ישלח לממשלת זימבאבווה חומר נגדו, שעלול לסכן את בני־משפחתו שנשארו שם, ביניהם בת בהריון.

„בנסיבות אלה של לחץ וכורח קיצוניים, ובנסיבות של הסחיטה המתוארות, אין אני רואה כל מוצא אחר מאשר להיכנע לדרישותיו של מנג'ל," קבע הולמס.

בתחילת השבוע שעבר שוב יצאו לשוויץ המעורבים בפרשה. מנג'ל הגיע מארצות־הברית, מלווה בצעירה יפהפיה, בט אלווין. בציריך הוא פגש בעורך־דינו התל־אביבי, שניהל עבורו את המשא־ומתן בארץ עם עורכי־הדין של הולמס. גם הולמס ועורך־דינו הגיעו לציריך.

הולמס הפקיד בסניף בנק־הפו־עלים ביפו, הנאמן לצורך העיסקה, סכום של 31 אלף דולר עבור מנג'ל, שהיה עובר לידיו אחרי אישור עורכי־הדין של שני הצדדים.

הפרקליט הורד מהמטוס

ל־באורה, עמדה הפרשה לפני סיום. אך גם הפעם היא הסתבכה. בעוד שבציריך היו עסוקים שני הצדדים בהשלמת העיסקה ובחתימה על החוזה, והולמס קיבל 734 אלף דולר זימבאבוויים, פנה פרקליט נוסף של הולמס, מאותו המישרד, לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, וביקש להטיל עיקול על 31 אלף הדולר, שעל־פי ההסכם היו צריכים לעבור לידי מנג'ל אחרי שהוא היה אמור להעביר את הדולארים הזימבאבוויים לידי הולמס. הפניה היתה ביום שני שעבר, ה־7 בנובמבר.

עדה הדוגמנית האמריקאית בט אלווין, ידידתו של מוטי מנג'ל, כפ
שצולמה השבוע בחדרה במלון בתל־אביב, שבו היא מתגוררו
עם מנג'ל. היא היתה עדה להעברת הכסף הזימבאבווי לידיו של הפלי
הרודזי הלבן סטיל הולמס, שבוצעה בשבוע שעבר בסניף בנק בשוויי

עשה זאת, למחרת בבוקר, נדהם לשמוע שהסכום — 31 אלף הדולר שיועדו עבורו — עוקל על־ידי הולמס.

הוא מיהר לנמל־התעופה וביקש

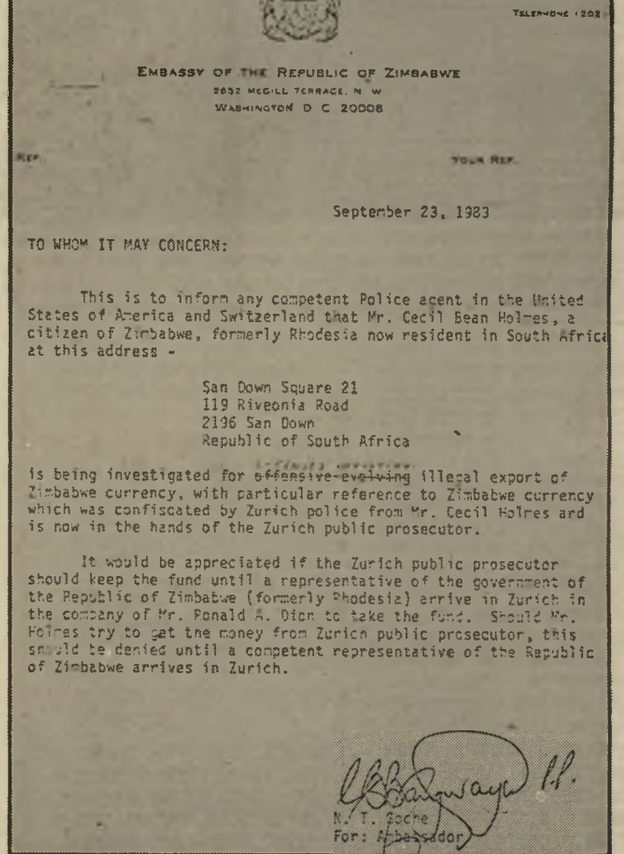

TELEPHONE (202)

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF ZIMBABWE
2852 MCGILL TERRACE, N. W.
WASHINGTON D. C. 20008

REF. YOUR REF.

September 23, 1983

TO WHOM IT MAY CONCERN:

This is to inform any competent Police agent in the United States of America and Switzerland that Mr. Cecil Bean Holmes, a citizen of Zimbabwe, formerly Rhodesia now resident in South Africa at this address -

San Down Square 21
119 Riveonia Road
2196 San Down
Republic of South Africa

is being investigated for offensive-evolving illegal export of Zimbabwe currency, with particular reference to Zimbabwe currency which was confiscated by Zurich police from Mr. Cecil Holmes and is now in the hands of the Zurich public prosecutor.

It would be appreciated if the Zurich public prosecutor should keep the fund until a representative of the government of the Republic of Zimbabwe (formerly Rhodesia) arrive in Zurich in the company of Mr. Ronald A. Dion to take the fund. Should Mr. Holmes try to get the money from Zurich public prosecutor, this should be denied until a competent representative of the Republic of Zimbabwe arrives in Zurich.

N. T. Sache
For: Ambassador

מיכתב השגריר

מיכתב שגריר זימבאבווה בארצות־הברית למישטרות שווייץ וארצות־הברית, שבו הוא מבקש שהכסף של ארצו, שעוקל בשוויץ, יועבר לנציג רישמי מטעם ממשלת זימבאבווה. השגריר יופתע כשיתברר לו שהכסף נמסר לפליט הזימבאבווי, הולמס, שהבריחו לחוץ־לארץ שלא־כחוק.

המיליון שנתן לו באבני־חן) היא ערבות מספיקה להבטחת תשלום ההוצאות כשיתבקש," הצהיר מנג'ל.

בהמשך התזכיר הוא טען, שנודע לו שאין זה חוקי להחזיק בכסף זימבאבווי שהוצא שלא־כחוק מחוץ לזימבאבווה. לכן, הוא הצהיר, הוא פנה לקונסוליה בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. זה לא פתר את בעייתו, מכיוון שהליך מישפטי ממושך יהיה בעוכריו. מה גם שמנג'ל, ששהה באותו זמן בארץ, הצליח לצאת לארצות־הברית, למרות צו־עיכוב־יציאה שהוצא נגדו על־פי בקשת הולמס.

יורד ישראלי מפלורידה, פליט לבן מזימבאבווה, מישרד בלשים מתל־אביב, עורכי־דין משווייץ, אמריקה, ישראל וממשלת זימבאבווה רודפים מזה חצי שנה אחרי 1.4 מיליון דולארים

בבקשה לעיקול הוגש תצהיר של הולמס, שעליו הוא חתם ביום הראשון, ה־6 בנובמבר, ושבו הוא אמר: „כתוצאה מן ההסכם החדש נוצר מצב, שלפיו מהכספים שמכרתי למנג'ל אקבל בחזרה רק 740 אלף דולר זימבאבוויים, מתוך מיליון ו־234 אלף. כלומר, אוותר על שאר הכסף, ועוד הנני משלם 31 אלף דולר אמריקאיים, והכל תוך ניצול מצוקתי.

„ההסכם החדש מבוטל על־ידי בזאת, מחמת אילוץ, כפיה, עושק והשפעה בלתי־הוגנת, שהופעלו עלי על־ידי מנג'ל, ושבעטיים, בהתאם ליעוץ המישפטי שקיבלתי, אני זכאי לבטל את ההסכם."

העיקול ניתן כמבוקש, בשעה 6 בערב, בביתו של השופט עמוס זמיר. הפרקליט רץ לסניף הבנק ביפו, מצא במקום פקידה שהמתינה לבעלה, שיבוא לאסוף אותה. הוא מסר לה את הצו. היא טילפנה למנהל הבנק, וכך קיבל הצו תוקף עוד באותו הערב.

מנג'ל, לעומת זאת, לא הזדרז ללכת לבנק כדי למשוך את כספו. כאשר מאנשי־המישטרה במקום שיעצרו את הולמס על מעשה מירמה. הולמס לא נמצא. אך פרקליטו, דני הופר, הורד מהמטוס, עוכב ונלקח לחקירה. בידיו לא נמצאו הדולארים הזימבאבוויים. הם היו, כפי־הנראה, בכליו של הולמס, שיצא בוודאי משווייץ בדרך אחרת. הופר שוחרר אחרי זמן קצר, ואף קיבל מיכתב־התנצלות על שעוכב שלא ברצונו.

מנג'ל המרוגז ויתר על שיבה הביתה לארצות־הברית ובא לישראל, עם ידידתו בט, שהיתה עדה בציריך להעברת הכסף להולמס. הוא פנה ל־ביתר־המישפט בבקשה לבטל את העיקול. הוא טען, שלא יתכן שהולמס יטען ביום הראשון, שההוזה נחתם באילוץ ובכפיה, כאשר הוא חתם עליו למעשה רק למחרת.

„באותה השעה, בשתי ארצות שונות, פעלו באי־כוחו של הולמס מתוך הטעייה ומירמה," טען מנג'ל. „בציריך חתם עורך־דינו כי ההסכם קויים ויש ליתן הכסף לי, ובישראל טען באי־כוחו האחר של הולמס כי

ההסכם בטל — כל־זאת ביודעו כי יו
לפני־כן חתם הולמס על תצהיר שנ
הוא טוען בטלות ההסכם, מבלי שהית
לו כל כוונה לקיימו."

ביום הראשון השבוע דן השופ

זמיר בבקשת ביטול העיקול. הו
קיבל כמעט את כל טענותיו של מנג'
שנכח באולם בית־המישפט בתל־אבי
הולמס עצמו לא הופיע, והוא כנרא
נמצא בדרכו לדרום־אפריקה.

אמר זמיר: „ההסכם שנחתם ב
הולמס ומנג'ל נושא תאריך 7 בנובמב
וכך ברור הדבר שביום ה־6 בנובמב
יום לפני חתימת ההסכם, לא היתה כל
אפשרות של אילוץ חתימה על הולמ
כשעדיין לא היתה קיימת חתימ
כלל."

לדעת זמיר נראה שהולמס נר
תצהיר כוזב, וביקש מפרקליטו
המחוז להעביר למישטרה את הטיפר
בחקירת החשד של עדות־שקר.

השופט ביטל את העיקול הזמני וא
חייב את הולמס לשלם הוצאו
למנג'ל.

אך גם בשלב זה לא מסתיימ
הפרשה.

מנג'ל מתכוון להתלונן במישטר
נגד הולמס ועורכי־דינו, ולהגיש נגד
תביעת נזיקין גבוהה ביותר.

בן־ציון ציטרין

מדוע הפחית הח"כ ממפ"ם שקל אחד מסכום תרומתו, איך פתר הקבלן
מראשון־לציון בעיה פוליטית מביכה ומדוע נסע השדרן משה טימור לרומא

■ כאשר ביקרו לפני פחות משנה הנשיא היוצא **יצחק נבון** ורעייתו **אוסירה** באר־צות־הברית, לא היה ידוע עד לרגע האחרון אם **ננסי רגן**, רעיית נשיא ארצות הברית, תקבל את פניה של אוסירה. השבוע יצאו הנשיא **חיים הרצוג** ורעייתו **אורה** לאר־צות־הברית. אורה לא תתקבל אלא על־ידי אשת סגן שר־החוץ. הסיבה: רעיית הנשיא, הנמצאת בביקור במיזרח הרחוק, תחזור לארצות־הברית לקליפורניה, ולא תמשיך לוושינגטון. אשתו של סגן־הנשיא **ג'ורג' בוש** לא תהיה אף היא בוושינגטון בזמן ביקור הישראלים, ואילו אשתו של שר החוץ ג'ורג' שולץ לא תוכל לארח את רעיית הנשיא הרצוג, כי בתה מתחתנת. לבסוף הוחלט שאשתו של סגן־השר **קנת דאב** היא שתעריך את קבלת־ הפנים לאשת־הנשיא.

■ בכתבת השבוע יומן אירועים, על המאבק בבית־ החולים הדסה לריפוי ילדה מטרטן־הרם שבו לקתה, רואיין אבי־ההמצאה, הפרופסור **שימ־ עון כרויון**. לצידו רואיין גם הד"ר **אליעזר** ("גזרי") **רחמי־ לביץ**. בנו של הפרופסור **משה רחמילביץ**, למרות שהוא לא קשור לתרומתו המדעית של חברו לעבודה. בבית־החולים הדסה היו שהת־ קוממו על צירופו לכתבה של מי שלא השתתף כלל בניסוי המוצלח. מה שהם לא ידעו הוא, שמאז שצוות־הטלוויזיה התחיל לצלם את הכתבה לפני שיבעה חודשים, לחץ רחמילביץ' כל הזמן על הכתב **בני לים**, שיצלם אותו באותו עניין.

■ הם רק נבחרו וכבר הם יוצאים לחו"ל. ביום הרביעי השבוע יצאו לחו"ל ראש עיריית תל־אביב **שלמה** ("צ'יץ") **להט** וממלא־מקומו מהמערך **דב בן־ מאיר**. להט יוצא במיסגרת קרן תל־אביב לפיתוח, לשם גיוס כספים לעירייה. מסעו תוכנן לפני הבחירות. בן־מאיר יוצא לסידרת הרצאות בדרום־ אפריקה, מטעם הפדרציה היהודית. סיור זה תוכנן כבר לפני שנה.

■ השבוע שלח ח"כ מפ"ם **יאיר צבן** מיכתב לח"כ העבודה **חיים בר־לב**, שהיה אחראי על מגבית חכ"י המערך לבחירות המוניציפליות. "הנני מצרף בזאת המחאה על סך של 2499 שקל למגבית־הבחירות," כתב צבן. "הפחתת השקל הינה פעולת המחאה המיוערית שניתן לעשותה. נוכח חתימת ההסכם הקואליציוני בתל־אביב."

■ צופי שעה טובה לא ידעו שהראיון עם **גאולה בי־ כין** ולהתראיין שנית. הניסיון השני, שהיה הרבה יותר מוצלח מהראשון, שודר בטל־ וויזיה. בן־אליעזר אף צבעה את שיערה לכבוד הצילומים.

■ באותה התוכנית, שבה מנהלת מאבק שתכליתו למנוע ממפיקי הסרט המתופפת הקטנה מלהגיע לארץ. הסרט לפי ספר רב־מכר **גיון להר־ קארה**, עוסק בין השאר בשירות־הביטחון הישראליים הסרט, ידבר זליג, גיבור הסרט, בשפה המקומית. חברת־ההפקה של הסרט התקשרה עם **שפרי־ רה זבאי**, ישראלית המוכרת בבישול קולות לסרטים. וביקשה שתמצא ישראלי שיתאים לתפ־

מישל שלדן הדומה דימיון מפתיע לג'יי־אר יואינג, כוכב הסידרה הטלוויזיונית "דאלאס", מנשק ידה של גברת. שלדן בא לארץ מצרפת, כדי לקדם מכירת טיולים לחו"ל בירידי־התיירות שהתקיים ב"גני התערוכה" בתל־אביב. הוא לא עזר להציל את הירידי מכישלון מיסחרי מוחלט. לעומת זאת, כשנכנס לפאב תל־אביבי, היו הנוכחים בטוחים שהוא כוכב הסידרה הפופולארית.

יקי יושע יושב בניידת־משטרה, המובילה אותו לחקירה במרחב־הירקון בתל־אביב. הבימאי יושע צילם בדרום תל־אביב, לפנות בוקר, סצינה לסירטו מכת שמש. שוטרי ניידת, שהופיעה במקום, דרשו מיושע שיפסיק את הצילומים מבלי שנתנו כל הסבר משכנע. מצלמתו נלקחה ממנו והוא הובל לחקירה. בסופו של דבר שוחרר יקי יושע באותו הלילה.

משה רחמילביץ, למרות שהוא לא קשור לתרומתו המדעית של חברו לעבודה. בבית־החולים הדסה היו שהת־ קוממו על צירופו לכתבה של מי שלא השתתף כלל בניסוי המוצלח. מה שהם לא ידעו הוא, שמאז שצוות־הטלוויזיה התחיל לצלם את הכתבה לפני שיבעה חודשים, לחץ רחמילביץ' כל הזמן על הכתב **בני לים**, שיצלם אותו באותו עניין.

■ הם רק נבחרו וכבר הם יוצאים לחו"ל. ביום הרביעי השבוע יצאו לחו"ל ראש עיריית תל־אביב **שלמה** ("צ'יץ") **להט** וממלא־מקומו מהמערך **דב בן־ מאיר**. להט יוצא במיסגרת קרן תל־אביב לפיתוח, לשם גיוס כספים לעירייה. מסעו תוכנן לפני הבחירות. בן־מאיר יוצא לסידרת הרצאות בדרום־ אפריקה, מטעם הפדרציה היהודית. סיור זה תוכנן כבר לפני שנה.

■ השבוע שלח ח"כ מפ"ם **יאיר צבן** מיכתב לח"כ העבודה **חיים בר־לב**, שהיה אחראי על מגבית חכ"י המערך לבחירות המוניציפליות. "הנני מצרף בזאת המחאה על סך של 2499 שקל למגבית־הבחירות," כתב צבן. "הפחתת השקל הינה פעולת המחאה המיוערית שניתן לעשותה. נוכח חתימת ההסכם הקואליציוני בתל־אביב."

■ צופי שעה טובה לא ידעו שהראיון עם **גאולה בי־ כין** ולהתראיין שנית. הניסיון השני, שהיה הרבה יותר מוצלח מהראשון, שודר בטל־ וויזיה. בן־אליעזר אף צבעה את שיערה לכבוד הצילומים.

■ באותה התוכנית, שבה מנהלת מאבק שתכליתו למנוע ממפיקי הסרט המתופפת הקטנה מלהגיע לארץ. הסרט לפי ספר רב־מכר **גיון להר־ קארה**, עוסק בין השאר בשירות־הביטחון הישראליים הסרט, ידבר זליג, גיבור הסרט, בשפה המקומית. חברת־ההפקה של הסרט התקשרה עם **שפרי־ רה זבאי**, ישראלית המוכרת בבישול קולות לסרטים. וביקשה שתמצא ישראלי שיתאים לתפ־

אליעזר, בתו של **דויד בן־ גוריון**, ששודר בליל שבת שעברה, היה מלווה בחבל־לידה קשים. בפעם הראשונה ראיין אותה **מאיר שליו**, והיא התרגשה עד מאוד. כשסיימה את דבריה, הוא ביקש ממנה לשבת

רואיינו זה לצד זה העיתונאי **אמנון דנקנר** והמנכ"ל לש־ עבר של מישרד המיסחר והתעשיה **עמוס מר־חיים**. סיפר דנקנר על נהגו של **אבא אבן**, שהיה האיש החזק בלישכת שר־החוץ דאז. האיש שאליו התייחס דנקנר, מבלי להזכיר את שמו, הוא **יעקב** ("יענקל'ה") **מרקוביץ**, עובד מישרד החוץ. הוא צבר עוצמה רבה, למרות שהיה רק נהג. אחר־כך היה בשליחות בלוס־ אנג'לס, אך חזר לארץ ערב הבחירות האחרונות לכנסת. באותה תקופה ניבאו כל מישאלי דעת־הקהל שהמערך יחזור לשילטון, ונהגו של אבן בא לחסות בצילו — אך הפעם רחה אותו אבן.

■ ח"כ התחיה **גאולה כהן** שאלה את שר־המיסחר והתע־ שייה **גידעון פת** מה היה הסיוע שהגיש מישרדו לבימאי **קוס־ טה גבראס**, שחלקים מסירטו חנה ק' צולמו בארץ. פת הכחיש שהסרט קיבל סיוע ממשלתי כלשהו, הביע את צערו שגם אותם קטעים שצולמו בארץ לא נאסרו לצילום, והביע תיקווה ש־מיקרים כאלה לא יישנו בישראל." כהן, לעומת זאת, למדה את הלקח. עתה היא ובטרגדיה הפלסטינית. ומפיקיו מעוניינים לצלם חלקים ממנו בארץ.

■ ח"כ **יוסי שריד** קיבל גלוית־דואר שנשלחה, כביכול, בידי ערבי מכפר־קאסם. הגלויה, שנוסחה בסיגנון גס ביותר, הביעה ערגה מינית לשריד וגם תיאורים מפורטים של מעשים מיניים. עיתונאים ניחמו את שריד ההמום, וציטטו את סיפרו של **וילהלם רייך**, הפסיכו־ לוגיה ההמונית של הפאשיזם, המתעד את תפקידן של ההדחקות המיניות באישיותו של פאשיסט.

■ גם מי שאינו מאמין בתיאוריה של רייך, התקשה להתעלם מפיסקה במאמרו של הד"ר **ישראל אלדד־שייב**, שהופיע ביום השישי שעבר בצהרון ידיעות אחרונות. שייב, שתיאר בחלחלה ביקור אפשרי של **יאסר ערפאת** בכנסת, הניח מראש ש**שולמית אלוני** תילכד בקסמיו ו"אין צורך לומר שגם שריד ומפ"ם, השומרים על בתולי הקו־הירוק בחירוף־נפש."

■ זליג, סירטו החרש של **וודי אלן**, מופץ מחוץ לארצות־ הברית על־פי תנאים מיוחדים. אלן דרש שבכל ארץ שבה יוקרן קיד המבוקש. היא בחרה בקריין **משה טימור**, והוא יצא לרומא כדי להקליט את הגירסה העברית של זליג.

■ הקבלן מראשון־לציון **שמואל** ("סם") **אולסינר**, מאמץ קבוצת הכדוריד של מכבי ראשון־לציון, עמד לפני דילמה. ביום החמישי השבוע מתמודדת קבוצתו מול קבוצה אורחת משוודיה, במיסגרת אליפות אירופה בכדוריד. כנהוג במישחקים כאלה, אורח הכבוד הוא ראש־העירייה. אך הפעם לא ידע אולפינר את מי להזמין. את **מאיר ניצן** המנצח, או את **חנניה גיבשטיין** המפסיד, שהוא עדיין ראש־העירייה בפועל. הוא החליט להזמין את שניהם, כפי שעשה שבוע קודם לכן. בדרכי העירוני, בין מכבי והפועל, הוא הזמין את השניים, שהופתעו לפגוש איש את רעהו, והכריח אותם ללחוץ ידיים.

■ ניצן, חובב כדוריד מושבע, פגש השבוע בכורגלן העבר **יעקב** (יענקל'ה) **חדורב**, המתגורר כיום בראשון־לציון. שלושת בניו של השוער האגדי, **עוזר, אמיר ותמיר**, משח־ קים כדוריד באגודת מכבי המקומית.

אנשים

■ חברי צוות יתוש בראש, תוכנית הסאטירה של גלי־צה"ל, התארחו בבסיס חיל־האוויר ברמון־הארץ. הנסיעה הארוכה הפכה לחוויה נעימה, כאשר אחד המשתתפים, **יאיר** („יוד פולני") **גרבוז** הפתיע את חבריו. הוא התגלה כחקיין מעולה. בחיקוייו הוא השמיע את קולותיהם של שחקנים ואמנים ישראלים מוכרים ביותר, מלווים בטכסט היתולי.

■ בישיבה האחרונה של הוועד־המנהל של רשות־השידור נדונה הדחתו של הכתב המדיני **יורם רונן**, על־ידי חבריו, משיקולים אסתטיים. עורך־הדין **אהרון פאפו** התנגד לכך, וביקש לדעת מי יבוא במקומו של רונן. מנכ"ל רשות־השידור **יוסף** („טומי") **לפיד** הודיע, ש**יעקב אחימאיר** יהיה המחליף. תגובת פאפו: „אהה: גם יפה וגם צריק־הרור."

■ חבר הוועד־המנהל מטעם המערך **ניסים אלמוג**, מנהל מיכללת בית־ברל, הצטרף להתנגדות להדחת רונן. „אני מוחצת בליווי נאום ארוך" פאפו מיהר להשיב, אף הוא בפיתקה: „שאלת שאלה שטותית. זה כאילו שאלת מרוע באנציק־לופריה כלולים כל הערכים, או מדוע במילון מופיעות כל המילים."

פסוקי השבוע

● **המאבטח בני טל:** „אני שכיר־חרב ומוכר את שירותי לכל מי שמעוניין, חוץ מהעולם התחתון."

● **יהושע סובול ויעקב לזרבחותם**, על הפיגוע בלבנון: „צור משלו אכלנו אותה."

● **ח"כ מם־מם יאיר צבן**, על פלישת ארצות־הברית לגרנדה: „מעשה גרנאדיוזי של רונלד רגן."

● **הסקסולוג עמי שקד**, על האפשרות שהעלטה בשבוע שעבר הגבירה את מעגל מקיימי יחסי־המין: „מהכרותי את הישראלים אני חושש, שהפסקת־החשמל לא תשנה לכאן או לכאן. מה גם, שהתקלה קרתה ב־4 לפנות בוקר, כשבית־ישראל ישן שינה עמוקה, ומניסיוני אני יודע, שרוב הישראלים אינם אוהבים לקיים יחסי־מין בשעות־הבוקר."

● **העיתונאי שלום רוזנפלד**: „אספקת־החשמל בכל רחבי הארץ חודשה. ליקוי המאורות נמשך."

● **הרב מנחם הכהן**, על הכתובת על הקיר בשוק המניות: „מניה מניה תקל ופרסין."

● **האלוף (מיל') יעקב** („ג'קי") **אבן**, הקונסול הכללי החדש בלוס־אנג'לס, בשיחת היכרות עם ראש־העירייה טומי: „אינני דיפלומט. אני רוצה שאתה תהיה פרו־ישראלי."

תמי חלם בתה בת ה־19 של הבוטיקאית זיווה חלם, יושבת על בירכי אמה. השתיים, חובשות כובעי בוקרים, צולמו במסיבה צנועה שערכה האם בביתה שבהרצליה לכבוד פתיחת אגף־מכירות חדש. הכובעים הובאו מחו"ל. החגורות מעל לראשיהן שימשו תפאורה לקירות החדר.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

שוטרים רכובים לפני ביתו של מנחם בגין

חשבון נפש

מני פאר

ראיתם אותי רק ב„בקרוב" — כעת חכו לסרט!

הוא היה כוכב „שעה טובה" — כעת הוא מנחה לפרנסתו מכירות פומביות ונשפים. במלאת שנה להתפטרותו הסנסציונית מהטלוויזיה הוא ערך חשבון עם עצמו וסביבתו

אדם בריך כתב עלי „למני פאר בטח קר בחוץ" וזו אולי הגדרת־מצב נכונה. במבט של שנה לאחור אני באמת שלם עם החלטתי לעזוב את שעה טובה; אני מצטער על שני דברים בלבד: על כך שלא יכולתי להיפרד מהצופים בטלוויזיה כי זה מיקצועי, ועל כמה פרטים טכניים שהתפספסו לי. אם אפשר להיות חכם לאחר־מעשה, אז אילו הייתי צריך להתפטר כעת, הייתי דואג שכמה אנשים שנפגעו ממני לא אני חבר, יכולתי להתנצל בפניהם והסברתי שגם אצלי הדברים לא היו כל־כך חלקים ושגם לי היה קשה.

בכלל, כל ההתפטרות שלי יצאה מכל פרופורציה והפכה לאקט לאומי התחלתי לקרוא דברים בעיתונים, שאני מאוד מקווה שנכתבו בעידנא דריתחא, דברים כמו „אנחנו שמחים שהוא סוף סוף עזב." אולי אני עושה שטות שאני נזכר ומזכיר את הדברים מחדש. במחשבה שנייה אני חושב שאולי אין צורך להנציח התגרויות של אנשים. אני לא רוצה להנציח מריבות, לכן אני גם לא רוצה לנקוב בשמות האנשים שפגעו בי. אני כבר מזמן סלחתי לכולם.

אני לא יודע איך הייתי יכול להתפטר אחרת? כלומר, להתפטר בלי שהעניין יעורר רעש. אני לא יכול להסתיר את העובדה שזה החניף לי שכולם מתעניינים בהתפטרות שלי ושעצם העזיבה שלי גרמה לכזה באלאגן. כמה שהשתדלתי לא ללכלך. אבל מה לעשות, עצם העזיבה מלכ־לכת.

קר לי בחוץ, זה נכון. אני אמנם מגיש ערבי־ראיונות, מנחה מכירות פומביות, משדר ברדיו, כותב על אמנות ומנחה נשפים וערבי־שעשועים, אבל יש רק מיקצוע אחד שבו אני יכול להביא את המדליה, שבו אני יכול להגיע למקום ראשון: כמנחה של תוכנית טוק־שו בטלוויזיה. לדעתי ה־טוק־שו היא מרכיב עיקרי בתפריט טלוויזיוני ולכן כואב לי שאני לא מגיש את המנה הזו בתפריט.

„שנה קשה, זוועה של שנה!"

אני מצטער ששעה טובה לא יכולה להיות טוק־שו. אלא ערב בידור, גם במתכונת הנוכחית שלה. שואלים אותי אם היו לי שמחות לאיר, כשמנחים התחלפו בזה אחר זה, אחרי שעזבתי את שעה טובה. לא. בכלל לא שמחתי לאידו של איש מהמנחים. ייתכן שבאופן אנושי, אילו היה אחד המנחים מצליח לעשות את מה שרציתי אני לעשות ולא הצלחתי, היה כואב לי מאוד.

מאיר שליו הוא איש טלוויזיה בכל רמ"ח ושס"ה, אך למרות שהוא מנחה את שעה טובה, המיסגרת עדיין לא יצרה לעצמה מישבצת טלוויזיונית נאותה. ייתכן שמלכתחילה לא היתה התוכנית צריכה להיות משובצת בערב שבת, כי אי־אפשר לעשות תוכנית שאבא שלה זה זה הזמן ואמא שלה זה מונטה־קארלו שו.

טוק־שו היא תוכנית שהיא מועדון, שהאווירה בו נקבעת על פי האופי של המארח, וזה מתחיל במונולוג־הפתיחה ונגמר בכל הרמת־גבה שלו. אני חושב שבערבים שלי בחמאם הגעתי לזה, וזה היה מאוד חשוב לביטחון העצמי שלי, משום שאחד הדברים שקרו לי בשעה טובה הוא שהאנשים שעבדו איתי, הצליחו לאט לאט ולא מרוע לב, לשכנע אותי שאולי אני לא מסוגל להנחות טוק־שו.

אני שמח שעזבתי את התוכנית ממש בדקה לפני 12, לפני ששוכנעתי סופית כי הבעייה של התוכנית היא אישית שלי, שבעצם אני לא מתאים. זה היה מצב קשה מאוד, ממש סכיזופרני. מצד אחד בערבים שלי, המתכונת היתה זהה לזו של שעה טובה וכאילו לא פוליטית — כשאני מספר את הבדיחות שלי ומזמין חברי־כנסת ועיתונאים, כדי שישתתפו במישחק של בחירת איש השבוע, מזמין אמנים לא כדי שיופיעו, אלא כדי לשוחח איתם והשיחה הופכת לשיא של הערב וכל אותם אמנים, סופרים, עיתונאים, אורחים, הופיעו בשעה טובה. לא הם ולא אני היינו אותו דבר. בזמן שבערבים בחמאם היינו גם אני וגם האורחים פנטסטיים. בטלוויזיה זה לא עבר.

הפכתי לסכיזופרן. מה קורה פה? ואז הבנתי, שבכל אשמה הקונספציה של איך עושים תוכנית־טלוויזיה, ושעובדה שאפשר גם אחרת. משיחות־הנפש שהיו לי עם חברים במערכת שעה טובה בחצי השנה האחרונה שלי בתוכנית, שהיתה לי מאוד קשה, אמרו לי משהו שכמעט הרס אותי, ואני יודע שהדבר לא נאמר ברוע־לב. אמרו לי — ייתכן שמני, שעומד על הבמה, עובר, ומני, מול המצלמות, לא עובר. לא ברוע־לב נאמרו הדברים, והיה כבר רגע שאני כמעט נטיתי להשתכנע, וזה לא התייחס להתרגשות מהמצלמה, ההתרגשות הזו היא כבר הרבה שנים מאחורי.

ואז, כשאמרו לי את זה, עשיתי מכירה פומבית בטלוויזיה, ולא זה הזמן לדבר על הצד האתי, המוסרי והחברתי, אלא על הצד הבימתי. ומכיוון שאני בקי במכירות פומביות, ואילו אנשי

האיש הרוצה להשיג מדליה

מני פאר היה מנחה טלוויזיה פופולארי. האיש ברחוב אהב אותו. מבקרי הטלוויזיה לא כל־כך. שנים ארוכות של עבודה מאומצת בתוכנית הבידור מיספר אחת בארץ עשו את שלהן. פאר נשבר והתפטר מהתוכנית. ההתפטרות לא עברה בלי רעש. נעשו נסיונות נואשים למצוא מחליף לפאר. ארבעה מנחים ניסו להיכנס לנעליו, שניים נכשלו כישלון חרוץ, השלישי נסע לקנרה וגם הרביעי לא הצליח למלא את החלל שנוצר.

כעת נמצא לשעה טובה מנחה. בדמותו של מאיר שליו. דומה כי התוכנית מצאה את המנחה שלה.

מחוץ לתמונה נמצא מני פאר. הטלוויזיה חסרה לו. הקסם שבהופעה על המסך מושך אותו. הוא עוסק בהנחיית ערבי־ראיונות, נשפים ומכירות פומביות ומתגעגע אל המתח הנורא שבהשתתפות בתוכנית טלוויזיה. בביתו שבנאות־אפקה עם אשתו קרני ובניו אילן, עופר ואורי, הוא מגדל על הגג זיתים, שהוא מוסק וגם עצי הלימונים והמנגו הבשילו.

הוא כותב על אמנות, משדר בגלי־צה"ל והוא אינו שקט, משהו חסר לו. מני פאר מתגעגע למסך הקטן, ומחכה לרגע שבו ירים אליו מישהו, שם למעלה, טלפון ויציע לו תוכנית אירוח ביום חול לתוך השעות הקטנות של הלילה.

שרית ישי ■

מעורבות פוליטית

פאר עם האי־מרגנית הסמירה ירדני בעת האזכרה הספונטנית שנערכה לאמיל גרינצוויג. פאר מעולם לא ניסה להסתיר דיעותיו.

עבודה מיקצועית

כיום מבוססת פרנסתו העיקרית של פאר על הנחיית ערבי־ראיונות ומכירות פומביות. הוא נחשב הטוב ביותר מבין המנחים.

הטלוויזיה לא הבינו מימינם ומשמאלם, הם התייעצו איתי, שאלו אותי. חשבתי שאילו היו מתייעצים איתי ושואלים אותי גם כשהנחיתי את שעה טובה, אולי פני התוכנית היו שונים לגמרי.

„אני זקוק לוויסקי"

ה התנהגות הטלוויזיונית שלי, כשצולמה המכירה הפומבית, גרמה לאנשים להגיד לי דברים שלא קיבלתי כמחמאה. טומי לפיד בא ואמר לי: „גילית את המיקצוע שלך, אתה בכלל כרוז."

מה קרה בעצם? הטלוויזיה הצליחה להעביר את ההתנהגות הבימתית שלי באופן הכי נכון. אני אמרתי — זה לא המצלמות שלא אוהבות אותי. זו ההתנהגות שלי שלא מועברת נכון.

אז אני מחוץ למקום שבו אני רוצה להיות, וחלפה שנה ובמך השנה הזו הישלמתי את לימודי הפילוסופיה שלי. תודה לאל, פיתאום היה לי המון זמן. לראבוני, יש עדיין אנשים שמפני שהם לא רואים אותי בטלוויזיה, חושבים שאני באמריקה. הם מוכירים לי את האנשים שחושבים שהירח יותר קרוב מסין, כי את סין הם לא רואים. ככה זה, רחוק מהעין רחוק מהלב.

בכלל, הסיפור על אמריקה ממש מגוחך. מאז פברואר לא הייתי באמריקה ואנשים חושבים שמפני שאני לא בטלוויזיה, אז ירדתי. מילא, אנשים ברחוב. אבל אמא שלי — מלא סל רמעותיה. כל השכנות והחברות שלה לא מאמינות לה שהבן שלה לא ירד מהארץ. סאת־יסוריה הוגדשה, כאשר ביום־הזיכרון נסעה לקיבוץ תל־יצחק שממנו באנו, ושם אמרו לה החברים שעל זה הם לא מוכנים לסלוח, על זה שבן הקיבוץ ירד לאמריקה.

על אמא שלי זה עובר נורא קשה.

יחד עם זאת, מפני שאנשים חושבים שירדתי לאמריקה, גיליתי דבר נורא מעניין, אנשים לא מודעים להתפטרות שלי. כלומר, הסערה היתה בעצם די פנימית ובתוך הקבוצה הקטנה הסובבת אותי. אנשים שואלים אותי מתי תחזור? ברמזורים, בבתי־קפה. זה לא יאמן. יש נחמדים כאלה, שאומרים לי ברצינות — תסלח לי מר פאר, למה עזבת את הטלוויזיה, ראיתי על הפרצוף שלך שהרגשת מאוד נוח?

שואלים אותי אם אני חש הקלה מכך שאני לא צריך להתייצב מול המצלמות, להיות דרוך, לשבור את הראש על התוכנית הבאה. לא. אני לא חש הקלה, ואני לא נהנה מזה שאני לא חשוף בכלל! אני רוצה לעבוד בטלוויזיה ואוי ואבוי לי אם הייתי חש הקלה, הייתי רץ לרופא ושואל האם זה לא מוגזם שבגיל 37 אני נהנה מפרישה לגימלאות.

שאני אפרוש בגיל 37 ועוד אהנה? לא! אני נהנה מהלחץ, אני בן־אדם שאוהב לעבוד בלחץ. גיליתי שאם אני רגוע לפני הופעה, אני מעצבן את עצמי, צועק על אנשים חפים מפשע. אנשים למדו לא להיפגע מדברים שאני אומר או עושה לפני מופע. אם הכל מתנהל בסדר, אני בטוח שמשהו לא בסדר ואז אני מתחיל לחמם את האדרנלין ומזרים אותו בכוח למוח. אני זקוק לוויסקי ברגעים האלה, כדי לשכוח קצת מפרטים לא חשובים. אני מודע לכל־כך הרבה דברים שעם לגימה קטנה אני מעביר את האווירה

„אני מקבל אלף דולר לכל הופעה. מזה עשרים אחוז לאמרגן וששים ושמה אחוז לכהן־אורגד!"

ממיבצע של שילוח טיל לאווירת מסיבה.

„בן־גוריון טילפן"

נ וראי אהבתי את הערבים ב־חמאם. הם באמת גרמו לי נחת. כעת התחיל החורף ואנשים לא באים ואני ממש מצטער שאין פה קיץ כל השנה. היו בחמאם ערבים כל־כך טובים. אני חותם על 15 מתוך 20 הערבים האלה. מה נשאר לי לעשות? רק לחכות לקיץ הבא.

כמו כל בדרן עברי, אני מתפרנס משלושה חודשים צפופי־ארועים, ה־חודש של חנוכה, פורים ויום־העצמאות. כבר היום אני חי על מיקדמות על חשבון חנוכה, בהנחה שלא יצא שום חוק שאסור לשמוח בחנוכה.

למרות החששות, כמות החלטורות שלי לא השתנתה מזה עשר שנים. נהפוך הוא, כאשר הייתי מחליף של ירון לונדון בעלי־כותרת היתה לי שנה מאוד קשה, מפני שפחדו לקחת אותי לערבי־בידור בגלל התדמית הרצינית שלי ובאותה שנה היו לי בעיות כלכליות ממש.

כעת הגעתי למצב שבו אני מקבל להופעה סכום של 1000 דולר, כש־עשרים אחוז הולכים לאמרגן ו־66% לכהן־אורגד, וביתרה אני משלם ריבית על האוברדראפט שממנו אני, בעצם, חי. לפעמים, קורה שיש לי שבועות בלי חלטורה, אבל לעומת זאת, בשבר עות הראשונים של דצמבר יש לי הופעה כל ערב.

אני מתפרנס בעיקר מהמכירות ה־פומביות. זה הברד אנד באטר שלי. אני עומד להנחות את המכירה ה־פומבית של בית וולף, שמארגן מיקי תירוש. אני מאוד נהנה מגלי צה"ל. עובר ביתוש בראש. מאוד נהנה מהפינה שלי בשעתיים משתיים. שנקראת מני היה פה.

אני נוסע עם ניירת־השידור לכל מיני מקומות, החל במזנון הכנסת ביום שבו מושבע שר־האוצר, דרך הגרלת מיספרי הלוטו ביום הפרס ועד להפגשת רוברט מיצ'ם עם אחותו בחיפה. אבל זה לא מספק אותי. אני מקווה שיוצר לוח־מישדרים טלוויז־יוני נכון, שבו יקראו לי למלא את המשבצת המתאימה לי. אני מאוד מקווה שזה יקרה במיסגרת ערוץ שניים.

חייבים להקים ערוץ שני. הערוץ הבודד מזכיר לי את הימים שקדמו לרשת ב' ברדיו, כאשר תוכניות כמו שלושה בסירה אחת, יומן השבוע ובימות ובדים דחקו זו את זו והלחץ לא עזר לאף אחד מהגורמים שעשו רדיו. אלה היו הימים שבן־גוריון אמר לטדי קולק לטלפן למנהל הרדיו, אחרי כל בריחה בשלושה בסירה אחת. ואז נפתחה רשת ב' ופתאום נוצר מצב של הונה הדדית בין הרדיו המשדר ובין הבידור היוצר, ואז למי שלא זוכר, החלו שנות השישים המפוארות של הרדיו.

מאוד הייתי שמח להנחות תוכנית־לילה מאוחרת בימי חול, שתשודר ממועדון כמו החמאם עם כל החברים שלי שהם, במלוא הצניעות, מעניינים את הקהל הצמא לבידור.

אני הייתי מביא את דני סנדרסון, שלא יופיע, שידבר.

אני בן 37 ושומר דיאטה. אני מת לדעת מה יבוא אצלי קודם, הקרחת או השערות הלבנות. מת שאלה יהיו השערות הלבנות. אני מרגיש שבגילי אני עדיין יכול להרשות לעצמי לחכות. ולקהל שעדיין רוצה לראות אותי בטלוויזיה, אני אומר בביטחון מוחלט: מה שראיתם, זה רק ה„בקרוב". חכו, עד שתראו את הסרט.

במדינה

מישפט

השפה של התחנה המרכזית

שופט קבע כי יש להרים את הרמה של אנשי התחנה־המרכזית ולא לרדת אליה.

„למרות קשיחות החיים והדיבור בתחנה המרכזית, יש לעשות גם שם סדר, לשמור על החוק ולא לרדת לרמה שלהם." כך ביקשה התובעת רות פריי־מן מהשופט יעקב קדמי, שהרשיע תישעה נאשמים באיומים ובסחיטה באמצעות איומים בתחנה־המרכזית בתל־אביב.

הכל החל כאשר אנשים העובדים ברוכלות ובעסקים אחרים בתחנה־המרכזית בתל־אביב, החלו דורשים מבעל הפיצריה רימיני שליד התחנה, כי לא יגבה מהם כסף תמורת המזון והמשקאות שהם מקבלים בפיצריה שלו. לכאורה, היו אלה דברים קטנים, כמו כוס תה שלא שילמו עבורה, או כמה שקלים נוספים לחשבון אותם סירבו האנשים לשלם. אולם החומרה היתה במילים ובאיומים שבהם השתמשו האנשים, ואשר הטילו פחד ואימה על בעל הפיצריה ועובדיה.

כאשר אמר בעל המיסעדה כי יפנה למישטרה, החלו האיומים להפוך לסכנה ממשית. מילים כמו „נעשה ממך נקניק," „אכניס לך את הבקבוק לתחת ואפתח לך אותו, אם תעיז לקרוא למישטרה," „תשתוק יא מניאק, יש לך מישפחה!" ו„אני אפוצץ אותך," היו סוג הדברים שאמרו הנאשמים לבעל המקום.

ללא סניגור, טענו כל החשודים כי לא היו אלה איומים מצידם, אלא צורת דיבור המקובלת בתחנה־המרכזית והמובנת שם לכל כשיגרה ולא כאיומים. בית־המישפט הרשיע את הנאשמים וקיבל את גירסתה של התובעת פרידמן, כי יש ללמד גם את אנשי התחנה־המרכזית לנהוג בכבוי־אדם. „בדין ביקשה התובעת לגנות ולהוקיע את ההתנהגות השחצנית־בריונית של הנאשמים וליתן בגזר־הדין ביטוי הולם לכך שגם בשוקים יש לקיים את החוק, וכל ניסיון לפגיעה בשילטון החוק יגרום לתגובה הולמת, גם על רקע שיגרת חיים קשוחה, כגון זו שבשוק, נראה כי קשה לערן את לשון השוק ואת מינהגיהם של החיים במיסגרתו, אך אלה חייבים לדעת שעל אף קשיחותה של הלשון וגסותם של המינהגים, אל להם לעבור על החוק."

סמים

הרואין על הגג

המישטרה תפסה את החשוד זמן קצר אחרי שמעטפות־הסמים הוחבאו על הגג.

זאב בירגר (85) נדהם. במעטפה שקיבל בדואר על שמו לא היה כל מיכתב. לעומת זאת, היו בתוכה מעטפות קטנות שהכילו אבקה לבנה. הזקן פנה לבתו וזו הבינה מייד כי מישהו משתמש בשמו ובכתובתו של הישיש, כדי להבריח סמים. היא פנתה למכרים במישטרה והללו החליטו לערוך מעקב.

אבקה חסרת־ערך. המישטרה החליפה את האבקה הלבנה שהכילה קוקאין והרואין, ב־10 גרם של אבקה לבנה נטולת סמים, הכניסה אותה בחזרה למעטפה, ושלחה אותה בדואר הרגיל. ביום שבו ביקר הדוור בבניין המשותף ברמת־גן, היה הבית מוקף שוטרים. הם ראו את הדוור מכניס את המעטפות לתיבות־הדואר, ראו את אלי גור־אריה, אחד השכנים בבניין, ניגש אל התיבות וחזר לדירתו. אולם השוטרים לא התנפלו עליו בעודו ליד התיבות, הם הניחו לו להיכנס הביתה ולהעלם מעיניהם לדקות ספורות ורק אז, כאשר יצא שנית בדרכו למכונית, עצרו אותו השוטרים. הם ערכו חיפוש מדוקדק על גופו ובדירתו, אך לא מצאו דבר. שום עיקבות של המעטפו המפלילה לא נמצאו על האיש.

רק אחרי חיפוש של שעה וחצי מצא אחד השוטרים את המעטפה על גו הבית. המישטרה האשימה אר גור־אריה בסחר־בסמים ויבוא של הרואין וקוקאין. המישטרה עצרו בתחילה גם את אשתו ובתו בת ה־14 בחשד כי הן סייעו לו להחביא את הסכ על הגג. גור־אריה הכחיש כל ידיעו על מעטפת־הסמים. וטען כי הוא כלל לא לקח אותה מתוך תיבת־הדואר של השכן הקשיש. הסניגורית, נירה לידסקי, טענה לחילופין כי אפילו היתה המעטפה ברשותו, הרי שאחרי שהמישטרה הוציאה מתוכה את הסמים ומילאה אותה אבקה חסרת־ערך, לא יתכן להאשים את גור־אריה באחזקת־סמים.

חוקר סמוי וחשיש גלוי

שוטר צבאי הורשע בשימוש בסמים.

זמן קצר אחרי שהשתחרר עדי חכמון משירותו כשוטר צבאי, הוזמן למסיבה בתל־אביב. במסיבה פגש מכרים מהמישטרה הצבאית. אחד מהם, רב־ט אפרים דרנצרו, ניגש אליו ושאל אותו אם הוא משרת עדיין במישטרה. חכמון אמר כי השתחרר כבר, ודרנצרו ענה: „אם כך, אז אתה כבר לא מסוכן."

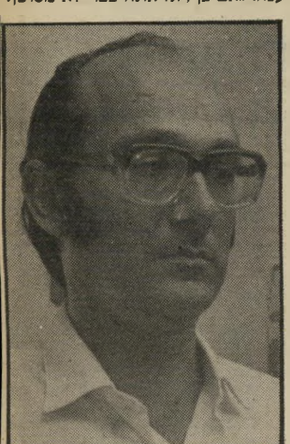

שופט קדמי
חוק, גם בשווקים

הוא הוציא גוש בגודל קופסת־גפרורים, חתך חתיכה והכניס לפיו.

בשיחה שנקשרה בין השניים סיפר דרנצרו, כי היה עצור בשנה שעברה בגלל תיק סמים במישטרה־הצבאית. אך הצליח להתחמק ברגע האחרון. הוא התגאה בכך וסיפר כי חברים אחרים מהמישטרה הצבאית שהיו איתו הורשעו.

הנאשם הוא השקרן. לקראת סיום המסיבה נתן דרנצרו לחכמון חתיכת חשיש במתנה „כדי שיהיה לו טוב." למחרת הלך חכמון לקציו חקירות במישטרה הצבאית, הביא לו את חתיכת החשיש שקיבל מדרנצרו במסיבה, וסיפר לו הכל. הוא טען כי פעל כך כאזרח מן השורה. בעיקבות פעולתו זו נתבקש להיות חוקר סמוי במישטרה־הצבאית ולנסות לגלות אם עוד חיילים שם משתמשים בסמים. לשם כך גויים לשירות מילואים ונשלח ליחידה שבקירייה בתל־אביב. אולם במשך השבועיים שבהם שירת ביחידה לא גילה כל תגליות נוספות. אז הוגש כתב־אישום נגד דרנצרו על שימוש בחשיש במסיבה.

הנאשם כפר באשמות, וסניגורו, עורך־הדין ששי גז, טען שחכמון משקר, וכי בדה את הדברים מליבו, כדי להיפטר משירות מילואים שהיה אמור לשרת בלבנון. בית־המישפט לא קיבל טיעון זה, וקבע כי חכמון דובר אמת ואילו הנאשם הוא שקרן. הוא הורשע בשתי האשמות ודינו נגזר לחצי שנה מאסר בפועל וחצי שנה על תנאי, כמו כן הורד לדרגת טוראי.

רות ברנע:

„קשה להיות מרוצה כשהבן שוב בלבנון!"

כבר כמעט שכחנו שהיתה בארץ תנועה גדולה וחשובה בשם „הורים נגד שתיקה", שפסקה לפעול, משום־מה, לפני שהבנים חזרו הביתה. השבוע, אחרי האסון בצור, שוב התארגנו ויצאו להפגין.

שאלתי את רות ברנע, פעילה ב„הורים נגד שתיקה", אם הם מתכוונים להפגין רק אחרי אסונות, או שהתנועה תתפרק ותפסיק לפעול רק אחרי שכל החיילים יחזרו לקו הירוק – כמו שהצהירו אנשי התנועה בעת הקמתה.

ההפגנה היתה ללא קשר לפיגוע. היא נקבעה מראש לתאריך ה־6 בנובמבר. כרגע אנחנו מקיימים פעילות אחת לחודש. כל חודש, ב־6 בו, שהוא יום פתיחת מילחמת־לבנון.

● **איזה סוג פעילות אתם מקיימים?**

בעיקר פעילות הנושאת אופי של תיזכורת. זאת אנחנו עושים מאז הנסיגה לאוולי. וזה, כמובן, כפוף לשינויים.

● **בזמנו נפגשתם עם שר־הביטחון. הוא הבטיח לכם משהו?**

כבר אז הוא אמר שהכוונה היא לצאת מלבנון, וגם היום הוא אומר את זה.

● **אבל ביניתיים לא יוצאים, ואתם מסתסקים בפעילות על אש קטנה מאוד.**

קשה מאוד לפעול זמן ממושך על אש גדולה. כולנו בעלי משפחות ואנשים עובדים. קשה לנו לקיים פעילות יומיומית, ואנחנו חושבים שפעילות כזאת מאבדת מהאפקטיביות שלה.

מלבד זאת, אנחנו נמצאים היום בשלב של לבטים. בזמנו תבענו נסיגה ללא תנאי מהרי־השוף. אבל עכשיו, כשצה"ל נמצא באוולי, הדברים קצת שונים.

● **לא כולם מסכימים שצריך לצאת לגמרי מלבנון?**

הקונסנזוס הוא שצריך לסגת לגבול הבינלאומי, תוך הבטחת שלום־הגליל. אנחנו בטוחים שיש דרך להבטיח את שלום־גליל, ועל הממשלה למצוא את הדרך. ב־6 בחודש הבא אנחנו ערוכים יום־עיון בהשתתפות מדינאים, מיזרחנים וקצינים־צבא, שיסבירו לנו דברים ויענו על שאלות.

● **את מרוצה מהפעילות שלכם?**

קשה לי להיות מרוצה מתוצאות הפעילות, כאשר בני נמצא שוב בלבנון.

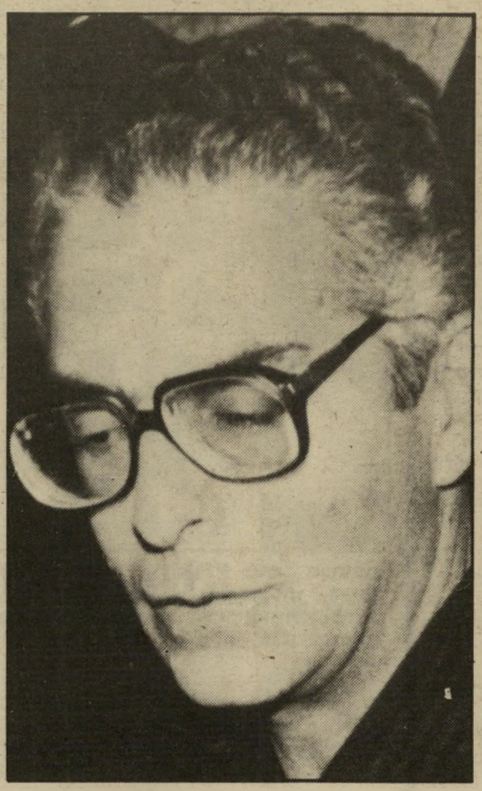

עמוס שפירא:

„בעיקרון, טוב שאפשר לתבוע פיצוי מהמדינה!"

דניאל חנוך, תושב חיפה, נאשם ברצח אביו, בילה במאסר 14 חודשים ויצא זכאי. היום תובע דניאל חנוך רבע מליון דולר מהמדינה ומשני חוקרי־משטרה על צער שנגרם לו, על עוגמת־נפש, על כאב ועל 14 חודשים מחייו.

שאלתי את דיקן הפקולטה למישפטים, הפרופסור עמוס שפירא, מה סיכויו של חנוך לזכות בתביעתו.

קשה מאוד לרעת זאת מבלי לראות את החומר.

● **היו בעבר מיקרים כאלה, שאדם ביקש סכום כסף גדול אחרי שיצא זכאי מהאשמה?**

לא זכור לי. אבל אפילו אם היה מישהו, לא היה מדובר בסכום בסדר גודל כזה.

● **מה דעתך על זה שכל אדם המשוחרר זכאי, אפילו זכאי מחוסר־הוכחות, יוכל לתבוע פיצוי מהמדינה?**

בעיקרון, טוב שיש אפשרות כזאת. אבל לא הייתי רוצה לראות מצב שכל אדם שיוצא זכאי יגיש תביעה נגד המדינה. כנורמה, זה יכול להביא להרס המנגנון הפלילי.

● **ובאיזה מיקרים, לפי דעתך, אתה רשאי לעשות כן?**

כל אדם רשאי לדרוש מה שהוא רוצה. אבל צריך עיקרון מישפטי שמעניק שיקול־דעת לבית־המישפט — במיקרים קיצוניים, באמת בוטים, שבהם משתכנע השופט שנעשה עוול מובהק לאזרח, בכך שהועמד לדין ללא בסיס סביר, או מחוסר תום־לב או ממניעים זרוניים, או מנקמנות בעד דיעה פוליטית — לפצות את האזרח הנפגע בגלל מיקרים כאלה, טוב שיש עיקרון שהאדם יוכל לתבוע.

● **אם יזכה דניאל חנוך בתביעתו, איך תוכל למנוע שכל אדם יגיש תביעה כזאת?**

אי־אפשר למנוע. השאלה היא, אם הדרישה מתקבלת על־ידי בית־המישפט. וחוץ מזה, אני רוצה להאמין שאצלנו מעמידים לדין רק כשלתביעה יש בסיס סביר לזה.

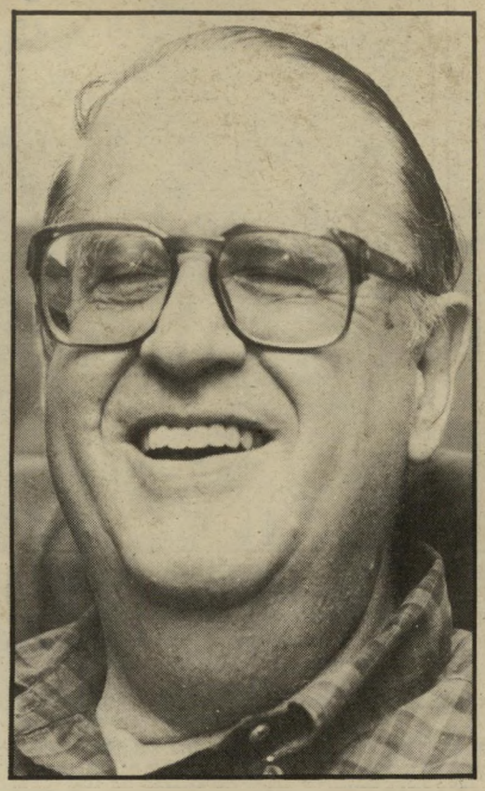

אבא אבן:

„זה לא מספיק שאיש מרגיש חשוב!"

במוצאי שבת הוצג הפרק האחרון של „יס מיניסטר", לדאבון־ליבם של הרבה מאוד אנשים. התוכנית זכתה להתייחסות רבה מאוד, ואפילו ב„שעה טובה" דיברו עליה. אמנון דנקנר סיפר על דברים שהוא יודע על מישרדי־הממשלה בישראל, והזכיר נהג של שר החוץ לשעבר, אבא אבן, שהמך, בגלל קירבתו לשר, האיש הכי חזק בלישכה. טילפנתי אל אבא אבן, כדי לברר איתו איך זה קורה.

● **אתה רואה את תוכנית־הטלוויזיה „יס מיניס־טר?"**

כמובן. הרי בן אחותי, יונתן לין, הוא שכותב את הדיאלוגים שם.

● **סיפרת לו עד כמה התוכנית פופולרית בארץ?**

בוודאי. אמרתי לו שהעם בישראל לא מרוצה מסיום הסידרה, והוא סיפר לי שעכשיו הם עובדים על עוד שיבעה קטעים. ביקשתי ממנו לגמור את העבודה מהר, כדי שאוכל להביא את הנכס הזה לארץ ולפוצץ את זה לפני הבחירות. אני בטוח שזה יהיה יותר גדול מארידור ומרידור גם יחד.

● **אפרופו התוכנית הזאת. דנקנר סיפר ב„שעה טובה" על נהג שלך, שעלה לגדולה במישרדך ולמעשה, ניהל את הלישכה שלך. האם מדובר ביעקב מרקוביץ?**

כן, זה האיש. הוא עבד אצל אשכול ואצל לבון, והרגיש חזק מאוד. הוא בעצמו קצת הגזים בניפוח, והיו פקידים שחשבו שאם יסתדרו איתו טוב, יהיה להם סיכוי להגיע למינויים גדולים בעולם. מרקוביץ, מצידו, לא טרח לסתור את הדברים.

● **מה גורם לאנשים כאלה, לפי דעתך, לה„גיש כך ולתת את ההרגשה הזאת לאחרים?**

דברים אלה נגרמים על־ידי קירבה פיסית לבעל ההכרעה, ותכיפות של מגע.

אם ניקח, למשל, את המצב בוושינגטון, העובדה שהיועץ לענייני־בטחון יושב בבית הלבן זרועה את הנשיא פעמיים ביום, לעומת שר־החוץ הרואה את הנשיא פעמיים בשבוע, היא אחד הדברים שגרמו לכל המתיחות הזאת, שהיועץ לענייני־ביטחון בעצם כירסם בסמכויותיו של שר־החוץ. למשל הנרי קיסינג'ר נגד ויליאם רוג'רס, או זביגנייב בז'ינסקי נגד סיירוס ואנס.

● **ואצלנו?**

הנה, עכשיו מדברים שאצל שמיר יש כיסאות מוסיקליים — מי יהיה בחדר הכי־קרוב לשמיר, יחיאל קדישאי, יוסף בן־אהרון או אורי פורת, שהודח לחדר יותר רחוק.

● **האם צריך לעשות משהו נגד זה?**

אין לזה משמעות רצינית, לפחות אצלנו. זה לא מספיק שהאיש חושב שהוא חשוב, וכמה פקידים חושבים כמוהו. אצלנו זאת לא בעיה ממשית.

גד כץ:

„אנחנו שילמנו את החשבון של המימסד!"

הבחירות לרשויות המקומיות נגמרו סופית. הנבחרים יעברו בקרוב למקום עבודתם החדש, בנייני העירייה, והמפסידים ילכו הביתה. מה עושה אדם שבמשך עשר השנים האחרונות היה ראש־עירייה ונשאר פיתאום ללא עבודה, ממה הוא יתפרנס בחודש הבא?

שאלתי את ראש־העירייה היוצא של אילת, גד כץ, מה הן תוכניותיו.

במשך 10 שנים לא יצאתי לחופש. לא ידעתי מה זה חג ומה זה יום אחד של מנוחה. התמכרתי לעניין הזה של טיפול בעיר. ופיתאום, היום בבוקר, אני קם ומגלה שלאילת יש חוף־ים יוצא מהכלל, ואני מגלה שכולם בעיר הזאת שוזפים. כולם — חוץ ממני.

● **אז חודש ימים תשתזף. מה אחר כך?**

אני לא נולדתי ראש־עירייה. לפני שנבחרתי, עברתי 17 שנה בקו־צינור־אילת־אשקלון. אני במיקצועי מהנדס־מכונות. אחרי החופש, אתחיל לחפש עבודה.

● **איך אתה מסביר את ההפסד שלך?**

עסקתי יותר בעשיה ופחות ביחסי־ציבור. חשבתי, שהתושבים כל הזמן מסתכלים על מה שנעשה בעיר וזה מספיק. בדיעבד, מסתבר שהייתי צריך יותר ללטף אנשים, הייתי צריך להתפשר עם החוק.

● **מה זאת אומרת להתפשר עם החוק?**

את האנשים הרבה יותר מעניין הרשיון לסגירת המירפסת שלהם מאשר מצב העיר. מלבד זאת, יש תמיד תיסכול נגד המימסר, ודווקא בראשי־העירייה החזקים הם רואים את נציגי המימסר. אז שילמנו את החשבון של המימסר — ישראל פלה, צבי צילקר, יוסף נבו ואני.

● **אתה אומר שתחפש עבודה. תחפש גם מחוץ לאילת, תהיה מוכן לעזוב את העיר שלך?**

אעדיף למצוא עבודה באילת. אבל ברור שמיגוון ההצעות באילת הוא יותר מוגבל, ואסור לשכוח שאני צריך לפרנס מישפחה.

● **מה אומרת המישפחה שלך על ההפסד בבחירות?**

ברגע הראשון יש, אכזבה ותיסכול. אבל אחר כך זה עובר. אשתי כבר אמרה לי שהיא מאוד שמחה שזכתה שוב בבעל ושלילדים יש שוב אבא.

● **האם בזאת נגמרה הקריירה הציבורית?**

כרגע אני ממש לא יודע. צלצלי אלי בעוד שבועיים־שלושה, תהיה לי תשובה בשבילך.

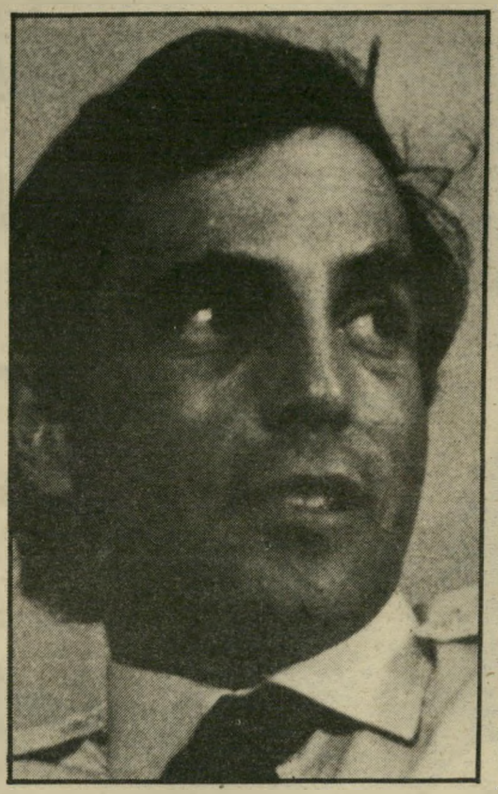

רן חמיצר:

„השלט ‚לסיים' קפץ לי לפני העיניים!"

לפני כמה שבועות התחילו לשדר בטלוויזיה את התוכנית „מה שבא", והיו שתלו בה תיקוות רבות. בינתיים, לדעת רבים, היא הפכה עוד תוכנית מלל אחת מני רבות, שבה אוספים מרואיינים לא תמיד מעניינים. בשבוע שעבר ניתחו על התוכנית והמנחה שלה, רן חמיצר, קיטונות של ביקורת, מפני שכאשר סוף־סוף שודר בה ראיון אנושי, מרתק ומעניין, עם ציון אשתר, חייל שנפצע באסון צור לפני שנה, הופסק הראיון באמצע, באופן שרירותי, והתוכנית נסתיימה. אחריה שודרו ארבע דקות של תשדירי־שרות.

שאלתי את רן חמיצר, אשר הביא את אשתר לתוכנית וראיין אותו, מדוע זה קרה.

אני מודה שזה היה דבר מביש ומחפיר, עם סיום טרגי. מי שקצת מבין מה שקורה בטלוויזיה יודע, שהיה פה צירוף מיקרים לא סימפטי. אנחנו מקבלים כל הזמן הוראות מהמפיקה שלנו ומהבימאי. מכיוון שזה שידור חי, הם כל הזמן עוקבים אחרי השעה ואנחנו נאלצים להיות מאוד ממושמעים בעניין הזה.

הבחור היה צריך להתראיין לפני משה ורדי, אבל באמצע התוכנית ניגש אלי הבימאי ואמר שהם מחליפים את הסדר מסיבות טכניות, כך שאשתר יהיה אחרון. ואז הגיע זמן הראיון איתו, ולא הייתה לי אינדיקציה של זמן.

הראיון היה קשה ובעייתי מאוד. הוא חשב הרבה ודיבר לאט. ניסיתי להיות אמפטי, וזה לא־פשוט לטירון כמוני. כאשר סוף־סוף הוא נפתח והתחיל לספר, קפץ לי מישהו לפני העיניים עם השלט „לסיים".

לנו ברור שלסיים פירושו מייד. הייתי בטוח שאנחנו עולים על מבט לחדשות והפסקתי את הבחור.

אולי יכולתי לסיים את זה בצורה יותר מיקצועית, אבל זה חלק מחוסר־הנסיון שלי. שידור התוכנית הזאת הוא מורכב ביותר. שידור חי, הרבה תקלות טכניות ושני מנחים באמת מירונים — אז הצופים הם שקיבלו את האימונים שלנו.

● **מה עשית כדי שדבר כזה לא יקרה לך שוב?**

בטוח שאני אפיק את כל הלקחים מהעניין.

● **לא ראיתי את כל התוכניות של „מה שבא", אבל קראתי הרבה ביקורת. מה דעתך?**

אני מוכן לקבל ביקורת. השאלה היא רק ממי.

הכי מצחיקה אותי זו הביקורת של אהרון בכר שהגיע לתוכנית הראשונה שלנו שיכור לגמרי, עשה צחוק מעצמו, ועכשיו אין לו האומץ לבקר את התוכנית בצורה ישירה, אלא מנסה להכניס עקיצות והשמצות במאמרים על נושאים אחרים.

● **במה שונה התוכנית מ„זה הזמן", למשל?**

זה הזמן היא תוכנית הרבה יותר טובה. אבל צריך לתת לניסיון הזה צ'אנס. אני מאמין שיש לתוכנית פטנציאל, מפני שהיא תוכנית לא מוגדרת.

אין שום בושה להתעסק בדברים יותר פשוטים ועממיים. לא צריך כל ערב, בין 8 ל־9, לראות דווקא את וירג'יניה וולף או את תומאס מאן.

ד. ל.:

„בגלל בגין, כל האו"מניקים נמצאים בלבנון!"

כולם מתלוננים שהמצב הכלכלי החדש תרס את עיסקיהם. אנשים קונים פחות, נוסעים פחות, מבלים פחות ואולי אפילו אוכלים פחות. פגשתי ברחוב את ד"ל, העוסקת במיקצוע העתיק ביותר בעולם. ושאלתי אותה מה המצב בעסק השלה.

בחיי, הבגין הזה הרס אותנו: קודם הוא לקח את כל האומניקים והעביר אותם, בגלל המילחמה, מתל־אביב ללבנון. ועכשיו זה שהוא עשה מצב קשה עם הכסף, כמעט אין לנו עבודה.

● **מה זה יום טוב אצלך?**

יום טוב זה שגומרים מהר ונשאר ביד 250 אלף לירות.

● **ומה זה יום רע?**

כמו היום. מהבוקר אני בכביש ועשיתי רק 27 אלף. כל אחד גם רוצה הנחה, ואני נותנת — כי אחרת ילך.

● **אז מה את עושה?**

עובדת שתי מישמרות, ולא מספיק לי הכסף.

● **אין לך חסכונות?**

מותק, כסף שבא מהר הולך מהר,לא שמעת על זה?

● **ואם המצב יהיה עוד יותר גרוע ולא יהיו לך בכלל לקוחות, מה תעשי?**

אני לא מאמינה שיהיה מצב כזה, שכלב לא יגיע. אבל אם יהיה, אני אפילו לא יכולה להגיד לך שאני ארד לכביש. אני כבר פה.

כאשרה
ישראכרט אלא מה.

החודש מסתיימת תקופת־כהונתו הקצרה של יצחק כהן כנשיא בית־המישפט העליון, ובמשך תריסר השנים הבאות ישלוט בו מאיר שמגר. מי הוא?

הנשיא הפרוסי

קשה מאוד להבין מרוע מבקרים עורכי־דין רבים כל כך את מאיר שמגר וחוששים מפניו. הוא גבר גבה־קומה ונאה מאוד, דיבורו תמיד רך ואריב, העברית שבפיו רהוטה והוא מישפטן מובהק.

בכל זאת, כאשר נשאלו כמה עורכי־דין השבוע, מה תגובתם למינויו של שמגר לנשיא בית־המישפט העליון, הם הביעו חשש ואפילו פחד.

עורכי־דין העוסקים במישפטים פליליים אומרים כי הוא אדם קשה, המחמיר ביותר בעונשים שהוא מטיל. הם טוענים, כי הוא אינו רואה כלל את צידי הקולא והחמלה, אלא נוקב את הדין בחומרה יתרה.

עורכי־דין אחרים, המייצגים לקוחות בבתי־המישפט לעניינים מינהליים, מתלוננים על כך שהוא מתערב יותר מדי בטיעוני עורכי־הדין, ומפריע להם להציג את טיעוניהם בצורה הטובה ביותר.

עורכי־דין אחרים, המייצגים לקוחות בבתי־המישפט לעניינים חוקתיים, מתלוננים על כך שהוא מתערב יותר מדי בטיעוני עורכי־הדין, ומפריע להם להציג את טיעוניהם בצורה הטובה ביותר

שר הביטחון מחפש קונסנזוס עם המערך

„יש גבול" על הכוונת

גלילי: נגד הסרבנות

בשיחתו עם „העולם הזה" היה ישראל גלילי זהיר, כדרכו. הוא הדגיש את התנגדותו ל„סרבנות", אך סירב לומר שהוא מתנגד דווקא לסירוב לשרת בלבנון, או בגדה המערבית. „אני מתנגד לסרבנות במובנה הכללי," התעקש גלילי.

גלילי דיבר אומנם ברצון ובאדיבות. אך משנתבקש לפרט את דיעותיו, נזכר שוב בתקופת המחתרת, ואמר שדברים מפורטים הם „לא לטלפון".

ארנס: מאחורי פני־הפוקר, פנים אחרות

יה זה רגע קשה לראש־הממשלה. צעיר בשם רענן, בן קיבוץ גבע, הטיח בפניו דברים קשים ביותר. הוא הישווה את הכיבוש הישראלי בלבנון לפלישה הסובייטית לאפגניסתאן, ואת תפקידו בלבנון לתפקידם של חיילי־הכיבוש הגרמני באירופה. גבע הוא פאר הקיבוצים בעמק, והיה ידוע תמיד ברמת־השיא של חייליו.

כדרכו, שמר שמיר על קור־רוחו. בסוף, למען מצלמות הטלוויזיה, אף העלה חיוך על שפתיו ואמר שהמדברים כך מוכיחים שיש בישראל דמוקרטיה. הוא אמר שיש להתמודד עם הבעייה בדרכים חינוכיות. „ברוח היהדות".

אולם שמיר רתח. וכמוהו שר־הביטחון, משה ארנס, שעמד לידו. ארנס, בעלי פני שחקן־פוקר, לא עיוות את פניו כאשר קרו הדברים.

אולם ארנס, שכלי־התיקשורת מייחסים לו תכונות של מתינות ושכל ישר, מתחיל לאחרונה לגלות את פניו האמיתיות, שהן שונות לגמרי. בכנסת אמר שמחנה־השלום הישראלי שותף „לכל אויבי ישראל", וביניהם סוריה ואש"ף, הרוצים בביטול ההסכם הישראלי־לבנוני.

הליכוד והמערך נגד החיילים

אחת המשימות העיקריות שלו, רואה ארנס עכשיו את המילחמה בסרבנות־השירות. קבוצת יש גבול היא על הכוונת.

ארנס נתון עתה ללחצים מיפלגתיים וציבוריים, וגם סני־מיים וחשאיים, לטפל באורח נמרץ בפוגיות המוטיבאציה לשירות קרבי בצה"ל, בעיקר — אבל לא רק — בתנועה הקיבוצית.

בקצה הקרחון מצוייה קבוצת יש גבול, שהיא מאורגנת היטב ותדורה הכרה אידיאולוגית.

עובדת סירובם של מאות חיילים לשרת בלבנון, מאסרם של 107 עד כה, התהודה הציבורית העצומה של קונצרט האמנים למען יש גבול באכזיב, מיקדה את הסרבנים, הפכה אותם נושא למחלוקת ציבורית לוהטת, עמוסת רגשות עזים. צעירי חרות פנו לאיש־מיפלגתם, ארנס, תבעו ממנו להחמיר את העונשים, ואף לשנות את החוק הצבאי לצורך זה.

לתביעה קיצונית זאת הצטרפו גם ניצים קיצוניים בתנועה הקיבוצית, ובראשם אל"מ (מיל') רן שריג מבית־השיטה. שריג אינו מסתפק בגינוי התופעה, או בהבעת דאגה מירידה כללית במוטיבאציה לשירות קרבי בקיבוצים. הוא תובע בפירוש עונשים דראקוניים לסרבנים.

„נראה לי כי על סרבן צריך להטיל את העונש החמור ביותר שקובעת חוקת השיפוט הצבאית," אמר השבוע למעריב. „אני משוכנע שהסרבנות פשוט תיעלם אם סרבן יישב שנה וחצי בכלא."

שריג אף גילה שהקיבוצים מגרשים, או מאיימים לגרש, חיילים השוקלים לסרב לשרת בלבנון או בשטחים הכבושים.

הארמו"ר של ניצי הקיבוץ המאוחד, ישראל גלילי, הוציא אף הוא איגרת־רועים, שגינתה את הסרבנות בכל תוקף. נראה שיועצה לשעבר של גולדה מאיר אינו מסתפק באלפי החללים שנפלו בגלל מדיניותו במילחמת יום־הכיפורים, והוא ממשיך להתנהג כמו אברהם אבינו בגירסה מודרנית. אלא שלא כמו הגיבור המקורי, הוא כועס על כל בן, שאיננו עולה על המיזבח לעקידה.

גם דן מרגלית, סופר הארץ שהפך מטיף־בשער מאז שנטש את הימין הקיצוני ותפס מקום טוב באמצע, הצטרף בעצם לשדולת ההחמרה בעונשים.

מיכשולים גבוהים

כל מי שהקשיב היטב לשר־הביטחון במישדר הטלוויזיה מו־קד, הבין שעיקר הדאגה כרגע אינו נעוץ דווקא בסרבנים, כתופעה.

ארנס, גלילי, הקיבוצניקים ודן מרגלית סבורים כנראה שטיפול נוקשה ב„יש גבול", יסכל מגמות רחבות של אובדן מוטיבאציה בקיבוצים לשרת ביחידות מובחרות, ללכת לי קצונה. ובעיקר להישאר בקבע עם תום שרות־החובה. דוברים במישרד־הביטחון הישוו זה שבוע את סרבני „יש גבול" לנפין, המפעיל במויות גדולות של חומר־נפץ פחות רגיש, אבל עוד יותר הרסני.

אותם מקורות הביעו את הסברה, שעליה רמז גם דן מרגלית בהארץ, ששר־הביטחון ינסה להחמיר באורח ניכר את העונשים, אם על־ידי שינויים בחוק, ואם על־ידי הפעלת סעיפים נוקשים יותר בחוק הנוכחי.

לצעד מינהלית־חיקתי בזה עשוי לקדום מהלך ציבורי־פוליטי. בשל ההשתייכות המיפלגתית של רוב הקיבוצים, מעוניין ארנס בשלב הראשון בהצהרה משותפת של הליכוד והמערך, שתגנה בכל תוקף את „יש גבול" ואת תופעות הסי־רוב, ותקרא להגברת המוטי־באציה לשירות קרבי בצה"ל. מיד אחרי השגת יעד פוליטי זה, יפעל ארנס להחמרה ניכרת של העונשים. הוא מקווה להשתמש בהסכמת המערך להצהרה משותפת, כדי לנטרל מראש ביקורת ציבורית אפשרית נגד צעדים דראקו־ניים כלפי הסרבנים.

ארנס פועל, כדרכו, בזהירות רבה.

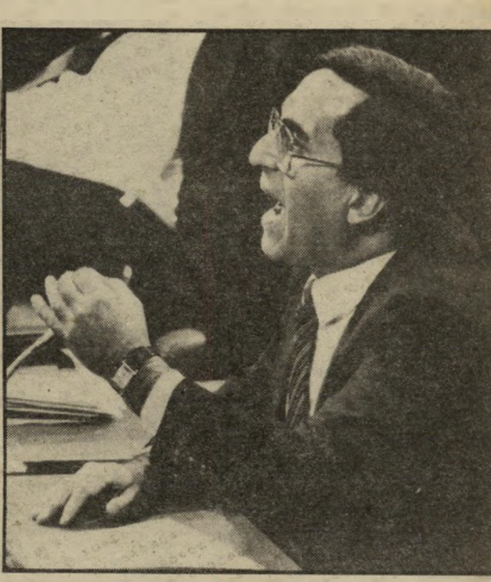

שחל: אי־אפשר לחזות מראש | כץ־עוז: הכחשה נמרצת | אולמרט: בלי התלהבות יתרה

— כהכנה לעונשים דראסטיים

לפי שעה קיימת התנגדות כמעט־כללית להחמרת העונשים. אפילו יו"ר ועדת־החוץ־והביטחון, אליהו בן־אלישר, וראש צוות־החקיקה של הוועדה, ח"כ אהוד אולמרט, שניהם מהליכוד, לא הביעו התלהבות יתרה ממדיניות ההחמרה בעונשים. הם גינו בכלל־פה את הסרבנות, ובן־אלישר הצטרף גם להבעת דאגה מירידת המוטיבאציה לשירות בקיבוצים, אך אין הם רואים את התרופה דווקא במדיניות־עונשין חמורה.

קשה לדעת איך יגיבו השניים, אם אומנם יזום השר מדיניות חדשה, אך זאת דעתם ברגע זה. אולמרט אמר להעולם הזה שהסירוב הוא „כירסום חמור בשורשי הקונסנזוס," ואילו בן־אלישר היה זהיר מאוד, דיבר על „בדיקה קפדנית" של הנושא, אבל הביע את דעתו שמדובר בעיקר בסוגיה פוליטית־מוסרית.

חקיקה טיפשית

דברים דומים אמר להעולם הזה גם ישראל גלילי. הוא הוקיע את הסרבנות, אך טען שהתופעה היא „שולית", והמליץ על טיפול בה באמצעים חינוכיים. בשלב זה אין גלילי תומך במדיניות־עונשין חדשה.

ח"כ משה שחל, ראש סיעת־המערך בכנסת, רואה בגישת מישרד־הביטחון משום „שיטחיות". הוא דוחה מכל וכל את ההתמודדות עם התופעה במישור המישפטי, סבור שהיא תשיג תוצאה הפוכה ותגביר את הסרבנות. גם הוא בעד מערכת חינוכית, אך מבין היטב שהצהרה פוליטית משותפת עלולה להכשיר את הקרקע לצעדים מישפטיים חמורים.

שחל אמר מפורשות להעולם הזה שהוא יצביע בסיעה נגד מדיניות כזאת, אבל אינו יכול לחזות את תוצאות הדיון. „יש בסיעה מיגוון רב של דעות בנושאים האלה, אין לדעת מה תהיה התוצאה."

ח"כ יחזקאל זכאי, איש תנועת־המושבים, הנחשב כנץ, הפתיע בהתנגדות תקיפה לא רק לצעדי־ענישה חדשים, אלא גם לכל שיתוף־פעולה פוליטי־ציבורי עם הליכוד בנושא זה. אין הוא תומך, כמובן, בסרבנות, אך טוען שזוהי תופעה ישנה.

העיקר, אומר זכאי, הוא לא להניח לליכוד להסיח את הדעת מכישלונם המחפיר בלבנון. הליכוד רוצה למקד את תשומת־הלב הציבורית בנושא ההתנדבות בקיבוצים (שהיא עדיין מעל ומעבר לכל מיגזר אחר) או הסרבנות, כדי שהעם לא יסיק את המסקנות הבלתי־נמנעות מהשבר המוחלט של מדיניותו הביטחונית.

הרמטכ"ל־לשעבר, ח"כ מוטה גור, טען שלא שמע כלל על מגמות ארנס להחמיר בעונשים, וסירב להגיב על עניין זה. עם זאת, גם הוא, במהלך השיחה עם העולם הזה, רמז שלדעתו עלולה ענישה חמורה להחריף את הנושא, שיש לו היבטים חינוכיים חשובים.

זכאי (משמאל): „הליכוד רוצה להסיח את הדעת מהכישלון!"

ח"כ אברהם כין־עוז, איש קיבוץ נחל־עוז וחבר ועדת־הביטחון של התק"ם, הבחיש נמרצות את הידיעות על ירידת המוטיבאציה בקיבוצים. הוא טען ש־83 אחוז מהקיבוצניקים עדיין מתנדבים ליחידות קרביות, ושהם עדיין נוהרים לקצונה, לטייס וליחידות ניבחרות.

גור: לא שמע

ארנס נחוש בהחלטתו להחמיר בעונשים, במערך אין נטייה לשיתוף־פעולה והניצים בקיבוצים ובמושבים מפעילים לחץ למדיניות חדשה.

שורשי הקונסנזוס

חקיקה חדשה תהיה מעשה „טיפשי". גם כין־עוז תומך בהתמודדות חינוכית עם הסרבנות, שהוא מתנגד לה. עם זאת אין הוא תומך גם בשיתוף־פעולה עם הליכוד במישור ~~ההצהרתי בנושא זה. גם כין־עוז סבור~~, כפי שאמר להעולם הזה, שהליכוד מבקש לעשות הון פוליטי מהנושא, כדי להתחמק מאחריותו לאסונות שהוא המיט בחודשים האחרונים על המדינה.

אנשי מישרד־הביטחון טוענים שארנס נחוש בהחלטתו להחמיר בעונשים, וגם שברצונו להשיג הסכמה מראש של המערך לכל צעד שינקט. תחקיר העולם הזה מעלה, שהוא ינסה, בשלב הראשון, להשיג הסכמה פוליטית־הצהרתית נגד הסרבנות, אולי באמצעות החלטה בכנסת, שתהיה משותפת ל„קונסנזוס הציוני".

ההחמרה השיטתית בעונשים תבוא אחרי פעולת הריכוך הזאת.

במערך אין נטייה־אפריורי לשתף פעולה בנושא הזה, ולכן מתארגנים הניצים בקיבוצים ובמושבים כדי להפעיל לחץ פנימי למדיניות חדשה. בדינמיקה המאפיינת את המציאות הפוליטית בישראל יתכן מאוד ששר־הביטחון, משה ארנס, ישיג את כל מבוקשו, למרות המיכשולים הגבוהים המצפים לו, לפחות לפי שעה.

חיים ברעם ■

מרגלית: שדולה להחמרת העונשים

בן־אלישר: דאגה מירידת המוטיבאציה

שידור

צל"ש

לנדאוויזם

● לכתב במבט שני **מנחם** („מוקי") **הדר**, על סירטו על מערכת־הבחירות לעיריית הרצליה בין ראש־העירייה לשעבר יוסף נבו מהמערך ובין אלי לנדאו. הקטעים הטובים בסירטו של הדר חידדו את הפרופיל הדימוקרטי של הפופוליזם הבגיני במישור המוניציפאלי, תוך עימות בין העבר הסולידי והמתנשא של הדמוקרטיה הישראלית, שיוצג על־ידי נבו, להווה האלים וחסר־המעצורים שייצג לנדאו, שנראה לכל אורך הסרט כמהדורת־נער־חוף של אריאל שרון. שני פרטים שזעקו בחסרונם בסירטו של הדר, ושפגמו באמינותו: התצלום המפורסם של לנדאו, מעשה ידי **מיכה קירשנר**, שעוד ילומד באוני־ברסיטות, במיסגרת ניתוח מערכת־הבחירות של הרצליה, כמודל להליכים פוליטיים־חברתיים. הפרט השני: צילום צלבי־הקרס בחוף הרצליה.

מאחורי המירקע

הדחת חלבי?

הסיפור החם והמהמם ביותר בפרוזדור חטיבת־החדשות בטלוויזיה הוא סיפר העברתו בקרוב של עורך־המישנה של מבט, **רפיק חלבי** מתפקידו.

הדחתו של חלבי מהתפקיד נועדה לספק שני צרכים. הראשון: כניעה ללחצים של חברי הוועד־המנהל של רשות־השידור, הרואים בחומרה רבה את הצבתו של חלבי במישרת עורך־המישנה. השני: היענות למערכת התכנים בצמרת חטיבת־החדשות, ומסירת התפקיד **לחנן עזרן**.

ח"כ־מנהל שיטרית
פגיעה בפרנסה של פאפו

ליד שמו של נבו, שאף הם היו פועל־יוצא של אותה מערכת־בחירות, שייצגה את הלנדאוויזם.

עזרן, שעבר באחרונה להתגורר בירושלים, נועד על־ידי מנהל הטלוויזיה **טוביה סער** לשמש בעתיד כמחליפו של קרפין כעורך מבט.

שיטרית מוכן להחפצר

העימות האחרון בוועד־המנהל לא נערך בין חברי הליכוד והמערך, אלא בין שני נציגי הליכוד, ח"כ **מאיר שיטרית** ועורך־הדין **אהרון פאפו**.

העילה לעימות: שיטרית, בסיוע נציג־המערך **ישראל פלג**, ביקש להעביר את ישיבות הוועד־המנהל של הרשות לימי רביעי, מפאת עיסוקיו בכנסת (ועיסוקי פלג, המשמש כמזכיר סיעת־המערך).

כאן התפרץ פאפו, ובין שאר טענותיו כלפי שיטרית ופלג אמר: „אתם חיים ומתפרנסים מכספי ציבור, ואינכם יכולים לפגוע בפרנסתי, המאלצת אותי לעמוד בימי רביעי לשרות לקוחות מישרדי."

עד מהרה התפתח הוויכוח ביניהם, כאשר שיטרית הבהיר לחברי הוועד־המנהל: „אם כך, אני מוכן להתפטר מתפקידי כחבר בוועד־המנהל של רשות־השידור!"

יו"ר הרשות, הפרופסור **ראובן ירון**, הצליח בדי עמל להרגיע את הרוחות ולמצוא פיתרון־ביניים.

מינוי קבע

כאשר מונה לפני שנה מפקד גלי צה"ל לשעבר **צבי** („צביקה") **שפירא** לתפקיד מנהל מחלקת־התוכניות של הטלוויזיה, פתח ועד־עובדי־הטלוויזיה במערכה נגד מינויו.

בשלב מסוים של המאבק זימן אחד מהמפיקים הבכירים בטלוויזיה פגישה בביתו, בנוכחות שפירא ושיבעה מפיקים בכירים. באותה פגישה עשה שפירא רושם טוב על המפיקים, שהחלו למשוך בחוטים למען הסרת התנגדות ועד־העובדים.

באחרונה קיימת מרירות רבה בקרב חלק מאותם מפיקים, שעשו למען הקלת כניסתו של שפירא לטלוויזיה. אחד מהם אמר: „אני לא מאמין לשפירא מילה אחת. אם הוא יאמר שבחוץ זורחת השמש, אגש לחלון לבדוק זאת!"

המפיקים הבכירים החליטו באחד מפיגשיהם לבדוק אפשרות של הגשת פטיציה לוועד־המנהל ליד שמו של נבו, שאף הם היו פועל־יוצא של אותה מערכת־בחירות, שייצגה את הלנדאוויזם.

סער עורך אבל לאומי

פיצוץ מכונית־התופת במיפקדה הצה"לית בצור היה מאורע מזעזע, שהוריד את מדחום המוראל בישראל למעלות הנמוכות.

כתוצאה מהפיצוץ החליט מנהל הטלוויזיה **טוביה סער** לערוך שינויי־אבל־יזמן בלוח מישדרי הטל־וויזיה, במשך שלושה ימי־שידור. הוא הורה למחלקת־התוכניות לסלק מלוח־המישדרים שתי קומדיות (בנסון וכן אדוני השר במוצאי־שבת) ואת המישדר שעה טובה. קודם לכן.

החלטתו היא תקדים מסוכן. מאחר שישראל היא מדינת־חוק, הממשלה מופקדת על הכרזת אבל־לאומי ולהכרזה שכזאת נלווית הוראה להורדת דגלי הלאום לחצי־התורן, ושאר גילויים.

ברומה לעובדי־ציבור. כפוף מנהל הטלוויזיה בנושאים שכאלה להחלטות הממשלה, שלא העניקה לו את הזכות להנחית „אבל לאומי" על מירקע הטלוויזיה. (באותה הזדמנות קיצץ סער בשעות־שידור הטלוויזיה, ופגע במשל־מי אגרות הטלוויזיה).

כאשר נשאלה דוברת רשות־השידור **אריאלה רבדל** על החלטתו של סער, השיבה: „זו היתה החלטה ספונטנית של סער, לנוכח האסון שהתרחש בצור. מנהל הרדיו **גידעון לב־ארי** החליט החלטה מקבילה, והזדה על ביטול שידור הפירסומות."

פרט ששכחה דוברת הרשות לציין: האבל הלאומי, שעליו הכריז סער, לא מנע אותו מלשדר בטלוויזיה את אלברט פירות ושאר הפירסומות.

צינזור גוטרמן

אב־שבול גוטרמן
„רצחו!"

בכתבת מבט, שעסקה בהפגנת חורים נגד שתיקה בתל־אביב, הורה העורך **מיכאל קרפין** לצנזר דברים שאמר אחד מדוברי ההפגנה.

המצנזר היה **יעקב גוטרמן**, אביו השכול של רז גוטרמן, שנפל בקרב על הבופור. במהלך הפגנה ניגש כתב מבט **איתן אורך** אל גוטרמן, שאמר דברים נוגים מול המצלמה. בין השאר אמר את המילה „רצח". מילבר אורן נכחו בהפגנה גם כתבי־עיתונות.

אחד הכתבים, חבר מערכת דבר שנכח בהפגנה, נדהם לראות בערב, במהדורת מבט, שדבריו של גוטרמן הושמטו מהכתבה. אותו כתב התקשר מייד עם קרפין, שקבע כאחיזו: „אני חייב לך דוח על שיקולי העריכה שלי." בישיבת־הבוקר של מבט, למחרת, לא לקח קרפין בחשבון את האפשרות שכתב דבר היה נוכח במקום. בכעס רב שאל בישיבת־הבוקר, לאחר שקרא את הידיעה בדבר: „מי הדליק לדבר את הסיפור על גוטרמן?"

של הרשות ולמנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, שלא לאשר את מינויו של שפירא בידי הוועד־המנהל, עם תום שנת־הניסיון שלו בתפקיד. המפיקים ידעו ששלושה מחברי הוועד־המנהל מתנגדים לשפירא בתפקיד מרכזי זה: **ישראל פלג**, **ניסים אלמוג** מהמערך ו**אהרון פאפו** מהליכוד.

בדיקה שערכו המפיקים גילתה ששפירא קיבל כבר לפני כחודשיים את מינוי־הקבע שלו מיוסף לפיד, ולא באמצעות הוועד־המנהל, כמקובל ברשות־השידור. לפיד העניק את מינוי־הקבע לשפירא על סמך הערה באותיות הקטנות של התקשי"ר (תקנון השירות לעובדי המדינה).

באחת הישיבות הקרובות של הוועד־המנהל עלולה לקום שערוריה גדולה על רקע מינוי־הקבע זה.

פורום המלגלגים

אם מבקרי־הטלוויזיה בעיתונות הישראלית נוטים להאמין שביקורותיהם עשויות להשפיע ולשפר או מת מישדרי הטלוויזיה הישראלית — הם טועים.

בין הפורומים הרבים הקיימים ברשות־השידור, יש פורום מנהלי־המחלקות של הט־לוויזיה, המתכנס אחת לשבוע.

אחד ממוקדי־העיסוק העיקריים של פורום זה הוא בחינת ביקורות־הטלוויזיה של **הדה בושם** (הארץ), **טדי פריים** (דבר) והאחרים.

בפורום מנהלי־המחלקות נוהגים המשתתפים ללגלג על המבקרים, כאשר עיקר החיצים מופנים כלפי הדה בושם.

לוסין חוזר

החל בשבוע הבא שב למירקע יוצר עמוד האש **יגאל לוסין** בסידרה בת שש תוכניות, שתיקרא לפני עמוד האש. בסידרה יביא ניתוח של שישה הנושאים העיקריים של הסידרה, העומדת לשוב להקרנה חוזרת בטלוויזיה.

בין השאר: בחינת עמדותיו של אחד־העם, הסיכסוך היהודי־ערבי.

מאחורי המיקרופון

מהפכה

בימים אלה עומר להיחתם „הסכם סוני" בין הנהלת רשות־השידור ובין טכנאי **קול ישראל**. הוא עשוי להביא מהפכה באמצעי־השידור של הרדיו.

ההסכם מתייחס לנכונותם של טכנאי־הרדיו לאפשר לכתבי קול ישראל לצאת לכתבות כשבידיהם מכשירי סוני, בלא סיוע טכנאי, בדומה לכתבי גלי צה"ל.

מאחורי „הסכם־סוני" ניצב המישנה־למנכ"ל הרשות **נחמן רון**, המחלים בימים אלה מתאונת־דרכים קשה. הוא מצא את הנוסחה, שאיפשרה את הוויתור של הטכנאים.

אחת מהמשמעויות המיידיות של ההסכם תהיה פרישת־יתר של כתבי קול ישראל.

גלי דובר צה"ל

בשבוע שעבר איבדה גלי צה"ל את השריד האחרון של חופש־הדיווח, כאשר נכנעה להוראתו של דובר צה"ל, תת־אלוף **יעקב אבן**, שלא לשדר את שאלותיו של חייל־מילואים לראש הממשלה יצחק שמיר, בעת סיורו בלבנון.

החייל רענן, בן קיבוץ גבע, השווה את שירותו הצבאי בלבנון לסרטים מתקופת הנאצים ולמעשי הסובייטים באפגניסתאן. דבריו שודרו בקול ישראל ובטלוויזיה, וצונזרו בגלי צה"ל.

אחד מכתבי גל"צ כינה בערבו של יום־הצינזור את תחושתו במילים „הפכנו לגלי־דובר־צה"ל!"

עד לשבוע שעבר היתה גלי צה"ל נתונה רק להשגחתו של הצנזור הראשי, בדומה לכלי־התיקשורת האחרים במדינה.

פסקול

אורגיה על מחשב אחד

בעבר נפסלו הצעות שונות של עורך־המישנה

דובר־צה"ל אבן
גל"צ הפך גלד"צ

של מבט (בינתיים), **רפיק חלבי**, לעשיית כתבות על נושאים שונים ברחוב הערבי, בהתאם להוראתו של מנכ"ל הרשות **יוסף לפיד**, שקבע: „חלבי אינו אובייקטיבי בנושאים אלה. הוא בעל דיעה מוקדמת!" בשבוע שעבר זה לא הפריע לאיש בצמרת רשות־השידור, כאשר דיווח חלבי על לוויות בני המיעוט הדרוזי, שנהרגו בפיגוע צור. ●● עמדה בדבר קיצוץ שרירי עצמאות־הדיווח של רשות־השידור הביע **אהרון פאפו** בישיבה האחרונה של מליאת רשות־השידור. הוא הציע להכפיף את הרשות — הרדיו והטלוויזיה — לפיקוח ישיר של הממשלה ●● איך הגיע ראש־הממשלה **יצחק שמיר** לשידור־מוקדז פשוט מאוד: הוא הזמין את עצמו. ביום הרביעי שעבר עמדה תוכנית מוקד להיות מוקדשת למאורעות טריפולי. הוכן הרכב מעניין, שכלל בין השאר את ראש־אמ"ן לשעבר **יהושע שגיא** ואת האלוף (מיל') **מתיתיהו פלד**. אך באותו בוקר הודיעה לישכתו של שמיר שהוא החליט להופיע באותו בהיום בתוכנית מוקד. ההודעה התקבלה כפקודה.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי
16.11

● **בידור: עוד להיט (8.02 — מזמר אנגלית).** מיבחר להיטים לועזיים והפעם חיזרי והישארי בביצוע פול יאנג, אהבה חדשנית של דיוויד בואי, מטורפת של מייקל סם־בלו ועוד.

קולבר: אשתו השמינית של בחול הזקן
יום רביעי, שעה 10.05

● **סרט קולנוע: אשתו השמינית של בחול הזקן (10.05 — מדבר אנגלית).** קומדיה קלאסית של אחד הבימאים הגדולים בקולנוע — ארנסט לוביץ'. זה סיפור רומנטי על מיליונר אמריקאי המתאהב בבתו של אציל צרפתי שירד מנכסיו. המיליונר האמריקאי מחליט לשאת את הצרפתיה המקסימה לאשה, אך ברגע האחרון נודע לצרפתיה שבעלה לעתיד היה נשוי כבר שבע פעמים. לכן היא מחליטה להינשא לו רק בתנאים קשים. בתפקידים הראשיים מופיעים גארי קופר, קלודט קולבר ודיוויד ניבן.

יום חמישי
17.11

● **בידורון מוסיקה: אלגרו (9.30 — מדבר עברית).** תוכניתו של יצחק שימעוני ובה שעשועים ושובבויות מוסיקה.

● **מותחן: שותפים לפשע (10.25 — מדבר אנגלית).** הפרק הרשרשן ממשיך את הסידרה המבוססת על פי סיפוריה של אגאתה כריסטי. טומי וטפאנס מתבקשים לחשוף כנופיית זייפנים הפועלת בחוגי החברה הגבוה, כאשר מוקד התככים הוא מועדון הימורים אופנתי.

● **שיח: דברים בגו (11.15 — מדבר עברית).** מישדר דו־שבועי, המתארח בבתיהם של אנשי־רוח והגות, מראיין ד"ר יעקוב שביט. עם מסירת הפירסום על־ידי רוכרות רשות השידור, עדיין לא היה ברור, מיהו המרואיין בתוכנית.

תמליץ השולם הזה

החל בשבוע הבא, תשונה תבניתו ומתכונתו של לוח המישדרים, ותתמקד בהמלצות העולם הזה למישדרי הרדיו (4 רשתות) והטלוויזיה הלילית מזדית והכללית.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 16.11

● **בידור צרפתי: שירים (6.00 — ערוץ 6 — 60 דקות — מזמר צרפתית).** תוכנית הבידור של המישדרים בצרפתית, שבה מופיעים אמנים צרפתיים על רקע תפאורות מרהיבות.

● **סידרה מישטרתית דרמתית: היל סטריט בלוז (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה מישטרתית אמריקאית — תחנת מישטרה ברובע בעייתי במיזרח ארצות־הברית. דמויות יוצאות־דופן המובאות למישטרה, בעיותיהם, ויחסיהם של שוטרים ופושעים. פקד התחנה, פרנק פרלו, נקלע. עקב תפקידו, למצבים קשים. משתתפים בסידרה מייקל קונרד, דניאל טרבנטי וורוניקה המל.

יום חמישי 17.11

● **סידרה לילדים: בראי הפוך (6.20 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה המתרחשת באנגליה בתחילת המאה. הורות לאבן־מישאלות שמצויה ברשות המישפחה, מתמלאות מישאלות האב לחזור לימי ילדותו, שזכורים לו כמאושרים, ואילו הבן הופך לבן־אדם בוגר ורציני. המצב החדש יוצר שורה של סיטואציות קומיות, אי־הבנות ובעיות חדשות. המקשות על האב ועל הבן לתפקד בסביבתם הקודמת עם אישיותם החדשה...

● **קולנוע: סרט קולנוע אמריקאי (10.15 — ערוץ 6 — מדבר אנגלית).** מדי שבוע מוקרן בשעה זו סרט חדש יחסית משנות השבעים עם שחקנים ידועים.

יום ששי 18.11

● **סידרה דוקומנטרי: צרפת היום (7.15 — ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר צרפתית).** מבט על חיי הרוח, הכלכלה, התעשיה והמדע בצרפת של ימינו.

● **סידרה בלשית: הארט ואשתו (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** פרק חדש בסידרה הווותיקה בכיכובם של רוברט וגנר וסטפני פאורס. בתפקידי הארט ואשתו. בני הזוג יפי־התואר, ובעלי הרכוש הרב, משמשים כבלשים לעת מצוא. בעלילה המשלבת בתוכה מתח והומור.

יום שבת 19.11

● **סידרה דוקומנטרית: דיוקן של כוח (9.00 — ערוץ 6 — 30 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית, המבוססת על מידע ותחקיר מעמיק של כתבי ניו־יורק טיימס. העוקבת בכל פרק אחר מדינאי או מנהיג מפורסם — חייו, אישיותו וגורמים שהשפיעו על מעשיו והחלטותיו בעיצוב ההיסטוריה של ארצו (היטלר, קנדי, סטאלין ואחרים).

יום ראשון 20.11

● **סידרה לילדים: אי הגמדים (6.00 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה משעשעת על חבורת אנשים שנטרפה ספינתם בים והגיעו לאי שכוח־אל, שהקידמה לא הגיעה אליו. הם הפכו לגמדים אחרי שאכלו מצמח מסויים שצומח באי. הם חיו באושר עד לבואה של מישלחת לאי כדי להפכו לאתר־תיירות, ושיבשה את מהלך חייהם.

● **סידרה דרמתית: המצודה (9.10 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה על מאבקו של רופא אנגלי בראשית דרכו בתחילת המאה ה־19 למיגור המחלות בעירה אנגלית שרוב תושביה עבדו במיכרות, ומאבקו בבעלי המיכרות לשיפור תנאי עבודת הכורים.

יום שני 21.11

● **אמנות: מאה ציורים מפורסמים (9.00 — ערוץ 6 — 10 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה הסוקרת את יצירותיהם של 100 ציירים מפורסמים בתולדות האנושות.

● **ביוגרפיה: נגטי אסטור (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה בהפקת בי־בי־סי על חייה של אשת־רוח צעירה ויפה מוירג' יניה (ליזה הרל), שמרדה במוסכמות ונלחמה למען זכויות הנשים. היא עברה לאנגליה ושם הצליחה — בסיוע בעלה ולדורף אסטור (ג'יימס פוקס) להפוך לחברת הפרלמנט הראשונה באנגליה.

יום שלישי 22.11

● **מישדר דוקומנטרי: העולם שבו אנו חיים (6.35 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה בריטית המנתחת ומסבירה תופעות־טבע שונות על פני כדור־הארץ.

● **סידרה קומית: היי די היי (8.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית המתרחשת במחנה־נופש, המנוהל על־ידי פרופסור שפרש מאוניברסיטת קמברידג' (סימון קאדל), המורגל לעבוד עם אקדמאים ואינו רגיל ביחסי הנופשים והצוות במחנה־הנופש. הדבר יוצר סיטואציות קומיות רבות, בעיקר בין אנשי הצוות ובין עצמם, ובינם ובין הנופשים.

רביעיית המדריגל: אלגרו
יום חמישי, שעה 9.30

● **מותחן: מטרותיו של אנדרוס (10.30 — מדבר אנגלית).** פרק שביעי בסידרה, תחת הכותרת החיה מאתונה. אשה מוזהה בחנות כולבו אדם שנמלט מאתונה, אחרי שביצע שם פשעים רבים, וחי בניו־יורק בזהות חדשה. אנדרוס מנסה לגלות את הפושע ואת הרשת שאליה הוא משתייך. חבורת טרוריסטים מאיימת — מדבר אנגלית). בפרק אילן היוחסין מקבל בנסון מיברק המבשר לו כי זכה בירושה, אלא שעליו להוכיח את קירבתו לניפטר. כך מתחיל בנסון לחפש אחר שורשיו.

יום ראשון 20.11

● **דראמה: אילוף הסוררת — א' (10.30 — מדבר אנגלית).** חלק ראשון של יצירת התיאטרון מאת ויליאם שקספיר, העוסקת ב־מאבק־המינים, כפי שהוצגה בפסטיבל סטראפורד הקנדי, בידי הטלוויזיה הקנאדית.

יום שני 21.11

● **בידור: ספינת האהבה (8.03 — מדבר אנגלית).** הפרק התינוק המעורר ממשיך ומביא מהרפתקות ספינת האהבה, שסיפוריה מתחילים לחזור על עצמם.

● **מותחן: זרים (10.50 — מדבר אנגלית).** הפרק אצבעוני ומעשיות אחרות ממשיך את הרפתקותיה המעולות של יחידת מישטרה מיוחדת באנגליה.

רוזינסון ודאגלס: שבועיים בעיר זרה
יום שישי, שעה 10.15

יום שלישי 22.11

● **אינסנטילון: שחק אותה (8.04 — מדבר עברית).** חידון בהנחיית דודו טופז.

● **סידרה: רוחות מילחמה (10.10 — מדבר אנגלית).** פרק שמיני בסידרה בכיכובו של רוברט מיצ'ם המקור בימים אלה לצורך הסרטת סרט בישראל.

● **מוסיקה: רביעיית הסכסופון (10.50 — מוסיקה).** קונצרט. ריס, דליה לביא וג'ורג' האמיל־טון. בימאי: וינסנט מינאלי. שנת ייצור 1962.

יום שבת 19.11

● **בידורון: בנסון (8.30** לרצות את האשה שגילתה את זהות הפושע.

● **קומדיה: במבט הסוף (11.15 — מדבר אנגלית).** הפרק לא במהדורת החדשות של השעה 9, ממשיך ומלגלג על סידרי החברה הבריטית, והפעם באי־דימיון לחברה הישראלית.

אמילי ג'יין מק־קורקודייל: בלי הדודה

השימחה היתה שלמה: סבא וסבתא, אבא ואמא, כל המישפחה של אמילי ג'יין קורקודייל בתה של ליידי שרה, אחותה של ליידי די, כולם באו לטקס הטבלה, למרות שירד קצת גשם וסבתא פתחה את המיטריה. רק זוג אחד חסר בטקס, ואיש לא ידע מדוע. דודה דיאנה ודוד צ'ארלס. האם כעסו, חשו ברע, או לא — שאל אורח נאמן של הממלכה המאוחדת — פשוט לא היתה להם מיטריה?

ואלרי־אן ז'יסקאר דאסטין: בדרך הפרעונים

הנערה הספורטיבית הנושאת על חזה את הכתובת הערבית, אינה אלא ואלרי־אן ז'יסקאר דאסטין, בתו הבכירה של נשיא־צרפת לשעבר, ואלרי ז'יסקאר דאסטין. כל התחביבים החלקאיים והספורטיביים שלה, גם רכיבה על אופנוע למרחקים ארוכים. כך השתתפה לאחרונה במירוץ אופנועים בארץ הפרעונים, על גבי הונדה 3 וזכתה בעידוד מצד ידידתה, המחלימה מתאונת מכונית, מיריי דארק.

כריסטינה אונאסיס: לא עושה חשבון לאף אחד

רק בת 32 ונראית כאילו היתה אחת האומנות הזקנות בסרט של קאקויאניס. כריסטינה אונאסיס נראית כמו גיבורת טרגדיה יוונית. אחרי שאיברה את אביה ואת אחיה, נראית היורשת העשירה ביותר בעולם כשהיא רוקדת, ספק בשיכרות ספק בייאוש, במועדון־לילה פאריסאי. החזות הצעירה נעלמה, וכך גם הבגדים היקרים. טינה — שמנה, מגושמת ומכוערת — מצפצפת על הצלמים התופסים אותה ברגע לא מחמיא.

תאונת־עבודה באוזן ★ הלורד הונצח על־ידי צ'רצ'יל ★ בחירתו של פאקולה ★ יאשה חפץ פרש או עזב ★ קופולה עוד עושה ספאגטי

לאחרונה היתה זו הכוכבת שלו שלמרה פולנית — מריל סטרים, האמריקאית, שעשתה זאת למען תפקידה בבחירתה של סופי. נראה שכעת מתכונן הבימאי האמריקאי בעצמו, אלן ג'יי פאקולה, ללמוד סינית, וגם זאת לצורכי סרט הנקרא "סטרינג מזן", על פי רב־מכר מאת הסופרת בט באו לורד, שתורגם כבר ל־15 שפות. פאקולה, מי שעשה בין השאר גם את כל אנשי הנשיא ואת נערת הטלפון והבלש, הודיע כי הוא מתכונן לעשות את הסרט כולו בסין ועם צוות שכולו סיני. לשם כך דרושות לו שנתיים. הסרט יספר את קורותיהן של אשה ומישפחתה, החל ברעיכת השושלת של קינג ועד למהפכה, במשך תקופה של מאתיים שנה ●●● יפאן מעטרת את ידידיה, 4000 במיספר, על תרומתם להידוק הקשרים של יפאן עם העולם החיצון. עם המעוטרים נימנים ילידי יפאן וארצות אחרות, כשהעיטור הגבוה ביותר לזר, הוענק לטאן סרי זאכאריה, מזכיר מישרד־החוץ המאלזי, על "הידוק הקשרים" בין שתי הארצות ●●● לורד מאונטבאטן יביט מעתה לעבר בניין הימיה המלכותית דרך עיני ברונזה צ'כיות. דיוקנו של הלורד, דודנה של המלכה אליזבת השניה, נוצק מברונזה, על־ידי הפסלת הצ'כית פראנטה בלסקי, החיה בבריטניה. הפסל נחנך לפני כמה ימים, בטקס שהשתתפו בו בני מישפחת המלוכה הבריטית. בייצוג הגבוה ביותר שהופגן מאז חתונת הנסיך צ'ארלס. ארבעה גברים לבשו את מדי הצי המלכותי: הנסיך צ'ארלס, הנסיך אנדריו, והנסיך אדוארד, וכמובן, מחנכם הרוחני ברמותו המפוסלת ●●● פיצויים יוצא־דופן קיבלה שחקנית אוסטרלית בשם אנדוניה קאצארוס (39) מחברת טלוויזיה בריטית: היא נפגעה באחניה בעת חזרות על תוכנית טלוויזיה, כתוצאה מירייה אקדח שנורתה סמוך לאוזנה. מאז המיקרה, בשנת 1976, טענה השחקנית כי גם השמיעה וגם הקאריירה שלה נפגעו, וכי חייה הפרטיים נהרסו עקב כך. "תמיד ניחנתי בחוש־הומור," אמרה השחקנית, "ונהגתי לראות את הצד היפה שבחיים, אך מאז אישיותי השתנתה לחלוטין." חברת תמז ניאותה לפצותה מחוץ לכותלי בית־המישפט ב־112.500 דולר ●●● הקומיקאי ג'ורג ברנס חתם על חחה הופעות בן חמש שנים עם מועדון־הלילה המפואר בלאס־וגאס, קייסר. הוא לא שכח ללוות את החתימה בהערה: "היום אני בן 87 ואיני יכול להפר חוזה בכך שפיתאום אמות לי. בפעם האחרונה ששיחקתי בארמונו של קייסר, הוא היה יוליוס" ●●● אותה בלונדית קרירה שניצבה מאחורי בעלה ג'ון דין, בשעת מישפט ווטרגייט, יצאה מן הצל לאור חדש: מורין דין נפרדה מבעלה והפכה יועצת־השקעות עבור חברה ענקית בוול־סטריט, שמתמחה בין השאר בקשירת עסקות בנוסח "טקס שלטר" (מיקלט־מס) ●●● "לא פרשתי כי אם עזבתי," הגדיר הכנר יאשה חפץ (82) את הפסקת עבודתו באוניברסיטת דרום־קאליפורניה. בכך הפריך הכנר הרגול את הסברה שפורסמה בעיתון הסטודנטים, כאילו פרש מעבודתו עקב גילו. חפץ טען כי הפסיק את עבודתו בניהול כיתות אמן, מפני שהאוניברסיטה לא קיימה את הבטחתה לממן את תוכניתו ●●● כל הפקה חדשה של פראנסיס פורד קופולה מלווה ניחושים בהוליווד, שמא תהיה זו עוד אפוקליפסה. לאחרונה עלתה על שירטון הפקתו החדשה קוטון קלאב. כאשר הוא והמפיק בוב אבנס רבו ביניהם וקופולה נראה עוזב את אתר הצילומים ברוגז רב. אבל נראה כי אחרי חשבון קטן, החליט שאין לו מיליונים רבים לבזבז ברגע זה וחזר לעבודה. כוכבת הסרט, השחקנית הצעירה (18) דיאן ליין, הגדירה את מצבו: "הוא מחזיק מעמד. הוא עדיין מבשל ספאגטי" ●●● במקום להופיע בישראל היא פשוט הופיעה בניו־יורק לקבל עיטור של כבוד מן הליגה נגד השמצה, וזאת כדי שלא יגיד מישהו בישראל שהיא פחדה לבוא לכאן. בארברה (ינטל) סטרייסנד פשוט לא היתה חושבת לבוא לכאן, אבל כל אותם המבלבלים שימחה בשימחה חשבו כי הגברת תבוא לארוחת וראייטי בה בשעה שהארוחה נערכת במיסגרת הפקת השגריר ואילו סטרייסנד, כידוע, אינה מופיעה בסירטם של גולדוין־גלובוס־קול. לצורך איזון עדין נטלה עימה סטרייסנד לנשף היהודי את אחת מאהבות נעוריה, ראש־הממשלה הקנארי, פייר טרודו, לרגל מלאת 15 שנה להכרותם. בהוליווד כבר מרכלים על סירטה החדש של סטרייסנד ינטל. שהוא עומד להיות "טוטסי על הגג". ינטל, הוא סיפור על נערה המתחפשת לנער כדי שתוכל ללמוד תלמוד ●●●

מארלון בראנדו: השולטן מהוליווד

על אף התרחקות השיער מן המצח והשתפלות הכרס מעל המיכנסיים, עדיין משמש מארלון בראנדו כשולטן הבלתי־מוכתר של בנות האיים הוליווד ווטטיארואה. איך זה מסתדר מבחינה גיאוגרפית? ובכן, הרי הוא בעצמו אמר פעם שפורנוגרפיה היא עניין של גיאוגרפיה. אולי בבוורלי־הילס זה לא כל־כך נורמלי לגור עם כמה נשים, עם כמה מילדיהם ועם כמה מחברותיהן, אבל למי זה מפריע על האי הפרטי שלו?

כך מחלק מארלון הגדול את זמנו בין הוליווד, שם הוא מבקר מדי פעם כדי לקטוף כמה מיליונים בתפקיד אפיזודי שלא גוזל הרבה מזמנו, וחוזר לעסוק בעיקר של חייו שהיא המנוחה. כשהוא עייף מלנוח הוא חוזר ועושה עור פרק בסידרת הטלוויזיה, שהוא מכין, על האינדיאנים. באי הפאסיפי שלו מחכות לו אשתו טאריטה עם שני ילדיה (שיין, בתם בת ה־13 נראית איתם בתמונה), יחד עם ארושתו החדשה, היפאנית ישיאו צ'ובאקי, ועוד כמה ארושות חובבות.

מארין ג'אהאן: הרגליים רגליים צרפתיות

פלאשדאנס הוא פלא קולנועי של ממש. לא רק שהצליח להריץ הרבה רגליים לקופה, כי אם גילה שתי כוכבות בגוף אחד. כבר אין זה סוד, הרגליים המחוברות לגופה של כוכבת הסרט ג'ניפר בילס, שייכות לנערה אחרת, אלמונית שכבר יצאה מאלמוניותה, בשם מארין ג'אהאן. והפלא הוא פשוט מאוד — בתקריבים (קלוז־אפ) זוהי ג'ניפר, בריקוד „על אמת" זוהי מארין, עלמה צרפתיה, בת 24, שעזבה את פאריס לפני שש שנים כדי למצוא את מזלה על בימות המחול בארצות־הברית. כשנבחרה להיות כפילתה של ג'ניפר, קיבלה על עצמה את תנאי החוזה להישאר בעילום שם, מפני שגם היא חשבה כמו כולם, שלסרט אין כל סיכוי להרחיק לכת. אבל מיליוני צופים החליטו אחרת, ומארין שנעדרה מכותרות הסרט יכלה ליהנות ממישנה פירסום.

דניאל מיטראן: ארוחת גאלה בין דיור ובאלמיין

ביקורים מלכותיים באירופה הם עניין לצלמי אופנה. אשת הנשיא מיטראן, דניאל, הנוהגת להתלבש בצניעות ובטעם טוב, ריתקה את צלמי העיתונות בתלבושת שרכשה לביקורה בארמון המלכותי הבלגי, שם ערכו לכבודה ולכבוד בעלה, הנשיא פרנסואה מיטראן, ארוחה מלכותית באולם הכתר. המארחת, המלכה פאביולה, לבשה שימלת בלמיין מעוטרת בפרוות שועל כבר ומסורתית. המלך בודואן נראה במצב־רוח מרומם במיוחד יחסית לתוגה האופפת אותו באחרונה, והיו שטענו כי מצב־הרוח בא לו עקב החברה הנעימה — דניאל מיטראן שזהרה בחצאית קטיפה ובחולצה רקומה ומפוארת מבית כריסטיאן דיור.

ענת עצמון משחקת בדמות הבלונדית האגדתית של הקולנוע האמריקאי ★ אבירים של בשר ★ בת־המיצווה לא ראתה את האוכל

טלי למיצוות ומעשים

פורטונה אהובה סוסקין, שחקנית לשעבר, ששיחקה בסרט פורטונה. היום אהובה היא מדריכת־יופי ראשית של חברת־תמרוקים גדולה. לצידה: חברה, ד"ר גינטר פולנס, בעל מועדונים.

הידיד האיטלקי נילי טופז וידידה זיאד, איטלקי־יוגוס־לווי בעל שם ערבי. נילי הכירה את זיאד בביקורה האחרון באיטליה, כשמטרת הנסיעה היתה להביא בגדים.

אם ובת טלי בת ה־12 מחוללת יחד עם אמא, רחל קפליוק. טלי היתה מרוצה מהמוסיקה, וכל הערב חוללה על רחבת־הריקודים. האם הצטרפה אליה לכמה ריקודים, כשהתפנתה מעיסוקיה.

אב + 2 עודד קפליוק, האב המאושר, רוקד עם שתי ידידות המישפחה. מימין: אתי אולמן. משמאל: ניצה שוחט. שלא הפסיקה לחולל.

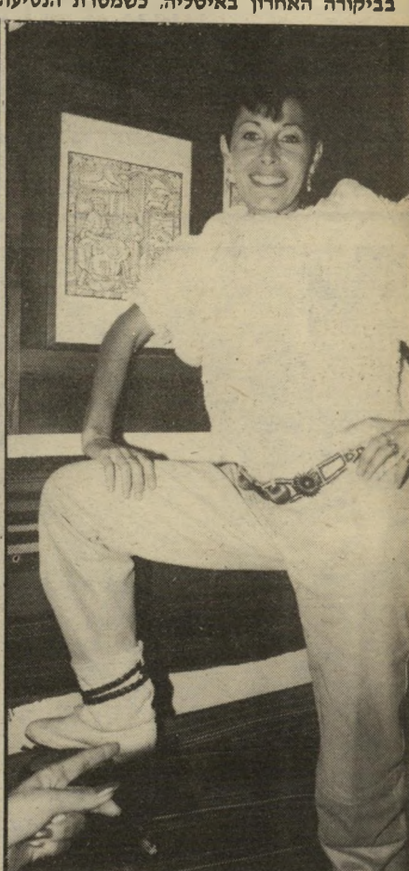

סרגנית האופנאית שרה מילר, הידועה בסיגנון הסוודרים שהיא מע־צבת, באה למסיבת הבת־מיצווה בסוודר לבן.

אביר הכבוד האביר ש... מוריס ב... העניק בנין את תואר־האבירות לחמי...

עניין לא־שולי

ב ליל קיץ חם, בחדר מהודר במרכ־מיו של מלון מפואר, בניו־יורק, מזדמנות ארבע דמויות מפורסמות — כוכבנית בלונדית יפהפיה, שהפכה אגדה עוד בחייה, פרופסור קשיש חתן פרס־נובל, שניסח את תורת היחסות, אלוף־בייסבול, בעלה של השחקנית, הלועס מסטיק ועושה בלונים, וסנטור שמן, המבלה את זמנו בצייד חשודים בפעילות אנטי־אמריקאית.

מה מתרחש בין ארבע כותלי־החדר? על כך בהצגה חדשה בשם עניין שולי. את המחזה, שיועלה בבית־לסין, כתב בחור צעיר מלונדון, **טרי ג'ונסון**. את התרגום עשה **דני ענבר**, שנסע לפני שנה ללונדון כדי לפגוש את טרי.

השבוע, אחרי תקופה של שנה, ביים **גדליה בסר** את ההצגה.

הכוכבנית הבלונדית, בת דמותה של מרילין מונרו, היא השחקנית **ענת עצמון**, שאינה נרתעת מלחשוף כמה וכמה איברים על הבימה, הפרופסור הקשיש, בן דמותו של אלברט איינשטיין הוא **יוסי ברמון**, המתאגרף שיודע לעשות רק בלונים הוא **שרגא הרפז**, והסנטור. הוא לא כל־כך מעצבן אלא דווקא מצחיקן אמיתי, השחקן **אייל גפן**.

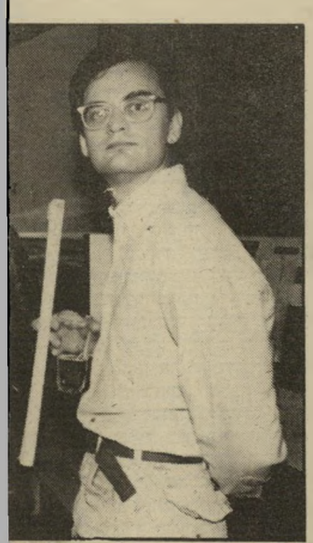

מחזאי שולי מימין: טרי... המתרגם דוני ענבר והשחקנית עיר... ט...

טלי רצתה מוסיקה וריקודים, בחגיגת הבת־מיצווה שלה, שנחוגה השבוע. הוריה, **רחל קפליוק**, שהיא מעצבת־אופנה ובעלה **עודד קפליוק** בימאי ומפיק, נעתרו וערכו לבתם מסיבת ריקודים. טלי חגגה את יום הולדתה ה־12 עם המוזמנים של ההורים, שהיו מעצבי־אופנה ואנשי קולנוע וטלוויזיה, ובין כל החבורה של הגדולים היו גם מוזמנים של טלי, בני כיתה וידידים.

את טלי לא עניינו הגדולים. היא לא עמדה ולחצה את ידי המוזמנים, אלא חוללה על רחבת הריקודים ,ומדי פעם אף הזמינה את ההורים להצטרף אליה בריקוד.

בין החומוס, הטחינה, הסלטים וירקות ופירות העונה, שהיו מוערמים על השולחן, טרחו אשפי מועדון החמאם, להכין גם חטיפים: סיגרים מארוקאים, בשר ונקניקיות. את הקטנים האוכל לא עניין. הם היו אחראים על המוסיקה, והקפידו להזמין שירים המתאימים לריקודים טוערים. גם השלט שהציבו בעלי המקום, „לטלי, מזל טוב לבת־מיצווה" לא ריגש את הקטנה.

לאם, רחל, ניתנה כאן הזדמנות להפגין את כישוריה המיקצועיים, והיא הלבישה את כל המישפחה ביצירותיה. טלי לבשה חולצה בסיגנון אבירים מבד נוקשה, מעוטרת בחוטי־זהב.

לעצמה התקינה רחל טוניקה שרכשה באנגליה, בחנות לביגדי תיאטרון, ושיפצה אותה. כל הטוניקה עשויה מפייטים שעליהם הוסיפה רחל משלה:

משנסתיימה המסיבה, סיכמה טלי את האירוע: „נהניתי מאוד מהמסיבה, ומהמוסיקה. את האוכל לא ראיתי, אבל המסיבה היתה משגעת.

אוכל לאבירים

ב אחד מימי השבוע הושבעו חמי־שה אבירים. הם לא הושבעו על כתר מלכת בריטניה, אלא הושבעו להיות אבירי־האוכל. כדי להיות חבר באגודת אבירי־הגריל, אין צורך להיות בשלן מיקצועי, או בעל־מיסעדה, צריך רק להיות אנין־טעם, ולהבין מהו אוכל טוב. מובן שמי שאינו אוהב בשר, אינו יכול להיות חבר באיגוד אבירי־הגריל, המעיד על המזון החביב על החברים בו.

אגודת אבירי־הגריל נוסדה ב־1948 בפאריס ונלחמה על הזכויות לאכילת בשר משובח. לאגודה יש סניפים בכל העולם. אביר שנשבע אמונים בארץ, שהיא לא ארץ מוצאו, חייב ללכת עם דגל אותה ארץ גם אם אינו נמצא בה יותר.

גדעון קוטלר, מבעלי חברת שטוק, שהושבע באותו ערב כאביר, סיכם את הערב: „הייתי מוכן לאכול קוטג' ולראות טלוויזיה, ולא לעבור את שש המנות של הערב."

זדר־הגריל הוא בתחילת הערב אבירים חדשים.

הוא גם כתב ספר על אנינות טעם, שנכתב בשפה הצרפתית ותורגם לאנגלית ולספרדית. לצידו עומדת לאה רובין. בנין שיבח בסוף הערב את השף שהכין את הארוחה.

בישול צרפתי „ההתמחות שלי היא בבישול צרפתי. אנ עברתי את הבחינות, והיום אני אבירה," כ הכריזה השחקנית־לשעבר דליה לרנר. לטענתה היא טבחית מעולה

שף ישראלי זאב קרן הוא השף של מיטבח מלון הילטון בתל־אביב. השף הוא בעל עיטור כתום, המעיד שהוא בשלן מיקצועי. במרכז: מתי הראל, האחראי על היינות של המלון וגם אביר בטעימה. הקיצוני הוא ז'אן ואלבי, שהובא מפאריס כדי לטעום את הבישול.

בלונים ענת עצמון, המגלמת את תפקיד החתיכה הבלונדית, ע הוריה: האב, השחקן שמואל עצמון, המנסה להפיק בלוני של מסטיק, כמו שעושה שרגא הרפז בהצגה. הבלונים לא הצלי

סון, שכתב את המחזה, בא מלונדון שתעלה בגירסה העברית. לידו: ר־שמאל: שרגא הרפז וליאורה ריבלין.

ציפי מנשה

ZIVA TELEM
wishes to invite you to the

זיוה חלם
מזמינה אתכם

SALE

למכירת בגדי סתיו/חורף 83'–84'

יבוא: אופנת ג'אק ואר

גי פולופ – קולקציה חדשה לחורף 84'
M/N שיכמיות, מכנסיים, חצאיות בכל הגדלים

ח ד ש – אורנה מרבק – בגדי אופנה מקוריים,
מבוצעים גם לפי הזמנה מיוחדת.

סוודרים יבוא ● תכשיטי זהב מקוריים

המכירה תתקיים ביום

שישי 18.11.83	**שבת 19.11.83**
Friday 4.11.83	Saturday 5.11.83
10.00–14.00	10.00–14.00
16.00–19.00	16.00–19.00

בבית זיוה חלם – רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח
At the residence of ZIVA TELEM, 10 David Hamelech St.
Herzlia-Pituah, Tel. 052-72976

סובל מעצירות?

אקס - לאקס
השוקולד המשלשל

שובתאי

להשיג בכל בתי המרקחת

זקוק דחוף למודעה?

מודעפון

לשרותך 24 שעות ביממה

03-622828, 623311

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

אכלתי אותה
ארוחת בוקר של עשירים

ונהנתי
ב־110 בדיזנגוף

למי שרוצה לכבוש יעד

כידוע, לכל אדם יש שני צדדים. עד עכשיו שמעתם על צד אחד של אמא שלי, אבל כדי להיות הגונה, אני צריכה מיד להראות לכם גם את הצד השני שלה. והצד השני שלה, שהיא בשלנית נהדרת (שהוא דבר מאוד משונה בשביל אנשים שאוהבים לאכול לבן וגבינה לבנה). כל מה שהיא עושה יוצא משגע, בשרים, סלטים, עוגות, ריבות, ליפתנים, הכל. אבל בעניין אחד היא פשוט המוכתר של ירושלים והסביבה — בעניין עשיית חמוצים למיניהם.

אני לא הולכת ללמד אתכם איך מחמיצים מלפפונים. את זה כל ילד יודע. אבל תשמעו את שני אלה, ובחייכם — תנסו אותם, כמה שזה חמוץ ככה זה ממתיק את החיים.

פילפלים ממולאים בכרוב

חותכים כרוב אחד גדול לרצועות מאוד דקות, ממליחים ומשאירים את זה לעמוד שעה. אחרי שעה סוחטים את הכרוב בשתי הידיים שכל המים יצאו. מוסיפים, מלה, פילפל שחור, קצת שמן וקצת חומץ ומערבבים. בסלט הזה ממלאים פילפלים ירוקים (הבהרים). מכניסים את כל הפילפלים לצינצנת־זכוכית גדולה, כשהם עומדים. מוסיפים כמה עיגולי־גזר, בשביל שיהיה צבע יפה בצינצנת.

מרתיחים מים (על כל ליטר מים, כף מלח ו־3 כפות חומץ) ושופכים על הפילפלים. אסור שהמים ירתחו הרבה זמן, אלא רק דקה ולא כדאי לשפוך את המים לצינצנת מייד אחרי הרתיחה, שמא תתפוצץ הצינצנת, אז מחכים שהמים קצת יתקררו. סוגרים את הצינצנת ונותנים לה לעמוד במיטבח במקום חם. כשמגישים לשולחן חותכים כל פילפל לשניים ושופכים עליו קצת שמן. כבר אני יכולה להגיד לכם, שמי שלא אוהב את זה, זקוק לבדיקה רצינית אצל רופא־נפש.

ירושלמי מעורב

זה עוד יותר פשוט וגם זה מעלה חיוך על פניך בימי החורף המגעילים. לוקחים כרובית קטנה, כמה גזרים, כמה בצלים קטנים, 2 גמבות ארומות, 2 פילפלים ירוקים ואפילו כמה חתיכות של שעועית ירוקה. לא מבשלים כלום, אלא רק חותכים אותם לחתיכות, ודוחפים לתוך צינצנת זכוכית. על כל הירקות שמים כמה שיני שום, קצת שמיר, כמה עלי דפנה וכמה גרגירים של פילפל שחור.

מרתיחים את המים עם המלח והחומץ (כל ליטר מים, כף מלח, 4־3 כפות חומץ) לתוך הצינצנת, דוחפים כף ומייר שופכים למעלה את המים הרותחים (הכף זה למנוע התפוצצות של הצינצנת כי הפעם צריכים את המים הרותחים מייד). סוגרים את הצינצנת ושמים אותה באותו מקום חם במיטבח לכמה ימים.

אגב, אחרי שהירקות כבר כבושים, אני מעבירה את הצינצנות למקרר, כדי שהתהליך ייעצר, אבל אמא שלי אומרת שבאקלים של ירושלים אפשר להשאיר אותן בחוץ. אולי היא צודקת, אני פשוט לא מבינה כל־כך בירושלים. תדעו לכם שמירשם הפילפל הממולא עלה לי בריאות, עד היום התאפקתי לא לגלות את הסוד לאף אחד והיום נשברתי.

לא באה מנוחה ליגע

כן יהיה שבתון, לא יהיה שבתון. הרסו לי את העצבים. אני לא צריכה שבתון בשביל ללכת ולשים פתק בתוך קופסה, זה לוקח לי 5 דקות (כך חשבתי), אבל יום מנוחה דווקא אני שמחה מאוד שיהיה. כשהודיעו סוף סוף שיהיה שבתון, כבר ראיתי את עצמי שוכבת במיטה עד 12 בצהריים, אחר־כך קמה, שותה קפה וקוראת עיתונים, אוכלת במיסעדה וחוזרת לנוח. ככה נהניתי לי מיום השבתון 5 דקות שלמות, ואז צילצל הטלפון ואמא שלי אמרה שהם באים לבקר אותנו. ההורים שלי לא יכולים לשבת בבית ביום שבתון, כי ההורים שלי צריכים לנצל כל דקה למשהו מועיל, ולעשות ביקור אצלנו זה מועיל. כי הם נותנים המון עצות.

בלב הסיבה של ניצול מירבי של הזמן, הם התייצבו אצלנו בבית כמעט עם שחר, זאת אומרת, משהו כמו 8 בבוקר. זה שביום שבתון לא צריך לקום ב־7 בענייני טיפול ילדים ואפשר להתנמנם עוד קצת במיטה, זה לא מעניין את ההורים שלי. מה שצריך, זה להספיק כל הזמן. לכן הם יצאו לדרך כבר בשבע. שכחתי לציין שהם קמים כל בוקר ב־5, אז בעצם זה די יפה מצידם ההתאפקות הזאת עד 7 בבוקר.

בקיצור, ב־8 הם נכנסו, אבא שלי, אמא שלי והמיזוודה שלהם. במיזוודה יש תמיד 2 סוודרים למיקרה שיהיה קר (גם באוגוסט). יש שוקולד לילדים ולפעמים גם מביאים להם פיז'אמה חמה או גופיות פלנל ארוכות שרוול, זה מפני שאני לא שומרת עליהם והם כל הזמן חולים (3 שנים הם לא הצטננו, טפו, טפו, טפו, אבל אמא שלי לא מתחשבת בעובדות. אינטואיציה של סבתא יהודיה זה מה שהולך אצלה). במיזוודה המפורסמת יש תמיד כמה קציצות בשביל בעלי, כי הוא אוהב קציצות ואני בחיים שלי לא אצליח לעשות קציצות כמו אמא שלי. הדבר האחרון במיזוודה הוא המתנה התורנית בשבילי. לפעמים זו מפת שולחן בגודל שלא מתאים לאף שולחן שיש לי בבית, לפעמים זה כמה קופסות פלסטיק בשביל המקרר (זה מפני שאני שמה הכל פתוח במקרר וזה נורא). הדבר האחרון והחשוב מכל במיזוודת הפלאים הוא הקומבניזון שהיא מביאה לי מתנה. אילו הייתי שומרת את כל הקומבניזונים שהיא הביאה לי עד היום, היו לי כבר 30,000. המזל שלי בחיים זה, שכל הקומבניזונים שאני מקבלת ממנה הם דווקא בגודל שלה ואז אני מחזירה לה אותם. זו כנראה הסיבה שהיא קונה אותם בגודל שלה. עכשיו, במחשבה שניה, אולי זה בעצם כל השנים אותו קומבניזון ואני לא שמה לב.

הם נכנסו לדירה, הניחו את המיזוודה ואמא שלי העיפה מבט על הדירה שנראתה כמו אחרי פוגרום, לפי דעתה, והתחילה לסדר. תוך כדי הסידור היא אמרה שהילדים צריכים להסתפר, הילד הגדול נורא רזה, כל החולצות של בעלי הן בלי כפתורים וזו בושה לעקרת־הבית (אני), ומה זה כולנו הולכים בבית יחפים כשבירושלים כבר נורא קר (אנחנו גרים בתל־אביב, אבל זה לא קשור לעניין, לפי דעתה). בסוף הרצאת הפתיחה ראיתי את בעלי ניגש לדלת היציאה מתוך כוונה להתחפף, אבל היא תפסה אותו על חם, ואמרה לו שהוא לא יוצא החוצה בלי סוודר, כי אולי כשהוא יחזור יהיה כבר קר. הוא אמר שהוא חוזר מוקדם והיא אמרה שאי־אפשר לסמוך על זה.

כשיצאתי מחדר־האמבטיה אחרי ציחצוח שיניים והסתרקות קלה, כבר היו כל המצעים של כל הבית על החלונות. השטיחים היו הפוכים על שיש לו סיפריה מבולגנת כזאת, פשוט לא מגיע לו שיהיו לו ספרים בבית ושמייר אני אסדר את הספרים, ולא איכפת לה לפי איזה סדר, העיקר שייראה מסודר, כי אולי מישהו יבוא.

אחרי שעה של עבודת־פרך המצאתי שיש לי סידורים חשובים וברחתי מהבית. חזרתי ב־12. כל החלונות בדירה הבריקו, כל הכיסאות היו על השולחנות ולא היה איפה לשבת ובבית־השימוש היתה איזו חומצה ואסור היה להיכנס לשם.

המירפסת ושני הילדים מסורקים עם שביל באמצע, יושבים על יד השולחן ואבא שלי דוחף להם ביצה רכה לפה. ילד אחד שונא ביצה רכה, אבל אמא שלי אמרה לו שביצה רכה זה כמו תרופה ולכן לא חשוב אם הוא אוהב את זה או לא. זה בריא! אני נשלחתי לכל מיני משימות כמו לנגב את האבק מלמעלה ולהוריד את הווילונות של חדר־השינה, כי הם כבר ממש זוועה.

בדרך למירפסת היא תפסה אותי ואמרה שמי הילדים נראו רחוצים ומסודרים ויפים כמו זוג נסיכים בדיפרסיה.

ב־12.30 הוחלט שצריך ללכת לאכול צהריים, כי במישפחות טובות זה לא חשוב מתי רעבים, יש שעות קבועות למתי אוכלים.

נסענו למיסעדה. לפני הכניסה אבא שלי נתן את ההרצאה הידועה שלו בדבר התנהגות של ילדים באירופה ומה עשו לו כשהוא היה קטן ופעם אחת אכל בפה פתוח. הילדים שלי מכירים את ההרצאה הזאת בעל־פה וכל פעם כש
טועה באיזה פרט הם מתקנים לו. הזמנו א
הילדים שלי אוכלים כמו שתי חיות טורפו
דבר נורא לסבתא יהודיה, כי היא לא י
להתלונן שהילדים לא אוכלים.

אבל שום דבר לא ישבור את אמא שלי.
הסתכלה עליהם ואמרה לי שאם הם או
כל־כך הרבה והם נראים כל־כך לא טוב, אז
מייד לקחת אותם לבית־חולים לבדיקות.
הלכנו, כי אילו הייתי שומעת בקולה היינו כ
גרים בבית־חולים. היא אמרה שבטח יש
אמבות ואני מזניחה אותם, ויום אחד אני
אשלם בעד ההזנחה שלי, ורק היא לא תהיה
בחיים בשביל להגיד לי „אמרתי לך?"

אחר־כך חזרנו הביתה. שאלתי אם מ
רוצה לשתות קפה, אבל אמא שלי אמרה שע
לא שותים קפה, אלא רק בשעה 4. אני, שקו
3 פעמים את מרד הנעורים, עשיתי לעצמי
ובכוונה התיישבתי ממולה לשתות אותו.
אמרה בעצב, שכל הזמן אני שותה קפה ומע
סיגריות ובגלל זה אני נראית כזאת א
וחולנית.

לפני השלוק האחרון של הקפה היא א
שמספיק נחתי ושיש עוד דברים לעשות
הזה. הוחלט שצריך להחליף את כל המ
בבית (אלוהים יודע למה). הילדים קיבלו פ
לסדר את הצעצועים שלהם בפוזה של חנו
בהבזק של נאוניות נזכרתי שעוד לא הצ
וברחתי מהבית. חזרתי אחרי שעתיים. אבא
ישן, הילדים אכלו עוגה (עם 6 ביצים)
צלחות, כשרגליהם שלובות בפוזה של
אנגלים מהמאה ה־18. לא היה זכר לבעלי
שלי אמרה שכבר מזמן היא לא התעייפה
ביום השבתון הזה.

אחרי ששתינו קפה (אחרי 4 כבר מותר
נישקו את כולנו ונסעו לבית שלהם בירוש
אחרי חמש דקות נראה הבית כמו שבית
להיראות. טילפנתי לבעלי שהאוייב נסוג ו
יכול לחזור. הילדים הורידו את הב
הסולידיים ולבשו חולצות סופרמן. כולנו ה
את הנעליים והתחלנו ללכת יחפים שוב.
לשים לב הכיור התמלא בכלים והמרק גל
הכיריים. לא יודעת למה קיבלנו פרס, בסך
רצינו לעבור את השבתון במנוחה.

דניאלה שמ

משה מדר נאשם בנסיון לאונס ילדה בת 12 בהרצליה. שנה לפני כן זוכה מאשמת מעשה מגונה בילדה בת 6. ה"פרופילים" מסתפקים לפעמים בקיום יחסים בהסכמה ולפעמים בתקיפה מינית, ולפעמים זה מסתיים ברצח

חובבי הקטינות

חבורה הבלתי מכובדת של הנאשמים במעשים מגונים בקטינות הצטרף הסופר דן בן־אמוץ, שנגדו הוגש כתב־אישום על מעשה מגונה בילדה בת 12.

לפני כשבוע החריד אונס אכזרי של ילדה בת 6 את תושבי בת־ים. העיר שעדיים לא התאוששה מטראומת אווה אלימלך, זוועזה שנית. האדם שנעצר כחשוד באונס זה עומד להשתחרר בימים אלה, אם דגימת הזרע שלו לא תתאים לנתונים שבידי המישטרה. שמו נאסר לפירסום.

נסיון לאונס נוסף של ילדה אירע ב־18 באוקטובר השנה, בהרצליה. ילדה בת 12 יצאה בצהריים בשבת לטייל ברחוב עם כלבה. גבר צנום התנפל עליה, משך אותה לחצר, הפיל אותה ארצה והכריח אותה להוריד את בגדיה. הוא ניסה לאונסה, אך לא הצליח ועזב את הילדה הממררת בבכי.

אחרי יומיים, ב־20 באוקטובר, נמדה אשה צעירה בתא טלפון ציבורי ברמת־גן, ליד הבורסה, ושוחחה בטלפון. ביה החזיקה רצועה שאליה קטנות, הנפגעות גם נפשית וגם גופנית לכל חייהן — הוא מעשה המתועב על כל הציבור.

קשה לתאר את האנשים המסוגלים למעשה כזה, וההשערה היא בדרך כלל כי המדובר בסוטה־מין או בחולה־נפש.

כאשר מסתיים האונס גם ברצח הילדה, נוצרת היסטריה המונית, והחשוד מכונה על־ידי העיתונות „חיית־אדם" ו„מיפלצת".

רצח ואונס כזה אירע לראשונה בישראל ב־1953. ילדה יפהפיה בת ארבע, רחל סגל, נמצאה מתה במיזבלת חיריה. הילדה יצאה מביתה ברמת־גן לרקות אחדות ולא חזרה. בדיקה העלתה כי הגופה הקטנה והעירומה נאנסה באכזריות לפני מותה.

החשוד הראשון שנעצר היה גבר תימהוני, גבה־קומה, בן 35, בן־ציון סמוכה. אולם המישטרה לא הביאה נגדו כל ראיות, מלבד עדיותו של שכן שראה את סמוכה ביום הרצח נושא את כלבו על גבו והוא מפזם: „כלב קטן, ילדה קטנה."

אחרי שכמעט נערך בו לינץ', שוחרר סמוכה וחזר לביתו. רק אחרי חודשיים נתגלה הרוצח האמיתי בבית־חולים לחולי־נפש. האיש אושפז על־ידי בני מישפחתו במצב קשה. הוא הזה הזיות, דימיין דימיונות, והיה מנותק לחלוטין מהמציאות. אולם הוא הפתיע את הרופאים כאשר כתב מיכתב שבו הודה ברצח ילדה.

ויקטור מיזאן, שעד אז לא היה חשוד כלל, התוודה מכיוון שלא יכול היה להחזיק עוד את גודל הזוועה בתוכו. רופאיו התקשרו עם המישטרה וביקשו הוראות כיצד לנהוג.

אחרי השיחזור, שנעשה בעזרת רופאים ואנשי־מישטרה, לא היה עוד ספק: מיזאן הוא שרצח את רחל סגל.

בבית־החולים הוטב מצבו של מיזאן, וכאשר הועמד לדין ביוני 1953, כבר היה מסוגל לנהוג כברי־דעת. בראשית 1955 הסתיים המישפט. בית־המישפט מצא את מיזאן אשם ברצח ודן אותו למאסר־עולם. בעירעור החליט בית־המישפט העליון, כי בשעה שביצע את האונס והרצח סבל הנאשם מדחף שאינו בר־כיבוש, ואשר כפה עליו לבצע את המעשים האלה ללא רצון חפשי, ולכן זוכה מאשמה.

היה זה תקדים חשוב בשיטת המישפט הישראלית.

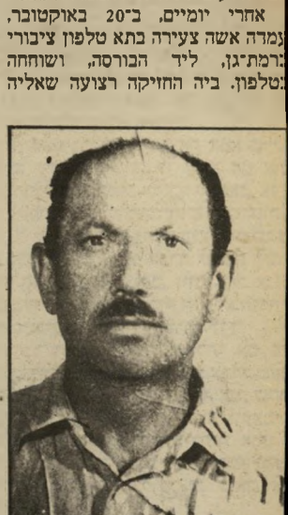

ריצח לייבוביץ
מעידה במדרגות

„נהיה לי חשק"

מיקרה השני שבו נרצחה ילדה קטנה על רקע מיני קרה בירושלים, ב־1970. חנה'לה הורוביץ, ילדה בת 7, ירדה בדילוגים במדרגות ביתה לכיוון בית־הספר. היא לא שבה הביתה. בשעה 6 בערב נמצאה גופתה במרתף הבית שבו התגוררה.

היא היתה ילדה יפה ומפותחת, וחזרה זמן קצר קודם עם הוריה מארצות־הברית.

חקירות המישטרה נערכו בעיקר בין שכנים ואנשים שהיה להם קשר לבניין. בביתו של שרת־הבית, טוביה ליבוביץ, נמצא קלמרה הכחול של הילדה. בתחילה סיפר כי מצא את הקלמר בפח־הזבל ולקח אותו כמתנה לנכדיו. אולם במעצר שינה ליבוביץ את סיפורו. הוא אמר כי ראה את הילדה יורדת במדרגות, ולפתע החליקה ונפגעה בראשה. הוא טען כי מכיוון שנבהל, עזב את המקום ולא סיפר דבר.

גם מגירסה זו חזר בו ליבוביץ לבסוף, וסיפר את האמת. הוא אמר: „ראיתי את הילדה יורדת במדרגות ונהיה לי חשק, כמו לכל גבר. תפסתי אותה מהילקוט שלה, משכתי אותה לתוך מחסן איפה שהכלים. אבל היא לא נתנה ומשכה את עצמה ונפלה למטה על הלבנים שהיו במחסן. נבהלתי, ואיבר המין שלי נהיה קטן ולא היה לי יותר חשק ממנה." זהו עד היום הווידוי המלא ביותר והמזעזע ביותר באוטנטיות שלו, הנמצא בסיפרי המישפט הישראלי.

מיהו האיש שנעצר בחשד לנסיון האונס בהרצליה ובאונס ברמת־גן?

משה מדר (25) זוכה לפני חצי שנה בשני מישפטים בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב. הוא זוכה מאונס חיילת שהתגוררה באותו בניין, שבו הוא גר עם חברתו, ענת. והוא זוכה מאשמת מעשה מגונה בילדה בת 5.

מיד כאשר החלה המישטרה לחפש את מדר בחשד כי הוא אשר ביצע את המעשה המגונה בילדה, נעלם מביתו ולא נמצא במשך שלושה חודשים. בזמן זה התגורר עם חברתו ענת בכמה דירות שכורות והתחבא מן המישטרה.

הוא נעצר לבסוף, כאשר החיילת שושנה (שם בדוי, השם האמיתי נאסר לפרסום) התלוננה במישטרה כי מדר אנס אתה. כאשר נעצר בגלל תלונת החיילת, נזכרה המישטרה גם בתיק הקודם, והחלה חוקרת אותו על שני המיקרים.

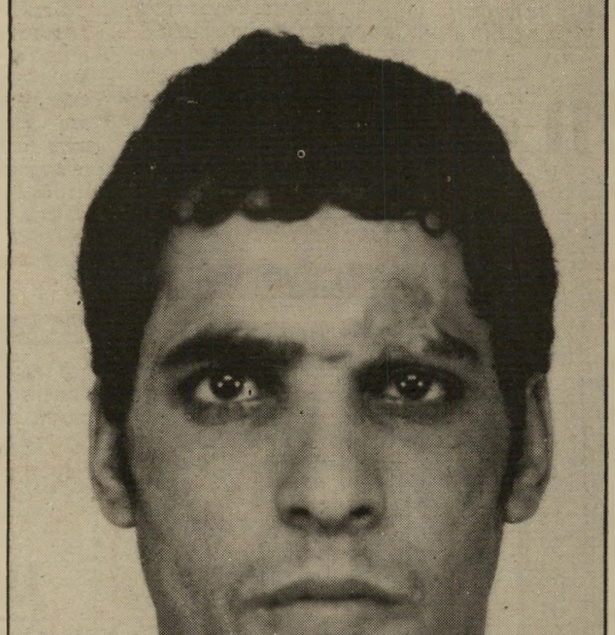

נאשם מדר
הציע לילדה גלידה

בפסח 1982 יצאה ילדה בת 5 מביתה בפתח־תיקווה לקיוסק, מהלך חמש דקות מביתה. היתה זו שעת צהריים והחום היה רב, הילדה הלכה לקנות גלידה. כאשר היתה הילדה

ריצח מיזאן
הודאה בבית־חולים לחולי־נפש

בדרכה חזרה הביתה, ניגש אליה גבר שחרחר ובידו שלגון. הוא הציע לילדה להתחלף וגרר אותה אל חדר בלוני־הגז של הבית המשותף.

כאשר היו שם, תפס אותה בכוח ודחף את אצבעו אל אבר־מינה. הילדה הפצועה החלה צורחת בכל כוחה ונמלטה לדירתה. הוריה ירדו מייד והחלו מחפשים את התוקף במרכז המיסחרי. קרוב מישפחה העובר בסביבה זיהה את מדר כמי שהיה שם לפני דקות ספורות וחשד בו.

המישטרה ערכה חיפושים אחרי מדר, אך הוא לא נמצא במשך שלושה חודשים. כאשר נתפס, לבסוף, ערכה המישטרה מיסדר זיהוי־תמונות לילדה הפגועה. היא הציצה בתמונות, וכאשר ראתה את תמונתו של מדר, אמרה: „אני חושבת שזה הוא!" בטרם היה סיפק למישהו להתערב, ולסניגור לחקור את הילדה, קפץ חוקר־הנוער שהיה במקום ואמר לילדה: „נכון, זהו האיש!"

אז חזרה הילדה על הזיהוי, והפעם אמרה כי היא בטוחה שזה התוקף. התובעת, שלומית אריאל, הגישה כתב־אישום נגד מדר באשמת מעשה מגונה בילדה.

מדר הכחיש הכל, וסניגורו, עורך־הדין אברהם אורן, תקף בחריפות את מיסדר־הזיהוי שנערך עם הילדה. בית־המישפט זיכה את מדר מחמת הספק.

עזרת שמיים

תב־אישום על אונס החיילת הוגש בידי התובע המחוזי עוזי שרטר (העולם הזה 2371, 9 בפברואר השנה). בחודש יוני 1982 התגורר מדר עם חברתו, ענת, בדירה שכורה ברמת־גן. באותו בניין התגוררה זמנית צעירה בשם שושנה, שגורשה מביתה ולא היה לה מקום מגורים. שושנה הוצגה לפני מדר וענת על־ידי שכנים, וכולם בילו ערב אחד ליד הטלוויזיה בדירת אחד השכנים. למחרת, ביום שישי, יצאו מדר וחברתו לבלות. מכיוון שרימחו על שושנה, הזמינו גם אותה לבוא איתם, והצמידו אליה בחור נוסף.

החבורה בילתה במועדון הלילה קרוואן ביפו, ושם הזמין מדר את שושנה לרקוד איתו. ענת, שישבה ליד השולחן וצפתה בזוג הרוקד צמוד־צמוד, החלה מתרגזת. לבסוף לא שלטה בעצמה והתנפלה על שושנה. השתיים התכתשו על ריצפת־הריקודים, משכו אשה בשערות חברתה ושרטו זו את זו. הגברים התערבו והפרידו ביניהן.

למחרת בבוקר רפק מדר על דלת הדירה שבה ישנה שושנה. השניים יצאו יחד מהדירה וחזרו רק אחרי שעתיים. שושנה טענה כי מדר הכניס אותה לחדרו, נעל את הדלת ואנס אותה בכוח. מדר הכחיש. הוא טען כי הוא רצה רק לשוחח עם שושנה על מריבת יום־אתמול, ולא היה כל מגע מיני ביניהם.

לשאלות הסניגור, אברהם אורן, הבהיר מדר כי לדעתו קינאה שושנה באושר ששרר בינו ובין חברתו, ולכן העלילה עליו עלילת־אונס.

בית־המישפט זיכה את מדר. בזמן

נאשם בן־אמוץ
בית ביפו

המישפט ישבה באולם ענת, שנישאה בינתיים למדר, והתפללה. בידה היה ספר תהילים והיא ביקשה עזרת שמיים.

השבוע נעצר מדר שוב. הפעם כתב־האישום כולל עבירה של ניסיון לאונס ילדה בת 12 ואונס של אשה ברמת־גן. ענת שוב תצטרך להחלץ לעזרת בעלה עם ספר תהילים והרבה תפילות.

כמעט לינץ'

פעם לפעם גועשת המדינה כאשר מיקרה מסעיר במיוחד, או של אינוסי־ילדות עולה לכותרות. אונס הוא עבירה שפלה ומחפירה. אולם אונס קטינות — ובעיקר ילדות

BROADWAY 80

זכתה במדליית זהב ב-Monde Selection '83

בבדיקה של MONDE SELECTION, המרכז הבינלאומי לבדיקת איכויות בבריסל, זכתה BROADWAY 80 במדליית זהב לשנת 1983 על איכותה המעולה.

מוקד 817

מתאים לה.

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

נמר של נייר

תיאטרון מודפס

פתיח

שתי מגמות, הקשורות זו בזו, מאפיינות את עולם התיאטרון הישראלי, במהלך השנים האחרונות. בעוד שאיכות החומר הספרותי־רעיוני מוגש על בימות התיאטרון הציבורי, פוחתת ההולכת, עולה קרנו של התיאטרון השולי. בעוד שאולמות התיאטרון הולכים ומתמלאים בקהל, המקבל בהתאם לציפיותיו הצגות בולבאריות

הגה־מחזאי סארטר
ממילחמת אלג'יריה ללבנון

זולות, הולכת וניתקת העילית התרבותית מאולמות התיאטרון, ולומדת להסתפק בתיאטרון מודפס, כלומר בקריאת המחזות ברפוס.

במקביל מאבד התיאטרון הישראלי את הכישרונות הצעירים, שבעבר היו צובאים על שעריו. הכוחות הצעירים והעולים, מעדיפים את האמנות השביעית, אמנות־הקולנוע, אמנות המשוחררת מן הקונפורמיזם. המאפיין את התיאטרונים המסובסדים. הדור הצעיר של מחזאי תיאטרון (מתחת לגיל 40) מהווים רק ליגה בית של כישרונות, בעוד שליגת אלף של הכישרונות, מתעלת את עצמה לקולנוע.

לתופעה זו של ניתוק העילית התרבותית בישראל מן התיאטרון, והפיכתה לקהל צרכני „תיאטרון מודפס", מוקדש מדור זה, הסוקר כמה מסיפרי המחזות שראו־אור באחרונה בעברית.

אוריפידס

מדיאה התאהבה **ג'יאסון**, הפליגה עימו ליולקוס, הרגה למענו את **פליאס** וגלתה איתו ועם ילדיהם לקורינטוס. או עזבה בעלה ונשא לאשה את בת־המלך. כך נפתח מחזהו של **אוריפידס** מדיאה, שראה־אור באחרונה בתרגום חדש ובהיר מיוונית לעברית, בידי המשורר **אהרון שבתאי(*)**. היום, כבר אין **חנה רובינא**, שתשחק את מדיאה, והכוכבות העכשוויות, מוכשרות לשחק רק תפקידי משרתות ומקהלה במחזה זה.

נוסחו העיברי של שבתאי למדיאה, הוא חוויה (**אי, אי / שאש משמים / תפלח את ראשי. למה לחיות? / לעזאזל. החיים הנתעבים. / הלוואי שאמות!**) מדיאה הוא סיפור גירושין, שבו שרה המקהלה על מהפך סידרי עולם, בעוול שעשה יאסון למדיאה.

האודיסיאה של הנפש, המוליכה את מדיאה, בפאתוס ובלבטים, עד שהיא יוצאת לרצוח את ילדיה, מבלי שתאפשר ליאסון לקוברם (**בידי אקבור אותם / במיקדשה של הרה שעל ראש ההר**). בעוד יאסון מקונן: **אני רק מקונן, ומבקש חסד. / שהאלים ירחמו עדים לכך / שהרגת את ילדי / ומנעת ממני / לנגוע בהם ולקברו את גוויותיהם / הלוואי שלא הייתי מוליד אותם / ורואה אותם ניראצחים בידייך.**

מדיאה היא טרגדיה יוונית, בעלת איכויות ספרותיות מעולות, שנוסח זה של אהרון שבתאי, עם המבוא, ההערות ומראה המקורות, הופך קריאה זו לתיאטרון מעולה שבדימיון. תיאטרון שאין כיום שחקנים, היכולים להעלותו על קרשי הבימה הישראלית.

לאוריפידס היתה עדנה בישראל באחרונה, ותעיד על כך הצלחת נשי טרויה בעיבוד ז'אן **פול סארטר**, שהועלה בעונה שעברה על בימת הבימה בגירסה, שזכתה למהדורה מודפסת, שראתה־אור באחרונה(**).

גירסת הבימה היתה שקופה מדי והפלס־טיניזציה שבה, נועדה כדי לאנוס את העילית הרוחנית בישראל לבוא ולצפות בגירסה זו, שמרוב פעלולים והחפושות טישטשה לא במעט את המשמעויות והעומק שחידש ז'אן פול סארטר באוריפידס.

נשי טרויה של סארטר המנסה לצקת תכנים וצורות של התיאטרון העכשווי למקור של אוריפידס, עומד בקשר בל־ינותק עם העולם האכזיסטנציאליסטי שתיאר סארטר בכתביו וביצירותיו. המחזה נכתב כפעולת־תגמול תרבותית של סארטר, בימי מילחמת צרפת־אלג'יר, מה שהועתק מהבחינה החיצונית לימי מילחמת־לבנון. כאשר הכוונות הצרפתיות הפוליטיות של סארטר, למעט התילבושות, כמו ניטשטשו על בימת הבימה, שהעדיפה את ההיבט הסקאנדליסטי ממלא האולמות, על העומק התיאטרוני, שמוצא הקורא במחזה נשי טרויה.

כבר בפתיחה עשוי הקורא, לראות במקומו של **פוסיידון**, את **יאסר ערפאת**, האומר אחרי הקרב על ביירות: **הה! סאלאם, סאלאם אתינה. / לו רק לא היית בה מלאת משטמה. / היתה עוד עירי עומדת. והתהודה ישירה.** או כל אינטרפטציה אחרת של הקורא, למילחמת־לבנון. נשי טרויה היא הצגת השכול העכשווי בהשתקפותו העוברת על פני כל הדורות, כך שהקריאה של **הקובה: אלמנות הטרויאנים. בתולות טרויה, כלות המתים, / הביטו באבנים עשנות ושחורות. / הביטו בהן במבט אחרון. / נאנח על מר גורלנו... היא מעבר לכל גבול.** לאום, לאומיות ואידיאל זה או אחר.

הקוראים את דברי **אנדרומכה: באשמתך. / את הבאת אל העולם את סאריס, בנך היחידסתקן. / האלים ידעו היטב כי הוא יהיה מיסלצת...** קולטים לשבריר שנייה את דיוקנו של **אריאל** („**אריק**") **שרון**, כמי שסיבך את מי שסיבך.

האמת הסארטריאנית של נשי טרויה היא אחת. חומותיה הקורסות, הן חומות ההיגיון של כל אחד ואחד, חומות הקונסנזוס, חומות האמונה ב„מילחמה צודקת", המוליכות למישפט הסיום בנשי טרויה: **עכשיו תשלמו על הכול. / עשו מילחמה, בני אנוש אווילים, / הירסו את השדות והערים, / חללו מיקדשים וקברים. / והתעללו במנוצחים. / על־כך תתפגרו כולכם.**

תירגומו של **אלי מלכא** לנשי טרויה עובר, כשהוא שומר על ערכיו הספרותיים של אוריפידס על עיבוד סארטר.

שקספיר

שני כרכים מתוך מחזור התרגומים של המשורר המנוח **נתן אלתרמן**, מביאים ארבעה מחזות של **ויליאם שקספיר**, בתרגום־מופת לעברית. בקובץ הראשון נשי וינדזור העליזות ואותלו*, ובקובץ השני יוליוס קיסר ואנטוניוס וקליאופטרה(**).

החל מהפתיח של נשי וינדזור העליזות שם אומר הכומר הוולשי **סר יו איבנס: תריסר פרעושים לבנים הלמדים היטב שמיכות עתיקות. הצרוף עולה יפה. זהו בעל־חי מקורב לאדם ויגלו אהבה דרך הזמר: יו הגבר ההולל! / יו ליצר האהל! / אש היצר ארורה, / התשוקה אותה בוראה, / ומלבים את הבערה, / הירהורי העבירה... וכלה בסורר האומר: כי אשת־סורר — שלו היה תהיה הלילו**, עובר הקורא ונהנה מאשף הלשון אלתרמן, בנוסח העברי ליצירותיו הניצחיות של שקספיר.

את עיקר סיפור־העלילה של אותלו מצא שקספיר באוסף הנובלות מאה סיפורים, מאת הסופר האיטלקי הנשכח **ג'ובאני באטיסטה ג'יראלדי**, והעניק לסיפור זה את חיי הנצח שלו, תחת הכותרת **הטראגדיה של אותלו הכושי מונציה, כפי ששיחקה משרתיו של הדוג מלכותו כמה פעמים בגלוב ואצל ה־בלקפריירס. כתוב בידי ויליאם שיקספיר. לונדון, 1622.** מחזה זה, שתורגם לראשונה לעברית בידי **זלקינסון** כאיתיאל הכושי, מביא את סיפורם של דוכס ונציה, הסנטור **ברבנציו**, **אותלו** הכושי הלוחם, **דסדמונה** בת ברבנציו ואשת אותלו **ויאגו** שליישו של אותלו.

בעמוד האחרון של המחזה בוחר אלתרמן להתעלם מהנושא היהודי, וכותב **אשר במו ידו. כפרא בור. השליך סנינה יקרה מכל אוצרות השבט במקום אשר במו ידו, ביחדיו, השליך סנינה...** וכו'.

בקובץ השני, מובאים שני מחזות מתולדות רומי, יוליוס קיסר, האומר את המישפט המפורסם **„גם אתה ברוטוס?"** ועד לדמאגוגיית הנאומים (שלידה משתפלים ומתאבקים נאומי הכיכרות של **מנחם בגין** עדי עפר) לנוכח אזרחי רומא: **בני רומי, בני ארצי, רעי; שמעו דברי בזכותי... אם יש כאן בקהל הזה ידיד נפש**

מחזאי שקספיר
לא נאומי כיכרות

לקיסר, באוזניו אני אומר כי אהבת ברוטוס את קיסר לא היתה פחותה משלו... ומנאום ברוטוס לנאום אנטוניוס, האומר: **אך תמול היה מוצא שפתי קיסר חוק לתבל. היום הנה מוטל הוא...**

---

* *ויליאם שקספיר – נשי וינדזור העליזות + אותלו; תרגום נתן אלתרמן; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 280 עמ' (כריכה רכה).*

** *ויליאם שיקספיר – יוליוס קיסר + אנטוניוס וקליאופטרה; תרגום נתן אלתרמן; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 317 עמ' (כריכה רכה).*

החוויה הישראלית

הסיבסוד כסרטן בבשר הבימה

לילה קודר עובר בשנים האחרונות על התיאטרון הציבורי המסובסד בארץ. מתוך פחד וכמו על פי רפלכס־מותנה שפיתחו במהלך שש שנות שילטון הליכוד, פועלים מנהלי התיאטרונים כגנבים בלילה.

תלותו של התיאטרון המסובסד בראש אמרכלי התרבות של **זבולון המר**, תת־אלוף (מיל.) **אבנר שליו**, הפך את בימות התיאטרון למיני גיזרא גודיקים, משוללי כל תוכן של ממש, החותרים להעלות על קרשי הבימה התרחשויות תיאטרוניות, העונות למכנה־המשותף הגדול ביותר של הצופים.

שורש־כל־דע בתיאטרון הישראלי הוא הסיבסוד הציבורי. סיבסוד זה הפך את המנהלים, את ועדות־הרפרטואר ואת השחקנים לפקידי־מדינה, העושים כל שביכולתם כדי שלא להכעיס את היד המזרימה את הכספים לתיאטרונים.

והיד, ידו של תת־אלוף שליו, שלחזו של המר, שמצא את הדרך לשעבר את התיאטרונים ל„שקט־תיאטרוני" בעידן הליכוד וזבולון המר. הייתי רוצה לראות, בימים אלה, של ניצני מילחמת־תרבויות בין רתיים וחילונים, על קרשי הבימה. את מחזהו של **י"ח ברנר** מעבר לגבולין, שבו ניראים הציונים העורכים ארוחת־זלילה ביום־הכיפורים. מחזה זה יועלה רק על מישרתם המתה של המר, ונושא־כליו שליו.

תת־אלוף שליו
לשמור על שקט תיאטרוני

במקום מעבר לגבולין מסבסדת המועצה־לתרבות ולאמנות של המר־את־שליו. בשנת התיאטרון תשמ"ד, שתי גירסות של המלט מאת **ויליאם שקספיר**, מה שמעיד: הכל מושחת בממלכת המרמרק.

בימים אלה של משבר־כלכלי, זו ההזדמנות לבטל את סיבסוד התיאטרונים. ביטול זה יביא לרווחה תרבותית, ולפיצול ערכי של צרכני התיאטרון הישראלי כנכח. על התיאטרונים יהיה להתמודד על טעמו של קהל העילית ועל טעמו של קהל התיאטרון הוולגארי — מה שיחסוך לכבוד האבוד של התיאטרון הישראלי, את בושת הקונפורמיזם המאפיין אותו.

כמה חבל שכל אלה הניזונים מהתקציבים המסובסדים של התיאטרון חסרים חזון מיזמאלי, המורה להם, שסיבסוד התיאטרון בישראל הוא כסרטן בכשר הבימה המפרנסת אותם, בחוסר כבוד רב.

במהלך הקריאה ביולויס קיסר, קשה להימנע מאסוציאציות המתקשרות לאירועי הבלהה העוברים בשנים האחרונות על ישראל.

מרגש לא פחות גם תרגום אנטוניוס וקליאופטרה, שרק לפני כמה שבועות נראה על מסך הטלוויזיה, בגירסה תיאטרונית נהדרת, ששם תיאטרון ישראלי לא ישווה לה.

גורקי

אחת מהחוויות התיאטרוניות המרגשות ביותר, שחווה כותב שורות אלה מעודו, היתה הצגת בשפל מאת **מקסים גורקי**. בקובץ של תרגומי־מחזות מאת המשורר **אברהם שלונסקי**, שראה־אור באחרונה, מצויים מחזותיו וואסה ז'לזנובה ובשפל(*).

קריאת בשפל היא בבחינת פעולת־תגמול של העוני בעושר, לא רק ברוסיה הצארית, אלא בכל חברה של פערים בלתי־מגושרים בין עוני ועושר. עלילת בשפל המתרחשת במיקלט לילה לעניים חסרי־בית, מציגה את העוני על ניוולו המוחלט.

בשפל הוא בבחינת התופת של העוני. שם

סוסר־מחזאי גורקי
תחזית־רעב לדור הווידיאו

שחקן מובטל אומר: **אתמול בבית־החולים אמר לי הרופא: האורגניזם שלך, אומר הוא, מורעל באלכוהול לגמרי... קשה לשכוח את קום־טוילוב**, בעל מיקלט־הלילה, שהוא ערפד־רובלים, מהסוג המכוער ביותר עלי אדמות, ואינו יחיד כזה בעולם, ואת השורה של **לוקה** אני זוכר כמו מאתמול: **לדידי כל סרעוש טהור וקדוש: בולם שחורים, בולם מרקדים...**

איזה מחזה של צער ניוול העולם, של פרולטריון־האשפתות, אותם עלובי חיים, שאין להם דבר להפסיד, מלבד אויקיהם, כמאמר **קארל מארכס** או כמאמר **אלישקה** האומר: **ואני אלך... אלך ואשכב לי באמצע הרחוב — רמוס אותי! טרוף אותי! איני ריצה כלום — יסוף ספוק!** ונסטיה המשיבה לדבריו: **מיסכן! עודנו צעיר לימים וכבר... אבוד.**

עולם זה של רעב, שמנסחת **אנה** במילים: **איני זוכרת יום שאכלתי לשובע... על כל פרוסת־לחם חרדתי... כל ימי חרדתי... פחדתי... שמא אוכל יותר מאחרים... סחבות לבשתי כל ימי... כל חיי האומללים... בעד מה!** מחזה של מוות, המיועד לחיים, שבסופו תולה השחקן את עצמו.

בחברה הישראלית המזוייפת של מערכות וידיאו וטלוויזיות ציבעוניות וימי יין ושושנים, מתאר בשפל את העבר המחריד, ואולי את העתיד, שאת פירותיו וכספיו אכלנו ונגסנו בהווה עלוב זה.

ברכט

לברטולד ברכט, השקספיר של המאה העשרים, היתה עדנה בשנים האחרונות, ומחזותיו מועלים בכל אתר ואתר בעולם.

שניים ממחזותיו המועלים של ברטולד ברכט ראו־אור באחרונה בתרגום לעברית. תרגום יבש במעט, החסר את הלשון התלת־מימדית של ברכט. המחזות הם אמא קוראז' וילדיה והנפש הטובה מסצ'ואן(*).

סיפורה של **אמא קוראז'**, הוא מחזה כרוניקה מימי מילחמת שלושים השנה, שניתן להעבירו כמעט לכל מילחמה (וגם למילחמת לבנון). באחד משיאי המחזה גוררת אמא קוראז' על פני הבימה את עגלתה, שחוחה, כשהיא מעבירה רטט אימה בצופים.

אמא קוראז' וילדיה הוא מחזה על הישרדות במילחמה, החושף אותה על כל זוועותיה, ויהיו כלי הנשק הקטלניים שלה קטלניים ככל שיהיו. זה מחזה על עייטים העטים על פגרים. זה מחזה על יצר ההישרדות האנושי, שאמא קוראז' הפכה לו לסמל. בין שורות הדרמה, מביא ברטולד ברכט. מעט מהאני־מאמין שלו על המילחמות, באמצעות הכומר האומר:

תמיד יש באלה שמפתובבים ואומרים: יום אחד תיגמר המילחמה.' אבל אני אומר: מי

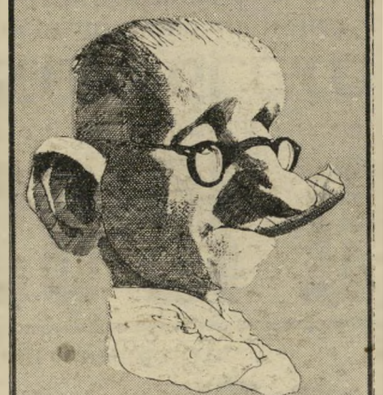

מחזאי ברכט
מי אומר שהמילחמה תיגמר?

אומר שהמילחמה תיגמר יום אחד? ודאי שיכולה להיות איזה הפוגה. המילחמה צריכה לשאוף רוח שהרוש. והיא עלולה אפילו ליסול קורבן לתאוותה. היא לא מבוטחת מפני דברים באלה, אין דבר מושלם על אדמות... לא שמת לב למשהו — וכבר עסקיבים. ואז צריך להוציא את המילחמה מהבוץ. אבל הקיסרים והמלכים והאפיפיור יושיעו אותה בעת צרה. ככה שבסך־הכל אין מה לחשוש. חיים ארוכים צפויים לה...'

פרקים כמו אמא קוראז' בשיא פריחתה הכלכלית, שבפתיחתו אומרת אמא קוראז': **אתם לא תכפישו לי את המילחמה בבוץ. אומרים שהיא משמידה את החלשים. אבל אלה אבודים גם בימי שלום...** ואמא קוראז' קוברת את ילדיה, עד לסוף המר, שבו מושר השיר: **בא האביב. קום בן־אדם! / השלג תם. המת מנחם. / ומי שחי עוד וקיים / קושר שרוכים. צועד בסך.**

לווין

אם קיים מחזאי ישראלי בעל־ערך, היוצר (בשפע) בעשור השנים האחרונות, ושומר על זיק של תיאטרון ישראלי של ממש, הרי זה המחזאי **חנוך לווין**.

באחרונה ראה־אור מחזהו אורזי המזוודות(*), שהוא עוד אחד מסידרת מחזותיו של לווין, על ניוונה של החברה הישראלית. בדומה למחזותיו הקודמים של לווין, מגלה גם מחזה זה בפני הצופים והקוראים בו, את ניוולם, אפסותם וריקבונם. אלה, במאוזכזים מחריד, ממתינים בשקיקה להלקאותיו של לווין.

באורזי המזוודות, שכותרת המישנה שלו היא קומדיה עם שמונה הלוויות, מעלה לווין מעין קאברט סארקסטי של 30 דמויות מחמש מישפחות, רווקים, רווקות, זונה, שני קברנים, שני חסידים, כמה מתים ועור כהנה וכהנה.

גם מחזה זה מצרף פרק נוסף לרקוויאם הניווני של החברה האשכנזית בישראל, שחייה נעים בין הלוויות, החתונות והמחלות. **שבתאי שוסטר** מת מעצירות, **לאמציה הופשטטר** היורד מוציאים גידול ממוחו והוא מת, ובעקבותיו מת

חנוך לווין – אורזי המזוודות; הוצאת הקיבוץ המאוחד וסימן קריאה; 63 עמ' (כריכה רכה).

ברטולד ברכט – אמא קוראז' וילדיה + הנפש הטובה מסציואן; עברית: שמעון אזדבנק; הוצאת עם עובד; 180 עמ' (כריכה רכה).

אברהם שלונסקי – תרגומי מחזות (ג); מקסים גורקי; וואסה ז'לזנובה + בשפל; מלבה"ד אריה אהרוני; הוצאת ספריית פועלים ויד שלונסקי; 155 עמ' (כריכה רכה).

מי מריבה

צ'לטוניזם

בכל תרבות מצויות בועות תרבותיות, המצליחות להישרד באזרח בלתי־מוכן, וזאת למרות שערכם התרבותי שואף לאפס.

בנוף התיאטרונים הישראליים, גדולת הבועות היא הבימאית האמריקאית **נולה צ'לטון**, שהצליחה במהלך העשור האחרון לחסל, מבחינת נושאי הטיפול התיאטרוניים, כל נושא ישראלי אפשרי, וחל מנושא הדת, וכלה במרד הימאים.

צ'לטון, שארצות־הברית משופעת בכמה מאות בימאיות דוגמתה, מייצגת בתרבות הבמה הישראלית צעקנות וולגארית, שחיסלה בהדרגה את התיאטרון העירוני חיפה, את מרוייקט נווה־צדק, ואת הכישרון הטיבעי של **עודד קוטלר**, שהיה שותף לצ'לטון, בעשור השנים האחרון, במרבית הפקות־האכזב שלה.

בימאית צ'לטון
תחליף דהוי למייקל אלפרדס

נולה צ'לטון תופסת, בהדרגה, סמל מחדלי התיאטרון הישראלי בעשור האחרון. בשנים הראשונות, התמקדה בתיאטרון דוקומנטרי, שמחזותיו נמסו ונשכחו כשלג דאשתקד.

בעונת התיאטרון האחרונה פעלה צ'לטון בהמחזת הרומן של **אברהם ב. יהושע** גירושים מאוחרים. המחזת־נפל, שבימה בכישלון מוחלט.

הקאריירה עשירת־המחדלים של צ'לטון מעידה על ההתבשמות התרבותית הישראלית מייצוא בימאי תיאטרון מסוג נחות, בעוד שאותו תיאטרון ישראלי, דחה כישרון בינלאומי בבימוי כמייקל **אלפרדס**. לעומת הצלחותיו של אלפרדס בניכר, נותר התיאטרון הישראלי עם הצ'לטוניזם.

אלפי

התופעה האותנטית היחידה בעולם התיאטרון הישראלי, במהלך עשור השנים האחרון, הוא תופעת התיאטרון הקהילתי, שלא זכ

סטיריקון

תיאטרון ושמו טל־פוליטיקה

האוייב הגדול ביותר של התיאטרון הישראלי, עולה מדי יום ביומו על המירקע, בשעה 9, תחת הכותרת מבט לחדשות.

הדראמות של הפוליטיקה הישראלית, שמות בכיס הקטן כל התרחשות תיאטרונית, תהא אשר תהא. תיאטרון הטל־פוליטיקה, מציג יום אחד את שרון בפיסגה ולמחרת במידרחוב, מישחקי מלך ואביון. אין בישראל מחזאי אחד, היכול להתמודד עם שבוע מיקרי של הפוליטיקה הישראלית.

גם התיאטרונים באנגליה, בצרפת ובגרמניה אינם מסוגלים להתמודד מול תיאטרון הטל־פוליטיקה של ישראל.

אביו. **אבנר צחורי** מתאבר. אלה שאינם מתינ
עושים כל שביכולתם כדי לרדת מן הארץ
גמלטים מהמוות הסימלי כמפני ספחת. אפילו
הזונה המפרקת את לחצי המין של התחנו
המרכזית, מתכננת יריחה ופתיחת עסק בחו"ל.

למרות החזרות הקבועות של נושאי מחזותי
של חנוך לווין, הוא רחוק מלהיות חיצוני
בחיטוטו בנפש החברה הישראלית, והוא עושו
זאת בלא מורא וללא משוא פנים. ממישפ
הפתיחה: **אבא החולה הולך לבית־כיסא. ארבעי
ימים הוא לא עשה, אולי הוא יעשה עכשי**
משחיל לווין את חיציו בקהל המאוזכיסטי
הרואה את עצמו על המראה הבימתית של לווין

אחד מקיטעי הסיום של **מוטקה**, מגדיר אר
החיים והמוות הישראלים, בלא ציעצוע
אידיאולוגי, במילים קליטות: **ובבלי־זאת, אה
הדבר האמיתי שיש לנו להגיד אנחנו לא
אומרים. ואני שואל: הלא כשאנו שובבים ע
העגלה הזאת, והסדין הלבן מכסה אותנו, ועד
מעט תכסה אותנו גם האדמה, כשאנחנו
שובבים כאן הכל נעשה סתאום ברור מאוד. מה
היה תפל ומה עיקר, ברור לנו שהיה משהו אחר
להגיד ואנחנו לא אמרנו, ביזבזנו, לעסנו וירקנו
ולא אמרנו. אלוהים, אתה נתת לנו את
ההלוויות כדי להזכיר לנו את חיינו, עשה שלא
נישכח את העגלה הזאת ואת הסדין הזה גם כי
ההלוויות...**

מחזותיו של חנוך לווין, וכך גם אורזי המזוודות, אלה מחזות קריאים, בעל ערך־ספרותי, שקריאתו משחררת אותך מהדרות הדבליות של זה היושב לימינך או לשמאלך באולם התיאטרון, או הצחוק האידיוטי ברגע שבו צריך לבכות. וכל אותן הפרעות שמעניק אולם־התיאטרון למחזותיו של חנוך לווין, לאותה עדה מאוזכיסטית, שהוא מעניק לה את סם החיים האחרון שלה.

מאת דן תומר

משבצתון

2411

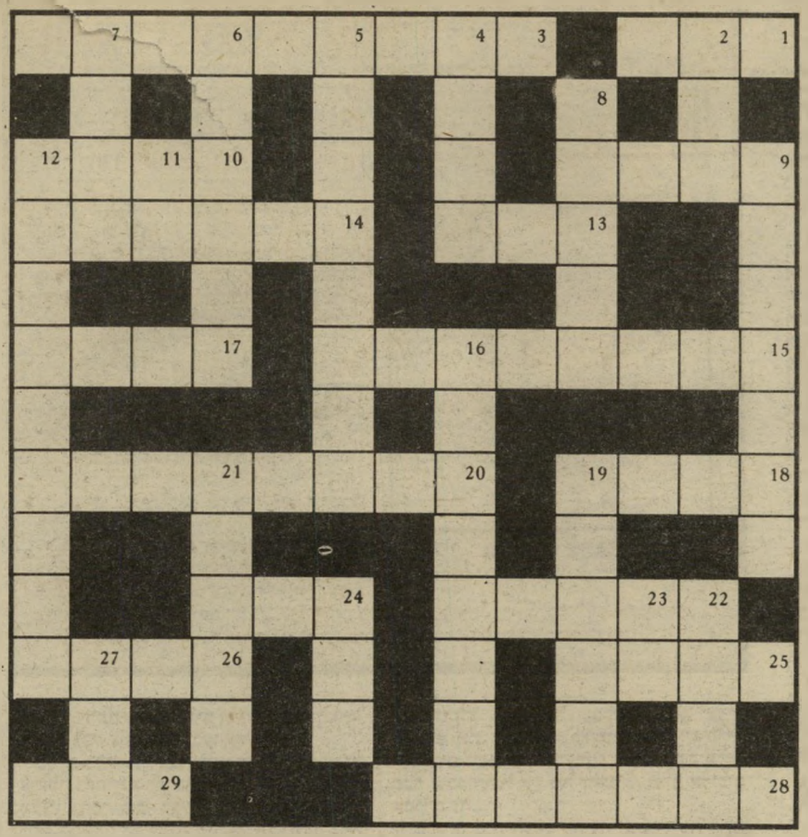

פתרון תשבצופן 2409

מאת:

אביגיל ינאי

מאוזן:

1. לא שפר חלקו ויצא מן המרוץ (3)
3. לא סתן פירומן (4, 5)
9. פרי אסור (4)
10. האלוהים עמך בכל אשר תלך (4)
13. הכבוד הזה עלה לו ברמים מרובים (3)
14. פסק־הדין ניתן לשמחת כל החמולה (2, 4)
15. הפתגם העממי הזה אינו שייך למזכיר ההסתדרות (3, 5)
17. נענש על אי תשלום חשבון החשמל (4)
18. מה מתוקה הנפילה (4)
20. התכשיט שאבד בנשף לא במהרה יימצא (3, 5)
22. זנו בכור (5)
24. בנקיק היה חג לגוף (3)
25. לשמור על אש קטנה (4)
26. מגן מפני הקור (4)
28. קופה של שרצים על ראשם (7)
29. רק בחסר היא עברה את הטסט (3)

מאונך:

2. כל מי שמכיר את הסופר קנוט המס איננו בער! (3)
4. החרוז ניתן כאקט של אהבה (4)
5. אשרי המאמין שאין דבר כזה (3,3,2)
6. ירוק כמו הדולארים וגם מצפצף כמוהם (4,2)
7. המצב של טרום־מדינה לא יחזור לקדמותו (4)
8. מעשה דר־פרצופי (5)
9. בין קוהלת וגיאומטריה אין כל קשר (4,3)
11. תכולת השק לא הפתיעה (2)
12. נפתלי בזם ואיציק מנגר האמינו באלוהים (4,5)
16. כך ייאמר לשובר ראשו בתשבצופן (4,4)
19. המנתח גילה יחס כן (4,2)
21. תנועה ותיקה הגיעה למצב דחוק (5)
22. מחוסר ערנות אבד לו קלף טוב (4)
23. יש לו ברירה לא להיות בורמזי ? (2)
24. הוא יגיע גם הפעם למרות הכל (3)
27. גבר על המוות (3)

הווי

השיעור

ב־אשקלון החליט תושב מקומי כי יש לשפר את טיבם של ראשי־התיבות הנהוגים בשפה העברית. הציע לעיתונים לקרוא למיפקדת חילות־השדה החדשה של צה"ל. לא מפח"ש כי אם מכו"ש (מיפקדת כוחות־שדה); למישמר הגבול לא מג"ב כי אם משג"ב; ולגדרה המערבית ועזה לא יו"ש ועזה (יהודה ושומרון ועזה) אלא שיטחי היש"ע רווקא.

* * *

שודדים, אבל ג'נטלמנים

ב־גן־יבנה התפרצו שני מזויינים רעולי־פנים לביתה של סוחרת מקומית. תלשו טבעת־יהלומים מידה וענק־יהלומים מצווארה, גילו, תוך כדי כך, כי הנשדדת התעלפה, חשו למיטבחה, נטלו קערת מים, שפכו אותה על־פני הנשדדת, השיבו את רוחה, ולאחר מכן נמלטו עם שללם.

* * *

צבא ההרזייה לאוסטרליה

ב־מלבורן, אוסטרליה, הסביר עיתון מקומי כי נתן לדייאטה הדראסטית (יומיים סלט בלבד; יומיים — גבינה; יומיים — עוף; יומיים — תפוחי־עץ) המצליחה להוריד יותר מעשרה קילו בשבועיים את השם דייאטת צה"ל. לא מפני שהיא נהוגה בצה"ל, אלא מפני שהשם צה"ל נחשב באוסטרליה לסמל של הצלחה.

* * *

הכל במיסגרת התפקיד

ב־ירושלים הועמד לדין שוטר שביקש מתיירת, אשר באה להתלונן על ניסיון אונס, לפשוט את חולצתה כדי שיוכל למשש את שדיה לצורך נדי"קה, הורשע בקבלת דבר במירמה בנסיבות מחמירות, ונידון לשנת־מאסר על תנאי ולקנס של 15 אלף שקל.

* * *

מה שבטוח, בטוח

ב־תל־אביב, כאשר נשאל קציץ־מילואים שנעצר כשברשותו תת־מיקלע קלצ'ניקוב, אלפי כדורים, שני רימוני־יד, נפצים, פתילי־הצתה, אפודות־מגן, מצנחים ומיזרנים צבאיים, למה היתה דרושה לו כל הכמות הזאת של ציוד לחימה וציוד צבאי, השיב במילה אחת: "שיהיה!"

* * *

עבור חופן דולרים

ב־לוד נעצר ברגע האחרון לפני עלותו למטוס תייר אמריקאי, שהצליח להוליך שולל סוחרים תאבי־דולארים בימי הבהלה הגדולה של החודש שעבר, ברוכשו מהם סחורות בשווי של אלפיים דולר, תמורתם שילם בהמחאות־תיירים מדומות שהיו, למעשה, כרזות־פירסום של בנק אמריקאי, שביקש לקדם את מכירות המחאות־התיירים שלו והפיץ דוגמאות חסרות כל ערך מיסחרי.

* * *

לא אף, ולא סכין

ב־ניו־יורק החליט סוציולוג יהודי להפריך שתי השמצות מקובלות כלפי יהודים: אריכות אפם של כלל היהודים ולהיטותם הסכינאית של יהודים יוצאי־מארוקו. הוא בדק מידגם מייצג של אלפי יהודים, מצא בהם 14% ארוכי־אף בלבד; אחר־כך ניתח את ארצות־המוצא של רוצחים יהודיים בארצות־הברית, גילה כי העדה המספקת את מיספר הרוצחים הקטן ביותר היא העדה המארוקאית.

על מגש כסף תקבלו זהב!

אצל דוד לויאן
בדיזנגוף 274 ת"א.
היועץ האישי שלך בבחירה ולהתאמת מוצרי חשמל לבית ולתעשיה.
מבצע להיט!
טלויזיות ווידאו־טייפים
סניו, גרץ, שרפ ו־I.T.T.,
במחירים ובתשלומים ללא תחרות.
כמו כן אנו מציעים מדיחי כלים "קונסטרוקטה" ו"קינג", מכונות כביסה, תנורים, מקררים ומערכות סטריאו.
אל תלך קניה־שי, סטריאו־טייפ או טסטה לוידאו!
אלקטרו אור גרן בע"מ. חברה ליעוץ יבוא ושווק מוצרי חשמל לבית ולתעשיה.
רחוב דיזנגוף 274 תל־אביב. טלפון: 242008

אחרי 22 שנה, משתחרר נורמן בייטס וחוזר הביתה... האם הוא השתנה...?
אנתוני פרקינס
בשובר קופות עולמי !!!
PSYCHO II

מחווה להיצ'קוק הגדול
"PSYCHO II"
במאי: ריצרד פרנקלין
עם: ורה מיילס מג סילי
בכורה ארצית בעת ובעונה אחת:

שבוע	תל־אביב	חיפה	רמת־גן
2	"גת"	"ארמון"	"ארמון"

סרט יוניברסל. בהפצת C.I.C. למביגרים מגיל 16

איבראהים קראעין, עיתונאי, עורך השבועון „אל־עודה" ושותפה של ריימונדה טוויל בסוכנות־העיתונות הפלסטינית במיזרח ירושלים, מדבר על רחשי־הלב של הפלסטינים בעיקבות ה„מרד" בערפאת ומנתח את הסיבות והתוצאות

„ערפאת יכול בשקט לדבר בשמם של תושבי הגדה, הרצועה והפלסטינים בעולם. כולנו מאחוריו!"

„העם הסורי לא אשם במה שקורה. זה השילטון הברוטאלי הטוטאליטארי של אסד, הגורם לכך"

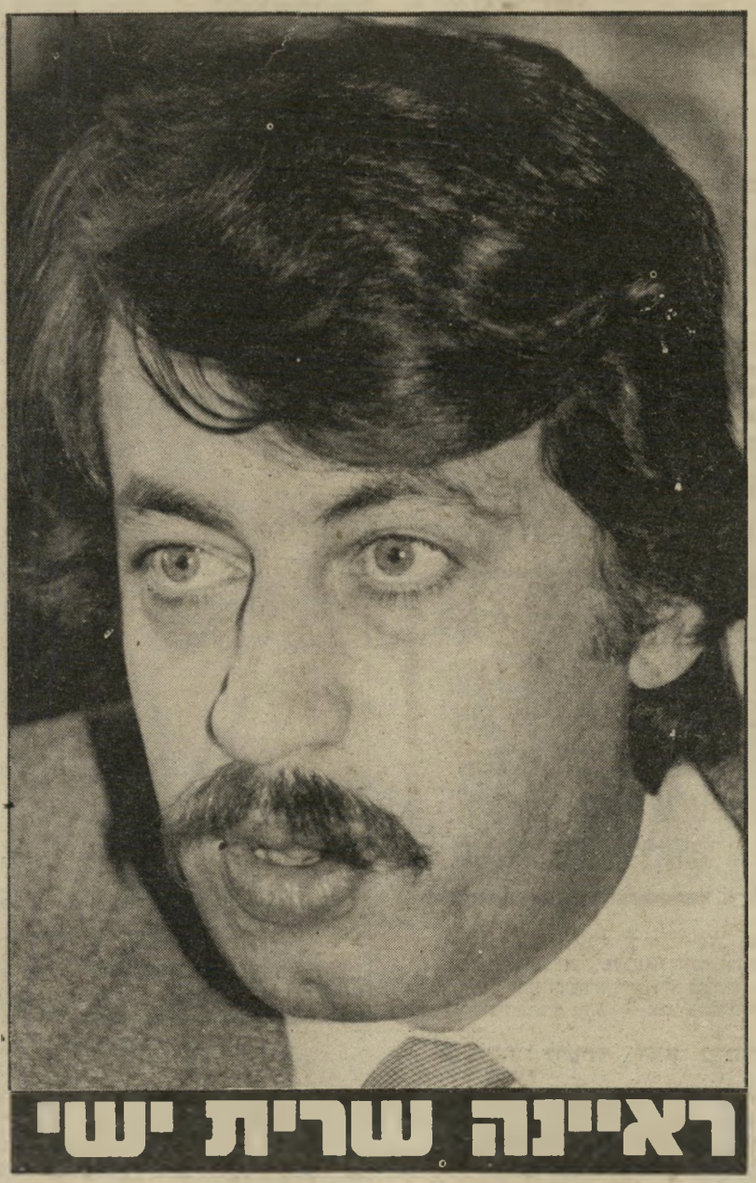

ראיינה שרית ישי

„אנחנו הפלסטינים תמיד היינו בודדים בעולם הערבי. כולם חיכו רק כדי להרביץ לנו"

„ערפאת ייצא מחוזק מהמרד הזה. הוא יודע שכל העולם תומך בו, כולל אנשי אש"ף בכל רחבי העולם"

„לפלסטינים בביקעה אין ברירה. הסורים אומרים להם: או שאתם תומכים באבו־מוסא או שאתם מתים"

„אם ערפאת יחליט לקבל את עזרת הישראלים, אני מעדיף שהחוזה ייחתם כשהוא חזק"

„כולנו מאחורי יאסר ערפאת!"

מה שקורה בימים אלה בטריפולי מעמיד את הפלסטינים בגדה־המערבית וברצועת־עזה במצב עדין מאוד. תושבי השטחים, רובם ככולם, ביאסר ערפאת, נאלצים לצפות מרחוק בתבוסתו הכמעט ודאית של מנהיגם, כשהם חיים מרגע לרגע וחוששים ממה שילד יום.

התדהמה עדיין אופפת אותם. איש לא העלה בדעתו כי אבו־מוסא או, בשמו המלא, סעיד מוסא מראע'ה, ימרוד ביאסר ערפאת. אבו מוסא, יליד הכפר סילואן שבמיזרח־ירושלים, נתמך בתחילת המרד על־ידי מיספר זעום של 500 חיילים.

„מה חושב הרחוב הפלסטיני? מה הם הלכי־הרוח הרווחים אצל האיש הקטן, אצל המנהיגים ואצל קובעי דעת־הקהל בשטחים? העיתונאי איבראהים קראעין יודע את התשובה. איבראהים, עורך השבועון המיזרח־ירושלמי „אל־עודה", שפירושו ה־שיבה, ושותפה של רמונדה טאוויל בסוכנות הידיעות הפלסטינית, מכיר היטב את הלכי־הרוח ברחוב.

איבראהים, בן 36, בוגר החוג לספרות אנגלית של האוניברסיטה העברית, דובר עברית רהוטה. במישרד השבועון שבמיזרח ירושלים, הוא מקבל את פני לבוש בחליפת שלושה חלקים מהודרת. גבר יפה־תואר, שבעינינו הכחולות ארשת של תוגה. מערכת „אל־עודה" עובדת בימים אלה שעות נוספות. מערכת העיתון הוציאה מוסף מיוחד העוסק בדבר אחד בלבד: תמיכתם הבלתי־מסוייגת של ערביי השטחים ביאסר ערפאת.

לצורך הוצאת המוסף ירדו חברי המערכת אל הרחוב, שוחחו עם אנשים, בני־נוער, תלמידים, ראיינו הוגי־דיעות, פוליטיקאים ומנהיגים, ניתחו את המצב ופירסמו תחזית־מצב, הקובעת כי יאסר ערפאת ייצא מחוזק מהמצב הקיים.

קראעין, עיתונאי מזה 12 שנים ותוש הכפר סילואן, כפרו של אבו־מוסא, מסר בתחילה להתייחס לשאלה מה יהיה א ערפאת יפול. אני צריכה לחזור שוב ושוב ע השאלה שהוא מתעקש לכנותה היפותטי עד שהוא נענה ומשיב: „והיה אם יפ ערפאת, אין מי שיחליף אותו. אש"ף יונר כקבוצה."

אין ספק. ההערצה לאבו־עמאר, כפי שהו מכונה, מובעת ללא סייג והשינאה לאס נשיא סוריה, היא עזה. אך שלא כפי שמקוב לחשוב ברחוב הישראלי, אין הפלסטיני שונאים את סוריה, הם שונאים רק א

(המשך מעמוד 43)

המנהיגות שלה.

העולם הערבי עומד מנגד ושותק, ואין איש מושיט עזרה. ברחוב הישראלי נשמעות דיעות, שאולי זה הזמן ליצור שלום עם הפלסטינים, על־ידי הושטת יד עוזרת ליאסר ערפאת. הרחוב הפלסטיני, כך מסתבר לי, אינו מעוניין. הוא חושש כי היד שתושט לעזרה תהיה היד שתחסל את ערפאת באורח סופי.

המצב בשטחים מתחיל לבעור מחדש. המצב בטריפולי מבחינתו של ערפאת אנוש. המצב באזורנו מקנה הרגשה של פחד ממה שעלול להתרגש עלינו. איבראהים קראעין אינו מהסס לבטא את רחשי־הלב בקול־רם. „העולם מטורף," הוא אומר. „אנו עומדים לפני מילחמת־עולם שלישית."

● ביצד אתה יודע שהפלסטינים אכן עומדים מאחורי ערפאת, האם ערכתם סקר בגדה־המערבית וברצועת־עזה?

לא הזמנו סקר אצל מינה צמח, אבל אנחנו שואלים אנשים, יורדים לרחוב. תשאלי בעצמך. לכי לרחוב ותשאלי ילדים מה דעתם על מה שקורה. הם יגידו לך שהם תומכים באבו־עמאר ויסמנו „וי" לאות ניצחון וכשתזכירי להם את שמו של אסד יעשו תנועה ברגליהם, כאילו הם רומסים ומכבים סיגריה. וזה סקר דעת־הקהל. ברחוב — זה הסקר. כל אדם ברחוב הערבי יגיד לך היום בלי כל היסוס — אנחנו עומדים מאחורי יאסר ערפאת!

אני עצמי תושב כפר השילוח, הוא סילואן, כפרו של אבו־מוסא, ואני יודע שכל קרובי מישפחתו של אבו־מוסא מתנגדים למרד ולו, ותומכים בערפאת. אפילו אמא שלו תומכת באבו־עמאר. היא נמצאת כעת בבית־עמון, בתה כרעה ללדת והיא נמצאת איתה, אך לפני שנסעה אמרה, כי חבל שאבו־מוסא התיר לאחרים להיכנס בינו ובין אבו־עמאר.

ומה שקורה בשטחים הכבושים ובשאר המקומות מוכיח, בצורה שהיא מעל לכל ספק, כי הרוב המחלט של הפלסטינים תומך לא רק בערפאת, זו תהיה נאיביות להגיד שתומכים באיש, תומכים בקו האידיאולוגי שהוא מייצג.

● בעת ביקורנו במערב ביירות פגשנו את מחמוד לבאדי, שהיה אז דובר אש"ף ועבד צמוד מאוד לערפאת. האיש ייצג בעינינו את ערפאת ודיבר בשמו ובעדו. מה קרה למחמוד לבאדי, מדוע ערק למחנה אבו־מוסא?

מסיבות אישיות אנוכיות לחלוטין. ערפאת מינה את אחמד עבד אל־רחמן כדובר אש"ף במקומו של מחמוד לבאדי. זה האחרון כעס ונתן לרגשותיו האישיים להתגבר על האידיאולוגיה והאינטרס הלאומי, ולכן, אם את שואלת אותי, הוא בגד ועבר לאבו־מוסא.

● מדוע פיטר ערפאת את לבאדי?

יש כל מיני סיבות. לכל מפקד יש זכות למנות, לפטר או להחליף, על פי אינטרס האירגון.

● באותו מיפגש בביירות נדמה היה כאילו לבאדי עשה עבודתו נאמנה. מה קרה בינו ובין ערפאת?

אינני יודע. כנראה ערפאת ידע מה שהוא עושה. מה שאני יכול להגיד לך, שמה שרחק את לבאדי לבגוד היתה סיבה אישית פרטית.

● באחד הראיונות בטלוויזיה שמעתי את לבאדי אומר דברים קשים על מדיניותו של ערפאת. בין השאר אמר, כי ערפאת תמיד תולה את כשלונותיו באחרים, פעם בישראלים, פעם באמריקאים ובעת בסורים.

יש לנו פתגם בערבית, וכאשר אנחנו צוחקים מבן־אדם שהופך חכם לאחר־מעשה, אנחנו אומרים לו: „סאח אל נום", יעני, טוב שהתעוררת. כל השנים לבאדי היה דובר של ערפאת, כל השנים הוא היה כמו הצל שלו, עכשיו הוא נזכר? איפה הוא היה כל השנים, למה — אם הוא חושב שהמדיניות של ערפאת מוטעית — נזכר רק עכשיו לבקר אותו?

■ ■ ■

● מדוע, לדעתך, מרד אבו־מוסא בערפאת?

כולנו יודעים, גם הישראלים וגם הפלסטינים, שבמישפחת הפת"ח היה מה שמכנה את עצמו שמאל. השמאל בפת"ח תמיד דיבר בסיסמות ובמילים גדולות חסרות־תוכן. כל מה שהעם הפלסטיני הרוויח מהשמאל היה רק סיסמות, אף פעם לא מעשים. אבו־מוסא היה לוחם טוב לפני שהפך מורד. היה לו שם טוב. הוא היה מפקד־המיבצעים.

● מדוע הסך את עורו נגד ערפאת?

דעתי הפרטית היא שיש כאן עניין אישי מובהק. אם נחזור שנה וכמה חודשים אחורה, נוכל לראות שהעניין התחיל, כאשר הסורים הרגו את סאעד צאיל, המפקד הכללי של הכוחות בשטח. הסורים הכינו את הקרקע למרד לפני שנה. הם הרגו את צאיל וקיוו שערפאת ימנה את אבו־מוסא וכך יהיה קל יותר לאבו־מוסא להשתלט ולהפוך לראש אש"ף. אבל ערפאת לא

„ידוע לנו שהפלסטינים לבדם לא יוכלו להביס את ישראל ולפתור את הבעיה. מעולם לא חשבנו שלוחמי־אש"ף ישחררו בכוח את פלסטין"

טיפש. אני חושב שהוא ידע מה הן נטיותיו של אבו־מוסא ולא מינה אותו לתפקיד.

● בלומר, בנוסף למילחמתו להשיא רבחיים במערב־ביירות, היה ערפאת עסוק כל אותו זמן גם במילחמות פוליטיות?

בדיוק, ואחרי שאש"ף יצא מלבנון, הסורים שיחקו על כל הקלפים ולא עשו חשבון. אבו־מוסא, שלא מונה לתפקיד מפקד־הכוחות במקומו של צאיל, היה מאוד מאוכזב. לסורים לא היה קשה לשכנע אותו למרוד בערפאת.

● איך קרה שהוא הצליח לסחוב אחריו גם לוחמים אחרים?

כמה סחב אחריו? אפילו העיתונאים הזרים אמרו שבהגזמה אפשר לדבר על 500 חיילים. אחר־כך, כמובן, לא היתה ברירה. הרוב המוחלט חי תחת רחמי הסורים ואלה הבהירו היטב שמי שלא תומך באבו־מוסא אחת דינו למות. ויש לזכור שחיים שם אנשים בעלי מישפחות, שהפכו לאנוסים של הסורים, מה הם יכלו לעשות? או למות, או להצטרף לאבו־מוסא.

● ומה עם הפלסטינים שאינם חיים תחת שלטון סוריה, מה עם אלה החיים בשאר הארצות הערביות, מה עם אלה החיים באירופה, מדוע הם לא התגייסו כדי לעזור לערפאת?

כל פלסטיני מוכן לעזור ליאסר ערפאת, אבל איך יגיע אליו? הסורים מונעים ממנו עזרה בשטח והישראלים מונעים עזרה מהים.

■ ■ ■

● ברחוב הישראלי נשמעים לאחרונה קולות האומרים כי על ישראל להושיט יד לערפאת. אפילו בימין היו שטענו כי זו ההזדמנות של ישראל להושיט יד לשלום לעם הפלסטיני. אם אמנם תציע ישראל את עזרתה לערפאת הנצור, איך לדעתך תתקבל עזרה זו?

את מציגה מצב היפותטי. ישראל לא תציע

„כל פלסטיני בעולם מוכן לעזור לערפאת. אבל איך יגיעו אליו? הסורים מונעים גישה ביבשה, והישראלים סוגרים את דרכיהם"

עזרה לערפאת. אבל נניח שיתהווה מצב כזה, האמת היא שהייתי רוצה שערפאת יעשה את מה שהוא חושב לנכון כשהוא חזק, ולא כשהוא — אני לא רוצה להגיד חלש — אבל בהחלט לא במצב טוב.

● ביצד לדעתך ייצא ערפאת מהמרד נגדו?

מבחינה פוליטית ערפאת כיום חזק מאי־פעם וייצא חזק עוד יותר. לפי היכרותי את השטחים הכבושים, וסוף סוף לא מדובר בשטחים שעליהם נלחמים בבקאע, אלא על השטחים הכבושים, הרוב תומך בערפאת והוא מדבר בשמם של כל הפלסטינים בעולם. מה יותר מזה הוא צריך? האם זה לא חוזק?

● הוא צריך חוזק פיסי.

בשביל מה חוזק פיסי? מעולם לא חשבנו שלוחמי אש"ף ישחררו את פלסטין.

● אני לא מדברת על מילחמה כוללת, אני מדברת על הימים האלה שהם בבחינת חיים ומוות לערפאת.

אינני חושב שערפאת ימות. ומובן מאליו שהדרך לפיתרון היא לא בכוח. אין ספק שהפלסטינים לא יוכלו לפתור את הבעייה באמצעות מילחמה.

● אלא בדרך מדינית?

בדרך אחרת.

● אתה לא אומר במפורש דרך מדינית, מדוע?

ידוע שהפלסטינים לבד לא יוכלו להביס את ישראל ולפתור את הבעייה ולהקים מדינה.

● נחזור לרגע לשאלה הדיפלומטית, האם רצוי לדעתך שישראל תושיט עזרה לערפאת?

אני מעדיף שישראל לא תיתן עזרה לערפאת. אך אני משאיר את מה שיקרה למצב שיהיה קיים. בינתיים אני לא מאמין שישראל תושיט עזרה מכל מקום.

● ונניח שוב, באופן היפותטי, שיהיה מצב שבו ישראל תחליט כי מוטב לה לעזור לערפאת במילחמתו נגד הסורים?

הדרך היחידה של ישראל לעזור לערפאת היא בזה שלא תסגור את הדרך הימית, ואז תאפשר לערפאת לצאת בשלום ולהביא את חייליו. ואני בטוח שערפאת יביא את עצדה זה של ישראל בחשבון ויזכור אותו. ואני רוצה להגיד לישראלים, שאין אף מנהיג ערבי שהושיט את היד לשלום כמו יאסר ערפאת.

● במצב היחסים בין ישראל ואש"ף אי־אפשר לעשות טובות בלי תמורה?

כשאני מדבר על שלום אני מדבר על שלום בין חזקים, לא בין חזק וחלש. אני לא רוצה שערפאת ייאלץ לתת בתמורה לעזרת ישראל משהו מתוך חולשה או מתוך שיכנוע. ובכלל, במקרה הזה אני חושב שהתערבות ישראלית איננה רצוייה. לפעמים אני מתכוון לעזור ואני יכול להרוג אותך. כמו, למשל, כאשר נותנים לחולה ארבע גלולות במקום גלולה אחת.

„השמאל בפת"ח תמיד דיבר בסיסמות גדולות, חסרות־תוכן. הוא מעולם לא הוכיח עצמו במעשים"

התערבות ישראלית לטובת ערפאת רק תחסל אותו.

● בלומר, הכוח האמיתי של ערפאת מבחינה פוליטית הוא בהתנגדות לישראל?

הכוח של ערפאת חזק יותר מאי־פעם. תראי מה קורה בשטחים, כולם מאחוריו.

■ ■ ■

● יש דבר אחד שקשה להבין, איך מסוגלים הסורים להרוג ולטבוח באחיהם הפלסטינים?

לא הייתי אומר שהסורים הורגים. בסוריה יש שילטון ברוטאלי והוא שהורג את הפלסטינים. זהו שילטון שהרג 25 אלף תושבים סוריים בחמה, זה לא בעייה בשביל שילטון כזה להרוג. לא מדובר בעם הסורי. אני בטוח שהעם בסוריה לא אוהב את מה שקורה. מדובר בשילטון ברוטאלי־אוטוקרטי.

● כך קרה גם בספטמבר השחור, לא הירדנים טבחו בפלסטינים, כי אם השלטון הירדני?

דברים כאלו לא יוצאים מהכלל במדינות ערב, שיש בהן שילטון טוטליטארי.

הסורים אוהדי אש"ף מרגישים כרגע רע מאוד, ואני יכול לומר יותר מזה: יש הרבה ישראלים, שגם הם אינם שמחים, לפחות ממה שקורה לערפאת. סורים רבים עזבו את סוריה במחאה על השילטון.

● מדוע אין בארצות־ערב התקוממות נגד שילטון לא־אהוד?

אני לא יודע באמת. בשנות החמישים, למשל,

„אני מסילואן ואבו־מוסא מסילואן. כל קרובי מישפחתו בכפר תומכים בערפאת"

העולם הערבי בכללותו החל בהתקוממות לאומית, ואתן לך דוגמה: כאשר האמריקאים באו ללבנון, הפועלים הערביים החליטו לא לפרוק אף ספינה אמריקאית. ואף ספינה — מאלג'יר עד עקבה — לא פורקה.

● זו היתה התקוממות נגד זרים, לא התקוממות מקומית.

אבל זה מוכיח שהעולם הערבי מסוגל להתקוממות. כאשר דובר על ברית באגדד, היו הפגנות בעולם הערבי נגד הברית הזאת.

אבל בשנים האחרונות אני לא יודע מה לומר. העולם הערבי שקט כמו בית־קברות והולך אחורה. אולי הוא נתון עדיין תחת ההלם שקיבל במילחמת לבנון, אולי תחת ההלם שהנחית עליו סאדאם כאשר הפריד את העולם הערבי. הוא עשה שלום בין מצריים וישראל ויכול היה לעשות שלום בין כל העולם הערבי ובין ישראל.

● איך זה שאף אומה ערבית לא מתערבת לטובת ערפאת?

כאשר יצאה מצריים מהעולם הערבי, התחילו ראשי מדינות להילחם ביניהם מי יתפוס את

קראעין מעיין בגליון שבועונו
הוצאה מיוחדת למען ערפאת

חמרורים

נחוג ♦ יום הולדתו ה־59 של **חיים ברי־לב**, ח"כ המערך ומזכיר מיפלגת־העבודה, מי שהיה הרמטכ"ל השמיני של צה"ל ואשר נתבקש על־ידי גולדה מאיר, עת כבר היה שר המיסחר והתעשייה בממשלתה, לקחת את הפיקוד על החזית המצרית בימי מילחמת יום־הכיפורים. ברי־לב, בנו של תעשיין טקסטיל, שנולד באוסטריה וגדל ביוגוסלביה, עלה ארצה בגיל 15, למד בבית־הספר החקלאי מיקווה־ישראל, התגייס לפלמ"ח, היה האיש שפקד על פיצוץ גשר אלנבי בליל הגשרים של קיץ 1946, שבו פוצצה תנועת המרי העברית (שותפות זמנית של ארגון ההגנה, האצ"ל והלח"י) את הגשרים בגבולות הצפון והמיזרח של ארץ־ישראל. הוא הצטיין במילחמת־העצמאות כמג"ד צעיר שאיבטח את קווי המים של ישובי הנגב ועלה, לאחר מכן, בסולם התפקידים, דרך פיקוד על גייסות השיריון וסגנות הרמטכ"ל במילחמת ששת־הימים, שאחריה הניח את היסוד לשיטת המעווים נקו תעלת־סואץ, שנכנסה להיסטוריה כקו בר־לב.

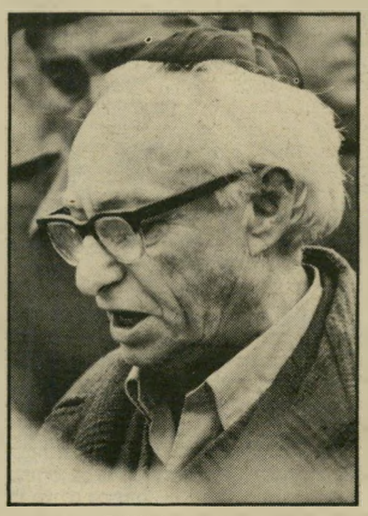

איש־מחתרת שייב
מגימנסיה עד בית־חולים

נחוג ♦ בבית־השיטה, יום הולדתו ה־65 של **עזריה אלון**, חבר המשק הירוע בשידור־הרדיו שלו נוף ארצנו ובפעילותו בהחברה להגנת הטבע. אלון, יליד רוסיה ומחברם של סיפרי טבע רבים (מאלפבי"ת של חיות עד אלפבי"ת של ציפורים), הוא מיוזמי חוקים משמרי־טבע (כהגנה על פרחי־בר) ומיוזמי שמורות־הטבע.

נחוג ♦ יום הולדתו ה־66 של **רפאל קוטלוביץ**, חבר הנהלת הסוכנות (ראש מחלקת העלייה), הנלחם על מקומו („יש לי 63 תוכניות שונות לעידוד העלייה") ואשר הצליח לעכב את הדחתו עד לראשית השנה הבאה, שבה יידון ענייננו מחדש. קוטלוביץ הוא יליד רוסיה שגדל ברוסו־אפריקה בעיירה של בורים, ביניהם למד את שפתם, האפריקאנס, על בורייה. האירוע ששינה את חייו הוא ביקורו של זאב ז'בוטינסקי, ב־1937, ברוסו־אפריקה. מאז הספיק לסיים את לימודי המישפטים שלו, להיות נציב בית"ר דרום־אפריקה ואיש אצ"ל בגולה (שסייע, בין השאר, לחלץ את עציר הבריטים במחנה בקניה, יעקב מרידור). תפקידו הציבורי הראשון בארץ הוטל עליו ב־1948 על־ידי מנחם בגין, שביקשו להקים את קרן של"ח (שיקום לוחמי חופש) שלה נזדקקה חירות, כדי לסייע לנפגעי מחתרת אצ"ל, שבהם לא הכיר מישרד־הביטחון בשנות המדינה הראשונות. לאחר מכן היה חבר מועצת עיריית תל־אביב, עסקן התנועה העולמית של חירות ואחרי המהפך של 1977 נבחר כאחד משלושת ראשי המחלקות החירותיים של הסוכנות *.

נחוג ♦ יום הולדתו ה־69 של **יקותיאל** (כסאוור) **סדרמן**, יליד גרמניה, שאחרי תקופה קצרה של פעילות בתנועה החלוצית עלה ארצה, למישרת מלצר בחיפה, שאותה נטש עד מהרה לטובת תפקיד של ספק חיל־הים הבריטי במיזרח התיכון („הכל חוץ מנשק"). פדרמן הנמרץ, שטרח, בבקשו להתגייס לחיל־האוויר הבריטי, לקבל לפני כן רישיון טייס ארצישראלי, הלך אחרי הקמת המדינה מחיל אל חיל, הקים או רכש, בשותפות עם משקיעי הון אמריקאים (קבוצת מיאמי) רשת בתי־מלון של חמישה כוכבים (דן: **המלך דויד**; **דן כרמל**; **אבדיה**; **דן קיסריה**). היה ממחפשי הנפט הראשונים (הקידוח המוצלח, מזל 1, בחלץ) ומהפעילים הישראלים הראשונים בארצות אפריקה (שיכונים, בתי־חולים ובתי־מלון).

נחוג ♦ יום הולדתו ה־73 של ד"ר (לפילוסופיה) **ישראל שייב**, עיתונאי והוגה־דיעות ימני קיצוני, יליד פולין שעלה ארצה אחרי פרוץ מילחמת־העולם השנייה למישרת מורה לספרות עברית בגימנסיה פרטית בתל־אביב. שייב, שאותו זמן כבר היה מראשי לח"י (בכינוי המחתרת אלדד, שבו הוא חותם עד היום על מאמריו) ומעורכי עיתון לח"י, מעש. ניסה להימלט מן המישטרה הבריטית שבאה לעוצרו בכיתת הגימנסיה, על־ידי החלקה על צינור הביוב מן הקומה השלישית, מעד ונפגע בעמוד השידרה שלו. שייב שכבר מגובס במשך 18 חודשים בבתי־מעצר בריטיים והובא לבית־חולים ירושלמי להסרת הגבס, משם חולץ על־ידי אנשיו, שהשתלטו על בית־החולים והוציאו אותו לחופשי.

פורסמה ♦ בלונדון, עובדת הוצאתם להורג, על־ידי כיתות־ירי צבאיות, של **280 חיילים בריטיים**, בימי מילחמת־העולם הראשונה. 245 מהם בעוון עריקה ו־35 הנותרים בעוון פחדנות: נטישת עמדה; נטישת נשק או הכאת קצין בכיר. את הוועה חשף השופט הולנדוני אנתוני באבינגטון, עת אסף חומר לסיפרו על הוצאות להורג והורשה לעיין במיסמכים שהיו אמורים להיות חסויים עד סוף העשור הנוכחי.

איש־טבע אלון
מחיות עד ציפורים

נפטר ♦ בתל־אביב, בגיל 84, **ישראל זמורה**, סופר ומו"ל, שנודע במיוחד בהוצאת הספרים שלו, מחברות לספרות, שבה פרסם תרגומי מופת, מעשה עטו, מאנגלית, צרפתית, רוסית וגרמנית ואשר רבבות תלמידי בתי־ספר זוכרים את כרכי היצירות הקלאסיות של הוצאתו, מהכוזרי ע"י שירי יהודה הלוי. זמורה, סנדק המשוררים, היה המו"ל הראשון של נתן אלתרמן, יונתן רטוש, אהרון אמיר ואחרים. הוא פירסם בעצמו שירים (הראשון בגיל 14), הירבה לכתוב ביקורת ספרותית תחת שמות־עט שונים שתמיד הצטרפו לשם מישפחתו (י. הרומז; י. המוזר) והשאיר את סיפרייתו בת 18 אלף הכרכים לסיפריית בן־גוריון בשדה־בוקר ואת הוצאתו לבנו, אוהד, שהוא בעצמו מו"ל מצליח (הזמורה של מה שהיה זמורה־ביתן־מודן) ועורך עיתון (דבר השבוע).

התאבדו ♦ בניויבי ברידג', מערב אנגליה, בהתאבדות זוגית, **סר גרן פישר**, בעל חברת־ספנות (91) ואשתו **מאריה** (78), זמרת אופרה לשעבר. פישר, אשר שימש בפרוץ מילחמת־העולם השנייה מנהל אגף־החופים של מישרד התובלה המילחמתית הבריטי, הוא האיש שאירגן וניהל את פינויים של 338226 חיילים בריטיים וצרפתיים מחופי רנקירק הצפון־צרפתית בקיץ 1940, עת הצליחו להיחלץ, ברגע האחרון, מן הכיתור הגרמני.

* *השניים האחרים: ראש מחלקת התיישבות, מתיתיהו דרובלס וראש מחלקת החינוך והתרבות, אלי תבין.*

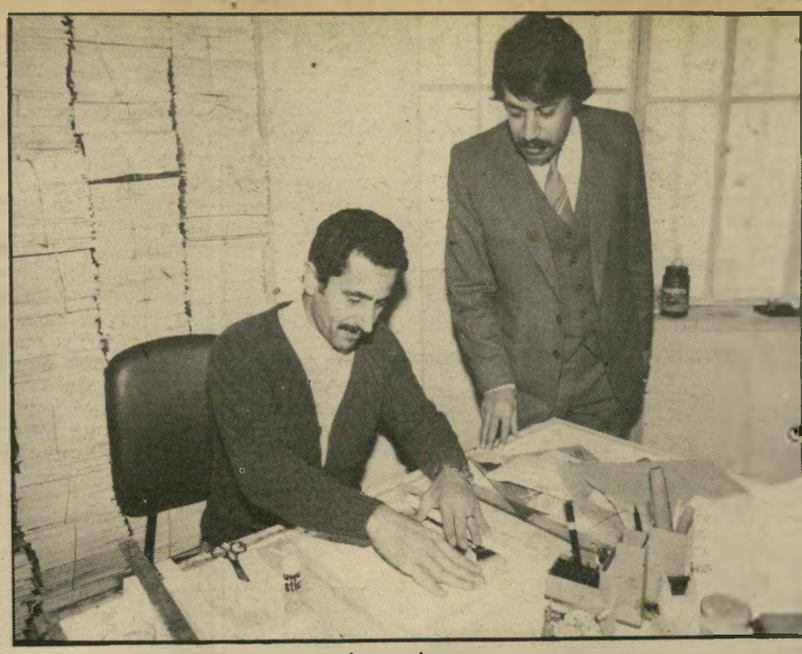

קראעין ליד שולחן העריכה
„חסר לנו חצי מיליון דולר!"

המנהיגות. סוריה הרימה את הראש, ועיראק נכנסה למילחמה טיפשית ממדרגה ראשונה עם איראן בשביל לזכות במנהיגות. ערב־הסעודית ניסתה לקנות את המנהיגות בכסף והנה סוריה עושה כל שביכולתה להפוך מנהיגה בדרך ברוטאלית.

● **ואיש אינו מתערב במעשיה.**

מנסים בדיבורים. הניסיון של החיים הוכיח כי אף מנהיג לא יכול להגיד לאסד — עד פה, ואיך יילחמו בו? עיראק במילחמה עם איראן, לערב־הסעודית אין כוח, ירדן מפחדת על עצמה, למצריים לא איכפת בפועל ולבנון מיסכנה, אז מי יילחם בשביל ערפאת?

● **האם בפלסטיני אתה מרגיש בעת בודד מאי־פעם?**

אני הרגשתי בודד כל החיים. כולנו, הפלסטינים, למרות שאנחנו חיים בעולם הערבי, יודעים שכולם מחכים לרגע שבו יוכלו להרביץ לנו. זו ההרגשה כל הזמן ולכן התמיכה ההמונית באש"ף, המייצג את הזהות שלנו, את העור שלנו.

■ ■ ■

● **ויהיה וערפאת יפול, מה יהיה על אש"ף?**

לא חושב שערפאת יפול. מכיוון שלא מדובר באיש, מדובר בקו אידיאולוגי. הוועד המרכזי של אש"ף, המייצג את הקו של ערפאת, נמצא כולו בטוניס. לאש"ף יש לפחות 115 מישרדים ברחבי העולם, אף מישרד לא תומך במורדים, כולם תומכים בערפאת. מבחינה פוליטית יצא ערפאת מחוזק, הוא לא יפול.

● **ויהיה ויפול, מי לדעתך יהיה המנהיג שיחליף אותו בראש אש"ף?**

זה עניין של הוועד המרכזי.

● **זה ברור שהוועד המרכזי יבחר במחליף, אך מיהו, לדעתך, אותו איש כאריזמטי ובעל כושר מנהיגות, היכול להיכנס לנעליו של ערפאת?**

לא יודע, וזה יקח זמן למצוא איש כזה, וזה כמובן יציב את הבעייה במצב חמור מאוד מכיוון שעם כל הכבוד לשאר האנשים, חברי הוועד המרכזי, הם יצטרכו בהתחלה להנהיג את אש"ף כקבוצה.

● **האם אבו־ג'יהאד יכול להחליף את ערפאת?**

לפי דעתי, כל אחד יכול להיות מחליף. זה עניין של הוועד המרכזי. אני סבור כי יבחרו בהנהגה קבוצתית.

● **מהו יחסך למבוניות־התופת שהתפוצצה בצור?**

זה עדיין מדי. אני לא מדבר על העניין הזה.

● **האם אתה מגנה את מבוניות־התופת?**

אני מגנה כל שפיכות־דמים. אני מגנה את צברה ושאתילא ואת המילחמה, שבה החלה ישראל, ואני מגנה את המורדים. אני מגנה כל שפיכות־דמים. ומצד שני, האם כאשר ראש ממשלת ישראל פוצץ את מלון המלך דוד ועשה מעשים כאלה נגד הבריטים, הוא גינה את מה שקרה שם? העולם מטורף, ואנחנו מתקרבים למילחמת־עולם שלישית. אחינו נטבחים בסוריה ואנו חיים תחת כיבוש. איזה מן עולם הוא זה?

● **האבסורד הגדול הוא, שמכל המקומות בעולם הכי טוב לפלסטינים לחיות ברגע זה תחת הכיבוש הישראלי.**

הכי טוב לא הייתי אומר, אבל בוודאי שלאור מה שקורה תחת שילטון הכיבוש הסורי, גם לא הכי רע.

קראעין בישיבת מערכת של „אל־עודה"
ילדים ברחוב כתשו ברגליהם כששמעו את שמו של אסד

קולנוע

כוכבים

לא לעולם לא

הגיבור עייף. גבו מטריד אותו לעתים תכופות. כרס קטנה מתחילה לצמוח במקום שפעם היו בו רק שרירים. לא, אין זה עוד החומר שממנו קורצו גיבורים וסוכני־חרש זוהרים ובלתי־מנוצחים. ואף על פי כן, כך נראה ג'יימס בונד, בסצינות הראשונות של לעולם אל תאמר לא. לפני שמעבידיו שולפים אותו מן הנפתלין ושולחים אותו לטיפול מזורז שיחזיר אותו לשימוש. הבטן חייבת לרדת, הגב צריך להתיישר, ומיסטר בונד מתבקש שוב לשנס את מותניו ולהציל את העולם משואה גרעינית.

פתיחה כזאת לסרט בסידרת בונד, הרומזת

שון קונרי עם ידידה

שון קונרי עם חברה*

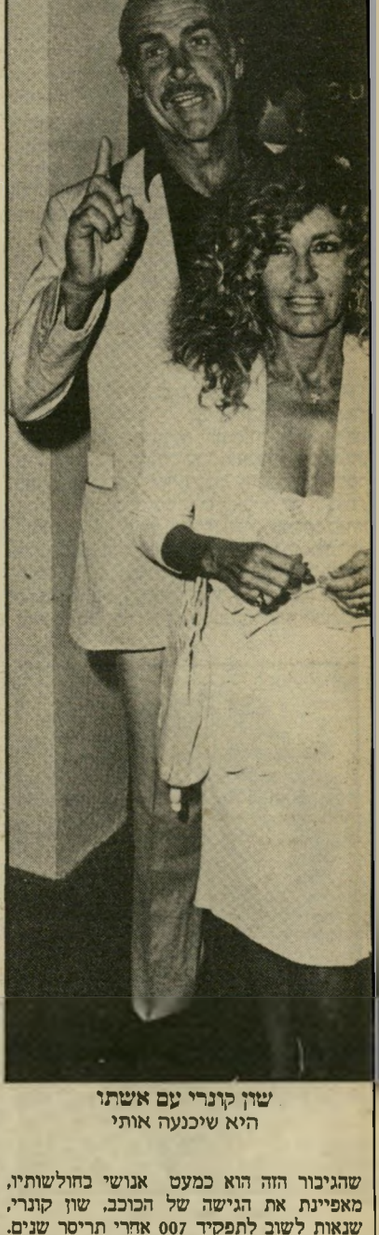

שון קונרי עם אשתו
היא שיכנעה אותי

שהגיבור הזה הוא כמעט אנושי בחולשותיו, מאפיינת את הגישה של הכוכב, שון קונרי, שנאות לשוב לתפקיד 007 אחרי תריסר שנים. לפני שחתם על החוזה עם המפיק ג'ק שווארצמן, הבהיר שהתנאי הראשון שלו זה להתעסק אם דמות של אדם, בשר־ודם, ולא קאריקטורה מקרטון. "הסרט נפתח בריוקנו של בונד, כאדם ולא כגיבור, משום שלפני כל שכלולי הטכניקה וכל ההמצאות החדשניות, יש צורך באדם, שניחן בכל החושים הדרושים כדי להפעיל אותם, ובשיקול־הדעת כדי להחליט מתי לעשות זאת. אחרת, אין תיקווה למין האנושי," נאום קונרי־בונד.

למרות שאחרי יהלומים הם לנצח נשבע קונרי כי לא ישוב עוד לגלם את דמותו של בונד, נעתר לעשות זאת, אולי מפני ששווארצמן ניאות להיכנע ללחצים שלו, אפילו הסכים עימו, ואולי מפני שהבימאי המיועד, אירווין קרשנר, היה אחד הראשונים שהתייחס לקונרי השחקן, בתקופה שהכל חשבו שהוא מוכשר לשחק רק בונד, והפקיד בידיו תפקיד של סופר מטורף שמוכן להקריב הכל על מזבח אמנותו בסרט בשם

הטירוף הניפלא. וכמובן, יש לזכור את הפרט הכלכלי הקטן, שכרו של השחקן, שהוא כחמישה מיליון דולר. ועוד יש לזכור ששני סרטיו האחרונים של קונרי, האיש בעל העדשה הקטלנית וחמישה ימים בקיץ היו כישלונות קופה, ובמצב כזה, זקוק האיש למוניטין מיסחרי מחודש, אם ברצונו לשמור על המעמד הרם שיש לו בעולם הסרטים.

לעולם אל תאמר לא הוא בעצם גירסה חדשה של כדור הרעם. שבו הופיע קונרי ב־1965. סידרה ארוכה של סיבוכים מישפטיים אישפזו את העברת הזכויות מן המפיק הכל־יכול של הסידרה, אלברט ברוקולי, בתום 15 השנים שהחזיק בהן, לידיים אחרות, וכך נרקמה התוכנית לגירסה חדשה של אותו הסיפור.

ברוקולי אמנם ניסה להפעיל את בתי־המישפט כדי למנוע את ההפקה, אבל העלה חרס בידיו. הסרט יצא בחודש האחרון להפצה בהצלחה מסחררת, והוא כבר מבטיח להיות אחד ה"בונדים" המכניסים ביותר בכל הזמנים.

קונרי היה על הכוונת של המפיקים מן הרגע הראשון, והם פנו אליו שוב ושוב. תחילה סירב בתוקף. אחר־כך, כאשר הירהר מחדש בנושא, לא מצא בעצם סיבה טובה לסירוב. כאשר נפרד בזמנו מן הסידרה, היה זה משום שחש שהתפקיד הגביל את התפתחותו כשחקן ומפני שהתקומם כנגד מה שנראה לו ניצול מחפיר מצד המפיקים דאז. היום, אחרי סידרה של תפקידים מעולים, שהוכיחו לכל כי הוא אחד משחקני הקולנוע הטובים בעולם, אין לו ממה לפחוד. ובאשר לניצול, עם שכר כמו שהוא מקבל היום רק השמיים הם הגבולות.

בלי השמצות. אמנם, כאשר שואלים העיתונאים את קונרי מדוע חזר ונרתם לשירותי הביון הבריטי, הוא מטיל את האחריות על רעייתו הצרפתית, מישלין. "היא דחקה בי ושיכנעה אותי שזה עשוי להיות ניסיון מעניין לחזור לאותה דמות, אחרי כל־כך הרבה שנים." אחרי שהצליחה לשכנע אותו, היתה זו מישלין שהמציאה את שמו של הסרט, המתייחס לא רק לג'יימס בונד, אלא גם לשון קונרי עצמו, שאמר פעם "לעולם לא עוד התפקיד הזה," אך למד ש"לעולם לא צריך לומר לא".

הסקרנות דחקה בו. הרצון לבחון את כוחותיו

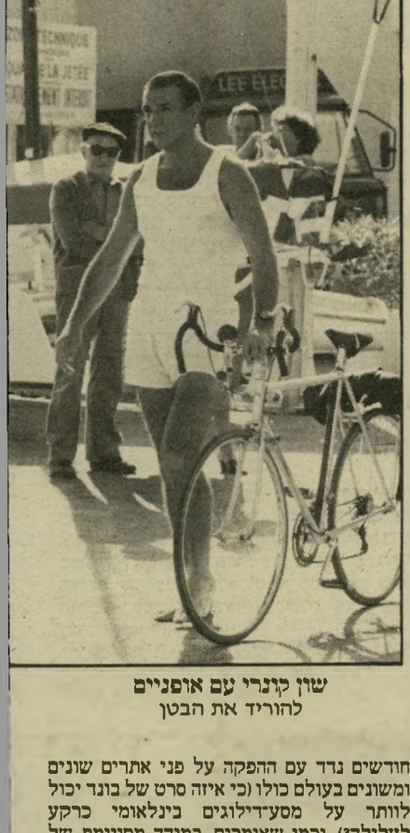

שון קונרי עם אופניים
להוריד את הבטן

שון קונרי עם רוג'ר מור
כל ההשמצות לא עזרו

ניצה: אבל מן הרגע שחתם על החוזה, נכנס למישטר חמור לא פחות מזה של בונד המזדקן, בתחילת הסרט. במשך כל החודשים שלפני ההסרטה ובמשך ההסרטה בעצמה, שמר על מישטר אימונים פיסיים קפדניים, הרים מישקולות, התעמל והתעקש לא להשתמש בכפילים, אלא להופיע בכל הסצינות המסוכנות ביותר בעצמו. "כאשר צלל למצולות, קשה היה להבחין בינו ובין צוללנים מיקצועניים," התפעלה ממנו קים באסינג'ר, הדוגמנית המכובבת לצידו בסרט. "הוא רוקד כמו רקדן מיקצועי," מוסיפה הכוכבת השניה של הסרט. בארברה קאררה.

לגבר בגיל 53, זה כלל לא רע. במשך שמונה חודשים נדד עם ההפקה על פני אתרים שונים ומשונים בעולם כולו (כי איזה סרט של בונד יכול לוותר על מסע־דילוגים בינלאומי כרקע לעלילה?), וכמו שאומרים, במידה מסויימת של לעג מעורב בקינאה, כמה מן הכתבים שביקרו אותו, "אפילו שערה אחת מן הפיאה הנוכרית שלו לא זזה ממקומה."

קונרי מעולם לא ניסה להסתיר את גילו בדיוק כפי שלא התאמץ במיוחד לכסות את קרחתו, כאשר התפקיד לא דרש זאת, לכן קשה קצת להבין מדוע נטפלים העיתונאים לעניין גילו, מה גם שהאיש שירש את קונרי בתפקיד בונד, שבו התמיד עד לסרט האחרון בסידרה, אוקטופוסי, הלא הוא רוג'ר מור, מבוגר מקונרי בשנתיים.

מור הוא ידידו האישי של קונרי, ומשום כך עלו בתוהו כל מאמציהם של הרכילאים, שניסו לחלוב השמצות הדדיות מן השניים. כל מה שקונרי מוכן היה לומר הוא שבסרטים האחרונים של הסידרה, "היה רושם שממציאים קודם כל את התכסיסים הטכניים, ורק אחר־כך כותבים את התסריט, כדי לקשר ביניהם."

נתיב־היסורים. לנוחותו הפרטית, דאג קונרי שלצד היפהפיות, שהן נוכחות תובה בסרט

---

* שם התגלית החדשה המופיעה לצידו בסרט זה – קים באסינג'ר.

כזה, יוחתמו לסרט כמה שחקנים מעולים בזכות עצמם. כמו מאכס פון־סידוב, השוודי, או קלאוס מאריה ברנדאואר, (מפיסטו) האוסטרי. ברנדאואר הודה שהסכים להופיע בסרט משום שבדרך זו יוכל להגיע לקהל הרבה יותר רחב מזה שמכיר אותו בדרך־כלל, קהל שבדרך אחרת לא יגיע אף פעם לסרטים שבהם הוא נוהג ומעוניין להופיע.

הפעם התערב קונרי גם בכתיבת הדיאלוגים ובעיצוב הסופי של הסיפור, והירבה להתווכח עם קרשנר בזמן ההסרטה, כדי להטות את הסרט לכיוון הנראה לו. בכל זאת, הכל התנהל ברוח טובה, כך לפחות טוענים השניים. "שחקן טוב באמת צריך לדעת כיצד להציב בפני הבימאי שלו אתגרים והבימאי צריך לדעת איך מתגברים עליהם," מסביר קרשנר. "עם זאת, גם אני, מצידי, הצבתי אתגרים בפניו ורשתי ממנו להמציא פיתרונות. זה כל התענוג שבמלאכה שלנו."

קונרי, כיום אחד השחקנים האמידים ביותר בעולם הקולנוע (כמה משונאיו טוענים שהוא עוד מחזיק בפרוטה הראשונה שהרוויח ושפרט למתי מעט, יחידי סגולה, איש אינו יכול להתגאות שהוזמן על ידו לכוס קפה), עשה דרך ארוכה מאוד.

דרכו החלה בשכונת־עוני עלובה באדינבורג, שם נולד לנהג־משאית שהרוויח את לחמו בקושי. בנעוריו עסק בכמה מלאכות לא מחמיאות ביותר (מספרים עליו שבתקופה מסויימת התפרנס מציחצוח ארונות מתים), עבר את כל נתיב־היסורים של שחקני־המישנה, כולל תחרויות "מר עולם" שבהן קיווה להצטיין, עד אשר, בעזרת בונד, הפך כוכב בינלאומי. תחילה היה התגלמות ה"מצ'ו" שכל אשה מזילה ריר למראהו, ותוך זמן קצר, שחקן בעל שיעור־קומה, אם לשפוט לפי הופעותיובסרטים כמו רובין ומריאן – האיש שרצה להיות מלך או הכפיר והרוח.

קונרי אינו צריך עוד לעבוד יום אחד בחייו, אם לא ירצה בכך, וכאשר שואלים אותו היום, אם יאות לשוב, בקביעות, לתפקיד בונד (אחרי שרוג'ר מור הוריע סופית על פרישה) הוא מרים כתפיו כשוויון־נפש. "בשביל מה אני צריך את זה? אני כבר זקן מדי."

יומן החרשות

★★★★ רונאלד רגן החליט, כאשר נבחר לנשיא, להעביר את כל התמלוגים המגיעים לו מהופעות בסרטים, למטרות צדקה. כאשר ערך איגוד־השחקנים בלוס־אנג'לס, המפקח על חלוקת תמלוגים לשחקנים מהופעות בסרטים, את החשבון המדוייק של רגן לשנת 1982, הסתבר שסכום הכספים הכולל, המגיע לו בשל מכירת סרטיו ברחבי העולם, מגיע ל... 30 דולר. רעייתו, ננסי, שהיתה גם היא שחקנית־קולנוע, לא הופיעה כלל ברשימת מקבלי התמלוגים לאותה השנה.

★★★★ אחד הסרטים המוזרים ביותר נמצאים עתה בשלבי הכנה, באנגליה, כאשר חברה בשם אמנים בריטיים מאוחדים עומדת מאחורי ההפקה. את התסריט כותב המחזאי הידוע הארולד פינטר, לפי רומן בשם יומן צבים של ראסל הובאן, המספר על מועקת צבים בתוך גן־חיות. אחראי על ההפקה הוא השחקן ריצ'ארד ג'ונסון, שמשמש כיושב־ראש אמנים בריטיים המאוחדים ורבים מן השותפים בחברה יטלו בו חלק, ביניהם שמות ידועים כמו אלברט פיני, דיאנה ריג, מאגי סמית, גלנדה ג'קסון וג'ון הרט.

דרישת שלום מהעולם הבא

גיאנה לומלי וברט קווק: סרט של פוחלצים

בעקבות הפנתר הוורוד (אלנ־בי, תל־אביב, אנגליה) – **הבימאי בלייק אדוארדס רצה כנראה להדגים קבל עם ועדה, מה פירוש אמירתו של דאן קוקטו "הקולנוע זה המוות בפעולה". לשם כך, הוא החליט לרקוח עתה, שלוש שנים אחרי מותו של פיטר סלרס, עוד הרפתקה אחת של המפקח קלוזו המהולל. עם השחקן המנוח בתפקיד הראשי.**

איך זה יתכן? פשוט מאוד. נוטלים את כל הסצינות שבהן לא השתמש אדוארדס בסרטים הקודמים של הסידרה ("אילו היינו מכניסים את כל מה שצילמנו, היה כל סרט נמשך שלוש שעות," הוא טוען). מוסיפים להן עוד כמה סצינות שהופיעו כבר בתוך הסידרה, ותופרים את הכל ביחד, בעזרת עלילה קלושה, שאינה אלא תירוץ, כדי לאחז את עיני הצופים.

התוצאה היא סרט ללא סיפור. סרט עצוב מאוד, משום שכדברי קוקטו, אפשר לראות בו את המוות חורש את מזימותיו בהדרגה. למשל בהצבת פניו הצעירים והחלקים של סלרס מן הפנתר הוורוד הראשון, מול קלסטרו העייף והחולה של סלרס בסוף חייו. עוד יותר עצוב לראות את דייויד ניבן של שנת 1962 מול דייויד ניבן, שצולם חודשים מעטים לפני מותו, ממחלת הסרטן, כאשר אפילו קולו כבר לא היה שלו (דאגלס פיירבנקס הבן מדבר במקומו).

אין ספק שאדוארדס היה קשור קשר אמיץ מאוד לסלרס, שהשניים עבדו יחד היטב, ורבים מן הדברים שעשו בצוותא מהווים את ההישגים הקומיים הקרובים ביותר לקומדיה הקלאסית האילמת. חבל שצריך היה לסיים את שיתוף־הפעולה בטון עגום כל־כך. מה שנראה בסרט הזה מתאים יותר לטרגדיה, ולא לקומדיה בלשית.

מי רצח את היצ'קוק?

אנתוני פרקינס: מצבה לגאון

פסיכו 2 (גת, תל־אביב, אר־צות־הברית) – **הדבר הטוב ביותר בסרט הזה הוא סצינת הפתיחה, שאינה אלא סצינת הרצח במיקלחת שצילם אלפרד היצ'קוק לפסיכו המקורי. זאת קלאסיקה קולנועית מן המדרגה העליונה, שיעור מאלף בעריכה ובבחירת זוויות צילום ליצירת אפקטים פסיכולוגיים.**

אולם הדבר המרגיז ביותר בסרט הזה, זו אותה הסצינה עצמה. כי שום דבר לא מוביל אליה, שום דבר אינו מתפתח ממנה, היא נמצאת שם סתם כמצבה של גאון, אשר מדגישה עוד יותר את הרדידות של ההמשך. נורמן בייטס שרצח את אמו ואת לקוחותיו בסרט הקודם, בילה, לפי התסריט החדש, 22 שנים במוסד לחולי־נפש, ומשתחרר כשהוא, לדעת הרופאים, שפוי. אחות של אחת מהקורבנות דאז אינה משלימה עם העובדה, ועד מהרה מתחילה סידרה של נסיבות לדחוף את השפוי הטרי חזרה לעולם השיגעון.

הבימאי ריצ'ארד פראנקלין, שלזכותו נרשם כבר סרט־אימים קודם ולא מזהיר, עושה כאן את כל הצעדים השיגרתיים שמיועדים להפחיד את הצופה כשהוא גונב פה ושם תנועת מצלמה, זווית או תכסיס עריכה מהיצ'קוק. למזלו, התיפאורה המקורית של פסיכו עדיין ניצבת באולפני יוניברסל, שם הפכה אתר־תיירות למבקרים בהמוניהם, כך שלא קשה היה, חזותית, לעורר אמון, כי אכן זה המשך של הסיפור הקודם.

אבל בכל שאר הפרטים, ניתן לחוש עד מהרה בשינוי שחל ביד המנווטת. הדמויות שטוחות ושבלוניות, כך שכל מה שקורה להן, נוגע מעט מאוד ללב. העלילה מסורבלת והמיתרון מצוץ מן האצבע, מלאכותי ולא מעניין. אשר לטכניקה הקולנועית, החוכמה של היצ'קוק היתה בכך שלא הראה זוועות, אבל הצליח לשכנע את הצופה שהוא חזה בהם, כי דמיונו השלים את הנתונים שמסרה המצלמה. כאן אין סומכים על דמיון הצופה ומראים כל פרט. זה אומר שגם השחקנים צריכים לעבוד הרבה יותר קשה. ואנתוני פרקינס, החוזר לדמות בייטס, מפעיל את כל שרירי הפנים ואת קמטי המצח, כדי להעביר את אותן התחושות שהמצלמה אינה משכילה להמחיש. טירחה רבה ללא שכר בצידה.

תדריך

חובה לראות

תל־אביב – יול, דנטון, חג שמח מר לורנס, גיבור מקומי, מישחקי מילחמה.
ירושלים – חג שמח מר לורנס, מישחקי מילחמה.
חיפה – מישחקי מילחמה.

תל אביב

★★★ **גיבור מקומי** (לב 1, אנגליה) – כפר דייגים סקוטי שמח למכור את עצמו לחברת ענק אמריקאית, בתנאי שזו תשלם את המחיר הגבוה ביותר. סאטירה חברתית חביבה מאוד של ביל (נערתו של גרגורי) פורסיית.

ירושלים

★★★ **רעם כחול** (אוריון, ארצות־הברית) – מסוק המצוייד בכל השיכלולים האחרונים של הטכניקה המודרנית, מאיים על זכויות הפרט, ורק אומץ־הלב של שוטר מסור, מצילה מפני מסירת הכלי המסוכן לידיים הלא־נכונות. סרט פעולה עשוי במיקצועיות רבה על־ידי ג'ון באדהם.

הגברים כבר אינם מקופחים

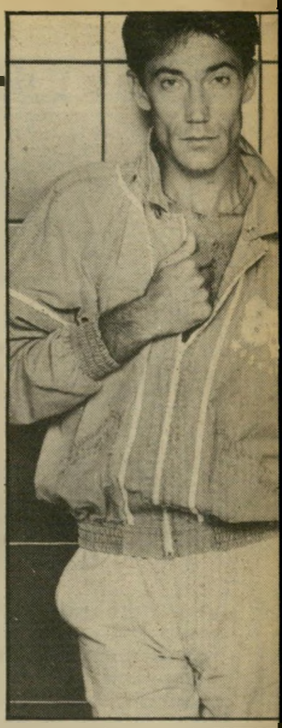

ז'קו לז'אקט חיל־האוויר ה־אמריקאי. זוהי האופנה „גיליו" בבד כחול ועיטור פסים.

ל ש גברים שקמים בבוקר ויש להם בעיה: מה ללבוש, מה לשלוף מתוך ארון־הבגדים?

פעם הרגיש הגבר הישראלי מקופח בכל מה שקשור לאופנה, אביזרים וכל שאר פריטי־הלבוש. היום שוק הכחול־לבן הישראלי התפתח והתרחב, והטענות כבר לא אקטואליות.

גבר הנכנס לחנות לביגדי־גברים יוכל למצוא את האופנה האחרונה. על מדפים וקולבים תלויים מיבחר של חולצות ומיכנסיים בצבעים האופנתיים המדהימים ובצבעים הקלאסיים: חליפות ספורטיביות וחליפות־ערב: נעלי בד, עור ולאק ואפילו תיקים לאיכסון כרטיסי־האשראי למיניהם.

הגבר הישראלי מתחיל לזכות בתשומת־לב מצד מעצבי־האופנה, וזה מוצא חן בעיניו. מעצבי־האופנה גילו, שגם לגבר מגיע להתלבש לפי צו־האופנה, והוא מוכן לפוצץ פה ושם סכומים כדי להיראות טוב יותר, צעיר יותר ואופנתי יותר.

הגבר הישראלי התפתח, התחיל להסתכל על עצמו במראה, לטפח את תיסרוקתו ולמרוח אפטר־שייב תוצרת־חוץ.

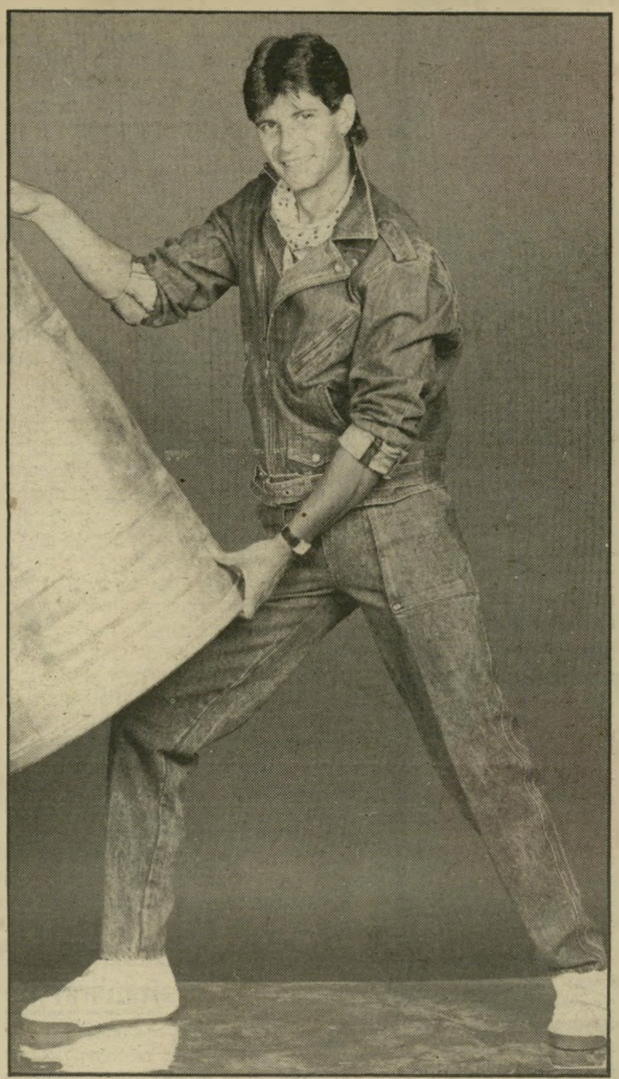

דהוי זהו הג'ינס שנראה כאילו איבד את ציבעו המקורי וזוהי אופנת הג'ינס המשופשף של רונלד ששון. עיצוב הדגמים מגיע מדרום־אפריקה והתפירה נעשית בארץ כשנילי ושלום תנעמי, בעלי המיפעל, מפקחים על התפירה ואיכותה. ניתן למצוא דגמים גם לילדים.

פיאומטרי זהו סטייל אימונית החורף של הום ומואה. הבד הוא מאה אחוז תנה פוטר מגורד. הניתן לרחצה ביד ללא צורך יהוץ. העיצוב הוא צרפתי והתפירה היא ישראלית.

מחיר האימונית: 5400 שקל. הצבעים הם בשילובי חום וזית; חום בהיר וחום כהה; חום מידברי ולבן; אפור וכחול ובורדו וכחול, ונא לא לשכוח כי לא מוכרחים לשחק טניס כדי ללבוש בגדים שכאלה.

מסמרות ניטים ולחצניות הם השלאגר ב־אופנת המקום שמעצבה הוא גידעון כהן, בעל העסק העסוק בחורף הזה בדיגמי סאפארי וצבא.

חולצת־סוודר בסיגנון הספארי, בציבעי אפור־שחור, המודגשת בהדפס באותיות קידוש לבנה, כיסים חיצוניים, אבזמים ורוכסן. מחירה: 1800 שקל.

חולצת־סוודר זאת מתאימה כמעט לכל זוג מיכנסיים ספורטיביים הנמצא בארון. לאותם החושבים את עצמם קצת יותר ספורטיביים, או הרוצים להיראות כאלה, עיצב רוברט חליפת טריינינג לבנה, המורכבת מחולצה ומיכנסיים קצרים בצבע כחול. זוהי חליפה לגבר הקונה אחת ורוצה להרגיש שקיבל שתיים בתמורה. מחירה: 4600 שקל.

לוולה טריינינג יוני־סקס של „אדידס" בצב־עים בטונים של אפור־כחול ולבן.

שתי חליפות שהן אחת

ר וברט ריצמן מאופנת גיליו לנשים התחיל לעצב בשנתיים האחרונות ביגדי־גברים תחת השם

גיליו פירסט מאן. הדגש אצלו הוא על קו הבגד הספורטיבי־אקטיבי — אולי משום שכך הוא אוהב לראות את עצמו, או מפני שאלה בגדים נוחים וגם מיסחריים: ציבעי הקולקציה הם

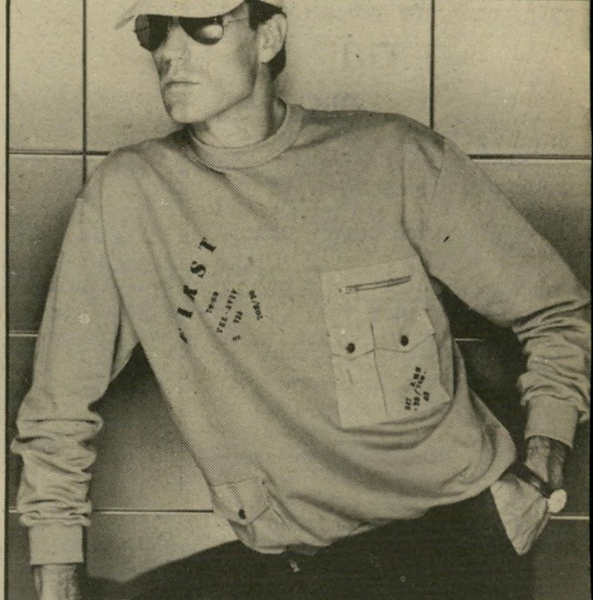

אין מה לדבר, חליפה אחת כזאת ואתם מסוררים לגיחות ג'וגינג ראוותניות ביותר.

הסיגנון בז'אקט האמריקאי הוא בצבעי חאקי־לבן מבד ג'ינס משופשף. השרוול הארוך ניתן להסרה ביום חמים, וכל זאת בעזרת פטנט סרט־הדבק האמריקאי, המוסר ומושחל בחוזרה בקלות רבה. מחיר־התענוג: 2700 שקל.

גם הרצל ואיבר מחברת גיא מאן התלבשו על הגברים, כשפאני רייכמן מעצבת להם את הדגמים. הם אומרים: השנה ייראו הגברים דהויים, כלומר

א־סימטר הוא כיוון ה־כפתורים וה־חגירה האלכסונית של חולצות „ברוך". הצווארון סיני, החולצה בצבעי תכלת עם פס דק אפור. הבד מטיב מעולה ואין צורך לגהצו. המחיר לצרכן: 2300 שקל.

בולטים. הדיפטין גם הוא חזר לאופנה בצורת מיכנסיים, זאקטים וג'קטים בצבעי חמרה, שנהב, בורדו ואפור.

גם ליחו של הקורדרוי הדק לא נס. חברת גיא מאן מתמחה בעיקר במערכות לבוש. כיומר לא צריך לסתת רגלים ולמצוא מיכנס מתאים לחולצה, לא צריך לרוץ מחנות לחנות ולנסות למצוא משהו המתאים למה שכבר נקנה. אצל גיא מאן מוצאים הכל קומפלט.

המחירים דווקא די בסדר. מיכנסיים: 2000 שקל. חולצת־סריג ומיכנסי־צמר: 5000 שקל.

יעקב עובדיה מחברת סיגמן עוסק 12 שנה בענף האופנה, מתוכו ארבע

באלון זה לא באלון מעופף אלא שם של בד אופנתי וחדשני. הוא נראה כמו ניילון ומבריק כמו משי. שוקי לוי, האופנאי המוכשר, עיצב לחברת „גלי ספורט" אימוניות הנראות כטריינינג לגולשי

סקי שהן גם מחממות וגם מגנות מפני הרוח. בדגמים שבצילום הוג העדיף לשלב בבד הפוטר את בד הבאלון המוסיף נופך שונה, אחר. ומאור מקורי. שילובי הצבעים שבחר שוקי לוי לחורף זה הם רבים ושונים מאוד

שנים אופנת־גברים, והוא מעצב לבדו. הידע — מהנסיון. הוא מייבא בדי ויסקוזה מיוחדים או כותנה ללא גיהוץ, והשלאגר שלו השנה הן חולצות רחבות, חסרות צווארון ובעלות כפתורים נסתרים פנימיים.

הצבעים הם אפורים, צהוב־חלמון, כחול־רויאל, בורדו־יין ושחור או שילובי הצבעים האלה. מחירי החולצות: 2100 — 2700 שקל לצרכן.

אופנת אדמו לגברים. בבעלותם של הצמד חיה עזרא ואלי לייבוביץ, מקבלת חולצות או סקיצות ממעצב־האופנה מישל דה־פוי בפאריס, ומייצרת אותם בארץ. הבדים, בדי ויסקוזה מודפסים באותיות, בגדלים שונים ובמיני מוטיבים. מחיר חולצות: 2600 שקל.

באופנת ברוך שם מייצרים לגברים מימים ימימה, יש קולקציה מדהימה ביופיה של חולצות לגברים. „טיב ואיכות הבד עומדים בראש מעיינינו, ואחר כך עיצוב־החולצה," אומר מנכ"ל החברה, שימחה אמיתי.

החולצות השנה הן בסגנון סימטרי — הכיסים בולטים והצווארון קטן.

רונלד ששון, המתמחים בג'ינ לגברים, לנשים ולילדים, מצליחי להפתיע בכל פעם מחדש. שינויי תוספות. אותיות, עוד כיסים, ע רוכסנים. ז'אקט ארוך, צווארון רח צווארון צר.

על עיצוב הדגמים אחראי רונל ששון מדרום־אפריקה, ועל הייצו המקומי בישראל מנצחים שלום וניל תנעמי. והמחירים? הם אינם נמוכי אבל אצלם כל ג'ינס הוא ג'ינס אופנ ותפור היטב, ונשאר לביש גם אחר הרבה כביסות. (המשך בעמוד 4

גטסבי הגדול זה המראה הספורטיבי הלבן של הספורט הלבן, שהוא הטניס. חברת „פרומיס" והמעצבת ענת חפץ מאמינה כי גם כאשר עוסקים בספורט כלשהו צריך וכדאי להיראות כאילו יצאנו מירחון אופנה ולמי שבא הכיף להסתובב ככה בבית בשעות הפנאי של שבת אחר הצהריים שייהנה מההרגשה.

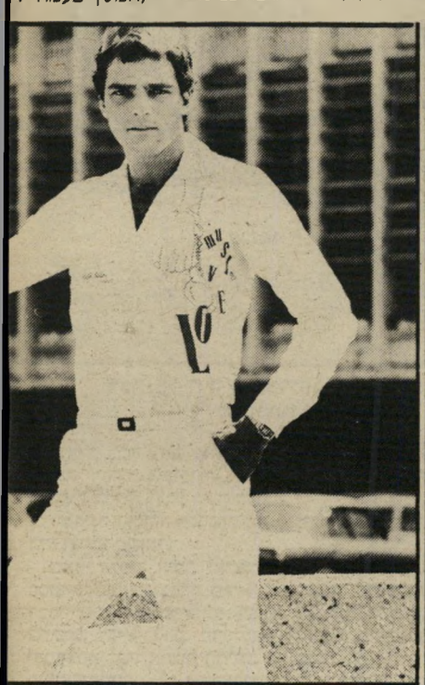

הדפסים באותיות קטנות או גדולו ובאיורים שונים הגיעו אלי היישר מהאופנה האמריקאית ואותם אימצה חברו „אדמו". מימין: אימונית כפולה של אופנת „גילי לגבר, המשלבת גופיה, שורטס וטריינינג ארוך

ארצות־הברית: תיסמונת גרנאדה

שניים מיועציו הבכירים של נשיא ארצות־הברית, רונאלד רגן, לוחצים בתוקף רב למען מיבצע צבאי רב־מימדים נגד סוריה. אלה הם רוברט מקפרליין, היועץ לביטחון לאומי, ודונאלד ראמספלד, שר־ההגנה לשעבר, שמונה לאחרונה שליח במרחב. האמתלה היא, כמובן, ההתקפה נגד מיפקדת־הנחתים בביירות, אבל המגמה איננה אלא של המשכיות וניצול־הצלחה. ממשלתו של הנשיא רגן מאמינה, שהמיבצע באי הקאריבי הקטן גרנאדה, מסמל את קץ תיסמונת וייטנאם.

ארצות־הברית הוכיחה שהיא מסוגלת לשנות עובדות בלתי נוחות לה בכוח הזרוע, ולהשתלט במידה סבירה על הביקורת הפנימית.

העובדה שכל התירוצים בהם השתמש רגן כדי להצדיק את התוקפנות שלו הוקעו כשיקריים על־ידי כלי־התיקשורת בארצו בתוך שעות אחדות — איננה רלוונטית.

הסקרים מוכיחים שהפופולאריות שלו עלתה במידה מסויימת בעיקבות הפלישה לגרנאדה. נכון שמיבצעים צבאיים נגד ארצות זרות תמיד זכו ברוב מכריע בסקרים כאלה בארצות־הברית, וששיעור התמיכה במיבצע בגרנאדה — 57 אחוזים בעד ו־35 אחוזים נגד — הוא נמוך מהרגיל. אבל רגן עדיין יכול לטעון, שרוב העם עומד מאחוריו.

יועציו בטוחים, שהזעזוע אחרי מותם של כל־כך הרבה נחתים בביירות אישפר לרגן לבצע את תוכניותיו (הישנות) בגרנאדה, מבלי להסתכן בזעם־הציבור. השמרנים זעקו לנקמה, הליברלים היו שקטים יחסית, ורצו להמנע ככל האפשר מהאשמות בדבר „תקיעת סכין בגב". גרנאדה נמחצה, והכל מצפים עתה לצעדים אמריקאיים רומים במרחב, ואולי, במיקרה הצורך, גם באיזורים אחרים בעולם, כמו הפיליפינים, למשל.

חזרה בללית. כל העיתונאים הרציניים בוושינגטון יודעים היטב שלאזרחים האמריקאיים בגרנאדה לא נשקפה כל סכנה, ואומנם לא אירע להם דבר — עד לפלישה עצמה. הם יודעים, וגם כותבים ומשדרים, שלמדינות הקאריביות לא היתה כל סמכות ליגאלית להזמין את האמריקאים לפלוש, ושהצהרת „המושל" הבריטי פול סקון, כאילו הוא ביקש מארצות־הברית לפלוש

רגן (על חוף גרנאדה): מי בתור?*

הקץ לתיסמונת וייט־נאם

לגרנאדה כבר ב־24 באוקטובר, כלומר יום לפני שעת־השיא, בשקר יסודה. עובדות אלה הן כיום מובנות מאליהן בארצות־הברית ובכל רחבי העולם.

המדינה היחידה הלוחצת את סיפורי־הסבתא האלה ברצינות היא רווקא ישראל.

מאז 1979 זממה ארצות־הברית להפיל את המישטר הסוציאליסטי בגרנאדה. סי־איי־אי הצליח להשפיע על תוצאות הבחירות באיים קאריביים אחרים, ולהעלות לשילטון מיפלגות ואישים, שיש להם מחוייבות מוחלטת לאינטרס הכלכלי והמעצמתי של ארצות־הברית. כך מוגרו המיפלגות העממיות, סוציאליסטיות או ניסראליסטיות בג'אמייקה (2.2 מיליון תושבים), דומיניקה (80 אלף תושבים) וסנט לוסיה (120 אלף תושבים). גרנאדה נראית למשקיפים רבים פשוט כחזרה כללית למיבצע צבאי רב ממדים נגד ניקראגואה.

* ביל מולדין, ב.שיקאגו סאן־טיימס"

סיכון קטן. מבקריו של רגן סבורים, שהוא ניסה להשיג ניצחון זול, אך ורק כדי לקדם את מעמדו ולהגביר את סיכוייו בבחירות המתקרבות והולכות. במשך השנתיים האחרונות הוא עשה נסיונות רבים להתגרות במועמר קד'אפי, שליט לוב, כדי למצוא אמתלה לפעולה צבאית נגד אישיות זרה, השנואה מאוד בקרב הציבור האמריקאי. קד'אפי תימרן בכישרון רב, ועשה כמיטב יכולתו — הבלתי־מבוטלת — למנוע עימות עם ארצות־הברית.

גם הנסיונות להשיג התקרמות של ממש באיזורי־עימות

אחרים עם ברית־המועצות, כמו קאמבודיה, אפגאניסתאן, דרום תימן ואתיופיה אינם עולים יפה.

העיתונאי פרד האלידיי מזכיר השבוע, שוושינגטון איפשרה לישראל לפלוש ללבנון, ולדרום־אפריקה לפעול בתחומי אנגולה. מעשי־תוקפנות אלה של בני־חסותו של רגן אינם יכולים להוות תחליף להצלחה צבאית אמריקאית — לפחות כאשר מדובר במונחים אלקטוראליים.

מנקודת ראות זאת היה הסיכון של רגן בגרנאדה קטן ביותר. כמה עשרות הרוגים, במדינה ענקית כמו ארצות־הברית ואחרי הקטל בביירות, נראו כמחיר זול, באורח יחסי. גם הביקורת באירופה איננה מרתיעה במיוחד, על רקע המתיחויות בנושא הטילים הגרעיניים. רגן סבור, שהשמאל האירופי הוא אומנם רב־עוצמה, אבל אין ביכולתו למנוע את ביצוע מדיניותו ביבשת. אין סיבה רצינית לחלוק על ההנחה הזאת.

חשש עמוק. קשה לקבל את ההנחה, הנשמעת פשטנית במיקצת, כאילו רק יחסי הציבור והנושא האלקטוראלי הניעו את רגן לבצע את הפלישה לגרנאדה. כל אלה שימשו גורם חשוב, אבל לא בלעדי ולא מכריע.

שר־ההגנה, קאספר ויינברגר, מדבר מיומו הראשון בתפקיד על סילוק ה„קומוניסטים" מהחצר האחורית של ארצות־הברית, ועל הכחדה הסופית של תיסמונת וייטנאם (שאיננה אלא חשש עמוק מפני התערבות מסוכנת, יקרה בכסף ובחיי־אדם, וגם בלתי־צודקת, בגורלם של עמים קטנים — בדרך־כלל לטובת הצד הלא־נכון, המדכא והמנצל).

לדיבורים התקיפים האלה היה, בפירוש, כיסוי בשטח. באביב 1982 הוביל האדמירל רוברט מקנזי 45 אלף חיילים לתימרון מקיף בים הקאריבי, שבשיאו ערכו 2000 מטובי אנשי־הקומנדו שלו „פלישה" לאי קטן. שדמה להפליא בתנאים הטופוגראפיים שלו לגרנאדה. מקנזי הסביר אז לעיתונאים, בגילוי־לב מחופסס במיקצת, המאפיין קצינים בכירים רבים בצבא ארצות־הברית, שגרנאדה „עומדת על סדר היום" של גייסותיו. הוא טען שגרנאדה נמצאת ליד נתיבי־הים החיוניים ביותר של המערב. יותר ממחצית הדלק של ארצות־הברית מגיעה במיכליות

כלבים מטוגנים

בלונדון

הגזענות בבריטניה פרחה בעשרים השנים האחרונות, ומהגרים מהודו, פאקיסתאן או איי־הודו־המערבית, סובלים מאפליה ומדיעות קדומות, שנועדו לתת הצדקה ולגיטימאציה לגזענות זו.

בשבוע שעבר הגיש מהגר ג'אמייקה בקשה למועצת לאמבט, איזור המאוכלס במהגרים רבים בדרום־לונדון, לפתוח מיסעדה, שתגיש מאכלים אופייניים לאיי־הודו המערבית.

בקשתו זכתה לתמיכה רווקא מנציג שמרני, שהביע את הסברה שמיסעדה כזאת תתרום רבות לשיפור היחסים הביגזיעיים באיזור. לתמיהת חבריו הסביר הנציג, דייויד מד, שהסטודנטים, תושבי האיזור, יווכחו שאין אמת בשמועות, שמהגרים מהודו־המערבית נוהגים לאכול כלבים מטוגנים.

סופר גארדיין, שדיווח על ישיבת מועצת לאמבט, טוען שהעלילה בדבר הרגלי האכילה של המהגרים הופצה במכוון על־ידי חוגים גזעניים, ושרבים מהתושבים האנגליים של לאמבט מאמינים בה בכל ליבם.

העוברות בים־הקאריבי. גם הנשיא חזר על גירסה זו, בנאום שנשא לפני שיבעה חודשים בקונגרס.

מיפנה ממשי. משקיפים הבקיאים באיזור מבטלים בחיוך את האפשרות, ש־110 אלף תושבי גרנאדה ומנהיגיהם יעזו לפגוע בעליל באינטרסים אסטראטגיים אמיתיים של מעצמה אדירה כמו ארצות־הברית. רובם נוטים להאמין בהסבר הפסיכולוגי־פוליטי, ולאו דווקא בתיאוריות האסטראטגיות.

סביר להניח שרגן רצה להוכיח, שהוא לא יניח לאף מישטר סוציאליסטי להתקיים באמריקה המרכזית או בים הקאריבי. הוא שואף להירשם בהיסטוריה כנשיא, שהצליח לדחוק הצידה את תיסמונת וייטנאם ולהחליפה בתיסמונת גרנאדה.

תלמידה בבית־ספר סיני
צעדים מינהליים מתאימים

משקיפים הגדירו את הפלישה לאי הקטן כמעין מישאל־עם אמריקאי. אם הציבור הרחב, ובעיקר מנהיגיו בקונגרס, „בלעו" את התוקפנות הזאת בלי מחאה אדירה, יבוא הקץ על עידן שלם במדיניות־החוץ האמריקאית.

האוריינטציה על עימות גלובאלי־אקטיביסטי תגבר, ועמה גם הסכנה הממשית לשלום העולם, ואולי גם לעצם קיומו.

סין:

זיהום־אוויר רוחני

הליברליזציה היתרה, כביכול, בסין העממית בשנים האחרונות, חרגה כנראה בממדיה מכוונותיהם המקוריות של מנהיגי המיפלגה הקומוניסטית. הנוער הסיני, הרעב לתרבות חופשית ומשוחררת יותר, ניצל היטב את „היערך העירנות", שעליה הי־כה השבוע על חטא בפומבי שר־התרבות הסיני, ומחזות של ז'אן פול סארטר, למשל, הוצגו וזכו בהצלחה רבה.

תופעות כאלה מדאיגות מאוד את מנהיג סין, דנג חיופינג, ואת עוזריו הבכירים. הם הגיעו למסקנה שאין להסתפק בטיהור הרדיקאלים, תומכי הקו המאואיסטי הקיצוני, אלא יש להיאבק גם במגמות ליברליות, הנוגדות את הקו הרישמי של המיפלגה.

דנג, וכן התעמלן הראשי של המיפלגה, דנג ליקון, הודיעו השבוע שטיהור „זיהום־האוויר הרוחני" יהיה קשור באישור מחדש של החברות במיפלגה, שמהווה כיום את הנושא הפוליטי־פנימי העיקרי בסין. המיפלגה תצא במסע הסברה, שילווה גם „בצעדים מינהליים" — שם צופן ידוע להגליות לקומונות חקלאיות נידחות — נגד מגמות של אינדווידואליזם, אנארכיזם וליברליזם, המרעילות את נפש העם הסיני.

העיתון האידיאולוגי של המיפלגה, דגל אדום, הוקיע לאחרונה את הסוחרים בפורנוגראפיה, המפיצים סרטים כחולים מהונג־קונג. הוא גם מתח ביקורת קטלנית נגד מחזות בסיגנון מערבי, המדגישות את הניכור החברתי־אנושי בחברה תעשייתית. „ניכור כזה איננו יכול להתקיים בחברה קומוניסטית," טוען דגל אדום.

עם זאת טורחים ראשי המיפלגה להדגיש, שהם עדיין דוגלים בגיוון תרבותי־רוחני רחב, בתוך הקונסנזוס הקומוניסטי, בפירושו הסיני.

רחל מרחלת על כל העולם

הפנקיסטים

ביום הראשון בשבוע שעבר נערכה במיסבאה מסיבת יום־הולדת לאבי פאנק, החתיך הלא־נורמלי המלמד ריקודים אירוביים, בין השאר. למחרת בבוקר, כשהנצו הרימונים, יצאו פאנק ורעייתו עדית לביקור קצר ברבנות. כשיצאו עם חיוך על השפתיים, נשאר הוא פאנק, והיא הוסיפה את שם נעוריה לשמה. בא להם להתגרש.

מדוע מתגרשים אחרי 12 שנות נישואין? מסתבר שעדית, כשנישאה, טרם מלאו לה 19, היו לה המון ציפיות. רק שליש מהם הגשימה עד כה, השליש הוא בת, פת 11 וחצי, ובן בן 6 וחצי. היא מחפשת את שני השלישים הנותרים.

מי שמכיר את עדית יודע שאם תחפש, אין ספק שגם תמצא. כיום היא יכולה להסתכל אחורה על החודשים האחרונים, כשחיוך מלא־גאווה על שפתיה.

רק חודשים מעטים חלפו מאז שבה ארצה אחרי ניתוח קשה בראשה, להסרת גידול שפיר מעצב־השמע באחת מאוזניה. סיפורה אז, מעל דפי העולם הזה, עורר הדים רחבים. כשירדה מהמטוס, שהחזירה משווייץ, שם נערך הניתוח,

עידית פאנק
השליש הנותר

יכלה בקושי להלך, מערכת שיווי־המישקל שלה שובשה קשות. וכך גם שמיעתה.

כיום היא עובדת כמדריכה בחוגי ציור בנתניה, לשם היא נוסעת פעמיים בשבוע. בביתה היא מציירת מדי יום לפחות שמונה שעות. בעוד כחודש ייצא לאור סיפרה השני גם מכאן אותו דבר.

באוזן אחת אבדה לה שמיעתה לחלוטין, ובאוזנה השניה היא שומעת רק בעזרת מכשיר־שמיעה. אך כל אלה אינם גורעים מהאופטימיות השופעת שלה. זו גם פורצת מציוריה. בלי משים החלה לאחרונה להשתמש בציוריה בצבעים בהירים יותר מאותם שהשתמ־שה בהם במשך שנים.

תענוג לפגוש בה. איזה לקח ושיעור מאלף לכולנו!

התרגשות ביפו

פרדריקה ודב סגל מנהלים חיים שקטים ביפו, הרחק מאורות הכרך. מלכי חיי־הלילה מסוגרים בתוך עצמם, מאז שסגרו את מועדונם האחרון, ובעיקר מאז דב חלה במחלה ממארת, ונותח ניתוח קשה בגרונו, שבו הוצאו מיתרי־קולו.

כבר סיפרתי לכם במדור על מאבקה של פרדריקה לשיקומו של דב. לאחרונה קנתה לדב אופניים, כדי שירכב עליהם בכל יום וישפר שוב את כושרו הגופני, וכלב שיארח לו בהתבודדותו.

לפני כמה ימים כימעט התעלפה. מישהו הקיש בדלת, פרדריקה פתחה, לפניה ניצב צעיר בבגדי־עבודה, שאל לזהותה, הושיט לה מעטפה והסתלק. כשפתחה את המעטפה נדהמה. בתוכה היו מונחים עשרה שטרות של מאה דולר כל אחד. בהתרגשות רצה לטלפון וצילצלה ליוסל ברגנר: „השתגעת! מה פיתאום שלחת אלף דולר, יותר טוב איזה ציור שלך!" יוסל נדהם בעצמו. מה היא רוצה ממנו? איזה אלף דולר?

הבא אחריו ניסים אלוני: „השתגעת? מה אתה שולח אלף דולר?" גם הוא כנ"ל. מה היא רוצה ממנו?

הלכו טלפונים גם ליתר הידידים הטובים, השומרים על קשר אמיתי בכל השנים האחרונות. כולם הכחישו כל ידיעה שהיא על מקור הכסף. בערב נאספו בביתם כמה ידידים וניסו לפתור את התעלומה. הם לא הצליחו. אולי תנסו אתם.

בכל מיקרה, פרדריקה תוכל להעזר קצת בשי שקיבלה. מאז חלה דב, כמעט אין היא עובדת. לפני זמן קצר הלכה לרופאי־שיניים בחולון לטיפול, וכשזה שמע על מיקצועה — מעצבת־פנים וארכיטקטית — הציע לה לתכנן את מירפאתו. דב עורך את השירטוטים, ופרדריקה מבצעת. גם זאת עזרה לא קטנה בתקופה של מצוקה.

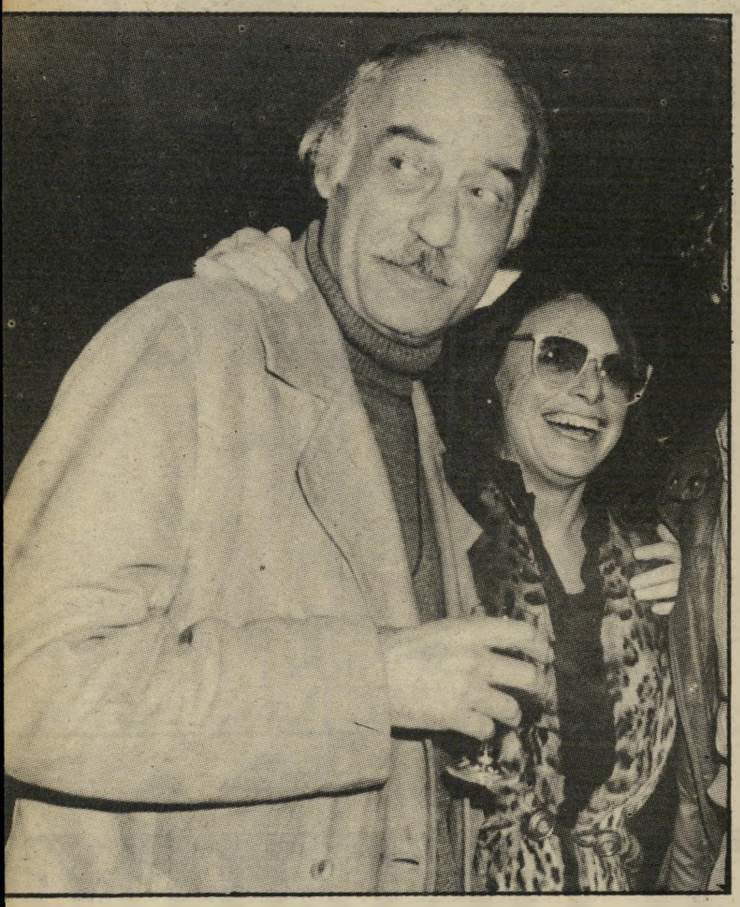

פרדריקה ודב סגל
איזה אלף דולר?

בארזים נפלה שלהבת

בלי שמות, הפעם, כי הפטפטנות שלכם תהרוג אותי. כפיצוי על האנונימיות, הסיפור נהדר.

אם יש מי שמתחככים במלאכים ישבי־מרום, הרי זה הזוג שבו אנו עוסקים. החברה שאליהם הם משתייכים — שועים ואצילים.

ההתחלה היתה פרוזאית. תנועת־נוער כמו כולנו, שרות בפלמ"ח כמו הוקנים שבינינו. וכאן התחיל הגבר שבסיפור קאריירה מזהירה, שסופה אי־שם באירופה, בתפקיד ממלכתי סופר דה־לוקס.

באירופה התחילו להצמיח כנפי־מלאכים. שם פגשו באצולה אמיתית, ברונים, ברונים, כמו בספרים. התוצאה: ידידות עמוקה ועוד כל מיני קשרים.

כששבו ארצה, בעיקבות פרשה מסעירה מאוד, המזכירה עלילות ג'יימס בונד, פרש האיש מתפקידיו הממלכתיים, והחל לעסוק בעניינים כלכליים.

עכשיו מעיבים עננים כבדים על חיי־המישפחה. היא מתפרפרת קצת בחו"ל, והוא עם המזכירה, וכל שוכני מרום רועשים — וכשלמעלה נעשה מעונן, אצלנו למטה יורד המטר. ריצו לחפש מטריות, החואי מבטיח גשם שוטף.

ברוריה צוורן
מחיר התהילה

הגבר של המדינה

כבר מזה שבוע לא שמעתם על **ברוריה**, ואתם מתים לעוד קצת. איך אני יודעת? אתם לא עוזבים אותי כל היום: מה קרה עם ברוריה? מה היא עושה? מה קורה עם מוטי? אין לכם דבר בראש, רק ברוריה, ברוריה, ברוריה? אפשר להשתגע!

טוב, בפעם האחרונה, בתנאי שתרדו ממני, אבל מהר. ובכן, המצב עם ברוריה לא טוב, כי לא רואים אותה. לא רואים אותה, כי מזה כמה ימים היא מרחפת מעל לעננים. איך הגיעה לשם? תפסה טרמפ על הקומפלימנטים. גם אתם הייתם, אילו יכולתם.

לפני שהתחילה לרחף נבהלתי. ראיתי אותה ברחוב, כשכתפה הימנית שמוטה למטה. הסתבר שכל אחד בא וטופח לה טפיחה אדירה על הכתף, בליוויית ברכה קולנית: „ברוריה, בחיי שאת גבר..." או „ברוריה, אני מקנאה בך, אילו היה לי האומץ שלך..." וגם: „ברוריה, רוצה להצטרף לסיירת?"

מילבד הכתף הכואבת (איזה מחיר זול עבור התהילה!), היא, כאמור, מרחפת. ואם זה טוב. בשביל ברוריה, זה טוב בשבילי. יש דייר נחמד בבניין ממול, שכבר מזמן שמתי עין על הווידאו שלו ועל העציצים. הייתי כבר יורדת כאסח עליהם, אבל זה לא אותו הדבר. הוא גר רק בקומה השניה. חכו קצת, אני מחפשת מישהו בקומה הרביעית או החמישית. סבלנות.

חתונת הדור

חתן הנרי וכלה אנדה
לא הפסיקו לצחוק

עוגת הדור
קרם ואבנים טובות

במונטה־קארלו. הרי יכול היה לערוך את טקס נישואי — אני בנו היחידי — גם במונטה־קארלו. אבל הוא אוהב את המדינה, ומיודד מאוד עם כמה מראשיה. לכן ערכנו את החתונה כאן. ל־60 נישמתו של אבא כימעט פרחה לפני שמונה שנים, כשיצאתי עם דיילת לא־יהודיה, ומאוחר יותר היה אומלל מאוד, כשניהלתי רומן עם **דפנה נוי**, שהיא עדיין נשואה. זה לא פלא

אירוע בחתונת הדור
תקציב לשש חתונות

נשיקה על הכוס
פתקים בכותל

פגשתי את **הנרי זימנד**, חתן־הדור שנשא בחתונת־הדור את כלת־הדור **אנדה בורטס**. הבחור קצת בשמיים, והרבה על הריצפה. למה? אם הייתם מתחתנים כמוהו עם אנדה, בכל הפאר וההדר, גם אתם הייתם מבסוטים עד הגג. על הריצפה? כי פשוט יש כמה שבא להם לדרוך עליו קצת, בשביל הכיף.

מתלונן הנרי: „מה רוצים מאיתנו? המשבר הכלכלי, שנותן את אותותיו בכל המדינה, לא נוגע לנו. לפחות לא לאבי, המתגורר

רחל מרחלת על כל העולם

שהיה מאושר ושמח, כשהודעתי לו שאני עומד לשאת את אנדה.

„מאה אורחים של הורי נסעו ארצה, וכמיספר הזה מקרובי וידידי־מישפחתה של אנדה. כל אירח שילם את הוצאות נסיעתו מכיסו, ולא, כפי שנכתב, שהובאו לכאן על חשבוננו. אך כשהגיעו, היו אורחינו במלון השרון בהרצליה, וגם הוסעו לטיולים שאירגנו עבורם ברחבי הארץ.

„בזמן החתונה, אנדה ואני לא הפסקנו לצחוק. לא האמנתי שכל הטראסק הזה נערך לכבודנו. הייתי צריך לצבוט את עצמי כדי להאמין שזו מציאות.

„איזה טיפשים ערכו חשבון ופירסמו בעיתונים שהחתונה עלתה כ־300 אלף דולר, או אולי רבע מיליון דולר. בכסף הזה הייתי עורך שמונצס, תגיעו ל־50־60 אלף דולר מקסימום. איפה יש כאן רבע מיליון דולר? מאיפה מצאו את זה?

„יותר מכל דבר אחר הרגיז אותי נושא ההשמצות. באו והשמיצו את ראשי־המדינה שהוזמנו וכיבדו אותנו בשימחה. התחילו לטעון שאבי קנה אותם, פשוט ניבזות. אבי היה פעיל

בנימין־זאב בגין ואשתו
מיברק כביכול

הנרי שובר את הבום
זכוכית אינה יהלום

בלונדון, בבריסל, באנטוורפן, או במונטה־קארלו."

לא רק החתונה נערכה בסיגנון החתונות של העולם הגדול, גם המתנות היו הולמות אירוע דומה במונטה־קארלו, כגון צ'קים בסכום של 3000 דולר, ציורים של מיטב האמנים באירופה, ועוד ועוד.

מנחם בגין הגיע מיברק, שבו הוא מתנצל — כביכול — על שנבצר ממנו לבו ולקחת חלק בשימחה. **בנימין זאב** הופיע והביא כשי את ספר המרד של אביו. **מיורם אריידור** קיבלו מנורה מכסף.

חתונת הדור היתה כזו גם בגלל אורכה. הטקס התחיל ב־18.30, והאורחים התפזרו ב־1.30 אחרי חצות. כששבו כולם לבתיהם, נסעו אנדה והנרי, בליווית נגנים, לכותל המערבי, ושם, תוך התרגשות רבה, תחבו פתקים עם מישאלות בין אבני־הכותל. גם הנגנים הצטרפו.

לא קראתי מה כתב הנרי בפתק, אך אפשר לשער שביקש איזה בן או שניים בעתיד הקרוב. איזה פסטיבל ילך אז! אך דבר אחד בטוח: כמה מאורחיו צרי־העין לא יוזמנו לברית!

שש חתונות כמו זו שלנו. בסך־הכל היו 350 אורחים בגן האורנים, וננית בהפרזה שכל מנה עלתה 50 דולר, ואפילו אם נפריז ונאמר שהפרחים עלו 10 אלפים דולר, ועוד סכום כזה לאמנים. ושוב סכום נוסף דומה לכל מיני באצ"ל עוד משנת 1946, ותרם תמיד להרבה מוסדות בארץ ביד רחבה מאוד. מה, ציפו מהם שלא יבואו לחתונה?

„מסתבר שלא רגילים כאן לחתונה כמו חתונות דומות, שנערכות באופן קבוע בניו־יורק,

ועוד חתונה

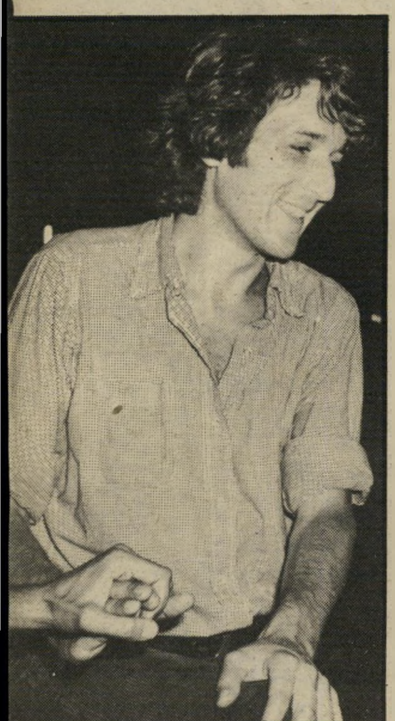

יוני רכטר
בפינה שקטה

זימנר אוהב מהומה. רכטר לעומתו, חיפש פינה שקטה. השבוע נשא **יוני רכטר** את חברתו, עוד מתקופת כוורת – **דפנה**. הבחור המחונן והרגיש לא נלהב לאורות־הבימה, המלווים את הופעותיו, וכך נהג גם בנישואיו. מה גם שהכלה עומת ללדת בימים אלה ממש.

המישפחה הענפה, הענפה מאוד, נכחה, כמובן, במלואה, ומלבדה רק אורחים מעטים. אביו ואמו של יוני התגרשו מזמן, שניהם נישאו שנית, ולשניהם צאצאים רבים מנישואיהם החדשים. אמו החורגת מפורסמת — **חנה מרון**, שחקנית התיאטרון הקאמרי בעבר, וכיום גיבורת המחזה תשוקה, המועלה עתה בהבימה. המחזה הוא הלהיט התורן בתיאטרוני תל־אביב, ואי־אפשר כימעט להשיג כרטיסים להצגות.

מעניין: המחזה שבו היתה חנה צריכה להופיע בתיאטרון הקאמרי, סוויני טוד, שמהתפקיד הראשי בו הודחה עוד לפני החזרות, נחל כישלון חרוץ, ואחרי 60 הצגות בלבד הוסר בשבוע שעבר מהבימה, כשההפסדים מסתכמים במיליונים.

מישחקי המין של תל־אביב

קהל מרוחק שממלא עד אפס־מקום את אולם קולנוע תל־אביב מדי ליל שישי, ישב במשך קרוב לארבע שעות וצחק ללא הפסק. הבדרן הכמעט אלמוני, מאיר רמז, לא סיפר אף בדיחה אחת. היה די בהתרחשויות האינ־ טנסיביות והמפתיעות שהתהוו כדי לבדר חזק.

מי לא מכיר את מני פארי כולם. מי מכיר את מאיר רמזי אף אחד. שניהם בדרנים מיקצועיים מזה שנים. ביום השישי שעבר בא מני פאר לקולנוע תל־אביב, כדי לחזות בשעשועי הבידור של הבדרן האלמוני. מה הביא את הבדרן המפורסם והמבוקש לקולנוע תל־אביב? מאיר רמז, (40), יליד רמת־גן, יוצא להקת הישיריון מנחה כבר שלושה חודשים ערב־שעשועים הנמשך ארבע שעות, שנהירת ההמונים אליו, עוד לא היתה כדוגמתה בארץ.

מני פאר בא לברוק כיצד עובד מקרוב פטנט־ההצלחה התורן החדש, כיצד מצליח רמז למלא מדי שבוע את אולם־הקולנוע הענק, המכיל 2000 מקומות ישיבה.

עד לכאב־בטן. לפני פאר הגיעה במרוצה לתופעה החדשנית גם יקרי־הערך, המוענקים למשתתפים בשעשועים הופכת את המופע לקאזינו בידור מרתק מאין כמוהו.

פאר, שהיה מופתע עד מאוד מההתרחשויות הספונטאניות, ביקר את המנחה בחדרו בהפסקה, בירך אותו ואמר לו: „שמע, מאיר, אני המום. תגיד לי, האיש הזה, זאב, שעלה על הבימה, קשה להאמין שהוא לא שתול.“ „זה מחמיא לי,“ הגיב מאיר, „ששואלים אותי שאלה כזאת.“

ביטחון עצמי. הבדרן לעת־ מצוא הוא חוקר־ביטוח, בעל חיים מסודרים עם אשה ושני ילדים, שעסק בשעשועים דומים, אך עשה אותם רצינו לצחוק, ולא רצינו סרט או הצגה,“ אלה היו סיבות מספיקות להופעתם של האלפים, כשמול מאות נוספים נותרה קופה סגורה עם שלט של „כל הכרטיסים נמכרו.“

גם נורית וגם איקו הצליחו לא רק לחייך וליהנות, אלא גם לצחוק עד להתפקע מההתרחשויות שחלפו לפ־ ניהם על הבימה. בלי אף בדיחה אחת. הכל ממראה עיניים בלבד. שום מאורע, ויהיה המצחיק ביותר, לא יכול לסחוף את כל הנוכחים, כפי שעושה זאת אירוע שבו הם מרגישים שהם חלק בלתי־נפרד מהמתרחש.

תשומת־לב זו, בתוספת הפרסים

שדיים תמורת טיסה התערטלות ומשתתפים היא חלק מלהיב משעשועי קאזינו־הבידור החדשים שהגיעו לתל־אביב. הזוג האמיץ שבתמונה רצה לזכות בכרטיס־טיסה זוגי לאירופה, וכדי להתקרב ליעד ולזכות בסיבוב נוסף על הרולטה. נחשף.

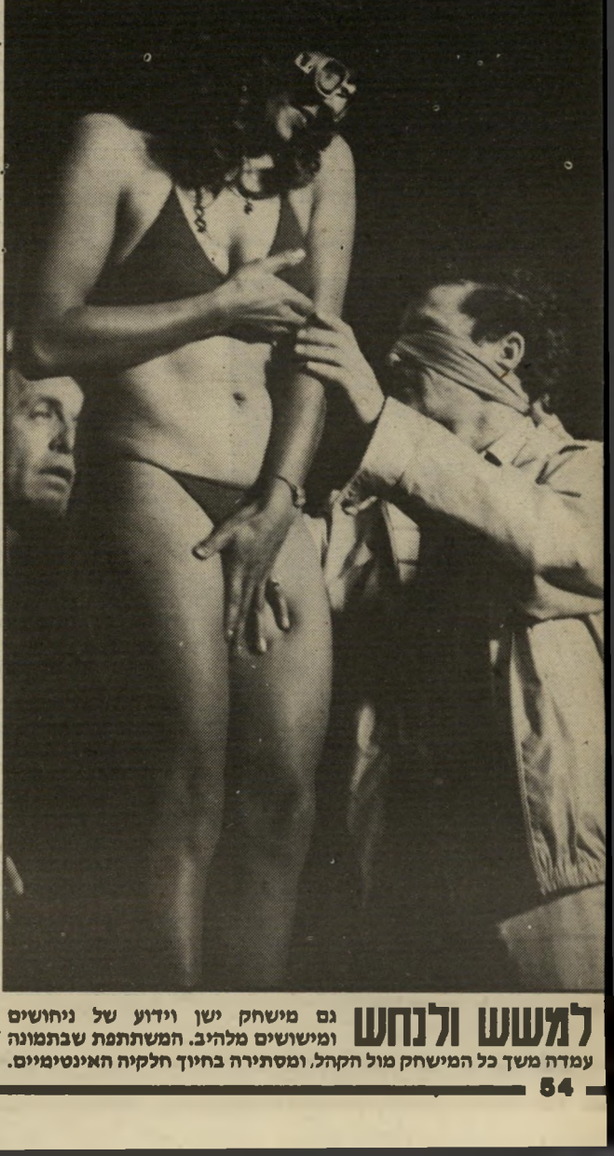

למשש ולנחש גם מישחק ישן וידוע של ניחושים ומישושים מלהיב. המשתתפת שבתמונה עמדה משך כל המישחק מול הקהל, ומסתירה בחיוך חלקיה האינטימיים.

תלמידי הרצליה בין הקהל הבוגר שאיכלס את מיד־ רכתו של בית־הקולנוע בלטה קבוצת תלמידים מגימנסיה הרצליה, שפוקדים את המופע בו הם מוצאים פורקן.

עורכת תוכניות הבידור בטלוויזיה, דליה גוטמן, יגאל שילון, צלם הטלוויזיה, המעורב אישית בהפקה המהפכנית, רעד מפחד. שילון הכיר את הראש של גוטמן, חבל היה לו להפסיק את זרם המצלצלין החדש שמילא את כיסיו מאז התחיל המופע לרוץ.

„אל תעיז ללכת איתה לזה הזמן, היא תגמור אותנו,“ הוא ביקש מרמז.

„כשאמרתי לו שהיא נהנתה,“ סיפר רמז לאחר מכן, „הוא לא האמין לי והלך בעצמו למשש אצלה את הרופק.“

שילון השתכנע רק אחרי שהעורכת סיפרה לו שהיא באה לעבוד, ומצאה את עצמה נהנית וצוחקת עד לכאב־בטן מהמופע. רק אז יכול היה שילון לחזור ולישון בשקט.

ואומנם, הטלוויזיה אשמה לא במעט בנהירה המטורפת מדי שבוע לאולם הקולנוע שברחוב פינסקר בתל־אביב. העיתונים כינו את התופעה וולגארית, תת־רמה ומה לא. אך הישבנים העסי־ סיים החשופים שגילוו לביקורות רק הוסיפו שמן למדורה.

את נורית רייטר (31), הקוס־ מטיקאית מנס־ציונה ואת דויד (איקו) ארוך (35) בעל חנות הצעצועים מהרצליה ועוד כאלפיים איש ואשה לא עניינו הביקורות. „שמענו שזה טוב,

במנות קטנות בחגיגות של מיפעלים ובמסיבות של ועדי־עובדים. „זה המופע הראשון שלי שאנשים באים ומשלמים מכיסם כדי להשתתף בו.“

עד היום הסתפק שמאי־הביטוח במופעים מיניאטוריים. „אולי פחדתי מפירסום גדול. אבל אני יודע דבר אחד, שכאשר אני נמצא על הבימה אני לא פוחד.“

הביטחון העצמי של רמז זורם אל הקהל, חביבותו המתובלת בהומור רב וצניעותו עושים משהו לאנשים. תוך דקות ספורות הופך מחצית האולם הגדוש להיות חברו הטוב של המנחה. החלק הקשה של הקהל ותמיד יש ספקנים, ארישים, ציניים, שאותם קשה יותר לסחוף ולפצח בכמה מילים – מתמוסס אחרי מחצית השעה הראשונה.

מה עושה להם הרמת־גני הזה, שגם

שלב ראשון! זוג עקשן שהפתיע את הקהל היה הזוג שב־תמונה, שהגיע למופע כשהוא לבוש בכמה שכבות והיה משוכנע שיזכה בפרס מבלי לחשוף אחוריים ושדיים.

פיספוס! חוסר־מזל של הזוג אילץ את הבעל לוותר על מיכנסיו ואת האשה לוותר על חזייתה. גם זריקות הכדור לסל התפספסו.

מה שלא מנע מהם לנסות שוב. מראה השדיים הפך חלק טבעי מהמופע המעורטל. המנחה שידו מדריכה את האשה בתמונה ידע להשרות אווירה משוחררת.

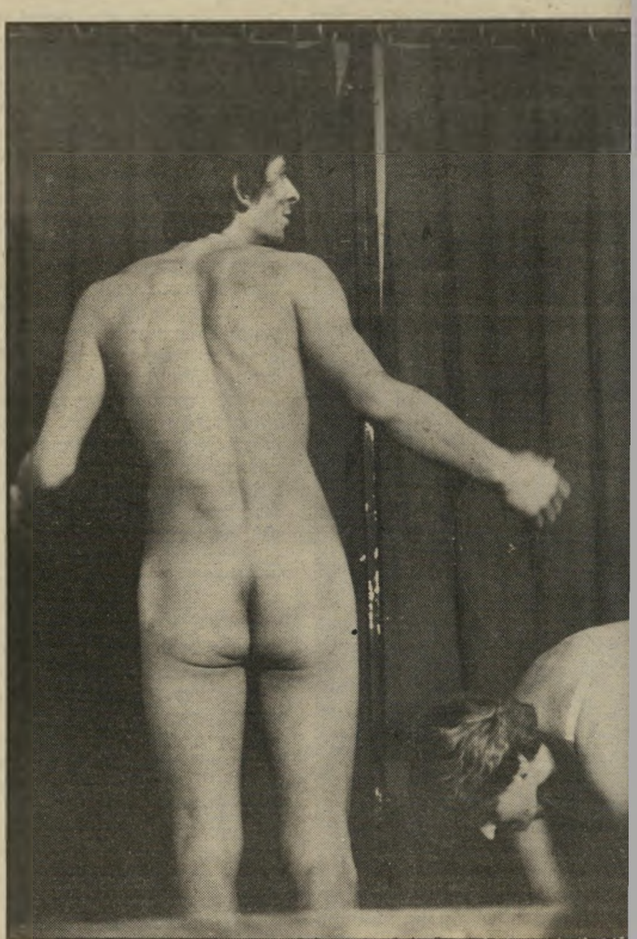

אחרי ארבע שעות במחיצתו הם עריין יושבים מרותקים עמוק בכיסאם? איך הוא גורם לאנשים להפוך מגוחכים בפרהסיה ועוד להרגיש עם זה טוב?

בכל לילשבת נוהרים המונים מן הפרברים כדי להשתעשע במישחקי וגירוי מין פומביים וגם לזכות בפרסים

על כך עונה רמז:

„לא יודע להסביר מה אני עושה לקהל, ואיך אני מצליח להלהיב אותו. אני רק יודע, שכל אדם שעולה אלי

גם את המיכנסיים? מאיר רמז מסביר למשתתפת הצעירה המעורטלת על האפש־רות להוריד את המיכנסיים, ולהמשיך במישחק לקראת זכייה בטיסה.

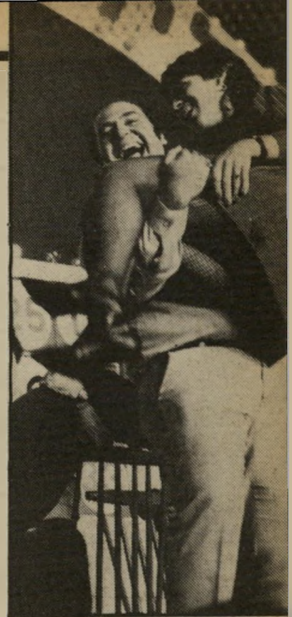

לשמנים הקדיש המנחה שעשועי ילדות. ויצה מסביב לכיסאות, בליווי מוזיקה. כשעל הידיים חתיכה.

מישחקי־מין

(המשך מעמוד 55)

לבימה, אני נותן לו להרגיש שאני שווה לו ברגה, ושאני בראש אחד איתו. אני חושב שלכן הוא נותן בי אמון, כי אנחנו יחד מאותה המישפחה.

„אני לא נותן לו להרגיש שהוא נחות. אני צוחק איתו ונהנה איתו. את זה אנשים, לדעתי, אוהבים. אני מבטל את המרחק ביני ובינו וגם ביני ובין הקהל. כל מה שאני עושה על הבימה היום לא חדש לי. אני משעשע קהל כבר 20 שנה. רק מימד הגודל השתנה.

„אני יודע מהנסיון מה הקהל אוהב. במצב של היום אני יודע שקהל רוצה לצחוק ולא חשוב לו איך יצחיקו אותו ומה יעשו לשם כך. קהל שונא להשתעמם. במשך כל השנים סיגלתי לי צורת מופע, את הדברים שהולכים. אנשים אוהבים אקשן.

„כל השעות האלה אני לא נותן לקהל לנוח, אף לא לשניה אחת. חבל על הזמן שלהם. אם אני מרגיש שמשהו הולך להיות מת, אני צועק משהו שהקהל לא יפסיק לרגע לצחוק. אלה דברים ברוקים, הם לא חדשים."

תשובה מהמותן. מה חושב מאיר רמז, הבדרן החדש, על רמת האנשים המגיעים למופעיו?

בננה או... לכאורה הציע המנחה חד־פה גדול," הוא הורה לבנות שהתנדבו לעלות על הבימה. „ותנגסו בבננה כמה שיותר. מי שתצליח להשיג את קצה הבננה הקצר ביותר, תיזכה בפרס." המישחק המלווה אסוציאציות עורר צחוק בקהל.

„שמעתי כבר. אבל זוהי טעות לחשוב שרמת האנשים שבאים נמוכה. שליש לפחות הוא קהל על רמה די גבוהה. זה בדרך־כלל קהל פאסיבי שאינו משתתף בחינגה, אבל נהנה לא פחות מכל האחרים."

מי התחיל עם הרעיון שהוא כמו נווה ירוק במידבר הכלכלי היבש של היום?

הרעיון הוא לא ישראלי מקורי, הוא הובא לכאן מארצות־הברית. גם דויד בר, המפיק בפועל של המופע וגם יגאל שילון, איש הפעלולים המוזיקליים של המופע, טוענים על זכויות הבאת הרעיון. בינתיים כל השלושה חוגגים את מירוצו, לא לפני שמאיר רמז התנה תנאי שהיה חשוב מאוד עבורו: „ידעתי שזה לא יהיה מושלם, אם לא אשתף את כל הנוכחים בשעשועים ולכן הצעתי להפיץ ביניהם כרטיסי־מיספרים. עניין שדומה ברעיון למישחק הבינגו, אך שונה ממנו, כי בינגו נחשב אסור.

„לא רציתי שרק הקופצים לבימה יהיו אלה שישתתפו, ושאר הביישנים ושאינם מעזים ישבו פאסיביים."

רמז אילץ את כל הנוכחים להרתק לכרטיס־המיספרים כשמדי כמה דקות של הפוגה ממישחק כלשהו, הוא מחזיר אותם לכרטיס־המיספרים שבידיהם על־ידי גילוי מיספר נוסף חדש על הבימה. כך יכלו לזכות בפרסים ובעליה לבימה גם אלה שלא התכוונו אפילו ליטול חלק פעיל בחגיגה המצחיקה.

הפרסים יקרי־הערך, הצחוק הבל־תי־פוסק והאקשן המפתיע מדי רגע שיעבד מיספר צופים, שהשתתפו בשמונה מתוך 12 המופעים שהתקיימו עד היום.

גם על כך יש למאיר רמז תשובה מהמותן: „אני לא מעלה אף פעם אדם שאני מכיר ממופע קודם. אני לא יכול לסבול זאת. אני אוהב לעשות דברים חדשים כל פעם, לכן המופע שלי לא משעמם. אני גם לא מספר בדיחות, אני לא יודע איך אני מצליח להצחיק בלי לספר אף בדיחה אחת."

האם הפרסים יקרי־הערך הם ששולטים בנפשם ובהתנהגותם של המשתתפים עד כדי התערטלות טוטאלית? „אנשים, מהנסיון שלי, לא הכסף מעניין אותם, מעניין אותם הפרס. כשהכנסנו את מוטיב הקאזינו עם גלגלת הרולטה, ידענו שזה יכבוש את המעיזים.

„אם חלמתי שאגיע למופע בגודל שכזה? כמו שהמופע הזה עלה, כך הוא גם יכול לרדת. בשבילי זה כמו מסיבת־סיום לכל נסיוני בתחום הזה, כאילו קיבלתי סוף סוף את תעודת־הבגרות שלי במיקצוע הברנות."

האם הדתיים של תל־אביב עוד לא התחילו לרדת לחייו? „כבר היו לי כמה טלפונים הביתה, גם ביום שבת. מכאלה שרצו לראות את המופע ולא הירשו לעצמם מפאת חילול שבת. אמרתי להם שבמשך הזמן בטח נעשה עוד מופע, שיתקיים באמצע השבוע, ואז גם הם לא יפסידו." דינה ונון ■

איש־ביטוח רמת־גני בן 40, בעל חיים מסודרים, אשה ושני ילדים, הוא המנחה של מישחקי והימורי המין

האם היא אדישה המשתתפת ה־צעירה שעמדה מול הקהל לבושה בגד־ים מינימלי ומישקפיים אטומים לא זעה ולא נעה במשך כל המישחק. גם כשערך המנחה על גופה ניסוי מישוש, הצחיקה אדישותה את הקהל. הנחייתו עזרה למשתתפים.

פרסים זאב, שהיה בין ה־משתתפים הראשו־נים, הצליח לזכות בפרסים שידיו כמעט לא הצליחו לשאתם, בשובו לאשתו שחיכתה לו באולם.

דם בטולכרם

(המשך מעמוד 15)

הקורבן, מחייך חיוך תמים של אושר. כשהצטלם, בוודאי לא העלה בדעתו כלל שיסיים את חייו בגיל 18, בצורה כל־כך טראגית.

השמועה על התהלוכה המתארגנת עשתה לה כנפיים במהירות. צעירים ממחנה־הפליטים ומן העיר טולכרם עצמה התחילו לזרום לעבר הרחוב הראשי. תוך כדי הליכה לבש כל אחד מהם את הכופיה שלו. חלקם כיסו את פניהם בכופיה ואחר־כך שלפו מאי־שם דגל פלסטיני, או כרזה מאולתרת, שהוכנה בזריזות.

אחד הצעירים ראג לסדר. הוא אירגן את חבריו בשורות לרוחב הדרך הראשית של המחנה. רק גברים וילדים התארגנו לתהלוכת־האבל.

"מישהו הקריב את דמו!"

מתח רב עמד באוויר. השתתפות בהפגנה בלתי־חוקית, תמיכה ב"ארגון עויין" והנפת דגל פלסטיני גוררות אחריהן מייד מעצר, היכול להוביל למישפט ולהרשעה. העונש הצפוי — עד שתי שנות־מאסר.

למרות הסיכון, לא נרתעו הצעירים. רובם ככולם כבר בילו לפחות פעם אחת בחייהם תקופה זו או אחרת מאחורי סורג ובריח באשמות שונות. רובן ככולן פוליטיות. המימשל הצבאי הוציא יותר מאלף צווים (המהווים את ספר־החוקים החולף ותופח של תושבי השטחים הכבושים), ואין כמעט גבר בגדה שלא עבר אי־פעם במשך 16 שנות הכיבוש על אחד מצווים אלה.

התהלוכה התארגנה במהירות. נשים במיטפחות־ראש לבנות עמדו בפיתחי הבתים הקטנים והביטו בחרדה במתרחש. הן, כמו הגברים שהצטרפו לתהלוכה, ידעו שזה לא ייגמר בטוב. לכולם היה ברור שלא ייארך הזמן, וג'יפים רוהרים של אנשי מישמר־הגבול יבואו למקום — ואז. רק אלוהים יהיה בעזרם.

התהלוכה התחילה לצעוד. בראש הלכה שורת בחורים צעירים, כולם בכופיות ארומות לראשיהם. אחריהם פסעה שורה נוספת, במרכזה שני הזרים הענקיים, שתמונותיהם של יאסר ערפאת ושל ההרוגים במרכזם. לצד הזרים הניפו כמה בחורים את דיגלי־פלסטין.

נושאי הדגלים כיסו את פניהם בכופיות הארומות, כדי שגם משתפי־הפעולה בתוך מחנה־הפליטים עצמו לא יוכלו לזהות אותם ולדווח אחר כך לשילטונות הישראליים.

הם צעדו במורד הדרך הבוצית, לכיוון בית־הקברות של המחנה, כשהנשים מלוות אותם במבטי דאגה וכבוד. חלק מהן מחו רמעות. אף אחת מהן לא העזה להוציא הגה מפיה.

מישהו במרכז התהלוכה התחיל לקרוא סיסמות. חבריו חזרו אחריו כהד אדיר, שנשמע כמו זעקה רמה בכל רחבי מחנה־הפליטים.

"ברוח ובדם נפדה את ערפאת!" קרא הכרוז, כשכולם חוזרים אחריו. "ברוח ובדם נפדה את עאמר!" הוא הכריז, וחבריו ענו. "התאספו התאספו הצעירים, מישהו הקריב את דמו!"

הסיסמות כולן בחרוזים. הקהל חוזר עליהן תוך כדי הרמת ידיים — לעיתים באגרופים קמוצים, לעיתים תוך סימון וי של ניצחון.

ילדים קטנים, בני חמש־שש, הצטרפו גם הם לתהלוכה, שהלכה וגדלה, כשהם לומדים שיעור חשוב באזרחות תחת כיבוש בלתי־נגמר.

התהלוכה התקדמה לאט, בכיוון בית־הקברות. בערך שלוש מאות איש הגיעו לשם — הגברים בקבוצה מלוכדת, הנשים מאחוריהם.

יצרי־נקם

בית־הקברות היה שקט. האדמה שכיסתה את קיברו של עאמר היתה עדיין תחוחה ורטובה. על הקבר היו מונחים שני זרים. טיפות־הגשם שעל הזרים נצצו בשמש, שביצבצה

(המשך בעמוד 59)

יחזקאל אסלן, איש "רשימת ה־11", טונן

המישטרה הרגה את אחי!

על יחזקאל אסלן כבר נכתב רבות. הוא מוכר כאחד מראשי הפשע המאורגן בארץ. ועדת־שימרון, שחקרה ב־1977 את הפשע המאורגן בישראל, ציינה אותו כאחד מ־11 אילי־הפשע במדינה. ייחסו לו עבירות רבות של סמים, למרות שנתפס רק פעם אחת עם כמות זעירה של קוקאין במלון רמדה. אז נשפט ונשלח לבית־הסוהר לשלוש שנים.

לפני כשנתיים נורה יחזקאל אסלן בחצר ביתו שבשיכון דן. הוא נפגע בפניו ועבר כמה ניתוחי־לסת מסובכים. זמן קצר אחרי ההתנקשות בחייו נרצח עמוס מסיקה. המישטרה ייחסה את הרצח לאנשיו של יחזקאל אסלן, אך עד היום לא נמצא הרוצח.

מאסר־בית מרצון

ר חזקאל אסלן נולד וגדל בשכונת התיקווה, הוא נחשב אדם אמיד ובעל עסקים רבים, ביניהם מיסעדת שיפודי התיקווה וסוכנות המשקאות משקה לכל. בבעלותו של אסלן גם כמה מיפעלים המייצרים מיכנסי ג'ינס ואולמות למישחקי מכונות, פליפרים. את המכונות מייבא אסלן בעצמו ומשכיר אותן תמורת שכר חודשי.

הוא אהוד על אנשי שכונת־התיקווה ולא פעם פנו אליו אנשים בשעת צרה. אסלן לא השיב פניהם ריקם. לחברים בשכונה מוכר יחזקאל כאיש הסולד משימוש בסמים, אחרי שאחיו אילן מת בגיל 23 כתוצאה משימוש בסמים קשים. האח שנרצח, שימעון אסלן, היה ידוע כנרקומן. גם הוא, כיחזקאל, גדל בשכונת־התיקווה.

כבר בגיל צעיר הסתבך שימעון עם החוק, בעיקר בעבירות רכוש וסמים. "לזכותו" נזקפו תיקים פליליים רבים והוא אף ריצה כמה עונשים בבית־הסוהר.

שימעון אסלן נהג להשתמש בסמים קשים ומצבו החמיר עם הזמן. כששוחרר מבית־החולים אברבנל בבת־ים, אחרי טיפול לגמילה מסמים, יצא במצב גרוע עוד יותר ממצבו לפני האישפוז.

הטיפול כלל סמי־הרגעה וכדורי אדולן, שהם תחליף להרואין, אך גם הם יוצרים תלות.

לפני כמה שנים נרתמה מישפחתו של שימעון אסלן לניסיון לגמול אותו מהשימוש בסמים. הוחלט לנתק אותו מהעולם החיצוני. הוא נלקח לביתו של יחזקאל, אשר כלא אותו, בהסכמתו, במרתף ביתו שבשיכון דן. אחרי שניגמל שיחרר יחזקאל את אחיו מכלאו. שימעון הפסיק להשתמש בסמים למשך תקופה ממושכת.

כל זה קרה לפני ארבע שנים. היום טוענת המישטרה כי יחזקאל כבל את אחיו שנית והתעלל בו. טענה זו נשמעת מוזנת, בעיקר לאור העובדה שיחזקאל הוא שהליץ לשחרר את אחיו שימעון ולא היתה זו המישטרה ששיחררה אותו מכבליו.

מערכת־היחסים בין יחזקאל ואחיו היתה תקינה. יחזקאל סייע לשימעון הן בעבודה והן בכסף. לא אחת קרה ששמעון חילק צ'קים ללא כיסוי או לקח הלוואות מאנשים אשר באו לגבות את החוב מיחזקאל. והוא אכן שילם את חובותיו של אחיו. על אותו רקע התגלעו ויכוחים בין שני האחים. בתקופה האחרונה הפקיד יחזקאל בידי שימעון ניהול אולם פליפרים. מאמציו של יחזקאל לשקם את אחיו שימעון עלו בתוהו. שימעון הירבה להשתמש בהרואין, ותיפקודו נפגע קשה. כל מאמצי המישפחה עלו בתוהו. בחודש אוגוסט השנה הסתבך שימעון אסלן עם החוק. הוא נעצר על־ידי המישטרה כחשוד בגניבת רשם־קול ותכשיטים, כמו כן טענה המישטרה כי שימעון איים על המתלוננים כי יירצח אותם ויגרום להם נזקים.

גופה לא מזוהה

שימעון חזר לשכונת התיקווה. בימי מעצרו הפעילה עליו המישטרה לחץ עצום. לשימעון, שהיה נרקומן קשה, לא ניתנו סמים בבית־המעצר. הוא ביקש והתחנן בפני השוטרים כי יתנו לו כדורים להקל על סיבלו.

הוא הבטיח הרים וגבעות לאנשי המישטרה והציע לעזור להם ולמסור להם מידע שבו הם מעוניינים. אנשי המישטרה ערכו עימו הסכם.

שימעון אסלן שוחרר מבית־המעצר והפך מודיע מישטרתי.

יחזקאל אסלן שהה באותם ימים בחו"ל. הוא עבר סידרת ניתוחים מסובכים בפניו. לארץ חזר רק לפני כחודש. באותה תקופה היו יחסיו עם שימעון רופפים.

שימעון היה מסומם רוב הזמן והגיע לאולם מישחקי הפליפרים לעיתים רחוקות. כדי לקחת משם כסף.

ימים ספורים לפני הרצחו, היה שימעון בחקירה מישטרתית בקשר לפרשת פיצוץ מכוניתו של האמרגן אשר ראובני.

לאחים ראובני חנות בשכונת התיקווה. אשר ראובני הוא אמרגנם של שימי תבורי, זוהר ארגוב וחיים מוסה.

אחרי פיצוץ מכוניתו, התלונן אשר ראובני במישטרה ואמר כי הוא חושד כי שימעון אסלן הוא שגרם לפיצוץ.

הוא סיפר במישטרה כי זמן קצר לפני המיקרה גבה ממנו שימעון אסלן דמי־חסות בסך 2000 דולר.

אשר ראובני נתן לשימעון את הכסף במטרה כי לא ישוב אליו בדרישות.

אחר־כך התפוצצה מכוניתו.

שימעון אסלן נלקח לחקירה על־ידי המישטרה ומאז נעלמו עיקבותיו.

יומיים אחרי העלמו פנה יחזקאל לפרקליטו, אריה שרעבי, כדי שיברר אם שימעון עצור.

התברר כי שימעון אינו נמצא במעצר. כעבור שבוע נתגלתה גופתו של שימעון אסלן בחולות ראשון־לציון.

ביום גילוי הגופה הגיעו אנשי היחידה המרכזית למיסעדתו של יחזקאל אסלן בשכונת־התיקווה וב־קשו כי יבוא איתם. הם לקחו אותו למכון הפתולוגי באבו־כביר. שם הראו לו גופה וביקשו כי יזהה אותה. יחזקאל אמר להם כי אין הוא יכול לזהות את הגופה, מפני שפניה היו מושחתות. השוטרים אמרו: "זה אחיך, שימעון."

יחזקאל אמר לשוטרים כי אינו מזהה את אחיו. באותו מעמד הורתה המישטרה ליחזקאל להכין את הליכי הקבורה, כדי לקבור את אחיו למחרת היום.

גם אשתו של שימעון אסלן, שהובאה לשם מאוחר יותר, לא זיהתה את גופת בעלה.

נסחט ראובני
פיצוץ במכונית

השוטרים הראו לה נעליים ושעון חדשים. היא לא זיהתה את שני הפריטים הללו, שנראו נקיים וחדשים לגמרי, למרות שהגופה היתה טמונה בחול במשך שבוע ימים.

למחרת נקבר שימעון אסלן בבית־העלמין בחולון, בסמוך לקבר אחיו אילן.

בשורה שלידם קבורים שני האחים מסיקה, עמוס ובני.

בשעת ההלוויה אמר מישהו מהנוכחים: "מעניין מה יקרה כאשר תהיה תחיית המתים."

אחרי שנמצאה הגופה עצרה המישטרה את משה מסיקה, אחיו של עמוס מסיקה שנרצח לפני שנתיים. המישטרה טענה שהרצחו של שימעון אסלן בוצע על־ידי משה מסיקה כנקמה על רצח אחיו עמוס בידי אנשיו של יחזקאל אסלן.

בסמיכות מקום

בימי השיבעה על מותו של שי־מעון אסלן נודע לבני המישפחה כי מכר ראה את שימעון בתחנת־מישטרה מסויימת סמוך לזמן העלמו. מאז לא ראהו איש. אחד הגיסים של אסלן סיפר לבני המישפחה על

נרצח שימעון אסלן
גופה בחול

עצור יחזקאל אסלן
ניתוח בלסת

היתקלות שהיתה לו עם אנשי המדור המרכזי, לפני תקופה קצרה.

הוא סיפר כי סיפק סחורה לחנות מסויימת בבת־ים. כאשר יצא מהחנות, התנפלו עליו שלושה מאנשי הבולשת ושאלו אותו מהיכן החבילה המונחת אצלו במכונית. הוא אמר כי החבילה אינה שייכת לו וכי אינו יודע כיצד הגיעה למכוניתו. כשהחבילה נפתחה על־ידי המישטרה נתגלה בה כחצי קילוגרם חשיש. לדבריו הוכנס למכונית־מישטרה והוכה שם. אנשי המישטרה, כך סיפר, הסיעו אותו במכוניתם לחולות ראשון־לציון ושם היכו אותו מכות נמרצות בכל חלקי גופו. לאחר מכן גררו אותו לתחנת־המישטרה והמשיכו להכות אותו.

הגיס נזכר בתקרית זו בגלל הקשר עם המקום שבו הוכה על־ידי המישטרה בחולות ראשון־לציון, במקום קרוב מאוד נמצאה גופתו של שימעון אסלן.

בעיקבות אותו סיפור הסיקו כמה מבני המישפחה כי יתכן מאוד שהמישטרה, בעת חקירתה את שימעון אסלן בעניין פיצוץ מכוניתו של אשר ראובני, נהגה כלפיו באלימות ואולי כתוצאה מכך מת שימעון שהיה חלש מאוד ומצב בריאותו ירוד ביותר עקב השימוש בסמים.

בעיקבות סברה זו של בני המישפחה פשטו בשכונת התיקווה שמועות כי המישטרה היא שהרגה את שימעון אסלן. כעבור 10 ימים נעצר יחזקאל אסלן. המישטרה טענה כי הוא מעורב ברצח אחיו שימעון. הם טענו כי כבל את אחיו בשלשלאות במרתף ביתם. אחרי שגילה כי שימעון היה מודיע מישטרתי.

נציג המישטרה, פקד עימנואל שחר, הגיש לשופט מידע חסוי. הוא סרב לענות לרוב שאלותיו של אריה שרעבי, פרקליטו של יחזקאל אסלן.

פקד עימנואל שחר אמר, כי אין המישטרה יודעת כיצד נגרם המוות, מפני שדו"ח נתיחת הגופה עדיין לא הגיע.

בערוויות שהמישטרה גבתה מאשתו של יחזקאל אסלן ומהעוזרת, התברר כי שימעון אסלן לא ביקר באחרונה בבית יחזקאל.

יחזקאל סירב לשתף פעולה עם חוקריו. המישטרה הציעה לעורך־הדין אריה שרעבי להיות נוכח בחקירת לקוחו, דבר שאינו מקובל בדרך־כלל. הפרקליט הגיש ערר לבית־המישפט, ובו ביקש לשחרר את לקוחו. הוא טען, בין השאר, כי המישטרה מנסה להדביק ליחזקאל אסלן כתם, שלא יימחה ממנו כל ימי חייו. השבוע שוחרר יחזקאל אסלן. הוא לא ידע כי אחיו שימעון הינו מודיע מישטרתי. **נעמי אדוה** ■

אודי דיין כותב ספר, ובינתיים מתנהלים סביבו חיי־אהבה מסובכים

דיברונות על האסלה

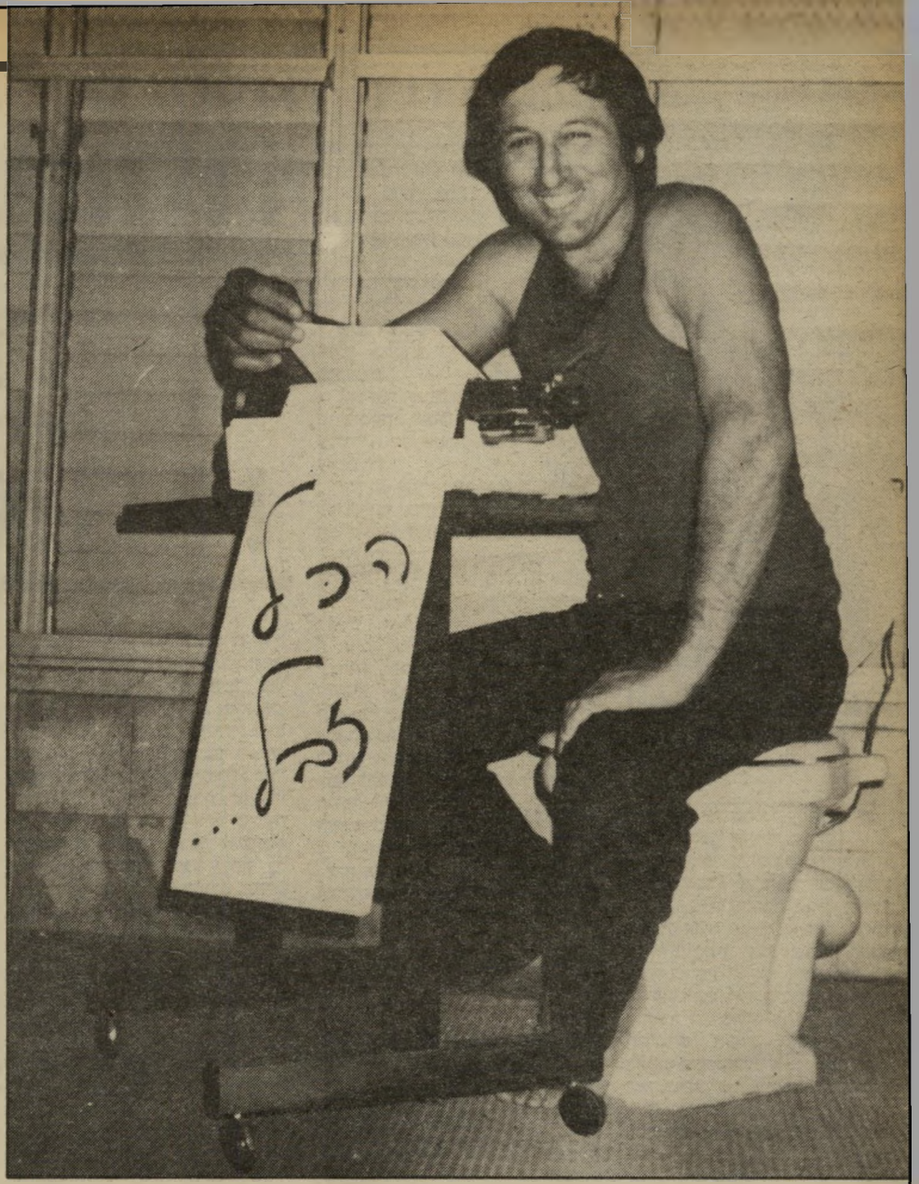

אודי זה הדיין המוכיח הלכה למעשה, כי הכל בולשיט. הוא ממשיך לכתוב את סיפרו כשהוא יושב על אסלת בית־השימוש, כי, לדעתו, רק עם חוש־הומור אפשר להחזיק מעמד ולהבין מה קורה: „הצליחו לנעול אותי מבחינה מישפטית. לכן אני מקדיש מזמני לכתיבת פרקים נוספים בסיפרי."

מחזה מוזר נראה בנהלל ביום שישי. אודי דיין ואשתו טליה ישבו בחצר ביתם. הם ישבו במיבנה, שהיה בזמנו לול תרנגולי־הודו. באותו מיבנה מתגורר אודי בימים אלה, כאשר הוא בא לעבוד במשק. אודי שיפץ את לול־העופות והפך אותו חדר־מגורים נוח ומקורי.

בית־המישפט אסר על אודי להיכנס לביתו בנהלל בעיקבות צו־מניעה שהפעילה נגדו טליה אשתו. אך היות שהמשק החי עדיין בבעלותו של אודי וברשותו סוסי־רכיבה שבהם הוא מטפל, הוא מגיע למשק לעיתים, כדי לעבד את האדמות וכדי לשהות במחיצת בתו, אלה.

סיפור גירושיהם של בני־הזוג דיין שימש חומר לוהט לכל ושמם לא מש מהכותרות. אודי פנה, בזמנו, לרבנות, אשר דאג לדווח על כל מהלך חדש בחיי הזוג.

יין בלול

בימים אלה פיטרה טליה דיין את מנשה בר־שילטון, אחרי שהגיעה למסקנה כי אינו דואג לענייניה בדרך הנראית לה. עוד סיבה חשובה שתרמה להחלטתה של טליה היתה הסכומים האסטרונומיים אשר דרש בר־שילטון עבור שירותיו, סכומים שהסתכמו באלפי דולרים.

טליה החליטה שהידברות עם בעלה־בנפרד, אודי, עשויה לקצר את הדרך לגירושיהם. היא החליטה לדבר עם אודי ישירות, ולכן הזמינה אותו לבלות איתה ועם בתם, אלה, בנהלל.

אודי סירב להיכנס לביתם המשותף, אחרי הפירסומים הרבים בעניין אהבתם נסעה טליה לטיול באירופה עם כתה, ויוסי בן־חנן נסע אף הוא, בנפרד, לטיול עם בנו ברק.

אחרי צו עיכוב היציאה מן הארץ, שהוצא נגדו על־ידי טליה, הביא אודי שני ערבים למישרד ההוצאה לפועל, אשר התחייבו לעמוד בתשלומי המזון על אף הפצרותיה של טליה, והעריך להזמינה למקום מגוריו הנוכחי, הלול שבחצר ביתם.

הזוג דיין ישב בלול לאור נרות ושתה יין.

כי טליה, שיצאה למילחמה נגד אודי ביד רמה, התעייפה בינתיים. הרומן הסוער עם תת־אלוף יוסי בן־חנן רועד מזה זמן.

נהלל בנוייה בעיגול. גם הסיפור הזה. כדי לאפשר את הבנת החסבוכת, יש לעיין בדיאגרמה שמשמאל

כדי שזו תמנע את כניסתו של מאהב אשתו, תת־אלוף יוסי בן־חנן, לביתו בנהלל (העולם הזה 2399).

טליה מיהרה לפנות לבג"ץ, כדי לבטל את החלטת הרבנות.

היא זכתה בפנייתה לבית־הדין הגבוה לצדק, אשר קבע כי יוסי בן־חנן רשאי להמשיך לבקר שם. את טליה דיין ייצג עורך־הדין מנשה בר־שילטון, נון אנג'ל, כאשר נודע לה כי הוא מנהל רומן עם עוזרת־הבית שלהם, שרה דרעי, התנחמה בזרועות בן־חנן.

בן־חנן, ששרת אז בלבנון, נהג לצלצל לברוריה מלבנון ואף שלח לה תמונות מן המילחמה. בצבא הלכו רכיל על הזוג הצבאי.

ברוריה נהגה לשלוח לבן־חנן דברי מתיקה בהליקופטר שיצא ממערכת עיתון במחנה למקום הימצאו בלבנון. באותה תקופה כבר הכיר יוסיבן־חנן נות של אהוד במיקרה שיברח מהארץ, וכך התאפשר גם לו לצאת לחו"ל.

ביום ביטול הצו עלה אודי על אוניה יוונית שעגנה בחיפה, ונסע עם עדנה, חברתו, לטיול באיי יוון.

כל הקבוצה חזרה מחו"ל באותו השבוע, והדיונים בבית־המישפט נמשכו.

צילצולים מלבנון

תת־אלוף בן־חנן, לעומת זאת, נראה בשבוע שאחרי שובו מחו"ל עם ידידה חדשה בשם שרי.

לטליה סיפר שזוהי ידידה ותיקה, אשת חבר.

בן־חנן, קצין בכיר במטכ"ל, נשוי לאשתו עינת מזה שנים. לזוג בן משותף, בן 6 וחצי. אשתו, ילידת חיפה, בוגרת בית־הספר הריאלי, באה ממישפחה עתירת־נכסים. לאביה המנוח היו פרדסים רבים בראש־פינה. הזוג בן־חנן התגורר, בזמנו, בחיפה ויותר מאוחר בנה וילה בקיסריה. כאשר החל הקרע בחייהם המשותפים החליטו בני־הזוג לגור בנפרד. כשהסתיימה בניית הווילה, עבר יוסי לגור בה לבדו ואשתו עינת שכרה וילה בשכונת דניה בחיפה.

בן־חנן חובב נשים. הוא נראה באופן קבוע כשגברת נאה זו או אחרת תלויה על זרועו, באירועים החברתיים שאליהם הוא מוזמן. הוא ניהל רומן סוער עם עובדת בכירה מלישכת־העיתונות הממשלתית, יותר מאוחר התחבר עם ברוריה אנג'ל, מזכירת עיתון במחנה.

ברוריה, שהתגרשה אז מבעלה, אמ־

טליה האשה אשר בנהלל. לעיתים היא נענית להזמנה ולוגמת עימו כוסית בלול.

עדנה זאת הסטודנטית לפילוסופיה המקובלת מאוד על אודי דיין, עד כדי כך שהם מסוגלים, כמוכח למעלה, לרקום במשותף ציפורי לכריית. אחרי הכל, גם עדנה היא, כמו אודי, ילידת נהלל.

ברוריה היא אחד האירועים בחייו של יוסי בן־חנן, מהזמן שהכיר את טליה.

את טליה דיין. הם נפגשו בביתו של תת־אלוף (מיל') רן פקר, הטייס. טליה הגיעה עם חברה ויצאה מהמסיבה עם בן־חנן.

התת־אלוף הזה החל מתגורר בביתם של אודי וטליה דיין בנהלל. עובדה, שכזכור, הכעיסה את אודי, שפנה לרבנות וביקש להוציא את המאהב מהבית.

המשק בנהלל הוזנח, ואודי החליט לשוב ולנהל אותו.

אימון בחצוצרה

ב כל פעם שבן־חנן הגיע לנהלל, פגש באודי שהסתובב בחצר. נוכחותו של אודי הפריעה לבן־חנן והוא אמר זאת לטליה. ביחוד הופרעה שנתו בשעות הלילה, כשאודי ישב כחדרו כלול והתאמן בנגינה בחצוצרה.

אודי הקים רעש־אימים ושנתו של בן־חנן נדדה. טליה הציעה לבן־חנן לעבור ולגור עימו בווילה שלו בקיסריה.

הסידור לא נראה לבן־חנן. למרות שטליה היתה מצויידת במפתח של הווילה בקיסריה, לא היה בן־חנן מעוניין שתעבור לגור שם דרך קבע.

על אותו נושא החלו ויכוחים ביניהם. באותם ימים הכירה עינת, אשתו של יוסי בן־חנן, סגן צעיר, המשרת בחיל־הים בחיפה והם הפכו להיות זוג.

הזמנה למיסעדה

ל בן־חנן נודע הדבר והוא ביקש מאשתו להפסיק פגישות אלה. אשתו ביקשה ממנו גט. יוסי בן־חנן פנה לידידו יאנוש, האלוף (מיל') אביגדור בן־גל, וביקש עצה כיצד לצאת מהסבך אליו נקלע. במישרדו של יאנוש, אשר מנהל היום חברה לייעוץ אסטרטגי (וגם מחצבה) הכיר את הפקידה שרה גבע, גרושה ואם לילד שעברה כמארחת במלון הילטון בתל־אביב, ומשם עברה למישרדו של בן־גל.

בן־חנן הזמין את שרי למיסעדה סינית בחיפה.

בבואה לתחושה

ב ן־חנן הפסיק את ביקוריו הקבועים בנהלל. הוא נראה עם שרי גבע באירועים שונים ואף הזמין אותה להילוות אליו לטקס הקמת האנדרטה לזכר חללי השיריון. באותו טקס הופיע בן־חנן עם בנו ושרי עם בנה. הילדים הם בני אותו הגיל.

היום מחלק אודי את זמנו בין נהלל ותל־אביב, שם הוא גר יחד עם חברתו היפהפיה עדנה זיסמן, ערנה, ילידת נהלל, היא סטודנטית לפילוסופיה. לאחרונה רווחו השמועות כי אודי ועדנה נפרדו. צלצלתי אליהם והם הזמינו אותי לבקר בביתם.

כשהגעתי מצאתי את אודי ישוב על אסלת בית־השימוש כשהוא כותב במכונת־כתיבה. שאלתי אותו אם יש משמעות להופעה יוצאת־דופן זו, והוא ענה: „אני נמצא עכשיו בהמתנה. הצליחו לנעול אותי מבחינה מיש־פטית. לכן אני מקדיש מזמני הפנוי לכתיבת פרקים נוספים בסיפורי. אותם פרקים ייקראו בשם בית־המישפט.

„אני מתאר שם את האבסורדים אחד לאחד, דברים שבהם התנסיתי בביקורי בבתי־המישפט. לראבוני, נוכחתי שה־צדק הוא פונקציה של גובה שכר־הטירחה לעורכי־דין. מה יותר אבסורדי מזה שבית־המישפט הגבוה לצדק מתיר כניסה של אדם זר לביתי בנהלל, כאשר אני מנוע מלהיכנס לשם?"

הוא המשיך, ביושבו על האסלה: „רק עם חוש־הומור אפשר להמשיך לחיות עם כל הסיפור הקפקאי הזה. את הפרקים הקשורים לחוויותי בבית־המישפט החלטתי לכתוב ביושבי על אסלת בית־שימוש, כבבואה לתחושותי שהכל בולשיט."

נעמי אדרה ■

יוסי זהו התת־אלוף שבנושא הנשים הוא אלוף. זרי־דפנה עם טליה, ברוריה ועם שרי.

„הוא לא הסניף!" אביו של הקורבן איבראהים (מי־מין) אמר, שבנו הצעיר לא הסניף אפילו להתחתן. לידו אחיו הקטנים של איבראהים ומאחור סבו הזקן. כל הגברים האבלים יושבים בבית אחד, בעוד הנשים יושבות בבית אחר.

דם בטולכרם

(המשך מעמוד 57)

מבין העננים הכהים. בין הזרים היתה פרושה כופיה שחורה, שכיסתה את הקבר הטרי.

ליד הקבר פרחו זה עתה סיתוויניות ורודות של גשם ראשון, ועלים ראשונים של נרקיסים כבר ביצבצו מתוך האדמה שרוותה.

התהלוכה הגיעה לבית־הקברות, תוך קריאה מונוטונית ומתמשכת: „אללה אכבר". הצועדים עצרו ליד הקבר, הניפו את הרגלים ואת הזרים באוויר.

מישהו מבין הצעירים נשא נאום פוליטי קצר. הוא תקף את סוריה ואת „המורדים". הוא תקף את מדינות־ערב שעומדות מנגד ואינן מתערבות. הוא קרא קריאות־תמיכה נרגשות בערפאת ובמדיניותו, ונשא הספד לחברו עאמר.

אחרי שנגמר הנאום הקצר, התבקשו כל הנוכחים לשבת על הארץ, לעריכת תפילת המת. השקט שוב השתרר בבית־הקברות שבקצה המחנה. כולם התפללו חרישית, רק שיפתי־תיהם נעו. ילד קטן, כבן שמונה, יחף, ישב בצד על סלע רטוב ומירר בבכי. זה היה אחיו הצעיר של עאמר. הוא התייתם לפני שנה מאמו, ועכשיו שכל את אחיו הגדול.

לפתע הופרה הדממה של המתפללים. אשה צעירה, במיטפחת־ראש לבנה, באה בריצה מכיוון מרכז המחנה. היא הודיעה שכרגע הכריזו עוצר על המחנה. באופן אינסטינקטיבי התרוממו כולם מעל האדמה, והביטו לאחור, לעבר המחנה. מישהו מבין הצעירים קרא לכולם לשבת, והם חזרו לתפילה.

אחרי שגמרו להתפלל, התארגנו שוב כולם בגוש מלוכד — הזרים במרכז והדגלים הפלסטיניים בצידם — והתחילו לצעוד בחזרה לכיוון מרכז המחנה.

משם התכוונו ללכת לבית־הקברות של העיר טולכרם, לקיברו של איבראהים.

התישפחה תמונה קבוצתית של כל מישפחת בישארה, שצולמה זמן קצר לפני מותו של איבראהים (מזוקן, מסומן בחץ). במישפחה נותרו 10 אחים ואחיות. איבראהים היה הבכור.

מרחוק, במעלה הררך, נראו שני ג'יפים של מישמר־הגבול והמכונית האדומה המפורסמת, שפותחה בנצרת עילית במיוחד לפיזור הפגנות בעזרת גאז מדמיע ומים, הצובעים את המפגינים בצבע אדום שייקל על זיהויים.

הצעירים לא נרתעו, והמשיכו לצעוד ולקרוא סיסמות. התהלוכה היתה מסודרת למופת. איש מהצועדים לא החזיק בידו מקל או אבן. כוונתם לא היתה להתנגש עם נציגי השילטונות. זו היתה תהלוכת־אבל, שבאה לכבד את זכר שני הצעירים שנהרגו יומיים קודם בעת הפגנת־תמיכה בערפאת, בעמידתו נגד מזימות הסורים.

אך אנשי מישמר־הגבול לא היו מוכנים לוותר. שוטרי החיל טרם נרגעו מהאסון שפקד אותם אך לפני שבועיים בצור. שם נהרגו 2,9 מחבריהם. יצר הנקמנות בער בעצמותיהם, ותושבי השטחים הכבושים מהווים עתה קורבן נוח לפרוק עליו את יצרי־הנקם האלה. במיוחד אחרי שנכנס לתפקידו בנימין (־פואד") בן־אליעזר, המושל החדש־ישן של השטחים הכבושים.

מישרד־הביטחון חוזר ומודיע בשבועות האחרונים שוב ושוב על מדיניות היד הקשה שהוא מנהיג מעתה בשטחים. ההודעות כמו מחזירות את הגדה לראשית 1982, לימים השחורים שבהם נהרגו פלסטינים מדי יום ביומו בעת „ירי כאוויר בזמן פיזור הפגנות".

האווירה החדשה־ישנה מהווה עידוד לשוטרי מישמר־הגבול צמאי הנקם, מררבנת אותם לדכא בכוח כל ביטוי ציבורי בשטחים הכבושים.

כך קרה גם הפעם. תהלוכת־האבל, שהיתה בלתי אלימה לחלוטין, התקדמה לעבר מרכז העיר. החיילים לא רצו לוותר. מכונית הגאז המדמיע רדפה אחריהם והתחילה להתיז גאז לעבר הצעירים.

בתוך דקות ספורות נותרו ברחוב הריק שליד מישטרת טולכרם כמה זוגות נעליים, שבעליהן נטשו אותן במנוסתם, ושרידי הזרים הרעננים, שלא זכו להגיע לקיברו הטרי של איבראהים, בקצה השני של העיר.

בלילה מסר דובר צה"ל עוד הודעה מרגיעה, על הפגנה בלתי־חוקית שצעדה בשעות הצהריים בעיר טולכרם. המפגינים, טען דובר צה"ל, נתבקשו על־ידי כוחות־הביטחון להתפזר, והם התפזרו בשקט לבתיהם.

רק הנעליים המיותמות ועגני הגאז יכלו להעיד, שהמפגינים לא התפזרו בשקט לבתיהם.

מאז תחילת המצור הישראלי־סורי על אש"ף בטריפולי, נערכו בגדה המערבית רק שתי הפגנות שלא נגמרו בפיזור בכוח. הפגנה אחת נערכה לפני כחודש בתוך אוניברסיטת א־נג'אח בשכם. זו היתה הפגנה גדולה, שבה השתתפו כמה מאות סטודנטים. בהפגנה הונפו דיגלי־פלסטין, והמש־תפים קראו קריאות תמיכה רבות בי"ר אש"ף. רובם גם החזיקו בידיהם את תמונותיו של יאסר ערפאת. ההפ־גנה התפזרה בשקט.

ההפגנה השנייה נערכה לפני שבועיים באוניברסיטת ביר־זית, גם שם הונפו דיגלי־פלסטין ותמונות של יאסר ערפאת, גם שם הושמעו סיסמות תמיכה בערפאת ובמאבקו. גם הפגנה זו נגמרה בשקט, ומשתתפיה התפזרו לבתיהם ללא אלימות.

בשתי הפגנות אלה קיבלו כוחות־הביטחון הוראה שלא להשתמש באלימות. להיפך: הם פשוט עמדו מרחוק ולא התערבו בהפגנות. הם לא ניסו לפזר אותן בכוח, ומכיוון שלא התקרבו אל המפגינים, לא יצרו פרובוקציה מכוונת ולא יצרו תסיסה. לכן, כאשר נגמרו ההפגנות, התפזרו המפגינים.

שתי הפגנות אלה, כמו כל ההפגנות הנערכות בשבועות אלה בגדה המערבית, אינן מכוונות דווקא נגד הכיבוש הישראלי, לפחות לא באופן ישיר. אלה הן הפגנות־תמיכה במנ־היגות המוכרת של אש"ף. אלה הן הפגנות תמיכה בקו מתון, במדיניות הקוראת להידברות ולפיתרון הסיכסוך בדרך המדינית ולא בדרך החרב.

אין ספק, שאילולא התערבו כוחות־הביטחון בהפגנה בטולכרם, לא היתה נוצרת כל התנגשות עם אנשי מישמר־הגבול, ואיברהים ועאמר לא היו מוצאים את מותם.

ענת סרגוסטי ■

עדותו המלאה של משה כהן מגלה איך בוצע המניעים, כיצד נערכו המארבים והתצפיות

„כך רצחתי את רוני ניצן!"

עד־המדינה משה כהן בתחנת־משטרה, ליד תכשיטי קרן־אור. הוא נעצר כיוון שהעוזי שבו השתמשו בשוד קרן־אור היה מוכר למישטרה משוד קודם. שכהן היה מעורב בו. כאשר החליט כהן להודות בשוד, הצהיר בפני המישטרה כי תמורת הפיכתו לעד־מדינה הוא יספר גם על פרשת הרצח של רוני ניצן.

משה כהן הוא עד־מדינה יוצא רופן במקצת. הוא בוגר בית־ספר תיכון, סיים קורס מכ"ם בצנחנים, והיה בחור טוב עד גיל 20. רק אז, בגלל סיכסוך מישפחתי, הרג את גיסו.

היה זה שבוע אחרי סיום קורס מכ"ם בצבא. כאשר חזר משה הביתה לחופשה, התברר לו כי אחותו הנשואה ברחה מבעלה, ויחד עם תינוקה חזרה לבית ההורים. היא סיפרה על מעלליו של בעלה, וביקשה ממשה שילך לביתה ויביא לה את מכונת־הכביסה שנשארה שם, כדי שתוכל לכבס את חיתולי התינוק.

אותה פגישה קצרה בין משה וגיסו הלהיטה בצעיר את רוח השינאה. בין השניים התפתחה קטטה, ומשה חזר לצבא בהחלטה נחושה לפגוע בגיסו, ולשחרר את אחותו מחיי סבל. הוא הביא איתו לחופשה הבאה רימון־רסס של צה"ל, והצמיד אותו לקטנוע של גיסו. משה סיפר כי ראה בעבר רימון כזה מתפוצץ בחדר ואיש לא נהרג, ולכן היה בטוח כי גיסו רק יפצע, אך לא יהרג. אולם הגורל גרס אחרת. הגיס נהרג מהרימון הממולכד ומשה נאשם ברצח.

בית־המישפט התרשם לטובה מהצעיר שרצה להציל את אחותו. גם עברו הצבאי וחייו התקינים עד המיקרה הרשימו את השופטים. הם קיבלו את גירסתו שלא רצה להרוג, אלא לפצוע כלבד, והרשיעו אותו בהריגה. העונש שהוטל עליו היה תשע שנות מאסר.

פליטת־פה גורלית

אותן שנים בכלא הפכו את משה כהן. בוגר התיכון וחייל הצנחנים, לבוגר אקדמיית הפשע. הוא סיים שש וחצי שנים בבתי־כלא שונים, אחרי שהוריד לו שליש על התנהגות טובה. בבית־הסוהר יצא ישר לידיה של אורית ארביב, חברתו של הרצל אביטן. כאשר סיפר משה כהן השבוע בבית־המישפט היכן הכיר את ידידיו, נשמע הדבר כמו אנציקלופדיה של הפשע בישראל. הוא התיידד בכלא עם הרצל אביטן, יעקב שמש, שמעיה אנג'ל, עמוס מסיקה ז"ל, ישראל ישורון ועוד רבים ולא טובים.

אביטן הוא שביקש מאורית שתעזור למשה כהן כאשר השתחרר. אורית אכן עשתה זאת. כאשר תיכננה את בריחתו של הרצל מהכלא, הכניסה את כהן בסוד העניינים. היא ביקשה ממנו כי יכין את רכב ההימלטות.

הרצל ברח מהכלא בעת ביקור בבית הוריו כאשר אביו היה חולה. במכונית שהכין משה כהן הוברח אביטן לדירה בשיכון ג'סי כהן. באחד ממקומות המחבוא של אביטן הצטרף אליו גם יעקב שמש, שיהיה באותו זמן עבריין־נמלט גם הוא. השניים בילו את זמנם בשיחות ובתיכנונים וכך גם עלה הרעיון לרצוח את רוני ניצן. „שוחחנו על הסבל שסבלנו בבית־הסוהר מה סוהרים ומרוני ניצן בפרט. אני אישית לא סבלתי מרוני ניצן, אבל כעסתי על התנהגותו נגד אסירים אחרים. הוא עשה בהם חוקנים ומעשים מגונים וגם נהג להרביץ להם. הרצל סיפר שהוא שנא אותו. גם אני שנאתי אותו. הרצל אמר שניצן עשה לו חוקן, אבל הוא הסכים. הוא אמר שצריך לרצוח את רוני ניצן, כי אם פעם יחזור לבית־הסוהר הוא יוכל לחזור בראש שקט. הצטרפתי לרצח, כי גם אני שנאתי אותו." כך העיד משה כהן במישפט נגד הרצל אביטן ויעקב שמש, הנאשמים ברצח רוני ניצן ושוד קרן־אור. בשוד, שבו נהרג השומר דויד אשורי, השתתף גם אמנון דויד, חברו הטוב של עד־המדינה.

התובעת פנינה רבורין בנתה מיבנה מוצק של עדויות, שבהן היא מנסה להוכיח כי במכונית הטרנזיט הכחולה, שנראתה על־ידי עדים, בזמן רצח רוני ניצן, היו הרצל אביטן ויעקב שמש. כך מעיד גם משה כהן, אשר לדברי השתתף ברצח, אך נותר במכונית הנסיגה, לא רחוק ממקום הרצח.

במהלך עדותו הראשית של עד־המדינה, היו הנאשמים שקטים וקשובים. רק כאשר החלה חקירתו הנגדית של הסניגור משה מרוז, המייצג את אמנון דויד, החלה המהומה.

אביטן כפי שנראה כאשר הוסגר לישראל מצרפת. במהלך בריחתו גידל אביטן זקן ונהג להרכיב משקפיים, כדי לשנות את מראהו. העדים זוכרים כי במכונית הרצח ישב אדם בעל זקן קצר.

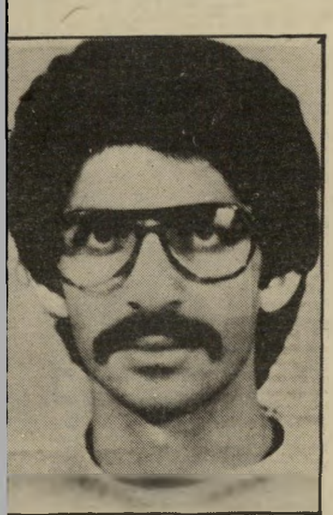

שמש שהיה גם הוא עבריין נמלט באותה תקופה, גידל שפם סיני משתלשל, והרכיב משקפיים. כך תיארו עדי הראייה את האדם השני במכונית.

היא גברה עוד יותר בעת שחקר עורך־הדין דויד יפתח, המייצג את אביטן. מילה אחת שאמר עד־המדינה בתשובה לשאלה של יפתח עוררה מהומה כה גדולה, עד שבית־המישפט נאלץ לסיים את הישיבה ולפנות את האולם. גירסתם של הנאשמים היא כי משה כהן אמנם השתתף ברצח רוני ניצן, וכי כל סיפורו על תיכנון הרצח וביצועו הוא נכון. הם חולקים רק על זהות המשתתפים ברצח. הם טוענים כי הם חפים מפשע, וכי עד־המדינה מחפה על שותפיו האמיתיים, ישראל ישורון ונחום קלימון („מנדו").

תשובתו המפתיעה של משה כהן לסניגור כי „ירדנו מהטרנזיט" עוררה שאגות זעם ושימחה מפי הנאשמים. הם טענו כי במילה „ירדנו" הסגיר כהן את האמת. כי היה זה בעצם הוא שרצח במו־ידיו את רוני ניצן, יחד עם אדם נוסף, שישב איתו במכונית הרצח, ואחר־כך עבר אל מכונית המילוט. בכך נסתרת גירסתו של כהן, כי הוא רק ישב כנהג במכונית המילוט, לא השתתף ברצח עצמו, וחיכה לרוצחים שישובו. אם אמנם שיקר עד־המדינה בנקודה כה גורלית, יתכן שבכך התערערה מהימנותו כליל, והשופטים לא יקבלו גם את זהות הרוצחים, כפי שהוא מציג אותה.

מה שבטוח בשלב זה של המישפט, הוא כי משה כהן אמנם היה שותף לרצח רוני ניצן, בין אם חיכה כנהג במכונית החילוץ, או השתתף באופן פעיל ברצח, או אפילו ירה את יריות הרצח. על כן תובא להלן עדותו על הרצח, שהיא בוודאי עדות מכלי ראשון.

הרבה יותר גדול

לעדותו של משה כהן, קדמה עדותם של כמה אנשים שהיו עדי־ראיה לרצח עצמו. מסתבר, כי כמו בכל רצח מושלם, למרות התיכנון המדוקדק של הרצח, היתה בו תקלה אחת, שלא נחותה מראש על־ידי מבצעיו. שבועות קודם לכן בחרו הרוצחים את מקום המארב. הם ידעו היטב את שעות היציאה לעבודה של ניצן והכירו את מכוניתו. הם הכינו לעצמם מכונית־חילוץ ומסיכות, ואף נשק רזרבי, למיקרה שבעוזי יהיה מעצור. אבל הם לא חשבו על כך שהמקום שבו חיכתה מכונית הטרנזיט נמצא ממש ליד טרמפיאדה. שם נוהגים אנשים מהסביבה לחכות לטרמפים לתל־אביב. אנשים אלה נמצאים שם בדיוק בשעה זו של הבוקר ועיניהם צופות אל כל מכונית העוברת במקום.

אליעזר עזרילביץ (18) חיכה באותו בוקר לטרמפ לבית־הספר. הוא גר בבניין סמוך לזה של רוני ניצן, ואף הכירו. הוא הבחין במכונית טרנזיט בצבע תכלת, שעמדה בצד הכביש

הרצח, מה היו

ושהפרייה לו לתפוס טרמפים. כיוון שהיה קרוב מאוד למכונית, הבחין היטב כיושבים בה. הוא ראה כי הנהג היה אדם חבוש כובע צמר עם פונפון, ועל פניו זיפי זקן ארוכים. גבר נוסף שנכנס למכונית היה לבוש ביגדי־עבודה, והיה לו שפם סיני משתלשל.

שכנה אחרת, מרים פרנטה, הבחינה גם היא במכונית הטרנזיט. היא הציצה בה בכעס, כיוון שחשבה כי המכונית מפריעה לה לתפוס טרמפ, ואמרה לעצמה „או שיסע מהמקום ולא יפריע, או שיקח אותנו טרמפ." גם היא תיארה את האדם שישב במכונית.

תאורים אלה תואמים את התמונות הקיימות מאותו זמן, של אביטן ושל יעקב שמש. לשמש היה שפם סיני משתלשל, ולאביטן היה באותה תקופה זקן קצר.

ה־13 בדצמבר 1981 היה יום ראשון. רוני ניצן, שהיה מפקד בית־המעצר ברמלה, ירד מביתו בשעה 7 בערך, והחל נוסע במכונית רנו הלבנה שלו לכיוון רחוב מיכאל לוין. בצומת היה עליו להאט, וכאשר עשה זאת, חסמה את דרכו מכונית טרנזיט בצבע תכלת. אדם ירד ממנה, נשמעו קולות צעקה ואז נשמע צרור יריות. האדם חזר לטרנזיט והמכונית נעלמה מן המקום. אזרחים ותלמידים מבית־הספר אפ־קים הסמוך עצרו מכונית והעבירו את רוני ניצן הגוסס לבית־חולים. הם גם הזעיקו את המישטרה.

כשלושה חודשים אחרי הרצח, נעצר משה כהן בחשד כי השתתף בשוד קרן אור. החשד עלה מפני

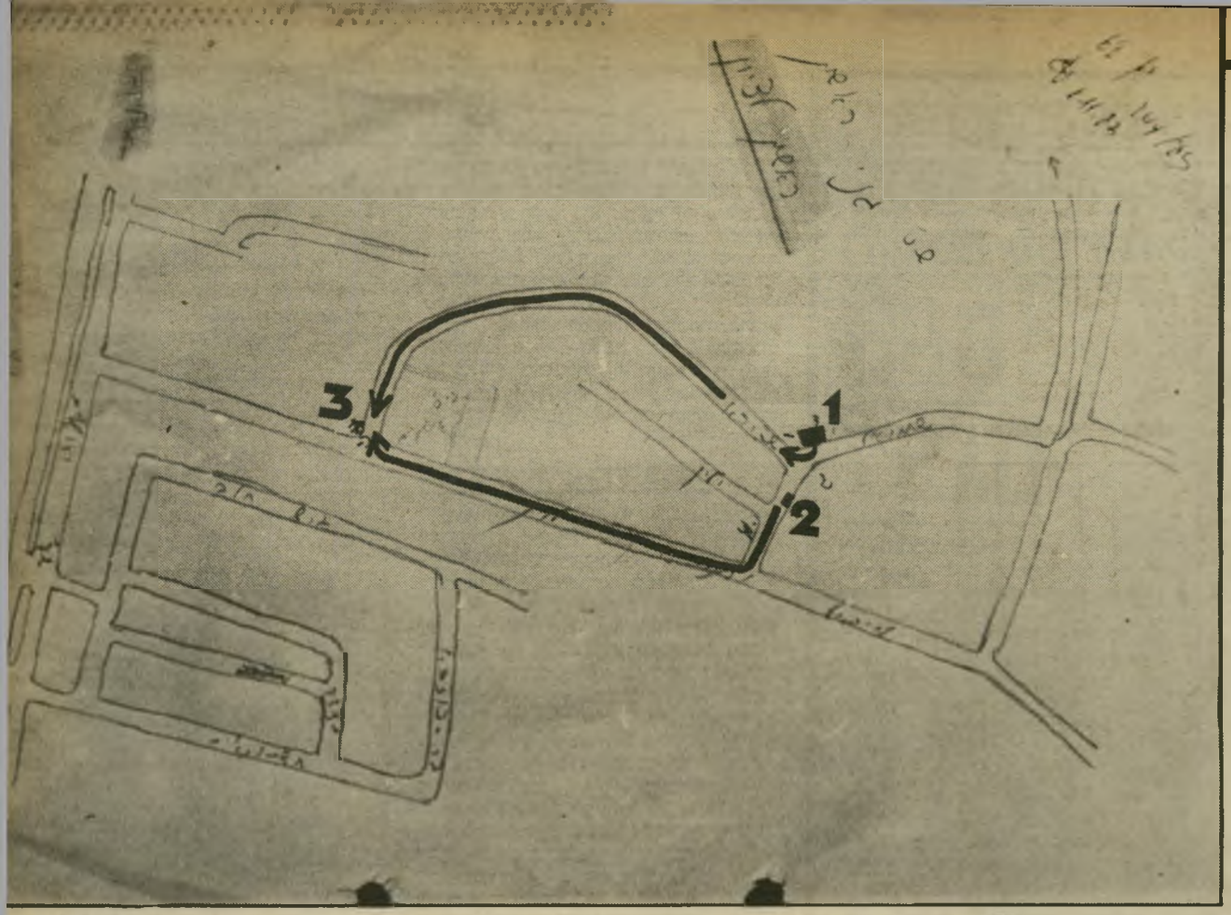

מוצג מישפטי תרשים הסביבה שבה גר רוני ניצן, ושבה עמדו גם עדי־הראייה ומכונית־הרצח. מכוניתו של רוני ניצן, רנו 4 לבנה (תמונה למטה, מימין) יצאה ממקום החניה שליד ביתו ברחוב שרירא פינת שמואל. מכונית הטרנזיט (למטה, משמאל), שחיכתה לה בפינה מול רחוב ילין, מיהרה לנסוע לכיוון צומת שרירא־לוין. הטרנזיט חסמה את מכוניתו של ניצן, הרוצח ירד וירו בקורבן צרור מעוזי. אז נמלטה הטרנזיט למקום שבו חיכה להו עד־המדינה, כהן, במכונית החילוץ. עדי־הראייה עמדו ברחוב שמוא ומכונית הטרנזיט הסתירה להם מכוניות חולפות שעשויות היו לת להם טרמפ. על כן זכרו העדים את המכונית ואת היושבים בתוכ

שאחד השודדים נשמע קורא „קלץ". „קלציום" הוא כינויו של כהן מבית־הסוהר. כאשר נברקו הקליעים שנורו והרגו את השומר אשורי, התברר

כ שעלה הרעיון לרצוח את רוני ניצן שאל הרצל איפה זה גני־

שתי שניות והכל נגמר

כלי. המישטרה הציגה לי עובדות שרק מי שהיה במיקרים ידע, והבנתי שזה משמש. לא היה לי כסף וביקשתי מעורך־הדין יפתח שישיג לי כסף מאוריה ארביב. למחרת הוא בא, ואמר שהיא לקחת רגליים ועצרו אותה במטוס. (אורית נעצרה בנמל־תעופה בן־גוריון כאשר עמדה להצטרף לאביטן שהתחבא בפאריס).

זה היה הקש ששבר את גב הגמל, כי בלי אישור מהרצל היא לא היתה נוסעת, והיא היתה היחידה שנשארה בחוץ ויכלה לדאוג לכסף. הם התייחסו אלי בזילזול.

ועשה חורים לעיניים. שמש היה צריך לדאוג לרכב. הוא השיג סובארו כחול והיה לו זקן קטן, שלא היה מחובר לפיאות, ומישקפיים. הוא לבש מיכנסי

המניע לרצח: „שוחחנו על הסבל שסבלנו בבית־הסוהר מהסוהרים ומרוני ניצן בפרט... התנהגותו נגד אסירים... הוא עשה בהם חוקנים ומעשים מגונים וגם נהג להרביץ להם"

ארביב ילדה לאביטן בן בכלא. התינוק היה עם אמו זמן מה ואחר כך הועבר לסבתו. אורית קלטה את עד המ־דינה כשזה השתחרר מהכלא.

למישטרה כי הם תואמים קליעים שנמצאו על ידם בשוד הספורטוטו בראשון־לציון. שוד שבו כמעט זוהה משה כהן. בתחילה הכחיש כהן כל קשר למעשה. הוא היה אפילו מוכן לעמוד למיבחן מכונת־אמת. הוא עמד במיבחן והוכרז דובר־אמת. אולם מקץ שמונה ימים נשבר. הוא אמר לחוקריו: „אתם רוצים את שוד קרן אור? אני אתן לכם משהו הרבה יותר גדול." ואז ערך הסכם עם המדינה, הוגש נגדו כתב־אישום על שוד קרן אור ועל שוד הספורטוטו בראשון־לציון. הוב־טח לו כי אם יעיד במישפט רצח רוני ניצן ויספר את כל האמת, יוכה בביטול שני כיתבי־אישום אלה ובחסינות מוחלטת על הרצח עצמו.

העיד משה כהן:

התברר לי כי הרצל אביטן ושמש נגדו כי והפלילו אותי. הם ביקשו שאביא את הנשק שלי לקרן אור, אמרתי להם שזה נשק מלוכלך, כי כבר השתמשנו בו בשוד הספורטוטו, אבל הם שיכנעו אותי שאי־אפשר לזהות ראשון, ששם ניצן גר. למחרת נסענו לאתר את ביתו. בחמש בבוקר הגיעו שמש, הרצל ואורית, הצטרפתי אליהם והדרכתי אותם לבית של רוני ניצן.

הם זיהו מכונית רנו 4 עם אנטנה בגג, זו היתה המכונית של רוני ניצן. הרצל ואני ירדנו ונכנסנו לחדר־המדרגות. ראינו את שמו של רוני ניצן על תיבת־הדואר.

אני עשיתי תצפית על ביתו של רוני ניצן ארבע, חמש פעמים, כדי לברר מה הולך בוקר. גיליתי שבין 7 ל־7 וחצי ביום ראשון בבוקר, בטוח שהאוטו שם. עקבתי אחריו שניים שלושה ימי ראשון. להרצל היה עוזי וגיבשנו תוכנית לבוא אחרי המכונית של ניצן עד התמרור, לחסום אותו, לירות בו ואז לסגת. בחרנו גם דרך נסיגה.

סיפרנו לשמש. אורית לא היתה אמורה להשתתף ברצח. הרצל הראה לי תיק ג'ינס שבתוכו היה נשק, כפפות שחורות ומסיכות שהכין משרוולים של גטקס. הוא קשר אותם למעלה צהובה. נפגשנו בשעה שש בבוקר בכניסה לראשון. אמרתי לאשתי שתצא מהבית ושלא תחזור עד הערב, כי התכוננו לחזור לביתי, ולא רציתי שאשתי תדע.

לשמש היה אז שפם סיני, מישקפי ראייה וכובע, לי ולהרצל היתה מסיכה של גטקס מקופלת על הראש.

הרצל שכב על הכיסא האחורי עם העוזי, ואני הייתי במצב של שכיבה. לי היה אקדח בארטה כדי שאם יהיה מעצור בעוזי, נוכל להשתמש באקדח. נסענו למקום המארב, התברר כי לא נוח לשכת כך. זה לחץ על הרגליים של הרצל, החלטנו להחליף מקומות. נסענו לפרדס, אני עברתי אחורה והרצל קדימה. אבל כשחזרנו לבית ראינו שרוני ניצן כבר יצא. רחינו בשבוע.

החלטנו להשיג פורד טראנזיט שהוא גדול ושאפשר לשכת בו בנוחיות ולצאת חופשי.

ביום הרצח הגעתי לדירתם בשעה 5 וחצי. שתינו קפה. הם השיגו פורד טראנזיט. הרצל לבש מעיל סטודנט

דגמ"ח מעל המיכנסיים שלו, כדי שיוכל לשרוף אותם אחרי הרצח, כי נשאר עליהם פיח מהירי.

מרחנו מישחה כמו וזלין על החלונות של המכונית, מלבד החלון הקידמי, ונסענו לבית של רוני ניצן מוקדם בבוקר. אז הוצע שאני אשאו בסוסיתא שלי ואחכה להם. בשעה 7 ורבע הרלקתי את הסוסיתא ועשית סיבובים ברגל. בשעה 7 וארבעים חזרו טראנזיט. הרצל הספיק להוריד את מיכנסי הדגמ"ח ואת המעיל ושם אותם בתיק. הם נכנסו לסוסיתא ונסענו לביתי. הם היו נרגשים וסיפרו שהם הגיעו לפינה בדיוק כשנעצרה מכונית של רוני ניצן. הרצל יצא, לחץ על ההדק, ותוך שתי שניות הכל נגמר.

עד באן סיפורו של עד־המדינה.

אם פליטת־הפה, שהעבירה אותו לתוך מכונית הרצח, לא תשפיע על השופטים, יתכן כי זוהי הגירסה שתתקבל לבסוף בפסק־הדין.

אילנה אלון

כדורגל

מאבק היוקרה

המתח ששרר על מיגרש בלומפילד במישחק השבת בין שחקני בית"ר ירושלים ומכבי תל־אביב לא היה מתח שיגרתי של מישחק ליגה נוסף. על אף הרוח העזה שנשבה והגשם שטיפטף, חשו כל 20 אלף הצופים שמילאו את האיצטדיון, שיש פה הרבה יותר מזה.

מחצית משחקני בית"ר שהשתתפו היו אנשי מכבי תל־אביב בעבר הלא־רחוק. ורובם טרקו את הדלת בחוזקה בעוזבם את המועדון התל־אביבי לטובת הירושלמי. חוב חשבון ישן עמד לנגד עיניהם. המאבק לא הסתיים על נקודות ליגה. רק מאבק היוקרה הוא שהדריך את רגליהם, עצביהם ונפשם.

דני נוימן, הכוכב של בית"ר ירושלים,

אוהד שרעבי
נזיד עדשים ב־90 אלף דולר

ששיחק בשורת מכבי תל־אביב, לא ישכח לה כל חייו, איך הפכה אותו לשחקן מן השורה. דבר רומה קרה לשלמה קירט. מאז חזר אבי כהן

"האנגלי", לא הפסיקו שניהם להתנגח, כשכהן הוא שזוכה בגיבוי ממנהליו על חשבונו של קירט. וכנ"ל הקשר (לא השוער) יוסי מיוחרי.

ואחרון אחרון חביב, שעמד שם וניהל את כולם, המאמן דויד (דוביד) שווייצר, שהפסיק לאמן את מכבי, לא לפני שאמר לה את כל מה שיש בליבו עליה.

וכך, באווירה המתוחה והביטחון במקום הראשון בטבלת הליגה, עלו הבית"רים הירושלמים וגילו יכולת מישחק ראוייה, ואילו התל־אביביים הוכיחו יכולת שביישה את המועדון ואת שמו המפואר, וסיימו בתיקו אפס:אפס.

"כולם צריכים להתפטר!"

פעמיים פוטר ישראל שרעבי (42) מניהולה של קבוצת הכדורגל מכבי פתח־תיקווה. פעמיים הסכים המיסעדן הפתח־תיקוואי לחזור לקבוצתו, כדי לסייע בידה ולהוציאה מהבוץ.

כל פתח־תיקוואי המעורה בספורט של עירו יודה שהישגיה של הקבוצה פרחו בשנים האחרונות לא מעט בזכותו של האוהד השרוף שלהם. עכשיו, כשהקבוצה יושבת עמוק בתחתית הטבלה, קרוב מאוד למקום מושבה של האלופה מכבי נתניה, חזר מנחם מנדל, יושב־ראשה הוותיק של מחלקת הכדורגל של מכבי, וביקש משרעבי, לחזור ולעזור להוציא מן הבוץ את העגלה השוקעת.

אך שרעבי שבע־המרורים, שנפגע בעבר עד עומק נישמתו מהיושב־ראש עב־הבשר, לא נענה להצעה הנכבדה. על אף ליבו הרחום ואהבתו לקבוצת־נעוריו, לא היה מוכן שרעבי לחזור להסדרים נושנים, הסדרים שטירפדו את כל מאמציו לנהל את ענייני הכדורגלנים.

שרעבי הודיע ליו"ר, שהוא מוכן לחזור בחפץ־לב וגם להשקיע כל מאמץ, כדי לשקם את שרידי הקבוצה בעלת העבר המפואר, רק אם ימלאו אחר כמה תנאים.

שלושה תנאים. על מכבי פתח־תיקווה ועל התנאים שביקש. סיפר שרעבי להעולם הזה:

קודם כל ביקשתי ממנדל שהאגודה תתנצל על העוול שנגרם למישפחתי. זה לא כל־כך בשבילי, כמו בשביל הילדים שלי, שנפגעו מהיחס שקיבלתי מאגודה שאותה שירתי בנאמנות כל־כך.

תנאי שני, לסגור איתי חשבונות כספיים שמגיעים לי ממכבי פתח־תיקווה עוד מהת־

קופה שהוצאתי את כספי הפרטי כדי לעזור. אותם כספים לא קיבלתי מעולם.

תנאי שלישי, כולם שם צריכים להתפטר, בלי יוצא מהכלל. יש מספיק מועמדים צעירים ומוכשרים בפתח־תיקווה, שהם גם בעלי ממון, המוכנים לנדב מזמנם וכספם, ללא כל טובת־הנאה, רק בשביל להחזיר לקבוצה את תיפארתה.

כולם בפתח־תיקווה יודעים שהנהלת מכבי זה שלושה־ארבע אנשים העושים בקבוצה כאילו זה עסק או רכוש פרטי שלהם. עוד לא נשמע בארץ שאגודת ספורט לא תקיים אסיפה כללית במשך ארבע שנים. מה יש להם לפחד?

חבל על הנערים. האם הדרישות שלו לא מוגזמות במקצת? שרעבי אינו חושב כך. להיפך, והוא מדבר על מיקרים של אגודות מפוארות יותר, שנכשלו והסיקו מסקנות ולקחו את הרגליים והסתלקו. הם התפטרו ובאו אנשים אחרים. "זה לא אסון," אומר שרעבי.

"יותר פשע," הוא אומר, "לבוא לקבוצה שהיתה תיפארת ולהרוס אותה עד היסוד. מה שדרוש לאנשי מכבי זה האומץ לקחת את הרגליים וללכת.

לדבריו של שרעבי, מתארגנת כיום קבוצת אוהדים רצינית, המונה כ־50 איש, ובכוונתה ללכת נגד מעשי האגודה עד הסוף ואם לא תהיה ברירה לפנות גם לבית־משפט.

"אם תוך שבוע־שבועיים ההנהלה לא תתפטר, אעמוד בראש הגוף הזה. רק אם תהיה אסיפה כללית ויבחרו אנשים אעזוב את התוכנית. אני מוכן אפילו לא להיות שם. העיקר שהאנשים יתחלפו. חבל על כל הנערים שמבזבזים את זמנם וחבל על כל העסק שיורד לטימיון מדי יום.

"גם לאוהדים של מכבי פתח־תיקווה יש זכויות. נקבע גוף שיתבע מההנהלה את כל הפרטים כיצד הגיעו למצב־ביש כזה. בזמנו, למשל, התחננתי לפני אותה גורמים שלא ימכרו את ניסים כהן, כי הוא היה בשביל מכבי כמו מלמיליאן בשביל בית"ר ירושלים וכמו משה סיני בשביל הפועל תל־אביב. מכרו אותו, לדעתי, בנזיד עדשים. אפילו שקיבלו 90 אלף דולר עבורו."

קספר (כורע) בפעולה*
הכי טוב, ברמה מיקצועית, בגיל העמידה

גולף

מה שטוב לביליי

לא רק נשיאי ארצות־הברית זכו בשיעורי גולף מבילי קספר, אלוף־הגולף לשעבר של אמריקה, על־מנת לשפר את סיגנון מישחקם על מישטחי הגולף. גם ראשי מדינות אחרות זכו לכך. אחד מהם הוא חסן מלך מארוקו, שהתאהב בספורט הגולף אחרי השיעורים שקיבל מבילי.

אלוף הסניורים. בילי קספר (52), שזכה בנעוריו כמה פעמים באליפות ארצו, מגיע השבוע לביקורו השני בארץ. המורמוני הדתי, אב לשמונה ילדים משלו ולשלושה מאומצים, שביקר בארץ בשנה שעברה, מגיע הפעם עם תואר בינלאומי חדש: אלוף הסניורס (שחקן הגולף הטוב ביותר באמריקה, ברמה מיקצוענית, בגיל העמידה).

האיש שיוצר מורווה, מלבר קספר בעצמו, מהביקור, הוא המנהל הצעיר של מועדון־הגולף של קיסריה, אלון בן־דויד בן ה־34. שכן תוכניותיו להפוך את ישראל לאימפריית גולף ברמה עולמית עדיין לא שבקו חיים. לדעתו, הרבה הרבה תיירים יגיעו ארצה בעיקבותיו של ביל קספר: "אם ישראל טובה לקספר, בטח תהיה גם טובה בשבילם!"

* *מדריך את מי שהיה מאמן נבחרת הכדורגל של ישראל, ג'ק מנסל (עומד, במכנסיים קצרים).*

כיצד להפריד בין שופטים מסויימים לקבוצות מסויימות

טעם לפגם

לאחרונה יוצאים יותר ויותר מנהלי קבוצות ומאמני כדורסל נגד שופטים מסויימים. "שהנייטרליות," הם אומרים, "רחוקה מהם."

יש שופטים הידועים כמזוהים עם קבוצות מסויימות. איגוד־השופטים ער לתופעה, ונמנע לשבצם במישחקים שבהם מעורבות קבוצות אלה. אך מסתבר שהכוונות הטובות של איגוד־השופטים לא מספיקות.

הנושא לא פשוט כל־כך. מספיק שהקבוצה, שאיתה מזוהה אותו שופט, מתמודדת על מקום בצמרת או עומדת לרדת. מספיק שהשופט המסוים נשלח למישחק אחר, שבו משתתפת קבוצה הנלחמת בשיניים ומהווה איום מתחרה רציני לקבוצתו.

כך אפשר לראות, שלמרות שאותו שופט לא ישפוט ישירות את מישחקי קבוצתו, תהיה השלכה עקיפה, אם כי לא מכריעה לגבי התוצאות.

טעם לפגם. דויד רגן, בכיר שופטי ישראל בכדורסל, למשל, מזוהה בצורה בולטת עם בית"ר תל־אביב. הוא אינו שופט במישחקיה כבר שנים. עד כאן הדבר בסדר. אך מה עושה איגוד־השופטים שמשבצו, למשל, במישחקי מכבי־דרום, מכבי־חיפה, או מכבי־מוצקין? שלושתן מתמודדות עם בית"ר על הירידה מהליגה.

שופט רגן
לא היחידי ברשימה

אין ספק שיש כאן טעם לפגם, ורויד רגן אינו היחיד ברשימה.

איגוד־השופטים יכול ללמוד משיבוץ השופטים במישחקי גביע אירופה לאלופות. לשיפוט במישחקי בית־הגמר לא מגיעים שופטים, אשר מדינתם משתתפת בבית־הגמר, כדי שלא תהיה לשום קבוצה אפשרות של טענה בנדון.

האמת היא שלאיגוד־השופטים קצת קשה לפעול על פי כל החישובים הללו, כי אז יתברר שאין די שופטים לנהל את המישחקים השונים. אך בכל זאת, כדאי להקדיש תשומת־לב נוספת לפני שמשבצים את השופטים למישחקים. ואולי גם כדאי לצרף יותר שופטים לסגל הקיים.

תת־תנאים לשדרים

מז'־אוויר גשום ובוצי הוא חלק משיגרת־חייו של כדורגלן בעונת המישחקים בחורף. בארץ הוא חלק גם משיגרת־חייהם של השדרים וטכנאי־הספורט של רשות־השידור, אלה היוצ־אים לסקור את מישחקי הליגה מדי שבת.

גם בשבוע שעבר נאלצו השדרים ועוזריהם להידחס עד לשד עצמותיהם, כשהם מצליחים בקושי לפענח את הכתוב על הניירות הרטובים שבידיהם.

"תת־תנאים", כמו שהם מכנים זאת, יש להם גם בקיץ, עת השמש יוקדת על ראשם.

באירופה ובאמריקה חוגגים שדרי־הספורט את עבודתם המלהיבה, בתוך תאים מסודרים וקבועים. ואילו בארץ מועלה הנושא מדי שנה מחדש עם התאחדות־הספורט ועם מנהלי הרדיו וכל מי שרק קשור לעניין.

כולם חושבים כיצד לשפר את התנאים. אך כל שינוי ממשי עדיין לא התבצע.

שלא לדבר על מיקום עמדת־השדר. בהרבה מקומות העמדה ממוקמת כתוך הקהל וארי לשדר אם פלם. ללא מחשבה שנייה, משהו בגנות קבוצה שאוהדה יושב מאחוריי גבו.

הורוסקופ

מרים בנימיני

מזל החודש:

עקרב

השפעתו של כוכב פלוטו מורגשת בימים אלה בצורה חזקה. אי־אפשר להתעלם מהשינויים שעוברים עלינו בעיקבות כניסתו של כוכב זה למזל עקרב.

על אופיו של הכוכב ועל השפעותיו נכתב לא מזמן במדור זה. לא נחזור על כך. רק נזכיר כי הוא משפיע על הכלל – כלומר, על מדינות, ועל אירגונים גדולים.

אולם השפעתו על חיי־הפרט מעניינת לא פחות ונוגעת לכל אחד מאיתנו. כוכב פלוטו שולט במזל עקרב, וכניסתו למזל זה משפיעה מאוד על בני כל המזלות.

מכיוון שב־10 השנים הבאות ישהה כוכב זה במזל עקרב, ננסה לראות מה יקרה לכל מזל ומזל.

עקרב

יותר מכל המזלות האחרים, יושפעו מכניסתו של פלוטו למזלם. במלים אחרות: הכוכב ייכנס לביתו הוא. בשנים אלה יוכלו בני־המזל לחקור ולהבין את עצמם, ובעיקבות הבנה זו יוכלו אף להשתנות. הם יגלו איפוק ושליטה עצמית חזקה וחסרת־פשרות. ביחסים עם אנשים אחרים הם יהיו יותר קיצוניים, ויצטרכו להימנע מלהשתלט על סביבתם. מכיוון שזה ירחיק מהם את האנשים הקרובים להם.

המשיכה לניסתר, למיסטיקה, אסטרולוגיה, ליוגה ולפסיכולוגיה תהיה חזקה ביותר. קונפליקטים שהיו חבויים במשך שנים רבות יצאו מהחוצה, ויעוררו בעיות נפשיות ואפילו מחלות פסיכוסומטיות. עלולים להיות קונפליקטים גם במישור המיני ואי־שביעות־רצון בעבודה. אך אם הגורם קשור להתנהגות לא ישרה של עמיתים או ממונים – הכל יצוף ויעלה על פני־השטח, ואחר כך ישתנה.

קשת

בני מזל קשת יצטרכו להתנקות ולהיפטר מכל מה שמפריע להם – הפסולת של הגוף והנפש – כדי שיוכלו להיבנות מחדש.

ההשפעה הראשונית שתהיה למצב החדש תהיה בכיוון הפסיכולוגי. חשוב מאד שיבינו מה קורה בתוכם ויהיו ערים לצרכים שלהם. הקשתים לא יוכלו להרשות לעצמם להתנהג או לחשוב כילדים, הגישה חייבת להיות מבוגרת ואחראית יותר והשליטה העצמית הכרחית. בתקופה זו לא טוב לזלזל בכוחותיהם ובחוכמתם של אחרים, קיימת סכנה שבני־המזל יקנו להם אוייבים נסתרים, מבלי שיתכוונו לכך. אנשים לא יוכלו להזיק להם, אם יחסם יהיה הוגן. מה שברור: הקשתים יצטרכו להשלים עם מצבים לא נעימים בהווה, בגלל התנהגותם בעבר – על־פי־רוב, מפני שברחו מאחריות.

ההתמודדות עם הקשיים תלמד אותם ותכין אותם לעתיד טוב יותר.

גדי

כניסתו של פלוטו לעקרב תגרום לשינויים גדולים בעתידם של בני מזל גדי. אנשים שבטוחים בהם שהם ידידים, ישנו את יחסם. מה שנראה לגדיים כחשוב ביותר, יראה לפתע תפל, חסר טעם ומשמעות. אם נהנו קודם לכן מקשרים קלים ומשיחות בטלות, כעת יחפשו קשרים אינטנסיביים ועמוקים יותר. החברויות לא יהיו בגדר של ידידות לא מחייבת, מעתה תיווצר חברות עמוקה, בפחות מזה לא יסתפקו הגדיים.

בני גדי עשויים לפגוש באדם שישנה את כל צורת־החיים שלהם. ומכיוון שאת זאת הם מחפשים – זה יהיה לטובתם. חלק מבני־המזל יימשכו לאירגונים או תנועות שמטרתן לשנות את פני החברה.

דלי

יתכן שזו תהיה אחת התקופות החשובות ביותר בחיים וכדאי שהדליים ינסו להגיע ליותר ממה שהגיעו עד עכשיו. האתגר הוא כלפי העולם. כוכב פלוטו יתן להם כוח לקדם את עצמם ואת הקריירה שלהם, ואם לא יצליחו בכך – הוא יתן להם את האפשרות להבין מה גורם לכך שאינם מצליחים. יתכן שבשנים הקרובות הם יחלימו כמה מקומות־עבודה וינדדו בין מיקצועות שונים, עד שימצאו את הדרך הנכונה. חשוב שינהגו לפי החוק ולא ישכחו את הצד האנושי – ההתעלמות עלולה להביא למצבים טרגיים.

לדליים לא מצפה תקופה קלה, אולם חשוב שלא ייתייאשו ולא יחליטו בצורה נמהרת. הם חייבים לפעול בצורה איטית ושקולה, כי אם ינהגו בפזיזות הם יכנסו למסלול לא נכון וזמן נוסף יתבזבז.

דגים

בתקופה שבה פלוטו יכנס לעקרב, כל השקפת החיים תשתנה – לרוב בגלל המשברים שעברו על בני־דגים עד עתה. אין מה לדאוג ולפחד, כל זה מבגר ומלמד אותם וכך יהיו מסוגלים להתמודד עם מצבים קשים.

מה שעניין את בני דגים קודם לכן, ימשוך אותם ללמוד את הנושא יותר לעומק. קשרים עם העולם ועם אנשים שבהם יפגשו בני המזל עשויים להביא אותם לחזור בתשובה או להתעניין בדת. מה שחשוב: שיזהרו לא להיתפס לקנאות, מכיוון שפלוטו גורם לאובססיות.

המשך לימודים יהיה חשוב ביותר. בשנים אלה יוכלו הדגים למצוא את עצמם מעמיקים ומרחיבים את שטחי התעניינותם. התנהגותם של בני המזל חייבת להיות ללא דופי, אחרת יוכלו למצוא את עצמם מסוכסכים ומסובכים במישפטים בגלל שטות קטנה וחסרת־חשיבות.

טלה

כוכב פלוטו נכנס לעקרב, ולבני טלה הוא יוצר מצב של סכנה. הסכנה היא לא לטליים עצמם – אלא לאנשים הקרובים וחשובים להם. זה עלול להגיע אפילו חס וחלילה למיקרי־מוות, וזה ישנה את החיים בצורה

(המשך בעמוד 64)

בעשר השנים הבאות ישפיע כוכב פלוטו על חייהם האישיים של בני כל המזלות

טלה

21 במרס – 20 באפריל

שבוע נראה שתוכלו לשפר את מצבכם בכמה תחומים, באהבה נכרת נטיה לייצב את הרגשות. אותם שהתקשו להחליט, יגיעו סוף־סוף להחלטה בקשר לעתיד היחסים אשר היו בלתי־יציבים. תחת קשרים שיש־תיימו, יתחילו אחרים, מרעננים יותר. מבחינה כספית צפוי הישג חיובי. סכום כסף יגיע בצורה מפתיעה. ממקור שכלל לא חשבתם עליו. נסיעה לצורכי־עבודה תפגיש אתכם עם אדם מעניין.

* * *

השוורים יהיו עסוקים בעבודה נעימה. השבוע אתם עומדים לפגוש אנשים נעימים שישפרו את מצב־הרוח הלא כל־כך עליו שלכם. בתחילת השבוע רצוי שתנוחו ולא תתכננו מי־בצעים שדורשים מאמץ – שיחות חשובות רצוי לדחות, לא תהיו בשיא הכושר ויקשה עליכם לשכנע את האנשים שעימם אתם באים במגע. נסיעה קצרה צפויה השבוע, אך יש לתכננה היטב, נסו לצרף אליכם עוד מישהו, כדי להמנע מהסתבכויות.

שור

21 באפריל – 20 במאי

* * *

ידידים שעימם לא נפגשתם זמן רב יגיעו לביקור־פתע. לא יהיה קל לארח אותם, מפני שאתם עסוקים מאוד בימים אלה. עליכם לבצע עבודה של מישהו אחר, שנעדר מהעבודה, ואתם עצמכם אינכם מרגישים כל־כך טוב. בשטח הרומנטי יהיו התפתחויות מעניינות השבוע, שיחות סתמיות יהפכו חשובות מאד וקשרים חדשים ורציניים יותר ישרו הרגשה של ביטחון. את סוף השבוע כדאי לבלות בבית.

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

לחץ שמופעל עליכם במקום־העבודה עלול לגרום להחלטות נמהרות, או להתפרצות מילולית לא במקומה. אנשים שעימם אתם עורכים בדים מנסים להציב לפניכם מיכשולים, למרות שאינכם מבינים מה גורם להם להתנהגות זו. אחת הסיבות היא קינאה בכישורים שלכם, רצוי להמתין ולהתאפק. בבית ובקרב המישפחה תזכו באהדה ובתמיכה. בילוי משותף עם בני־המישפחה ישפר את ההרגשה. כדאי לעסוק בתחביבים ישנים.

* * *

המישפחה תעסיק אתכם השבוע יותר מן הרגיל. הורים וקרובים יבואו בבקשות. ואתם לא תוכלו לתת־חמק מלמלא את רצונם. מיכתב מחו"לארץ יעלה שוב את הנושא של נסיעה בזמן הקרוב. אולם רצוי לחשוב על כך פעם נוספת, יתכן שהזמן אינו מתאים לכך. בשטח־הלימודים צפויה הצלחה השבוע. מקוריות והבריקה יבלי־טו אתכם ותזכו בשבחים לא מעטים. בני הזוג יתנהגו השבוע בצורה מעט מוזרה.

אריה

21 ביולי – 21 באוגוסט

* * *

בעיות כספים יטרידו אתכם השבוע, בני מישפחה עלולים לבוא בבקשות להלוואה או לסיוע כספי, יקשה עליכם לסרב להם, אולם חישבו פעמיים לפני שאתם מוותרים על כספכם – ואם אפשר, המתינו מעט. ייתכן שהם יוכלו להיעזר באנשים אחרים. מצב הבריאות של בני משפחה קרובים לא יהיה טוב השבוע, ויהיה עליכם לטפל בהם. אורחים מחו"ל עומדים לבקר בקרוב, ואחד מבני־המישפחה עומד לנסוע.

מאזניים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

השבוע תחושו את עצמכם מתוחים, רצוי שתאטו מעט את הקצב ואל תעמיסו על עצמכם יותר מדי עבודה והתחייבויות. היו מנעו מלהבטיח הבטחות בתקופה זו, אתם לא תצליחו למלא את הבטחותיכם ואנשים יכעסו עליכם, למרות שאינכם אשמים כלל. דמוסי־מחשבה חדשים יעזרו לכם לקדם ענייני קריירה, וזה בעיקר בגלל ידידות חדשה, שתתובל במשיכה דינמית. לסטודנטים וז תקופה מצויינת.

* * *

השבוע תחיו במצב־רוח רציני וכבד. מחשבות מדכאות עלולות לנטרל אתכם מפעילויות חשובות. נסו לשנות למצבי־הרוח חקשים שפוקדים אתכם בתקופה זו. כושר־הריכוז שלכם די טוב כעת, ותוכלו לפתור את בעיותיכם. בדרך קונסטרוקטיבית. זו אינה תקופה מלאת חיים במיוחד, בעיות־בריאות מציקות לכם ובני־הזוג מאכזבים. לקראת סוף השבוע חבא רצוי לצאת לנסיעה קצרה.

עקרב

22 באוקטובר – 22 בנובמבר

* * *

בתחילת השבוע תרגישו את עצמכם מלאי־מרץ ומוכנים לשינויים מתפכניים בשטח־העבודה. השטח־עה פיתאומית של מכרים חדשים תפתח אפשרות ליחסים רומנטיים דינמיים ובלתי־צפויים. כדאי לבדוק פעם נוספת את הפרטנרים החדשים. הת־מימות שלכם עלולה לגרום לאכזבה בשלב מאוחר יותר. בתחום הקריירה תוכלו לגלות יוזמה ומקוריות. בין כה וכה צפויה לכם התקדמות מצויינת.

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

השבוע תיתקלו בקשיים בשטח־העבודה – אנשים שונים מנסים לחתור תחתיכם, לא תוכלו להרשות לעצמכם להאמין לכל אחד. החשדנות עשויה לעזור לכם בתקופה זו, מישהו מנסה כעת להכפיש את שימכם, אבל חשוב שלא תיעדרו כעת מהעבודה ותדאגו לכך שהממונים עליכם ידעו על חחי־שגים שלכם בתקופה האחרונה. לקראת סוף השבוע אתם עלולים להרגיש חולשה, רצוי לנוח, כדי למלא את המצברים לשבוע הבא.

נדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

* * *

הלחץ שבו אתם נתונים לאחרונה גורם לכם לאבד מביטחונכם העצמי, אולם השבוע תוכלו למצוא הזדמנויות לשנות כמה דברים. נסיעה לחו"ל תעזור לכם לצאת מהלחצים והדאגות – אל תהססו, צאו לדרך ותיהנו. ידידים יבואו לעזרתכם בתקופה זו, אנשים שהייתם בטוחים ששכחו אתכם ייכנסו חזרה למעגל־החיים וישנו לכם את התמונה הקשה של הזמן האחרון. מבחינה כספית יהיה טוב.

דלי

20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

הקשיים והמשברים שעברתם לאחרונה מתחילים להיעלם, תוכלו לחשוב על דרכים חדשות ושונות מאוד. בני־מישפחה מכבידים עליכם, נסו לחלק את הבעיות עם אחרים. אל תקחו הכל על אחריות־כם. בעיות כספיות ממשיכות להציק לכם, אך עדיין לא תוכלו לשנות את המצב. אל דאגה, מישהו כבר עומד להציע את עזרתו בתוך כמה שבועות. בשטח הרומנטי עליכם לשמור על סודיות, כל שיתוף של מישהו עלול לחזיק.

דגים

19 בפברואר – 20 במרס

הורוסקופ

(המשך מעמוד 63)

ראסטית. גם בענייני רכוש וכסף כול להיות שינוי גדול – או שיקבלו ירושה גדולה, או שיפסידו כספים או ירושות המגיעות להם. מאוד חשוב לזכור שהזמן לא מתאים להיכנס לחובות או להסתמך על הלוואות. התלות שלהם בכיס של מישהו אחר עלולה לקלקל את ההנאה מהכסף שלו.

שור

כל צורות היחסים של בני שור יעברו שינוי. זה כולל נישואין, שותפויות או כל צורה אחרת של יחסי־אהבה. השינויים יתרחשו דרך אדם שלישי. בנישואים או באהבה יכול לפרוץ משבר. שיביא את השוויון לשנות את התייחסותם לבני זוגם – ולחץ הפנימי העמוק שהקשה על היחסים יצוץ, יעלה וישתחרר.

גם בשותפויות לצרכי־עסק וגם בחיי־ נישואין עלולה להיות יחסים אלה לאו־דווקא יובילו לנישואין, אולם יהיו קשרים עמוקים מאוד שיימשכו זמן רב. זה יגרום לשינוי האישיות.

הסרטנים שיש להם מאהב או מאהבת ירגישו בשינויים – או שהיחסים ביניהם יתחזקו, או שיתנתקו סופית.

אריה

הדגש יהיה סביב הבית והמישפחה. כעת יצטרכו האריות לטפל בבעיות שאיתן הם חיים מהילדות, ועכשיו, כאנשים מבוגרים, הגיע הזמן שיטפלו בהן ויתבגרו.

זה הזמן ליצור קשר עם פסיכולוג, אין זה מתייחס לכולם, אלא רק לאותם שיהיו לחוצים. הם יקלו על עצמם אם יבינו בעזרת אדם אחר מה קורה להם בפנים.

אם לדבר על הצדדים החיצוניים או היומיומיים ובעיקר על המגורים: ייתכן שאריות יעברו דירה או ימצאו סוף־סוף את הבית שחיפשו. כמו כן יתכנו גם שיפוצים גדולים בתוך הבית. ייתכנו גם שינויים במיסגרת המישפחתית, גירושין או פרידות מכורח מבני־מישפחה קרובים. ביחסים עם הורים מבוגרים יחולו שינויים, קשרים עמוקים, חזקים ותלותיים יצטרכו להשתנות. הורים שלא השלימו שבנם כבר אינו ילד, ייאלצו לוותר על שליטתם בו, וזה יהיה רק לטובתו.

בתולה

קשרים עם אנשים יקבלו אופי שונה. כל מה שנראה כמובן מאליו ביחסים עם שכנים או קרובי־מישפחה, יהיה בעל משמעות שונה. שיחות יומיומיות יהפכו להיות כבדות יותר, והתיקשורת תהיה רצינית ומחייבת. אפילו קשרים עיסקיים ישנו את אופיים. רעיונות לשינויים דרסטיים שמנקרים בראש שנים, יגיעו לנקודת משבר, ובני־המזל יצטרכו לטפל בהם.

לא תהיה ברירה: אי־אפשר להתעלם עוד או להדחיק דברים מציקים, האדם חייב להאמין בעצמו ולפעול.

לא טוב לקחת דברים כמובן מאליו, ואסור להתעלם מהבעיות – מכיוון שהן יעלו כל פעם מחדש, עד שימצא להן פיתרון.

נסיעות יביאו שינויים חשובים בחיים. כדאי ללמוד מהנסיעות ומהמקומות שאליהם מגיעים.

יחסים עם הסביבה הקרובה עלולים להתערער, ויתכן שכדאי לחשוב על נישה שונה לסביבה הקרובה.

מאזניים

בשנים הבאות ישנו בני מאזניים את העקרונות והערכים שבהם הם מאמינים. חיחס לכסף ולרכוש ישתנה אף הוא.

קרוב לודאי שזה יתחיל במשבר פיננסי רציני. בני מאזניים עלולים לסבול מהפסדים כספיים, אולם במשך הזמן הם ילמדו להסתדר עם פחות וילמדו להסתפק במועט. אין מה לפחוד או להיכנס לבהלה. בני מאזניים לא יהיו עניים וחסרי־כל – מה שיקרה להם מבחינה כלכלית יהיה זמני.

רצוי שלא ינסו לשמור על הרכוש, ולחפש דרכים מתוחכמות כיצד להצילו – מכיוון שזה לא יעזור להם. מה שחשוב זה לא להסתמך על הרכוש ולא לתכנן את העתיד לפי המצב העכשווי, זה יכביד ויקשה עליהם למצוא כיוון חדש ובונה.

הנגברים אינם מקופחים

(המשך מעמוד 49)

„אבל הרי אי־אפשר להסתובב כל היום בג'ינס וספארי. צריך גם משהו קצת יותר רך, נעים ומחמם. אז פושטים צורה ולובשים צורה," אומר שוקי לוי, מעצב האופנה של גלי ספורט.

שוקי, הנוסע כל חודש־חודשיים לתערוכות־אופנה באירופה, חוזר תמיד עם רעיונות הכי חדשניים, הכוללים שילובי־צבעים שעריין לא נראו בארץ, כמו בטורדו וצהוב, כחול וטורקיז.

הבגדים שהוא מעצב הם קודם כל שימושיים לשעות פנאי.

למי מיכנסיים, למי חצאית?

ד"ר אימונית, הטריינינג, או בגד הג'וגינג בלעז, שחלקם הם כסגנון יוני־סקס — לו ולה — עשויים מסריג הפוטר. לחלק ממנו הוסיף שוקי פיסות־בד כאלמנט קישוטי.

האימונית עשוייה מ־75% בד־כותנה ו־25 בד־פוליסטאר, הנותנים לבגד ייצוב, כך שגם אחרי כביסות רבות הוא נראה כחדש.

שוקי לוי התלבש בחורף זה על בר הבאלון, הנראה כמו ניילון־משי, והוא עיצב ז'אטים ומיכנסיים לחובבי הסקי, אבל לא מוכרחים להיות מיקצועיים או לנסוע לסקי כדי ללבוש אותם.

הבתולות לא יצחקו עוד ובני תאומים יקפידו לפעול בחשאיות

התפוצצות, אם הדברים אינם מתנהלים כראוי.

למעשה, זה לא הזמן להכנס לשותפויות או אפילו לחשוב על נישואין, אלא למי שאוהב לחיות בלחץ תאינטנסיבי שיגרום כוכב פלוטו. לאותם שאוהבים זאת, זה מצב מצויין. השוורים יצטרכו להזהר מאוייבים – אלא לא יפעלו בצורה הוגנת זה יכול להגיע לאלימות ולהתנהגות שאינה נקיה.

תאומים

בני תאומים יצטרכו להשגיח על הבריאות, הם יפתחו נטיה לעשות יותר מדי ולא ישימו לב לצרכים של גופם. אם קיימת בעיה בריאותית עתיקה שהם לא טיפלו בה עד עכשיו –כעת לא תהיה ברירה אלא לטפל בה.

במצבים חריפים הם עלולים להתמוטט פיסית, אבל זה יקרה רק אם הם לא יתנו תשומת־לב למה שקורה סביבם מבחינה בריאותית. אולם מצבים אלה יכולים להיות לטובה, מכיוון שזה יביא להתחדשות ולהתחלה טובה.

מי שיקפיד על תזונה נכונה ופעילות ספורטיבית, בריאותו תהיה טובה מאי־פעם.

בתחום־העבודה הם יכולים לצפות לשינויים גדולים אפילו בקריירה עצמה. גם אם ירגישו שהם בלחץ, שלא יבהלו – הם יעמדו בזה ואף יהנו מכך. סוג העבודה ישתנה גם הוא: כעת תהיה נטיה לעבוד בעבודות שדורשות סודיות ומיסתוריות, למרות שבני תאומים אינם אוהבים לפעול בחשאיות, הפעם הם יצטרכו להקפיד לא לדבר.

סרטן

הילדים יהיו חשובים – הורים לילדים יימצאו במצבים לא קלים ולא פשוטים. כדאי להם לזכור, שמה שהם עושים היום עם ילדיהם ישפיע עליהם עמוקות בעתיד, לכן חשוב לזכור להתייחס אליהם בעדינות ובהתחשבות בכל מגע אתם.

אם לתת הסבר יותר ברור: היחסים בין ההורים והילדים יהיו ללחוצים. יכול להיות שהמבוגרים ינסו ללחוץ על הצעירים, או להיפך. מה שחשוב מכל זה: לשים לב לבריאותם של הילדים, אין זה הזמן לזלזל בנושא כה חשוב.

נושא אחר יעסיק את הסרטנים – פלירטים והפרתקות־אהבה. יחסים עמוקים בין שניים שטוב להם יתפתחו בתקופה זו, אך

במדינה

תל־אביב

עוגה וקפה לצמרת

מזמד עם חתיכת היסטוריה מחליף בעלים.

רחוב ארלוזורוב בתל־אביב של 1961 היה רחוב שומם, דל בבתים, וכשיוסף אנגל פתח בו את בית־הקפה שלו, זה היה חידוש. עד מהרה משך אנגל את הצמרת הצבאית הממשל־תית. גולדה היתה באה לפגוש את ישראל גלילי, שימעון פרס שגר מעל בית־הקפה, היה שותה כל בוקר קפה אצל אנגל, וכשבמפ"אי חל הפירוד ערכו יצחק נבון ושימעון פרס את הפגישות החשאיות שלהם באנגל. כשגולדה נבחרה לראש־ממשלה, היא התייצבה למחרת בבית־הקפה, ויוסף אנגל קיבל אותה בפרחים.

כשיצחק רבין היה שגריר בארצות־הברית, בביקוריו בארץ כשביקשו עיתונאים לפגוש אותו, נהג להיפגש עימם באנגל. אחרי שנבחר לראש־ממשלה לא בא יותר לבית־הקפה.

בכניסה האחורית. הרומן הסוער ביותר בתולדות ישראל התרחש וקרם עור וגידים בין כותלי בית־הקפה הקטן. לבית שתי כניסות, הכניסה הראשית מרחוב ארלוזורוב, והכניסה האחורית מרחוב צדדי, רחוב הגרייטה סאלה. משה דיין היה נכנס בכניסה האחורית ויושב ליד שולחן הקרוב לדלת מצד ימין. לפעמים היתה רחל כבר מחכה לו ולפעמים הוא היה מחכה לה.

זוג האוהבים לא התייחס ליושבי הקפה. הם נהגו לשבת שם שעות ולשוחח. „זאת היתה אהבה גדולה," מספר אנגל, „משה דיין היה מזמין קפה תורכי, וגם רחל."

היחסים בין דיין ואנגל היו יותר מיחסי בעל בית־קפה ולקוחו. הם היו בידידות גדולה. אנגל מחזיק את כל הספרים שכתב דיין, ובכולם הקדשות אישיות. אנגל שומר עימו מתנות שקיבל מדיין וביניהן אפילו כד עתיק מהחפירות שערך דיין.

אנגל נהג לבקר בבית הדיינים, מעיל־הרוח האלה מתאימים לימי רוחות וסופות, וגם לרוכבי אופנועים ואופניים. המחירים יקרים, אין מה לעשות.

את בגדי הספורט של אדידס לא צריך להציג במילים רבות, כי השם אדידס מתנוסס עליהם למרחוק. אין טענות, המוניטין עובד.

החידושים של אדידס השנה הם כבר הקופר המבריק וכבר הטריציטט, דמוי־העור. דגמי אדידס גם הם ברובם יוני־סקס, וכוללים גם בגדי־ילדים להשלמת המראה המשותף. והמחירים? בהתאם למוניטין.

בחברת פרומיס מאמינים שהוא, כלומר הגבר, לובש את המיכנסיים והיא את החצאית והראייה לכך הוא התצלום, שבו נראה גטסבי הגדול בבגדים ספורטיביים ולבנים, שאותם עיצבה ענת חפץ. **אורנה גלזן** ■

בעלים ארז ואנגל בפתח בית־הקפה
משה דיין היה מזמין קפה תורכי

והתייצב, כמובן, גם בשתי האזכרות שנערכו לדיין מאז מותו.

רק לעשר דקות. יום שישי אחר, לפני שעת הסגירה, הופיע ישראל גלילי אצל אנגל. אנגל היה צריך ללכת למכולת לערוך קניות. הוא פנה אל השר ללא־תיק וביקש ממנו שישמור לו על העסק. גלילי ישב במשך חצי שעה ושמר שלא יאונה רע לבית־הקפה.

ב־1966 עלה שמו של אנגל לכותרות בפרשת מלחי. עורכת־הדין יונה סופר טענה שהשופט אליעזר מלחי קיבל ממנה שוחד כדי לעוות דין למען לקוחותיה. היא סיפרה שאת מרבית פגישותיה נהגה לערוך עם השופט בקפה אנגל.

לא רק אנשי מיפלגת־העבודה נהגו לבוא לאנגל. ראש האופוזיציה של אותם ימים, מנחם בגין, וגם ראש־הממשלה הנוכחי יצחק שמיר, היו בין באי בית־הקפה, וכך גם הקצינים הבכירים מאיר עמית וישראל (טליק) טל. עזר וייצמן בא לשם פעם אחת, לפגישה עם שימעון פרס. אפילו בן־גוריון ביקר פעם באנגל. למשך עשר דקות. גם הוא בא לפגוש שם את שימעון פרס. פרס ירד מביתו והם יצאו את המקום.

בתקופה האחרונה היה אפשר לראות מדי פעם בבית־הקפה את יורם אריזור, מנחם סבידור, ואת יעקב מרידור.

הצעה מסיבולוג. במילחמת יום־הכיפורים הפך המקום להיות שומם, ויוסף אנגל החליט שבית־הקפה ייסגר בשעה 7 בערב, ויצא לחופש, מתוך יראוש. בית־הקפה עמד למכירה מאז, אבל אנגל לא רצה להוריש את בית־הקפה שלו לכל רורש.

לפני חודש ימים נכנס מיקי ארז (29), נשוי פלוס ילדה לבית־הקפה, בפעם הראשונה בחייו, לשתות שתייה קרה. הוא הזמין קוקה קולה, והחלה נרקמת שיחה בין הלקוח ובין בעל־העסק. אנגל סיפר למיקי את ההיסטוריה של המקום, ומי היו לקוחותיו. מיקי הציע לאנגל לרכוש ממנו את המקום. אנגל התלהב מהצעתו של הפסיכולוג מרמת־אפעל, ומייד סוכמה העיסקה.

תוך חודש שופץ המקום, הטאפטים הפירחוניים הוחלפו בטאפטים חלקים ובהירים. נקנו מנורות חדשות, מקרר חדש, שהוא גם דלפק ההגשה, ונבנה מיטבח חדש.

השולחנות והכיסאות המקוריים הושארו במקומם. השולחנות צרים ומכוסים פורמייקה שחורה, והכסאות מרופדים בפלאסטיק שחור. היו אלה הרהיטים היחידים בבית־הקפה, שמצאו־חן בעיני מיקי.

הכל בסדר? כשנכנס מיקי בפעם הראשונה לבית־הקפה היו בו רק שני אנשים. עכשיו הוא מקווה שבית־הקפה ישנה את עורו ויצא מהאפרוריות שרבקה בו בשנים האחרונות. הוא יציע אוכל ביתי, נוסף לשתיה ולעוגות שהוצעו שם בעבר.

היום, כאשר באים ותיקי בית־הקפה למקום, הם מתערבים ומשתהים לרגע, ושואלים: האם זה קפה אנגל?

מיקי ארז גם מבטיח שפעמיים בשבוע יופיע בבית־הקפה זמר ושה־מקום יהיה פתוח עד השעות המ־אוחרות של הלילה.

יוסף אנגל עצמו גר מעל בית־הקפה, בקומה הרביעית. עדיין לא התרגל לכך שבית־הקפה לא ברשותו יותר. בבוקר הוא נכנס לשאול אם הכל בסדר, ואיך מסתדרים בלעדיו, וגם בשעות אחרי־הצהרים הוא יורד מהקומה הרביעית, לראות כיצד העסק מתנהל.

אומר אנגל: „זה מקום עם היס־טוריה, כאן נערכו פגישות חשאיות של צמרת השילטון. נעשו כאן החלטות חשובות. שרק הקירות של בית־הקפה שמעו."

אחרי מחשבה נוספת הוא אומר: „אולי אני אכתוב ספר על התקופה ההיא."

מאת מאיר תדמור

מי מעשיר עשירים

אני עוד לא נרגעתי. מפולת מניות הבנקים תמשיך לגרום כאב־ראש „בריא" לכל מי שיעסוק בנושא. אבל יש זווית מסויימת שמרגיזה אותי בכל פעם מחדש.

כל הבנקים, פרט לשניים, שעל מניותיהם חל ההסדר המפורסם, שלפיו ערבה הממשלה לערכם צמוד לדולר פלוס, הם בנקים הקרויים בנקים ציבוריים. לפחות פורמלית הדברים נכונים. הם אומנם לא שייכים לציבור, שממנו התפרנסו בכבוד, אבל בעל הדעה הוא בכל זאת גוף ציבורי.

אוצר התיישבות היהודים (בל"ל), חברת העובדים (בנק הפועלים), תיובת המיזרחי העולמית (בנק המיזרחי).

אבל איזה גוף ציבורי עומד, נניח מאחרי בנק כללי רוטשילד. לו ולמישפחתו יש כמה זכויות ובסך הכל זהו בנק קטן מאוד, המתמחה בעסקות מסוג מסויים. רישומו במערכת הבנקאות הישראלית קטן עוד יותר וגם היקף המניות שהנפיק קטן יחסית.

אך מה עם בנק דיסקונט, שחלקו במערכת הבנקאית הוא כ־17% ואי־די־בי הוא שם דבר. גם פה יש גוף ציבורי — מישפחת רקנאטי, בעיקר.

לי אישית אין טענות. ממשלת־ישראל החליטה שגם מניות קבוצת דיסקונט יכללו בהסדר. בעיקר כדי לראות לאלה שהשקיעו בניירות־הערך של הקבוצה.

זה זמן מה מנסה קבוצת דיסקונט לרכוש שליטה בבנק הבינלאומי. אחרי כל מיני גילגולים הסכים בנק ישראל, שהקבוצה תרכוש רבע מהבעלות על הבנק. העיסקה בוצעה וכחלק מן התשלום היו אמורים בעלי הבנק הבינלאומי

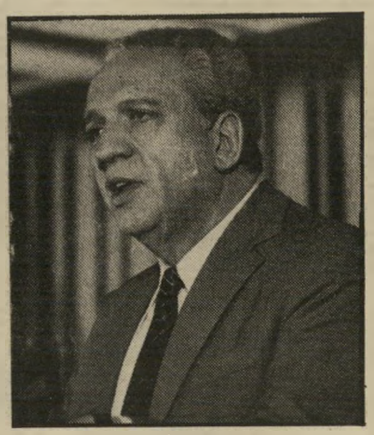

בנקאי רמאל רקנאטי
מדוע?

לקבל מניות של קבוצת דיסקונט. העניין סוכם, הביצוע היה בשלבים.

בינתיים קרה משהו שגרם בין השאר לירידת ערכן של מניות דיסקונט — הפסיקו לווסת אותן ושערן, ככל יתר מניות הבנקים, נפל.

באו בעלי הבנק הבינלאומי ואמרו — ההסכם מת. אתם משלמים לנו בסחורה פחותת ערך. אמרו אנשי דיסקונט — לא, הסכם זה הסכם ומניות הן מניות וכו'.

זה לא חשוב. העיקר, במקום ליישב את

בנקאי יעקב רקנאטי
מה יש?

הסכסוך בין השניים, בעזרת בורר, או בית־מישפט, נמצא עד מהרה מי שהבטיח לערוב לערכן של מניות דיסקונט שהיו צריכות להימסר לבעלי הבינלאומי. ערבות זהה לזו שניתנה ליתר המניות הבנקאיות. „הנדיב הירוע" היה גם הפעם אוצר־המדינה.

עכשיו, לעזאזל, אני רוצה להבין: מדוע ממשלת־ישראל צריכה — בכספי משלם המיסים ועל חשבון קיצבאות הילדים שייקטנו, ואיש לא יגיד לי שזו דמגוגיה — לסבסד את מישפחת רקנאטי, כדי שזו תשתלט על רבע מהבינ־לאומי?

מה יש? מה היה קורה אם ממשלת ישראל לא היתה ערבה למניות אלה. בעלי הבנק הפרטי הגדול במדינה, שפשט את הרגל ונזקק לחסדיה של המדינה, יכולים להמשיך ולצבור הון ונכסים, כאשר בכל מדינה מתוקנת היו יורדים לנכסיהם. כדי לשקם את 4000 פועלי אתא צריך הלוואה של 10 מיליון דולר. אז למה נותנים מתנה של עשרות מיליוני דולר לבעלי דיסקונט?

יותר טוב מדולר: השקל

בנק ישראל הוציא בסוף השבוע שעבר איסור חדש: אסור לישראלי לקנות שיטרי אוצר אמריקאיים (טרזזרי בילס). וכל־כך למה? משום שלרעת ראשי בנק ישראל, הירבו תושבי ישראל לרכוש שיטרי אוצר אמריקאיים בהוצאת ממשלת ארצות־הברית, ובכך גרמו ל„בריחת" דולארים מישראל — עד כאן ההסבר הרישמי המקובל.

אחד מאנשי „שוק ההון" הסביר לי בהתרגשות מרובה, כי האמת היא שהסיבה לכך שבנק ישראל אסר על... וכו', שבבנק ישראל חוששים ליציבותו של הדולר האמריקאי ובשל חשש זה אסרו עלינו... וכו'. אגב, זו היתה גם הסיבה לבקשה המיוחדת ולמאמצים הבלתי־נלאים שנעשו, כדי לקבל 250 מיליון דולר מהסיוע האמריקאי בשקלים ולא בדולארים.

אגב, אומרים לי, זה גם בא להוכיח שמדיניות הדולאריזציה של שר־האוצר הקודם מתה, ומעתה כל השקלים יהיו צמודים לשקל ולאינפלציה: רי המניות של הבנקים תהיינה צמודות לדולר המיסכן.

ועוד משהו. ייתכן שבקרוב ינפיק בנק ישראל שקל זהב צמוד לשקל, על בסיס מחיר הזהב. עתה יותר מתמיד, כדאי העניין — מחיר הזהב והכסף בשפל; כשיחזרו ויעלו, יעלה איתם גם השקל.

מחיר חריף

לעולם לא תוכלו לנחש מה היתה ההשקעה הטובה ביותר בחודשיים האחרונים ובדולארים. מעיין בכל מיני יומונים ושבועונים כלכליים החכמתי. באחד מאלה מצאתי שבשווקי הסחורות עלה מחירו של הפילפל האדום בצורת אבקה מ־1750 דולר הטונה באמצע ספטמבר, ל־200 דולר הטונה בשבוע שעבר. זהו רווח הון שאינו חייב במס. מי שיש לו כמה טונות יכול למכור אותן. בעסקי הפילפל אי־אפשר לדעת. מחיר עוד עלול לרדת באותו קצב שבו עלה, ואולי אפילו מהר יותר.

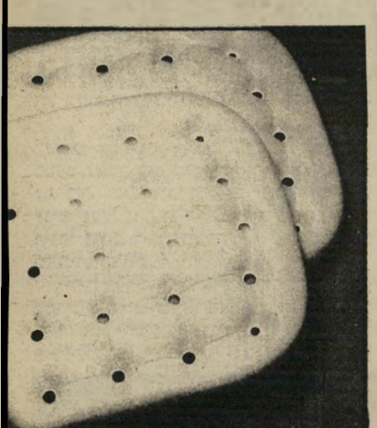

כרים לניקוז מים
לרהיטי הגן

ומה שעוד ניתן לרכוש הם כרים לניקוי מי־הגשמים. כרי־שיבה לרהיטי הגן עשויים אף הם מוויניל, שבו 20 חורים שדרכם ואליהם מתנקזים מי־הגשמים. המחיר 20 דולר לזוג.

פיתרון החידה שלא היתה ועוד שתיים

אילו הייתי יודע שאדיר שינה מעיניהם של כמה מ„אוהדי" הבנקים, לא הייתי מגיש לכם את הסיפור על „הבנק שתמיד מרוויח" ואיך קרה שאותו מר אדגר שהפקיד עשרת אלפים שקלים בחשבונו בבנק ומשך את כולם ובכל זאת נשאר חייב לבנק 100 שקלים. אף כי משך רק את שלו.

ובכן, פיתרון החידה הוא פשוט. אך תחילה עלי להודות לא' מ', שטילפן אלי ואמר לי מהי התשובה. תודה.

כאמור הפיתרון הוא פשוט, מסוג „איך לא חשבתי על זה קודם". אין משווים משיכות עם יתרות ובעיקר לא את סיכומן. זה חסר משמעות ותיכף תבינו גם למה. נניח שאותו מר אורגד, שהפקיד 10,000 שקלים בחשבונו היה מושך מדי יום 1000 שקלים ורושם מדי יום את היתרה לצד המשיכה. אם היינו מסכמים אחרי 10 ימים סך־כל המשיכות (10,000 שקל) ואת סך־כל היתרות (45,000) היה המפקיד נשאר חייב לבנק 35,000 שקלים, אף כי משך רק מה שהיה לו.

ועכשיו, כדי שלא יהיה לכם משעמם בלילות החורף הארוכים, תענו מהר: מה שווה יותר — כובע מלא מטבעות של שקל אחד, או אותו כובע מלא במטבעות של 5 שקלים?

מי שרוצה באמת להשתעשע, יואיל ויפתור את החידה הבאה. הבן של השכן, אבי, קנה אולר ב־500 שקל (מציאה). הוא מכר אותו לבן של השכן השני, רוני, ב־600 שקל. אחרי כמה שעות התחרט וקנה מרוני בחזרה את האולר במחיר של 700 שקל ומכר אותו לגרי, גם הוא בן של שכן באותו בית, ב־800 שקל.

עכשיו, אם אתם באמת חכמים, תגידו לי בבקשה מה היו תוצאות „היוזמות" של אבי. הנה האפשרויות: (א) הפסיד 100 שקל. (ב) נשאר „שווה" — לא הרוויח ולא הפסיד. (ג) הרוויח 100 שקל. (ד) הרוויח 200 שקל. (ה) הרוויח 300 שקל. (ו) אף לא אחד מכל אלה.

בבורסה מוכרים סרדינים

הבורסה

על המניות הבנקאיות אין מה לספר. העוברה שבסוף השבוע שעבר היתה התעוררות במניות אלא למיסחר בלבד.

אז זהו. מה אפשר לעשות. מניות בנין העלו עובש, ירוקת וריח רע.

עכשיו בעניין המניות החופשיות. המומחים אמרו שזה „תיקון טכני". הפעם צריך להאמין להם. השחיקה עוד לא נגמרה. כדי שיהיה מה לשחוק, בא לפעמים תורו של „התיקון הטכני".

	סגירה בפיליפ	פועלים	אי.די.בי.	מזרחי כ"ח	אגוד	מי.בי.	בינלאומי 3607	שער יציג $	מדד המחירים לצרכן *
שנואה מחמילה השבוע	78.7	82.7	79.7	102.2	93.4	-74.2	123.8	160.1	120
שנואה מחמילה האחרונ	-	-	-	-	-	-13.5	0.9	4.5	-

אומדן עליית מדד חודש אוקטובר
שמונה עשרה אחוז

החופשיות עדיין איננה מרמזת שקרה משהו מיוחד. למשל, שמישהו ראה אור בקצה המינהרה.

בהקשר זה אני חייב לכם סיפור נחמד. ראיתם מה קרה למניות של בנין. כרגיל, מישהו הריץ אותם. אבל שלא כרגיל, זה שהריץ נשאר עם הניירות ואלה שהלכו איתו „כיברת דרך" נשארו עם הכסף. אני מכיר אישית את המריץ, בעל עבר עשיר בעיסקי־בורסה. כבר הצליח להוויח בשביל עצמו ובשביל הלקוחות שלו עשרות מיליוני דולארים, ותתפלאו, גם להפסיד אותם.

אני רוצה להביא לידיעתכם סיפור שהוא סיפר לי באחת ההזדמנויות. ובכן, מעשה בסוחר באחת הערים של פולין של לפני מילחמת־העולם. קנה קרון של קופסות סרדינים. מכר את הקרון בעיר שנייה, וזה שקנה המשיך למכור את הסרדינים שבקופסות לסוחר שלישי והשלישי לרביעי ולחמישי ולשישי והלאה.

עד שהתגלגל אותו קרון לעיר מחוז קטנה, ושם עט עליה סוחר שאינו מבני־ברית. טרח והוציא את הקופסות למחסניו. משהחל מוכר את הסרדינים, התברר עם מהרה שכולם מסריחים ואינם יפים, כמובן, למאכל. אחרי שגמר להתרגז, שאל את מכרו היהודי, איך זה שהקרון מתגלגל מסוחר לסוחר ורק אצלו מסריחים הסרדינים. אמר לו המכר: ראה, אלה אינם סרדינים למאכל,

כרים לניקוז מי הגשם

מי שיש לו גינה ומי שיש לו גם ריהוט של גינה, בוודאי חסר לו העיקר. העיקר זה איך מגינים על רהיטי הגינה בחורף הלח, הקר, והגשום.

לעניין זה בא לעזרתכם, שוב, הכולבו המפורסם ומציע לכם את מרכולתו. למשל, הוא מציע סידרה של כיסויים מוויניל מחוזק עם שוליים נמתחים, השומר על הכיסא, על הערסל, על השולחן או על השרפרף מגשם ומרטיבות. מליכלוך ומכל השאר. ניתן לניקוי בקלות. נמכר בצבע אחיד ירוק כהה, משהו דומה לצבע של זית טעים. המחירים מ־19 דולר עד 24 דולר, בהתאם לגודל הכיסוי.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פירסם את הפרטים הראשונים על פרשת מאסרו של איש שער־העמקים אהרון כהן. כתבת השער העלתה את השאלה: "האם פרשת כהן היא פרשת דרייפוס?" תחת הכותרת "מילחמת אחים בתעוז" נגול סיפור של מאבק־חמולות בישוב המאובלם בעולי קוצין בהרי־יהודה. על השיגעון האמריקאי החדש "הלהי־הום", שתפס אחיזה בארץ, דווח בכתבה מצולמת. תחת הכותרת "חתולה אסורה בהחלט" הובא סיפור פסילת הצנזורה את הסרט האנטי־נאצי "החתולה". בשער הגיליון: אהרון כהן מובל לחקירה משטרתית.

פרשת אהרון כהן (המשך) ★ דיין מסתער לעבר הפוליטיקה ★ כהן וגרושה 1958

"העולם הזה" 1103
תאריך: 19.11.1958

העם

עניין שבלב

ישראל ענייה בגיבורים אמיתיים. פרט לגבורה הגופנית בשירות הצבא הלוחם, על הבימה הציבורית מסתובבים למכביר גיבורים סינטטיים, שגודלו בחממה המיפלגתית וטופחו בתעמולה מאורגנת. אולם נדיר אומץ־לב האזרחי של אדם, המוכן לעמוד נגד הסערה של דעת־הקהל המשולהבת. השבוע נמצא אדם כזה בין שופטי ישראל.

לפני שנים התפרסם השופט בנימין רוזנצווייג בהחלטה מישפטית אמיצה. על ספסל־הנאשמים ישב רב־חובל יווני, שפיקד על אוניית־מעפילים. נתפס ונאסר על־ידי השילטון הבריטי. השופט רוזנצווייג החליט לשחררו, גרם לסנסאציה בינלאומית.

השבוע עורר השופט יליד־הארץ, בן מישפחת־האיכרים מזיכרון־יעקב, סנסאציה נוספת. הנשיא התורן של בית־המישפט המחוזי בחיפה, ששינה בינתיים את שמו לבנימין זוהר, נתבקש על־ידי פרקליטות המדינה להאריך את מעצרו של אהרון כהן, הנאשם בריגול. כשנשאל נציג פרקליטות המדינה מדוע דרוש להחזיק את כהן במעצר, לא היתה בפיו תשובה ברורה. לעומת זאת, היה ברור כי כהן לא יברח מן הארץ, וכי החקירה נגדו נסתיימה. הוכחה לכך: אנשי הש"ב עצמם הפיצו את כל פרטיה ברמקוליהם.

"גמרתי את חשבוני..." אולם הנימוק העיקרי לשיחרור הגבר הג'ינג'י תכול־העיניים היה אישי יותר. כהן חולה במחלת־לב קשה, שהחמירה בצורה מדאיגה בתקופת־המאסר. היה זה נימוק אשר בנימין זוהר ידע להבינו מאין כמוהו, כי גם הוא לקה במחלת־לב. הוא פקד לשחרר את כהן בערבות.

היה משהו סימלי בגישה אנושית זו של השופט כסוף־השיער. כי בפרשת אהרון כהן כמעט נשכח, מן הרגע הראשון, האדם העומד במרכזה. מאשימים ומגנים, משמיצים ותועמלנים, פעלו בהתאם לאינטרסים פוליטיים גסים. הינחו אותם חשבונות־בחירות, מיספרי תפוצה, מאזני־מיפלגות.

ייתכן כי היה דרוש אדם חולה־לב כדי להזכיר למדינה כי ליבו של אדם אחד חשוב עד אין ערוך יותר מכל הסיסמות המצלצלות והדוקטרינות המופשטות.

מיפלגות

לא לכבוש

הבריחה המפורסמת והנדושה מספרת על אותו יהודי, שחזר ארצה והצהיר במכס כי הביא עמו שק של מזון לציפורים. כאשר נפתח השק על־ידי אנשי המכס והם אמרו לו: "הרי זה קפה, ממתי ציפורים אוכלות קפה?" השיב האיש: "ירצו — יאכלו; לא ירצו — לא יאכלו".

השבוע, כשיצא עסקן מפא"י משה דיין לסיבוב השני של הופעותיו הפומביות, דמה לאותו יהודי שניסה להבריח קפה במכס. כי מה שניסה דיין להבריח לדעת־הקהל היתה דעתו על מצב היחסים בין ישראל וארצות־ערב בעשר השנים האחרונות. מצב זה, לדעת דיין, כפי שהוא כיום וכפי שהיה בעבר, הוא מצב של נורמליזציה, מזון ציפורים משובח. הסביר דיין מדוע הוא רואה זאת כך: "יחסינו עם הערבים הם רומן בשני חלקים: מילחמה ושלום. הגענו למצב של נורמליזציה ביחסינו עימם. כשהם נוקטים פעולות־איבה, אנו נוקטים פעולות־תגמול. כשהם נמנעים מפעולות־איבה, גם אנחנו נמנעים. זהו מצב של נורמליזציה."

חיוך נימוסי. לבוש בחולצת תכלת פתוחה, כשהוא מדבר בשטף מינטאו הצברי, הירצה הפעם דיין בבית סוקולוב בתל־אביב, לפני קהל שונה לגמרי מזה שהאזין לו בנאומיו הקודמים. היה זה קהל מבוגר, זעיר־בורגני. תגובתו היתה שונה גם מזו שהורגל לה דיין. הקהל לא התלהב, לא הביט בדיין בהערצה, בעיניים נלהבות. היה זה קהל ששקל את דבריו של דיין לפי מישקלם הם, ולא לפי מישקל עבר האיש שאמר אותם.

ניתוחיו השיטחיים של דיין בשטח הכלכלה, דיעותיו השמרניות על מדיניות של כוח כלפי הערבים, לא היכו גלים בקרב מאזיניו. אלה רצו לשמוע ממנו דברים חדשים, דיעות נועזות, ניסו לגרותו בשאלות. "האם הוא סבור שהגיעה השעה לספח לישראל את ממלכת ירדן?" שאל אותו סופר חרות עמנואל כ"ץ: "האם אינו רואה את צרת המדינה במיבנה הנוכחי של המיפלגות בישראל?" שאל מאוין אחר.

אותם שקיוו כי יש לדיין מה לחדש בשטח מדיניות־החוץ או מדיניות־הפנים, התאכזבו. "כיבוש ירדן לא יהווה פיתרון כלשהו, וביחוד לא פיתרון כלכלי. אינני רואה טעם בכיבוש ירדן, אפילו היו בה כל אוצרות־קורח והפיתרונות לכל בעיותינו." השיב הוא לשאלה הראשונה.

"הפיתרון אינו בהקמת מיפלגה חדשה, או בשינוי שיטת המיפלגות. אלחם על שינוי בתוך מיפלגתי, מפא"י," השיב על השאלה השנייה. הקהל חייך בנימוס.

ה"חתולה" והצנזורה השחקנית פרנסואז ארנול בסרט הקולנוע האנטי־נאצי החתולה. סרט שנפסל להקרנה ביש־ראל בידי הצנזורה על סרטים ומחזות בטענה שהמדובר "ביצירה הפוגעת ברגש היהודי".

דת

אושר בתוך הסערה

אחד הסיפורים המוזעזים ביותר שהתפרסם בשבועות האחרונים בישראל, היה סיפור שזכה בתגובות חריפות בעיתוני־השמאל. הוא סיפר על זוג צעירים, באחד מישובי העולים בפרוזדור ירושלים.

הוא: מדריך באותו יישוב, שמו כהן. היא: נערה תימניה בת 18. יום אחד החליטו השניים להתחתן, אולם כשהכל היה מוכן, והאורחים אף הוזמנו לחתונה, הושבתה השימחה. התברר שאבי הכלה סיפר ברבנות, כי בהיות בתו בת שנתיים הוא השיאה לאיש, שכעבור שנה גירש אותה. מאחר והנערה היא גרושה לפי החוק, אין ביכולתה להינשא לכהן. זוג הנאהבים הופרד. לפי החלטת הרב הראשי יצחק רחמים ניסים עצמו.

הסיפור המזעזע עורר סערה. התרעם למרחב: "מעשה נבלה זה מוצא לו מייד סימוכין ואישור על־ידי נושא המישרה הדתית הרמה ביותר בישראל. קנאותו של הרב נישים, להפיכת חוקי־דת קדומים לחוקי־יסוד של המדינה, ידועה. לא ייפלא שהרב פסק באכזריות רבה לפוצץ אושרו של זוג צעיר."

ברית שיבורים. יהודית טולקיה עבד (18) החליטה להינשא למדריך משה כהן (20), זמן קצר לפני שהיתה צריכה לצאת לשירות צבאי. כאשר נרשמה לנישואין, התנגד אומנם אביה, תושב שכונת התיקווה בתל־אביב, לנישואין. הוא גילה אז לרבנים, כי בהיות יהודית בת שנתיים, הוא ביקר במסינה חגיגית בבית ידידו, ואז, כטוב ליבם ביין, החליטו להשיא את בניהם. החתן היה אז בן 12. כשהתפכחו השניים כעבור כמה ימים, ביטלו את ההסכם.

אלא שבינתיים הסתדר הכל על מקומו בשלום. כי בית־הדין הרבני, שלפניו הובאה הסוגייה, פסק: מכיוון שהאב היה שיכור בשעה שהשיא את בתו, ומכיוון שהחתן היה אז בן 12 ולא עשה את אביו שליח, ומכיוון שהנשואין התקיימו לפני שני אחים בלבד — נעשה מעשה הקידושין בשיחה בלבד, ואין לו ערך, ואין האב נאמן על בתו.

הודיעו הרבנים לזוג: הבת המבקשת היא בחזקת פנויה, ומותרת להינשא לכהן. וכך, בשעה שהעיתונים רעשו, כבר היה הזוג שחולל את הסערה נשוי ומאושר.

אנשים

● מנהיג מפ"ם **מאיר יערי**, על תיקון חוק דיני־עונשין, ביטחון המדינה, שעל פיו מואשם **אהרון כהן**: "הצבענו בעד החוק הזה מכיוון שאנחנו רגישים מאוד לענייני ביטחון. אך לא שיערנו בנפשנו, שעלולים להשתמש בו נגד חברי תנועה חלוצית, ולא זו בלבד אלא שיניפוהו כשוט עלינו."

● המשורר **אברהם שלונסקי**, על חתן פרס נובל **בוריס פאסטרנק**: "ארבעים שנה הוא לא הודה עם המהפכה. פעם הזמינוהו לכתוב שיר לכבוד האחד במאי. הוא כתב את השיר, אך הקדישו לשלושים באפריל."

● **מנחם בגין**, על ראש־הממשלה **דויד בן־גוריון**: "הנה לפניהו אדם, שאינו מסוגל להבחין בין אמת ובין היפוכה, בין עובדה ובין בדותא, בין מציאות ובין הזייה, בין מה שהיה ובין מה שהיה רוצה שיהיה ולא היה. מראיו מאוד."

"הולה־הופ" בא לישראל הדוגמנית תמר ורדימון מדגימה כאן בתמונה את המישחק הבין־לאומי החדש בחישוק "הולה הופ". שבא לא מזמן לישראל והפך תוך זמן קצר לדיבוק המוני.

העולם הבא

ההבדל הקטן הקורא נחמן גרשוני מתל־אביב, השוען כי פרשת אהרון כהן מזכירה לו את ציד המכשפות של ג'ו מקארתי, המנוח. מספר על אזרח אמריקאי שנעצר על־ידי סהכני מקארתי. "ראשית שמם בקומוניזם. אבל אני אנטי־קומוניסט," טען העצור. "לא חשוב איזה קומוניסט אתה," ענו לו הסהכנים. "עצרוהו.

מאטש - לגברים שלא הולכים על כל דבר.

MATCH

מאטש של גלי. לגברים של היום.
גברים שלא הולכים על כל דבר.
מאטש - נעל קלה ונוחה, בעלת מבנה
ארטופדי,
המותאמת לכף הרגל התאמה מלאה.
כל שהרגל מרגישה בה טוב.
כל נכונה לגבר הנכון במקום הנכון.

גלי Gali

גלי זה גלי

מקבוצת מפעלי גלי

י' כסלו תשמ"ד, 16.11.83 מיספר 2411 שנה 48 המחיר 130 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

אודי דיין

עדנה אוהבת את אודי דיין — אודי אוהב את טליה — טליה אוהבת את בן־חנן — בן־חנן אוהב את ברוריה ושרי !...

מעגל בנהלל